STEPHEN KING

TAMSUSIS BOKŠTAS

PIRMA KNYGA

Stephen King

TAMSUSIS BOKŠTAS

PIRMA KNYGA

Romanai

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ

eridanas
KAUNAS
2000

Edui Fermanui,
kuris išbandė šitas istorijas, vieną po kitos

Šaulys

1

Vyras juodais drabužiais bėgo per dykumą, šaulys sekė jam įkandin.

Ta dykuma buvo visų dykumų apoteozė, milžiniška, besidriekianti, rodos, ištisus parsekus visomis kryptimis iki horizonto. Balta, akinanti, be vandens, tuščia, išskyrus horizonte mėlynuojančią kalnų grandinę ir nelabojo žoles, kurios nešė saldžius sapnus, košmarus, mirtį. Kelią žymėjo kur ne kur riogsantys antkapiniai akmenys, nes kadaise per šitą druskožemį vingiavo plentas, kuriuo riedėjo karietos. Pasaulis pasikeitė. Pasaulis ištuštėjo.

Šaulys žengė palengva, neskubėjo, bet ir kojų nevilko. Ant juosmens it išpurtusi dešra kabojo vandens maišas. Jis buvo beveik pilnas. Per daugelį metų šaulys toli pažengė *khef* srityje ir dabar buvo pasiekęs penktąjį lygį. Septintajame ar aštuntajame jis nebejaustų troškulio; stebėtų, kaip jo kūnas išskiria skysčius medicininiu tikslumu, sudrėkindamas plyšelius ir tamsias ertmes tik tada, kai tai daryti pataria logika. Tačiau septintojo ar aštuntojo lygio jis dar nepasiekė. Tik penktąjį. Todėl dabar jautėsi ištroškęs, nors nenumaldomas poreikis gerti nekankino. Savaip tai buvo netgi malonu. Romantiška.

Po vandens maišu kabojo gerai jo rankai pritaikyti ginklai. Ties tarpšakiu kryžiavosi du diržai. Alyva įmirkusių revolverio dėklų neįstengė išdeginti net ši stoiška saulė. Pistoletų rankenos buvo geltono, nagingai raižyto sandalmedžio. Užmauti ant žaliaminio diržo, pistoletai sunkiai kabojo ant jo klubų. Žalvario plokštelėmis puoštos šovinių movos tviskėjo saulėje. Oda tyliai girgždėjo. Patys ginklai tylėjo it žemė. Jie laistė kraują. Dykumos sterilume nebuvo jokio reikalo kelti triukšmą.

Nuo lietaus bei dulkių šaulio apranga prarado spalvą.

Jis ėjo atsilapojęs marškinius, žaliaminės odos dirželis karojo iš ranka pradurtų skylučių. Kelnės buvo siūtos iš šiurkščios medžiagos.

Pasiekęs nežymią kopą (tik ne smėlio; ši dykuma - kieta kaip akmuo, net vakare pabundantis vėjas pakeldavo tik dulkes) keleivis jos užuovėjoje pamatė išsklaidytas lauželio liekanas. Nusileidus saulei tenai pirmiausia kris šešėlis. Tokie ženklai, dar sykį patvirtinantys, jog vyras juodais drabužiais yra žmonių padermės, visuomet pakeldavo jam nuotaiką. Nusvilusiame apsilaupiusiame veide pasirodė šypsena. Jis pritūpė.

Žinoma, deginta nelabojo žolė. Tai vienintelis daiktas, kuris čia dega. Ta žolė dega lėtai, nestipria liepsna. Pakraščio gyventojai pasakojo, kad demonai išlieka net liepsnose, todėl degindami ją niekuomet nežiūri į liepsną. Anot jų, demonai užhipnotizuoja, kviečia, kol galiausiai įtraukia žiūrėjusįjį ugnin. Kartais kvailys, išdrįsęs pažvelgti į liepsną, gali išvysti tave.

Išdegusi žolė buvo sudėliota jau pažįstamu ideografiniu ženklu ir sutrupėjo nespėjus paliesti ranka. Laužavietėje neliko nieko be apdegusio kiaulienos kąsnelio, kurį šaulys godžiai suvalgė. Ir taip visuomet. Jis seka vyrą juodais drabužiais per dykumą jau du mėnesius, vejasi begaliniais, klaikiai monotoniškais atpirkimo tyrais ir nerado nieko be higieniškai sterilių persekiojamojo žmogaus laužo ideogramų. Neaptiko jokios skardinės, butelio ar vandens gertuvės (šaulys savo kelyje numetė jau keturis gyvatės išnaras primenančius maišus).

Galbūt laužai yra pranešimas, rašomas po vieną raidę. *Paimk parako*. Arba: *Galas arti*. Gal net *Pavalgyk pas Džo*. Nesvarbu. Jis nesupranta tų ideogramų, jeigu tai ideogramos. O nuodėguliai šalti, kaip ir anksčiau. Šaulys jautė priartėjęs prie žmogaus, kurį seka, tik nežinojo kiek. Bet ir tai neturi reikšmės. Jis atsistojo ir nusipurtė dulkes.

Kitokių pėdsakų nematyti; aštrus nelyginant skustuvas vėjas nupustė tuos, kurie galėjo likti. Jam dar nepavyko rasti

savo persekiojamojo išmatų. Nieko. Tik tas atvėsusias laužavietes palei apleistą plentą ir negendantį tolimatį savo galvoje.

Jis atsisėdo ir leido sau gurkštelti iš gertuvės. Tada nužvelgė dykumą, dirstelėjo saulėn, krypstančion į tolimąjį dangaus kvadrantą. Atsistojęs užsimovė pirštines ir ėmė rauti nelabojo žoles savo laužui, kurį sukrovė ant pirmo laužo liekanų.

Tačiau skeltuvo ir titnago nepanaudojo, kol dieną priminė tik nuo žemės sklindantis karštis bei vakaruose nykstanti oranžinė linija. Jis kantriai žvelgė į pietus, kalnų pusėn, nesitikėdamas ir neturėdamas vilties įžiūrėti kylantį naujos laužavietės dūmų siūlą, tiesiog todėl, kad taip reikėjo. Nepastebėjo nieko. Jis arti, tačiau arti reliatyviai. Ne tiek, kad įžiūrėtų dūmus prietemoje.

Šaulys įskėlė žiežirbą sausoje žolėje ir palaikęs pavėjui leido vėjui įpūsti ugnį. Dykumoje tas pūtė be paliovos.

Virš galvos taip pat spingsojo nemirksinčios žvaigždės. Milijonai Saulių ir pasaulių. Stulbinantys žvaigždynai, šaltas pirmapradis švytėjimas. Jam bežiūrint violetinis dangus virto juodmedžiu. Nubrėžęs įspūdingą arką užgeso meteoras. Lėtai smilkstant žolei liepsna mėtė keistus šešėlius; ne ideogramas, bet tiesius kryžius, gąsdinančius savo tikrumu. Šaulys nekrovė laužo kaip nors ypatingai. Tas metodas bylojo apie juoda ir balta. Kalbėjo apie vyrą, kuris gali ištiesinti nevykusius paveikslus keistuose viešbučių kambariuose. Lėtai pleškėjo žolė, ir jos baltoje šerdyje šoko šmėklos. Šaulys jų nematė. Jis miegojo. Ugnis suvirino du laužo raštus - meną ir amatą. Vėjas dejavo. Retsykiais kaprizingas gūsis priversdavo dūmą apsisukti ir paliesti miegantįjį. Ta dūmų gija pažadindavo sapnus kaip maža smėlio kruopelė kad pagimdo austrėje perlą. Kartais šaulys sudejuodavo podraug su vėju. Žvaigždės klausėsi abejingai, kaip abejingai žvelgė į karus, nukryžiavimus, prisikėlimus. Tai šauliui buvo prie širdies.

2

Jis nusileido nuo paskutinės kalvos vedinas mulu, kurio nieko nereginčios akys buvo iššokusios nuo karščio. Paskutinį miestelį jis praėjo prieš tris savaites, nuo to laiko matė tik apleistą kelią bei pavienius dykumos pakraščio gyventojų kaimelius. Iš tų kaimų buvo belikusios tik apleistos pavienės sodybos, dažniausiai gyvenamos raupsuotųjų arba pamišėlių. Šauliui labiau patiko pamišėlių kompanija. Vienas padavė jam nerūdijančio plieno kompasą ir prigrasė perduoti jį Jėzui. Šaulys paėmė jį rūškanu veidu. Jeigu sutiktų Jį, kompasas supainiotų pasaulio puses. Nors maža vilties.

Paskutinę trobelę jis paliko prieš penkias dienas ir nebesitikėjo daugiau pamatyti, bet užlipęs ant erozijos išraustos kalvos pastebėjo įprastą nuožulnų velėnos stogą.

Pastarosios šeimininkas, stebėtinai jaunas vyras susivėlusia ir kone juosmenį siekiančia ugninių plaukų ševeliūra fanatiškai atsidėjęs ravėjo siaurą kukurūzų rėžį. Mulas suprunkštė, raudonplaukis akimirkai kilstelėjo žydras akis į šaulį. Po to pasveikino ranka ir vėl palinkęs prie lysvės metė per petį - kartu su netyčia išrautu kukurūzu. Plaukai plaikstėsi vėjyje, kuris, nieko neužstojamas, traukė tiesiai iš dykumos.

Šaulys iš lėto nusileido nuo kalnelio, vedinas vandens maišais apkrautu mulu. Stabtelėjo prie vargano laukelio, gurkštelėjo vandens burnai sudrėkinti ir nusispjovė į nederlingą dirvą.

- Teklesti tavo derlius.

- Klestėk ir tu, - atsakė atsiskyrėlis ir išsitiesė. Nugara sutraškėjo. Žmogus be baimės nužvelgė šaulį. Veido plotelis, neapaugęs plaukais, atrodė nepaliestas puvinio, o žvilgsnis, kad ir kiek laukinis, nebuvo bepročio.

- Be kukurūzų ir pupų nieko neturiu, - tarė jis. - Kukurūzai už dyką, bet už pupas turėsi ką nors pametėti. Jų retkarčiais atgabena vienas žmogus. Ilgai čia neužsibūna. -

Raudonplaukis nusijuokė. - Bijo dvasių.

- Tikriausiai mano, kad tu esi vienas iš jų.

- Ko gero.

Jie valandėlę tylėdami žiūrėjo vienas į kitą.

Šeimininkas ištiesė ranką:

- Mano vardas Braunas.

Šaulys paspaudė ją. Tada ant velėna dengto stogo kraigo sukrankė varnas. Gyventojas mostelėjo ranka jo link:

- Ten Zoltanas.

Išgirdęs savo vardą varnas vėl sukrankė ir atplasnojo pas Brauną. Nutūpęs ant jo galvos suleido nagus į gaurus.

- Ištratinsiu tave ir arklį, kuriuo atjojai, - žvaliai sukranksėjo paukštis.

Šaulys draugiškai linktelėjo.

- Pupos pupelės - mano dūdelės, - pagautas įkvėpimo padeklamavo varnas. - Kremti daugiau, puti ilgiau!

- Tu to išmokei?

- Atrodo, nieko daugiau mokytis jis nelinkęs, - atsakė Braunas. - Bandžiau išmokyti jį “Tėve mūsų”. - Jo žvilgsnis nukrypo už trobelės, į smėlėtą plynę. - Tikriausiai čia ne “Tėve mūsų” kraštas. Tu - šaulys. Tiesa?

- Taip. - Jis pasilenkęs nuėmė savo daiktus. Zoltanas pakilo nuo Brauno galvos ir nutūpė ant šaulio peties.

- Vejiesi tą kitą, a?

- Taip. - Lūpos ištarė neišvengiamą klausimą: - Ar seniai jis praėjo?

Braunas patraukė pečiais.

- Nežinau. Laikas čia krečia kvailystes. Prieš daugiau nei dvi savaites. Mažiau nei du mėnesius. Po jo buvo pora kartų atvažiavęs žmogus su pupelėmis. Sakyčiau, prieš šešias savaites. O gal ir klystu.

- Kremti daugiau, puti ilgiau, - pakartojo Zoltanas.

- Ar jis užsuko? - paklausė šaulys.

Braunas linktelėjo:

- Jis liko vakarienės, tikriausiai ir tu liksi. Prastūmėm vakarą.

Šaulys atsistojo, paukštis kranksėdamas nulėkė ant

stogo.

- Apie ką jis kalbėjo?

Brauno antakiai pakilo.

- Nieko tokio. Klausė, ar čia kada nors lyja, kada čia atsikėliau ir ar palaidojau savo žmoną. Daugiausia kalbėjau aš, o tai man nebūdinga. - Atsiskyrėlis nutilo, liko tik vėjo ošimas. - Jis raganius, ar ne?

- Taip.

Braunas iš lėto linktelėjo.

- Taip ir maniau. O tu?

- Aš paprastas žmogus.

- Tu jo niekad nepagausi.

- Pagausiu.

Jie pažvelgė vienas į kitą, pajutę vienas kitam draugiškumą; paribio gyventojas žvelgė į perdžiūvusį lauką, šaulys - į plynę, toliau virstančią dykuma. Jis siektelėjo savo skeltuvo.

- Štai. - Braunas išsitraukė degtuką sieros galvute ir brūkštelėjo į purviną nagą. Šaulys prikišo cigaretės galiuką prie ugnies ir patraukė.

- Ačiū.

- Norėsi pripildyti savo odas, - susigriebė šeimininkas sukdamasis. - Šaltinis po pastoge už namo. Einu ruošti pietų.

Šaulys atsargiai peržengė kukurūzų eiles, pasuko už trobelės. Šaltinis tryško rankomis iškasto ir akmenimis sutvirtinto šulinio dugne. Priėjęs prie netvirtų kopėtėlių šaulys suprato, jog tai mažiausiai dvejų metų darbas: iškasti žemes, suvilkti akmenis, iškloti jais netvirtas sienas. Vanduo buvo skaidrus, tik sunkėsi lėtai, todėl ilgai užtruko pripildyti gertuves. Kai antra buvo artipilnė, ant šulinio rentinio nutūpė Zoltanas.

- Ištratinsiu tave ir arklį, kuriuo atjojai, - pasisiūlė jis.

Šaulys sunerimęs pakėlė galvą. Šulinys maždaug penkiolikos pėdų gylio: Braunas lengvai galėjo suknežinti akmeniu galvą ir pavogti viską, ką jis turi. Pamišėlis ar raupsuotasis to nedarytų, bet Braunas ne iš jų. Tačiau šio šulinio

savininkas jam patiko, todėl nuvijęs nerimą jis ėmė semti toliau. Kas bus, tas.

Kai jis nulipo laipteliais į bakūžę (ji buvo įrengta beveik po žeme, kad išlaikytų kuo daugiau nakties vėsos), Braunas mentele vartė burbuoles mažame židinyje. Dvi aptrupėjusios lėkštės buvo padėtos žemės spalvos staltiesės galuose. Virš ugnies kabančiame katilėlyje užkunkuliavo vanduo pupelėms.

- Ir už vandenį sumokėsiu.

Braunas nepakėlė akių.

- Vanduo - Dievo dovana. O pupelių atgabena papa Dokas.

Šaulys nusijuokęs atsisėdo nugara į grubiai drėbtą sieną, sunėrė ant krūtinės rankas ir užsimerkė. Netrukus nosį pakuteno skrundančių kukurūzų kvapas. Subarškėjo į vandenį beriamos pupelės. Retsykiais ant stogo pasigirsdavo nekantrus Zoltano *tak-tak-tak.* Jis jautėsi pavargęs. Iš Tulo, paskutinio kaimo, jis ėjo kasdien po šešiolika ar net aštuoniolika valandų. O pastarąsias dvylika dienų mynė pėsčias; mulo valandos buvo suskaičiuotos.

Tak-tak-tak.

Prieš dvi savaites, sakė Braunas, o gal prieš šešias. Nesvarbu. Tule buvo kalendorių, o vyrą juodais drabužiais žmonės prisiminė todėl, kad tas išgydė senį. Eilinį senį, mirštantį nuo žolės. Trisdešimt penkerių metų senį. Jeigu Braunas neklysta, nuo to laiko apie vyrą juodais drabužiais niekas negirdėjo. Toliau laukia dykuma. Ten - tikrų tikriausias pragaras.

Tak-tak-tak.

...Paskolink man savo sparnus, paukšti. Aš ištiesiu juos ir nusklęsiu oro srovėmis.

Jis užmigo.

3

Braunas pažadino šaulį po penkių valandų. Buvo tamsu. Tik dulsvai švietė židinio žarijos.

- Tavo mulas nugaišo, - pranešė Braunas. - Pietūs paruošti.

- Kaip?

Braunas patraukė pečiais.

- Kepti ir virti, kaip dar? Išrankus?

- Ne, klausiu apie mulą.

- Tiesiog patiesė kojas. Atrodo, senas buvo gyvulys. - Ir nė kiek neapgailestaudamas pridūrė: - Zoltanas išlesė jam akis.

- O. - To ir reikėjo tikėtis. - Gerai.

Susėdus ant paklodės, kuri atstojo stalą, Braunas vėl jį nustebino sukalbėdamas maldelę: *Lietaus, sveikatos, dvasios erdvės.*

- Ar tiki pomirtiniu gyvenimu? - parūpo šauliui, kai šeimininkas įrito tris keptas kukurūzų burbuoles į jo lėkštę.

Braunas linktelėjo:

- Manau, jog čia ir yra pomirtinis gyvenimas.

4

Pupelės priminė kulkas, kukurūzai galėjo dantis atšipinti. Lauke žemose pakraigėse ūkavo stiprėjantis vėjas. Vyras valgė spėriai, godžiai, užgerdamas keturiais kaušais vandens. Per vidurį pietų į duris sutratėjo automatas, Braunas pakilo įleisti Zoltano. Paukštis perskrido kambarį ir niūrus įsibruko į kampą.

- Mano dūdelės, - burbtelėjo jis.

Po pietų šaulys pasiūlė tabako.

...Dabar. Dabar atėjo eilė klausimams.

Bet Braunas nieko neklausinėjo. Tik rūkė ir stebėjo gęstančias žarijas. Trobelėje pasidarė kur kas vėsiau.

- Neleisk mūsų gundyti, - apokalipsiškai ištarė Zoltanas.

Šaulys pašoko it pašautas. Staiga jį apėmė tikrumas, jog visa tai tik iliuzija (ne sapnas, ne, - apžavai), kad vyras juodais drabužiais užleido kerus ir nori kažką pranešti jam beprotiškai buku, simbolišku būdu.

- Ar kada lankeisi Tule? - staiga paklausė jis.

Braunas linktelėjo.

- Prieš atvykdamas čia. Dar kartą keliavau parduoti ten kukurūzus. Tais metais lijo. Kokias penkiolika minučių. Žemė tarsi prasivėrė ir viską prarijo. Po valandos bolavo perdžiūvusi kaip visada. Bet augalai - Viešpatie! Galėjai pamatyti, kaip jie auga. Tai ne blogiausia. Blogiau, jog galėjai *girdėti*, lyg lietus juos nugirdė. Garsas nelinksmas. Jie tarytum dūsavo ir aimanavo iš žemės. - Braunas nutilo. - Man tiek nereikėjo, todėl dalį pardaviau. Papa Dokas siūlėsi man juos parduoti, bet būtų apmovęs. Todėl keliavau pats.

- Tau nepatiko tas miestelis?

- Ne.

- Manęs ten vos nenužudė, - nelauktai pasakė šaulys.

- Kodėl gi?

- Aš užmušiau žmogų, paliestą Dievo, - paaiškino šaulys. - Tik ten buvo ne Dievas. Vyras juodais drabužiais.

- Jis paspendė tau spąstus.

- Taip.

Jie žvelgė vienas į kitą pro šešėlius.

...Dabar pasipils klausimai.

Bet Braunas neturėjo ką pasakyti. Surūkė cigaretę beveik iki galo, bet kai šaulys paplekšnojo per savo maišelį, šeimininkas papurtė galvą.

Zoltanas neramiai pasimuistė, regis norėdamas kažką pasakyti, tačiau apsigalvojo.

- Ar nori, kad apie jį papasakočiau? - paklausė šaulys.

- Žinoma.

Šaulys ėmė galvoti, nuo ko pradėjus, bet tinkamo žodžio nerado.

- Turiu nusunkti bulves, - pareiškė jis.

Braunas linktelėjo.

- Tai nuo vandens. Į kukurūzus, gerai?

- Aišku.

Jis užlipo laipteliais į tamsią naktį. Ištaškytos kaip pakliuvo danguje tviskėjo žvaigždės. Tolydžio pulsavo vėjas. Šlapimo srovė ištryško virš perdžiūvusio lauko. Vyras

juodais drabužiais atvedė jį čia. Braunas net gali būti jis pats. Gali būti...

Jis pasistengė apie tai negalvoti. Vienintelė nenumatyta aplinkybė, su kuria jis nemokėjo susidoroti, tai jo paties beprotystė. Šaulys grįžo trobelėn.

- Jau nusprendei, ar aš esu kerų dalis? - linksmai paklausė Braunas.

Šaulys sutrikęs stabtelėjo ant laiptų. Paskui lėtai nulipo ir atsisėdo.

- Pradėjau pasakoti apie Tulą.

- Jis auga?

- Jis miręs, - atsakė šaulys, ir žodžiai pakibo ore.

Braunas palingavo galva.

- Tai dykuma. Man atrodo, jog galiausiai ji viską uždusins. Ar žinai, jog kadaise per dykumą ėjo ekipažų kelias?

Šaulys užmerkė akis. Mintys vertėsi kulvirsčiais.

- Tu mane apsvaiginai, - kimiai ištarė jis.

- Ne. Aš nepadariau nieko.

Šaulys vangiai praplėšė akis.

- Nepasijusi geriau, kol aš nepaprašysiu, - tarė Braunas. - Todėl prašau. Ar papasakosi man apie Tulą?

Šaulys dvejodamas prasižiojo ir pats nustebo, kaip lengva kalbėti. Atskiros pasakojimo nuotrupos ėmė lietis monotoniška išpažintimi. Svaigulys išsisklaidė, jis pajuto neįprastą jaudulį. Kalbėjo iki gilios nakties. Raudonplaukis nepertraukinėjo. Paukštis taip pat klausėsi tylėdamas.

5

Mulą jis įsigijo Praistaune, o kai pasiekė Tulą, gyvulys dar žengė žvaliai. Saulė jau valanda kaip buvo nusileidusi, bet šaulys keliavo vadovaudamasis miesto žiburiais, vėliau - neįtikėtinai švariais džiazo maniera atliekamo “Hey Jude” garsais. Priemiesčius pasiekęs kelias išplatėjo.

Miškai seniai pasiliko užpakalyje. Juos pakeitė monotoniškos lygumos: bekraščiai motiejukais bei

žemaūgiais krūmais apaugę laukai, lūšnos, apleisti namai, aptverti tinklo tvoromis, tamsūs rūmai, kuriuose šlaistosi pamėklės, iškrypusios trobos, iš kurių išsikėlė ar buvo iškraustyti žmonės, viena kita gyvenama pašiūrė, kurią tamsoje išdavė šviečiantis žibintas, o dieną - laukuose tyliai besikrapštantys žmogeliai. Pagrindinis maistas čia buvo kukurūzai, kai kur augo pupos ar žirneliai. Tai vienur, tai kitur tarp nudrožtų alksnio kuolų spoksojo perkarusi karvė. Keturis sykius jį pralenkė karietos: du kartus iš priekio, du - pasivijusios. Beveik tuščios, kai lenkdavo jį su mulu, pilnesnės, kai traukdavo šiaurės miškų pusėn.

Kraštas buvo bjaurus. Per tą laiką, kai jis paliko Praistauną, du kartus nulijo, tiesa, nenorom. Net motiejukai čia buvo išgeltę ir nelinksmi. Šlykštus kraštas. Jis nerado jokių vyro juodais drabužiais pėdsakų. Tikriausiai jis važiavo karieta.

Kelias darė linkį, prieš jį šaulys sustabdė mulą ir pažvelgė į Tulą. Miestelis įsikūrė apvalaus kaip dubuo klonio dugne, todėl priminė menkavertį akmenį pigiais aptaisais. Jame degė keli žibintai, daugiausiai netoli tos vietos, iš kur sklido muzika. Miestelis turėjo keturias gatves, trys iš jų kirto karietų kelią, svarbiausią arteriją. Tikriausiai prie jos ras kokį restoraną. Vargu, bet gali būti. Jis paragino mulą.

Šalikelėje namų daugėjo, nors dauguma buvo apleisti. Šaulys prajojo mažutes kapinaites, kur antkapines plokštes slėgė vijoklių kupros, dusino nelabojo žolės. Už kokių penkių šimtų pėdų jis pamatė aptriušusį ženklą, kuris skelbė: TULAS.

Dažai taip išblukę, kad sunku perskaityti. Tolėliau stovėjo dar vienas, bet atvykėliui nepavyko jo perskaityti.

Kai šaulys įžengė į miestelį, kvailių choras apdujusiais balsais plėšė paskutinę “Hey Jude” eilutę: “Naa-naa-naa naa-naa-naa... hey, Jude...” Daina be gyvybės it vėjo ūkavimas drevėtame medyje. Tik proziškas pianino maigymas nuginė abejonę, ar tik nebus vyras juodais drabužiais apgyvendinęs šią vietą vaiduokliais. Šaulys šyptelėjo apie

tai pagalvojęs.

Gatvėse sutiko žmonių, nors nedaug. Plačiomis juodomis kelnėmis ir tokios pat spalvos palaidinėmis vilkinčios trys moterys praėjo kitu šaligatviu, nevarstydamos jo smalsiais žvilgsniais. Jų veidai tartum plaukė virš beveik neregimų kūnų kaip balionai su akimis. Nuo parduotuvės užkaltais langais laiptų jį stebėjo liūdnas vyriškis, užsimaukšlinęs šiaudinę skrybėlę. Sustojo ir akimis nulydėjo liesas siuvėjas su vėlyvu savo klientu. Kad geriau įsižiūrėtų, pasišvietė lange lempa. Šaulys linktelėjo pasisveikindamas. Nei siuvėjas, nei jo klientas neatsakė. Jis jautė sunkius jų žvilgsnius ant savo pistoletų dėklų. Kitame kvartale gatvę kirto kokių trylikos metų vaikinukas su mergina, nežymiai stabtelėję. Jų batai kėlė dulkes. Mieste degė keli žibintai, tik jų stiklas buvo aprūkęs alyva. Kiti buvo išdaužyti. Netoliese šaulys rado geresnius laikus menančias arklides. Trys tylūs berniukai, susispietę aplinkui žaidimo marmuro rutuliukais žiedą, prie pražiotos daržinės burnos traukė cigaretes, susuktas į burbuolės apvalkalą. Kieme krito milžiniški jų šešėliai.

Šaulys nuvedė mulą pro juos ir apsižvalgė tamsioje daržinėje. Blausioje, šokinėjančioje lempos šviesoje ištįsęs senis su kombinezonu šakėmis krovė į kaugę motiejukų šieną.

- Sveiki! - pašaukė atvykėlis.

Šakės sustingo, šeimininkas bailiai grįžtelėjo.

- Sveikas pats!

- Atvedžiau mulą.

- Tau gerai.

Šaulys pametėjo sunkų, nelygų aukso gabaliuką į prietemą. Jis nusirito senomis grindimis ir žybtelėjo.

Prižiūrėtojas priėjo, pasilenkė ir pakėlęs jį išsišiepė šauliui. Jo žvilgsnis užkliuvo už diržų su ginklais. Rūškanai linktelėjęs paklausė:

- Kuriam laikui jį paliksite?

- Nakčiai. Gal dviems. Arba ilgiau.

- Neturiu kaip atiduoti grąžos už auksą.

- Man nereikia grąžos.

- Kruvini pinigai, - burbtelėjo šeimininkas.

- Ką?

- Nieko. - Senis paėmė mulą už pavadžio ir nusivedė vidun.

- Nutrink jį! - paprašė šaulys. Senis neatsigręžė.

Atvykėlis priėjo prie žaidžiančių berniukų. Būrelis įdėmiai sekė visą sandėrį.

- Kaip sekasi? - draugiškai užklausė šaulys.

Tyla.

- Jūs, vaikinai, vietiniai?

Tyla.

Vienas berniukas ištraukė iš burnos kreivą cigaretę, stvėrė "katės akies" rutuliuką ir paleido į ratą. Jis kliudė pagrindinį ir išmušė jį iš rato. Pakėlęs "katės akį" vaikis vėl prisitaikė mesti.

- Kur šio miestelio restoranas? - pasiteiravo šaulys.

Vienas, jauniausias, vaikas pakėlė akis. Burnos kampe pūpsojo milžiniškas šašas, bet akys dar nebuvo praradusios nuoširdumo. Jis žvelgė su tokia paslėpta nuostaba, kad atvykėlį sujaudino ir išgąsdino.

- Mėsainį gausite pas Šebą.

- Kur groja pianinas?

Berniukas linktelėjo nepraverdamas lūpų. Jo draugų žvilgsniai pasidarė bjaurūs, priešiški.

Šaulys palietė skrybėlės brylių.

- Dėkui. Malonu žinoti, jog šiame mieste yra protingų, kurie moka šnekėti.

Praėjęs pro vaikus jis nužingsniavo šaligatviu į Šebo užeigą, girdėdamas paniekinantį vieno iš tylėjusių vaikigalių balsą: "Žoliaėdis! Ar seniai dulkini savo seserį, Čarli? Žoliaėdis!"

Prieš užeigą, iš abiejų pusių ir virš suveriamų durų degė žibalinės lempos. "Hey Jude" choras nutilo, pianistas barškino kažkokią seną baladę. Jam pritarė tylūs balsai. Šaulys valandėlę pastovėjo prie durų. Pjuvenomis pabarstytos grindys, spjaudyklės prie kreivakojų stalų. Baras - len-

ta ant ožių. Kreivojančiame veidrodyje atsispindėjo pianistas, kurio nugara buvo neišvengiamai sulinkusi. Pianino priekis buvo nuimtas, kad galėtum matyti, kaip kaukši mediniai plaktukėliai. Prie baro sukiojosi moteris šiaudų spalvos plaukais ir purvina mėlyna suknele. Vieną petnešėlę prilaikė žiogelis. Baro gale sėdėjo kokie šeši miestelėnai, siurbčiojo, žaidė “Stebėk mane”. Kitas pustuzinis stoviniavo aplinkui pianiną. Keturi ar penki lankytojai sėdėjo prie baro. Prie durų ant stalo gulėjo nuvirtęs senis žilų plaukų kaltūnu. Šaulys įėjo į smuklę.

Galvos atsisuko į jį ir jo ginklus. Akimirksnį stojo mirtina tyla, tik išsiblaškęs pianistas toliau bėgiojo pirštais po klaviatūrą. Tada moteris prie baro ėmė valyti pašluoste, ir viskas stojo į vėžes.

- Stebėk mane, - tarė žaidėjas kampe ir prie trijų širdžių padėjo keturis pikus, likdamas tuščiomis rankomis. Turėjęs širdį nusikeikė, padavė pastatytą sumą ir padalino iš naujo.

Šaulys priėjo prie baro.

- Mėsainių turite? - paklausė moters.

- Žinoma. - Ji dirstelėjo jam į akis. Pradėjusi čia dirbti ji galėjo būti gana graži, bet dabar veidas atrodė išpurtęs, kaktoje rangėsi randas. Moteris buvo gausiai jį užpudravusi, bet pudra ne slėpė, o dar labiau paryškino trūkumą. - Bet jie brangūs.

- Jau žinau. Duokite man tris mėsainius ir alaus.

Vėl tas nežymus balsų pasikeitimas. Trys mėsainiai. Burnos pritekėjo seilių. Trys mėsainiai.

- Kainuos penkis dolerius. Kartu su alumi.

Šaulys padėjo aukso grynuoliuką ant baro.

Į jį nukrypo visų lankytojų akys.

Už baro stovėjo nuvargęs aprūkęs grilis su anglimis. Moteris pranyko mažame kambarėlyje ir grįžo su mėsa ant popieriaus. Paėmė tris kotletukus ir uždėjo kepti. Kvapas varė iš proto. Šaulys stovėjo abejingai, jausdamas, kaip trūkinėja pianino melodija, sulėtėja kortų žaidimas, akies kampeliu pastebėdamas kreivus prie baro sėdinčių mies-

telėnų žvilgsnius.

Vyras beveik spėjo išsitiesti, kai šaulys pastebėjo jį veidrodyje. Tas vyras buvo beveik visiškai nuplikęs, ranka gniaužė milžiniško medžioklinio peilio, užkišto už diržo, rankeną.

- Sėskis, - tyliai ištarė šaulys.

Vyras sustojo. Viršutinė lūpa nevalingai pakilo kaip šuns, įsiviešpatavo tyla. Po valandėlės jis grįžo prie savo stalo, ir atmosfera vėl pasikeitė.

Šaulys gavo alaus įskilusiame bokale.

- Neturiu grąžos už auksą, - grubiai pareiškė moteris.

- Ir nesitikėjau.

Ji piktai linktelėjo, lyg šitas dosnus gestas būtų įžeidęs. Auksą ji paėmė, ir netrukus ant murzinos lėkštės raudonais pakraščiais pasirodė mėsainiai.

- Druskos turite?

Moteris ištraukė ją iš po baro.

- Duonos?

- Ne. - Aišku, ji melavo, bet šaulys nenorėjo spirti. Plikis spoksojo į jį cianozinėmis akimis, gniaužydamas pašinuotą stalo kraštą. Jo šnervės kilnojosi.

Šaulys ėmė ramiai valgyti: kone švelniai gnybo mėsą ir šakute kišo į burną, stengdamasis negalvoti, ko gali būti primaišyta į faršą.

Kai likus keliems kąsniams jis norėjo paprašyti dar alaus bei susisukti suktinukę, ant peties nusileido kažkieno ranka.

Staiga jis vėl pajuto, jog baras vėl apmirė, ore tvyrojo tiršta įtampa. Jis atsigręžė į vyrą, kuris miegojo jam įžengus čia. Veidas prieš akis buvo kraupus. Dusino nelabojo žolės tvaikas. Akys pasmerktojo, žibančios akys to, kuris žiūri, bet nemato, akys, nukreiptos į nevaldomų, palaidų sapnų, ištrauktų iš dvokiančių pasąmonės pelkių, pragarą.

Moteris už baro tyliai sudejavo.

Suskirdusios lūpos prasiskyrė, apnuogindamos žalėsiais apaugusius dantis, ir šaulys pagalvojo: *Jis net neberūko. Jis kramto. Jis tikrai kramto žolę.*

Po to sekė kita mintis: *Jis negyvėlis. Jis turėjo mirti prieš metus.*

Jai ant kulnų lipo trečia: *Vyras juodais drabužiais.*

Jie žiūrėjo vienas į kitą - šaulys ir vyras, peržengęs sveikos nuovokos ribą.

Kai nepažįstamasis prasižiojo, šaulys nustėro išgirdęs Aukštąją Kalbą:

- Auksas už paslaugą, šauly. Vieną gabaliuką, a? Kad sektųs...

Aukštoji Kalba. Vieną akimirką jo protas atsisakė ją suprasti. Eina metai... ką ten - amžiai, tūkstantmečiai, kai niekas nebešneka Aukštąja Kalba. Jis paskutinis, paskutinis šaulys. Kiti...

Nustėręs jis ištraukė iš palaidinės kišenės aukso plokštelę. Sutrūkinėjusi, apdraskyta ranka sugriebė ją, pakėlė prieš blausią žibalinių lempų šviesą. Grubi moneta metė auksinį, rausvą, kraujo spalvos atspindį.

- Aaaaaaa... - Nepakartojamas pasitenkinimo garsas. Senis nerangiai apsisuko ir ėmė sliūkinti prie savo stalo, laikydamas pinigą prie akių, sukiodamas jį, blykčiodamas juo.

Užeiga ėmė spėriai tuštėti, suveriami durų spamai be paliovos sūpavosi pirmyn atgal. Pianistas su trenksmu nuleido instrumento dangtį ir pasekė kitų pavyzdžiu komiškais dideliais žingsniais.

- Šebai! - jam pavymui suriko moteris. Jos balsas buvo podraug bailus ir vaidingas. - Šebai, grįžk, girdi? Po velnių!

Tačiau senis pasiekė savo stalą. Pasuko aukso pinigą ant jo ir įsmeigė buką susižavėjusį žvilgsnį. Pasukęs antrą, trečią kartą jis užsimerkė. Nespėjus monetai sustoti ketvirtą kartą, gyvas lavonas padėjo galvą ant stalo.

- Na, va, - įnirtusi sušnypštė ji. - Sugadinote man vakarą. Patenkintas?

- Jie grįš, - nuramino šaulys.

- Šiąnakt jie nepasirodys.

- Kas jis toks? - parodė jis į nelabojo žolės kramtytoją.

- Eik... - Moteris baigė pasiūlymą neįmanomo masturbacijos veiksmo gestu.

- Privalau sužinoti, - ramiai tarė šaulys. - Jis...

- Jis kalbėjo su tavimi nesuprantama kalba, - pasakė šiaudaplaukė. - Nortas gyvenime nėra taip kalbėjęs.

- Aš ieškau vieno žmogaus. Turėtumėt jį žinoti.

Moteris žvelgė į jį pamiršusi pyktį. Jį pakeitė susidomėjimas, po to jos akyse pasirodė pažįstamas drėgnas blizgesys. Palaikė smuklė mąsliai sau girgždėjo. Tolumoje aršiai sulojo šuva. Šaulys laukė. Moteris suprato, kad jis žino, ir žvilgsnis užgeso, pasirodė neviltis bei bukas poreikis, kuriam apsakyti nėra žodžių.

- Mano kainą žinai, - ištarė ji.

Jis įdėmiai žiūrėjo jai į akis. Tamsoje rando nesimatys. Jos kūnas liaunas, jo nepajėgė nusvarinti nei dykuma, nei smėlis, nei nuobodus darbas. Kadaise moteris buvo daili, gal net gražuolė. Bet tai nesvarbu. Nebūtų svarbu, net jeigu kapo kirminai veistųsi jos nederlingos gimdos juodumoje. Viskas buvo nulemta.

Jos rankos pakilo prie veido, akyse dar buvo likę syvų pravirkti.

- Nežiūrėk! Nereikia žiūrėti į mane taip piktai!

- Atleisk, - pasakė šaulys. - Nenorėjau būti piktas.

- Nieko tu nenorėjai! - atsiliepė ji.

- Užgesink šviesas.

Ji verkė užsidengusi delnais veidą. Šaulys džiaugėsi, kad nemato jos veido. Ne dėl rando, o todėl, kad taip sugrįžo jos skaistybė. Petnešėlę prilaikantis žiogelis blizgėjo gelsvoje šviesoje.

- Užgesink lempas ir užsirakink. Jis neapvogs?

- Ne, - sukuždėjo ji.

- Tuomet išjunk šviesas.

Ji neatitraukė rankų nuo veido, kol neužėjo už jo nugaros, tada vieną po kitos užgesino lempas. Po to tamsoje moteris paėmė jį už rankos ir nusivedė jį į viršų. Čia nebuvo šviesos, nuo kurios reikėtų slėpti jų aktą.

6

Tamsoje jis susuko dvi cigaretes, pridegė jas ir padavė vieną jai. Kambaryje tvyrojo moters aromatas: šviežių alyvų, patetiškas. Jį užgožė dykumos kvapas. Primenantis jūrą. Šaulys suprato, jog bijo priekyje laukiančios dykumos.

- Jo vardas Nortas, - ištarė ji. Balsas kaip visad buvo šiurkštus. - Tiesiog Nortas. Jis mirė.

Šaulys laukė nepraverdamas lūpų.

- Jis buvo paliestas Dievo.

Šaulys prabilo:

- Nesu Jo matęs.

- Jis čia buvo, kiek pamenu... Kalbu apie Nortą, ne Dievą, - grubiai nusikvatojo ji. - Anksčiau jis vežiojo medų. Pradėjo gerti. Uostyti žolę. Po to rūkyti. Vaikai ėmė sekioti paskui ir laidyti liežuvį. Mūvėjo senas žalias dvokiančias kelnes. Supranti?

- Taip.

- Vėliau jis ėmė žolę kramtyti. Galiausiai įjunko sėdėti čia nieko nevalgydamas. Tikriausiai įsivaizdavo esąs karalius. Vaikigaliai galėjo būti jo juokdariai, o šunys - princai.

- Taip.

- Jis mirė tiesiog priešais šitą smuklę, - pasakojo ji toliau. - Šlumpsėjo šaligatviu (batai nesudilo, stiprūs auliniai), vaikai su šunimis sekė iš paskos. Atrodė kaip sulankstytas ir susuktas iš vielos. Akyse švietė pragaro ugnys, bet jis šypsojosi kaip moliūgas per Visus Šventus. Dvokė purvu, puvėsiais ir žole. Sultys tekėjo iš lūpų kampų it žalias kraujas. Maniau, kad nori užeiti pasiklausyti Šebo grojimo. Tiesiai priešais duris jis sustojo, pakreipė galvą. Pamačiusi jį pagalvojau, jog tikriausiai išgirdo atidardant ekipažą, nors šiam dar buvo ne laikas. Tada jis apsivėmė. Vėmalai juodi, su krauju. Pliūptelėjo pro išsieptus dantis it kanalizacijos vanduo pro groteles. Smarvė galėjo išvesti iš proto. Po to Nortas pakėlė rankas ir sudribo. Viskas. Mirė išsišiepęs, savo paties vėmaluose.

Moteris virpėjo šalia šaulio. Be poilsio ūkavo vėjas, kažkur kaip sapne taukšėjo durys. Sienomis šmirinėjo pelės. Šauliui toptelėjo, jog čia, ko gero, vienintelė vieta miestelyje, kur gali pramisti pelės. Jis uždėjo ranką jai ant pilvo, moteris sudrebėjo ir nurimo.

- Vyras juodais drabužiais, - priminė jis.

- Tau reikia žinoti, ar ne?

- Taip.

- Gerai. Aš papasakosiu. - Ir sugriebusi abiem rankom jo plaštaką ėmė porinti.

7

Jis pasirodė tos dienos, kai mirė Nortas, pavakare. Kilo vėjas, plėšė palaidą velėną, šuorais žėrė smėlį, vartė gubas. Kenerlis užrakino arklides, keli kiti prekybininkai užvėrė langines ir užrėmė lentomis. Per geltoną it senas sūris dangų skubėjo debesys, tarsi persigandę to, ką išvydo dykumoje, kur ką tik lankėsi.

Jis atvyko palaikiu kinkiniu, virš kurio pasostės buvo pririštas brezento gabalas. Miestelėnai stebėjo jį, o senis Kenerlis, gulėdamas prie lango su buteliu ir glebia antrosios savo dukters krūtimi rankoje, nutarė neatverti durų, jeigu atvykėlis belstųsi.

Bet vyras juodais drabužiais nesustabdė savo bėrio, traukiančio vežimą, iš po kurio ratų vėjas godžiai siurbė dulkes. Atvykėlis galėjo būti kunigas arba vienuolis: vilkėjo juodą apdulkėjusią sutaną, veidą slėpė laisvas gobtuvas. Drabužiai plazdeno vėjyje. Po sutana matėsi auliniai batai su sunkiomis sagtimis ir kvadratinėmis pakulnėmis.

Jis sustojo priešais Šebo smuklę, pririšo arklį, tas nunarino galvą ir suprunkštė. Iš kinkinio galo ištraukė balnakrepšį ir persimetęs per petį žengė pro suveriamas duris.

Alisa smalsiai jį nužvelgė, bet daugiau niekas atvykėlio nepastebėjo. Nes buvo prisiputę kaip kiaulės. Šebas barškino metodistų giesmes regtaimu, o pražilę sukčiai, kurie susirinko čia pralaukti audrą ir dalyvauti Norto šer-

menyse, prisiliuobė iki kaklo. Šebas, kone be sąmonės, apnuodytas ir suragėjęs nuo užsitęsusios savo paties egzistencijos, grojo kaip užsuktas, pirštai lakstė nelyginant šaudyklės.

Lankytojai staugė ir bliovė neprarėkdami vėjo, gal tik mesdami jam iššūkį. Kampe Zachrijus, užvertęs Emei Feldon sijonus ant galvos, tapė kelius zodiako ženklais. Kelios kitos moterys, susibūrusios į ratelį, tauškė apie šį bei tą. Jos visos buvo nutviekstos aistringos šviesos. Tačiau pro duris prasiskverbusi audrą pranašaujanti šviesa jas tik apgaudinėjo.

Nortas buvo paguldytas ant dviejų stalų užeigos centre. Auliniai rodė mistišką "V". Burna šiurpiai viepėsi, nors akis kažkas pasirūpino jam užspausti. Ant krūtinės sunertos rankos laikė nelabojo žolės šluotelę. Nuo jo sklido nuodingas tvaikas.

Vyras juodais drabužiais nusismaukė gobtuvą ir įėjo į barą. Alisa sekė jį su jauduliu ir įprastu geiduliu. Jokio religinio simbolio nesimatė, nors tai, suprantama, nieko nereiškia.

- Viskio, - paprašė žmogus su gobtuvu. Balsas buvo švelnus ir malonus. - Gero viskio.

Ji ištraukė iš po baro "Žvaigždės" butelį. Galėjo pakišti vietinį gėralą kaip geriausią, bet to nepadarė. Vyras nenuleido nuo jos akių, kol ji pylė. O akys buvo didelės, tviskančios. Prieblanda neleido gerai įžiūrėti jų spalvą. Jos geidulys sustiprėjo. Už nugaros bliovimas nenutrūko. Šebas, niekam tikęs kastratas, grojo apie Kristaus kareivius, ir kažkas įtikino tetulę Mil praverti burną. Jos iškraipytas balsas perkirto rėkaliojimą nelyginant atšipęs kirvis veršiuko smegenis.

- Ei, Ale!

Ji nuėjo aptarnauti, pasipiktinusi nepažįstamojo tylėjimu, pasipiktinusi nenusakomos spalvos jo akimis ir nerimstančiu savo tarpkoju. Ją baugino jos geidulys. Nes buvo kaprizingas ir nevaldomas. Ar tai įspėjimas apie permainą, kuri, savo ruožtu, reiškia, kad ji ima senti? O senatvė

Tule paprastai būna trumpa ir karti lyg žiemos saulėlydis.

Ji ištuštino alaus statinaitę, po to atrito kitą. Nė nemanė prašyti Šebo; tas kuilys mielai ateis, bet arba nusikapos pirštus, arba išlaistys visą alų. Nepažįstamasis sekė ją; Alė galėjo jausti įremtą jo žvilgsnį.

- Daug darbo, - pratarė jis, kai ji sugrįžo. Savo taurelės jis nepalietė, tik sukiojo delnuose šildydamas.

- Šermenys, - atšovė Alisa.

- Pastebėjau velionį.

- Jie visi kiaulės, - staiga piktai iškošė ji. - Visi.

- Jiems linksma. Jis miręs. Jie gyvi.

- Ir gyvas jis buvo jų pajuokų objektas. Negerai, kai šaiposi ir po mirties. Tai... - Ji nutilo, nepajėgdama išsakyti, kas ar kaip tai bjauru.

- Žoliaėdis?

- Taip! Kas jam beliko?

Moters tonas buvo priekaištingas, bet nepažįstamasis su sutana nenuleido akių, ir ji pajuto, kaip veidą užlieja raudonis.

- Atleiskite. Jūs kunigas? Tai turėtų jus piktinti.

- Nesu ir nepiktina. - Jis gražiai užsivertė taurelę ir išgėręs nesusiraukė. - Prašau dar vieną.

- Pirmiau norėčiau pamatyti jūsų pinigėlio spalvą. Atleiskite.

- Nėra dėl ko.

Jis padėjo ant prekystalio nelygų sidabrinį pinigą, o šeimininkė pasakė taip, kaip ir kitam baro lankytojui:

- Grąžos neturiu.

Jis papurtė galvą, jog nebūtina, ir žiūrėjo, kaip ji pildo stikliuką.

- Jūs važiuojate pro šalį? - pasiteiravo Alisa.

Vyras ilgai neatsakė, o kai ji rengėsi pakartoti klausimą, nekantriai papurtė galvą.

- Nekalbėkite banalybių. Jūs čia su mirtimi.

Moteris įskaudinta ir nustėrusi atšlijo, pirmiausia pagalvojusi, jog jis melavo apie save, kad ją patikrintų.

- Jūs rūpinotės juo, - abejingai ištarė nepažįstamasis.

- Tiesa?

- Kuo? Nortu? - Ji nusijuokė. Sutrikimą pakeitė nerimas. - Manau, jums geriau...

- Jūs minkštaširdė ir truputį baili, - tęsė vyras, - o jis šlamštė žolę, žvelgdamas pro užpakalines pragaro duris. Dabar jis čia, durys užtrenktos, o jūs tikite, kad jos neatsivers anksčiau, nei ateis metas žengti pro jas pačiai, ar ne?

- Kas jums, pasigėrėte?

- Misteris Nortonas negyvas, - sarkastiškai užtraukė vyras juodais drabužiais. - Miręs kaip bet kuris. Miręs kaip jūs ar kuris kitas.

- Nešdinkitės iš mano smuklės. - Sukilo neapykanta, nors iš papilvės dar sklido karštis.

- Viskas tvarkoj, - tyliai nuramino jis. - Viskas tvarkoj. Palaukite. Tiktai palaukite.

Jo akys, pasirodo, mėlynos. Netikėtai Alisai palengvėjo kaip išgėrus narkotikų.

- Matote? - paklausė nepažįstamasis jos. - Ar matote?

Ji vangiai linktelėjo, o vyras garsiai nusikvatojo. Skardus, stiprus, nevaržomas juokas privertė atsigręžti galvas. Vyras juoda sutana apsisuko ir nepaaiškinamų burtų galia tapo visų dėmesio centru. Tetulė Mil karktelėjusi nuščiuvo, palikusi aukštą natą kraujuoti ore. Šebas kliudė disonansinius klavišus ir sustingo. Visi baugščiai žvelgė į nepažįstamąjį. Į namo sieną žiro smėlis.

Tyla, pakibusi ore, pūtėsi. Alisai užspaudė gerklę, pažvelgusi žemyn ji pamatė prie pilvo prispaustas rankas. Visi baro lankytojai žiūrėjo į vyrą, vyras žvelgė į juos. Po to vėl nuskardeno sodrus, stiprus, nenuneigiamas juokas. Tik niekas nenorėjo prie jo prisijungti.

- Aš parodysiu jums stebuklą! - sušuko vyras juoda sutana. Tačiau žmonės tik sekė jį it paklusnūs vaikai fokusininką, kurio burtais tikėti jau buvo per daug gudrūs.

Vyras juodu apdaru šoko į priekį, tetulė Mil atšlijo nuo jo. Žiauriai išsišiepęs jis plojo per storą jos pilvą. Moteris nevalingai sukudakavo, nepažįstamasis atlošė galvą.

- Geriau, ar ne?

Tetulė Mil vėl sukudakavo, staiga pravirko ir išlėkė nežiūrėdama kelio pro duris. Kiti tylėdami nulydėjo ją akimis. Prasidėjo audra. Šešėliai slinko per baltą dangaus ciklorarną. Vyras prie pianino su pamirštu alumi rankoje kažką sukrankė.

Vyras juodais drabužiais atsistojo šalia Norto ir nusišypsojo jam. Vėjas kaukė, klykė, čirpė. Kažkas masyvaus dunkstelėjo į pastato sieną ir atšoko. Vienas iš baro lankytojų pašoko ir groteskiškais šuoliais nėrė lauk. Sausai pokšėjo perkūnija.

- Gerai, - tarė sutanotasis. - Gerai, pereikim prie reikalo.

Jis ėmė spjaudyti ant Nortono veido, kruopščiai taikydamasis. Seilės tviskėjo ant negyvėlio kaktos, ritosi nosies snapu.

Po baru Alisos rankos ėmė judėti greičiau.

Šebas suklykė kaip naras ir pasilenkė. Atkrenkštė lipnų skreplių gumulą ir spjovė. Vyras juodais drabužiais pritariamai šūktelėjo ir paplojo jam per nugarą. Šebas išsišiepė, blykstelėjo auksiniu dantimi.

Kai kurie baro lankytojai išsinešdino. Likusieji susibūrė ratu aplink Nortą. Jo veidas ir pagurklis blizgėjo nuo skysčio - skysčio, nepaprastai brangaus šiame sausame krašte. Ir staiga visi liovėsi it gavę ženklą. Girdėjosi tik trūkčiojantis šnopavimas.

Vyras juoda sutana staiga šoko per kūną, išsiriesdamas grakščiu puslankiu. Judesys buvo gražus it vandens blyksnis. Nepažįstamasis atsistojo ant rankų, nuleido kojas ant žemės ir šypsodamasis peršoko atgal. Vienas užsimiršęs baro lankytojas ėmė ploti, po to atsitraukė aptemusiomis iš siaubo akimis. Užsiėmęs ranka burną jis puolė prie durų.

Nortas krustelėjo, kai vyras juoda sutana peršoko jį trečią kartą.

Per stebėtojų lūpas nuošė dejonė, paskui visi nutilo. Vyras juodais drabužiais užvertė galvą ir sustaugė. Krūtinė traukiant orą ritmingai kilnojosi. Jis ėmė raičiotis per Norto kūną vis greičiau, srūti virš Norto kūno it vanduo, pilstomas

iš vienos stiklinės į kitą. Vienintelis garsas bare buvo tik švokščiantis jo alsavimas ir įsismarkaujantis audros ošimas.

Nortas giliai įkvėpė. Jo pirštai neramiai pagraibė stalą. Šebas suklykęs išbėgo lauk. Kažkuri moteris nuskubėjo įkandin.

Nepažįstamasis dar kartą, antrą, trečią peršliaužė Nortą. Visas pastarojo kūnas dabar virpėjo, drebėjo, trukčiojo. Kilo dusinančios puvėsių ir išmatų tvaiko bangos. Negyvėlio akys atsivėrė.

Alisa pajuto, kad nelaiko kojos. Ji atsitrenkė į veidrodį, sudrebindama jį, pajuto kūną kaustančią paniką. Moteris pasibaidė lyg jautukas.

- Aš atiduodu jį tau, - kreipėsi į ją sutanotasis. - Dabar gali miegoti ramiai. Nes *tai* neatšaukiama. Nors... taip... velniškai... *juokinga*! - Ir vėl pratrūko juoku. Alisai bėgant laiptais garsas tilo, tačiau juoko nebesigirdėjo tik užtrenkus trejas duris.

Tada ji ėmė kikenti, suklupusi ant kelių prie durų. Vėliau juokas virto rauda, pritarianti vėjui.

Apačioje Nortas abejingai patraukė į audrą pasirauti nelabojo žolių. Vyras juodais drabužiais, likęs baro šeimininku, išlydėjo jį su šypsena.

Kai tą vakarą Alisa prisivertė nulipti žemyn, nešdamasi lempą ir sunkią pliauską, nepažįstamasis buvo dingęs su visu vežimu. Bet Nortas sėdėjo prie durų lyg niekad nebūtų išėjęs. Nuo jo trenkė žole, bet ne taip smarkiai, kaip ji tikėjosi.

Jis pakėlė akis ir nedrąsiai šyptelėjo:

- Sveika, Ale.

- Sveikas, Nortai. - Ji padėjo pliauską ir neatgręždama į jį nugaros ėmė degioti lempas.

- Mane palytėjo Dievas, - ramiai paaiškino Nortas. - Aš daugiau nemirsiu. Jis taip sakė. Tai pažadas.

- Kaip tau gerai, Nortai. - Skala iškrito iš drebančių jos pirštų, Alisa pasilenkė ją pakelti.

- Norėčiau liautis kramtyti žolę, - pareiškė jis. - Man ji daugiau nepatinka. Negerai Dievo paliestam žmogui

žiaumoti žolę.

- Tai kodėl nesiliauji?

Pyktis vėl privertė pažvelgti į Nortą kaip į žmogų, o ne pragaro stebuklą. Ji išvydo liūdną, susigėdusį, apdujusį žmogelį, primenantį primuštą šunį. Daugiau Alė jo nebebijos.

- Aš drebu, - tęsė jis. - Ir gerai. Aš negaliu liautis. Ale, tu man visuomet buvai gera... - Nortas pravirko. - Aš net negaliu liautis šlapinęs į kelnes.

Ji priėjo prie stalo ir neryžtingai sustojo.

- Jis galėjo padaryti, kad nebenorėčiau, - vapėjo senis pro ašaras. - Galėjo, jeigu mokėjo mane atgaivinti. Aš nesiskundžiu... nenoriu skųstis... - Bailiai apsidairęs Nortas sušnibždėjo: - Jis gali mane nutrenkti vietoje, jeigu skųsiuos.

- Gal jis pajuokavo. Atrodo, kad jis turėjo neblogą humoro jausmą.

Nortas išsitraukė maišelį iš už marškinių ir pasėmė saują žolės. Nespėjusi pagalvoti Alisa išmušė ją iš rankos ir nusigandusi atsitraukė.

- Nieko negaliu padaryti, Alisa... - Jis nerangiai puolė rinkti žolės. Moteris galėjo jį sulaikyti, bet nė nebandė. Tiesiog nuėjo uždegti lempų, jausdamasi mirtinai nuvargusi, nors vakaras dar tik prasidėjo. Tą dieną bare pasirodė tik Kenerlis, viską pražiopsojęs. Neatrodė, jog jis labai nustebo išvydęs Nortą. Užsisakė alaus, pasiteiravo, kur Šebas, grybštelėjo ją. Kitą dieną viskas buvo kaip įprastai, tik vaikai nebesekiojo Norto. O po dienos vėl nušvilpinėjo, bėgdami iš paskos. Gyvenimas grįžo į įprastas vėžes. Audros išrauti kukurūzai buvo surankioti ir praėjus savaitei po Norto prisikėlimo sudeginti gatvės viduryje. Laužas skaisčiai užsiliepsnojo, laukan į jį paspoksoti išropojo visos baro kandys. Jie atrodė kaip primatai. Veidai plaukia tarp liepsnų. Stebint juos Alę apėmė noras bėgti. Pasaulis pabiro. Nėra klijų jam sulipdyti. Ji taip ir nepamatė vandenyno. Ir niekad neišvys.

- Jeigu kinkos būtų stipresnės, - burbtelėjo ji. - Jeigu

būtų stipresnės, jeigu...

Nortas kilstelėjo galvą išgirdęs balsą ir nusišypsojo iš pragaro. Bet jos kinkos nestiprios. Ji turi tik barą ir randą.

Laužas greitai užgeso ir lankytojai sugužėjo vidun. Alisa ėmė gurkšnoti viskį, prieš vidurnaktį visiškai nusigėrė.

8

Ji baigė pasakoti, tačiau neišgirdusi komentaro pagalvojo, jog monotoniška savo istorija nepažįstamąjį užmigdė. Ėmė snausti pati, ir staiga šaulys paklausė:

- Viskas?

- Taip. Viskas. Jau vėlu.

- A. - Jis suko naują cigaretę.

- Nedrįsk palikti mano lovoje nuorūką, - šiurkščiau, nei pati norėjo, įspėjo Alisa.

- Nebijok.

Vėl tyla. Mirksi cigaretės ugnelė.

- Ryte iškeliausi, - abejingai burbtelėjo ji.

- Turiu eiti. Manau, jis paliko man čia spąstus.

- Neik, - paprašė ji.

- Pažiūrėsim.

Jis nusisuko į kitą pusę, bet moteris nusiramino. Jis liks. Suėmė miegas.

Prieš nugrimzdama į sapną Alisa vėl prisiminė, kaip Nortas prabilo į jį, kokia keista kalba šnekėjo. Ji nebuvo mačiusi, kad Nortas reikštų emocijas. Net mylėdavosi tylomis, tik gale imdavo dažniau kvėpuoti ir sekundei sustodavo. Šitas svetimšalis atrodo tarsi iš pasakos ar mito, paskutinis iš savo genties pasaulyje, kuris atvertė paskutinį savo puslapį. Nesvarbu. Jis liks čia keletą dienų. Rytoj bus užtektinai laiko pagalvoti arba poryt. Ji užmigo.

9

Ryte Alė išvirė jam avižinės košės, kurią suvalgė nekalbėdamas. Kimšo į burną negalvodamas apie ją, tarsi nė

nematydamas. Jis žinojo, kad turi eiti. Su kiekviena minute, kurią gaišta čia, vyras juodais drabužiais tolsta. Tikriausiai jau pasiekė dykumą. Jis traukia į pietus.

- Ar turi žemėlapį? - nelauktai paklausė šaulys, pakeldamas akis.

- Miestelio? - nusijuokė ji. - Jis per mažas, kad reikėtų žemėlapio.

- Ne, kraštų į pietus nuo čia.

Alisos šypsena išnyko.

- Dykuma. Ten tik dykuma. Maniau, kad liksi kelioms dienoms.

- O kas į pietus nuo dykumos?

- Iš kur man žinoti? Jos niekas nėra perėjęs. Niekas nė nebandė, kai gyvenu čia. - Ji nusišluostė rankas į prikyštę, susirado puodkėles ir suvertė verdančio vandens puodą į užkimštą kriauklę.

Šaulys pakilo.

- Kur eini? - Jai pačiai nepatiko atvira baimės gaida balse.

- Į arklides. Jeigu kas ir žino, tai prižiūrėtojas. - Jis uždėjo rankas jai ant pečių. Rankos buvo šiltos. - Ir susitarti dėl savo mulo. Jeigu liksiu čia, juo reikia pasirūpinti. Nes teks keliauti.

Bet dar ne dabar. Ji pažvelgė į šaulį.

- Saugokis to Kenerlio. Ko nežinos - prikurs.

Alisa pasisuko į kriauklę, jausdama tekant karštas dėkingumo ašaras.

10

Kenerlis buvo bedantis, nemalonus tipas, sanguliaujantis su dukterimis. Dvi paauglės dirsčiojo į šaulį iš arklidžių užkaborių. Dulkėse linksmai ropojo kūdikis. Suaugusi murzina seksuali blondinė smalsiai apžiūrėjo jį leisdama vandenį iš kieme įrengtos dejuojančios pompos.

Šeimininkas sutiko jį kieme, pusiaukelėje tarp durų ir gatvės. Nesuprasi, ar jis svetingas, ar padlaižys - it užsispy-

ręs kiemsargis šuva, kurį per dažnai spardo.

- Pasirūpinta, - suskubo pasakyti jis, ir nespėjus šauliui atsakyti, suriko dukrai: - Eik vidun, Sobe! Tuojau pat eik vidun!

Sobė su kibiru tingiai nupėdino į pašiūrę daržinės pašonėje.

- Kalbate apie mulą? - pasitikslino šaulys.

- Taip, sere. Seniai nemačiau mulo. Buvo metas, kai jie veisėsi laisvėje, bet laikai keičiasi. Matau tik kelis jaučius ir ekipažų arklius... Sobe, iškaršiu kailį, prisiekiu!

- Aš nesikandžioju, - mandagiai tarstelėjo šaulys.

Kenerlis susigūžė.

- Ne dėl jūsų. Ne, sere, ne dėl jūsų. - Išsišiepė. - Ji iš prigimties žiopla. Joje demonas. Ji laukinė. - Jo žvilgsnis aptemo. - Artinasi pasaulio pabaiga, misteri. Kaip Knygoje pasakyta. Vaikai neklausys savo tėvų, ir maras užklups tūkstančius.

Šaulys linktelėjęs parodė į pietus:

- Kas tenai?

Kenerlis vėl išsivėpė atkišdamas kelis išgeltusius dantis.

- Atsiskyrėliai. Žolė. Dykuma. Kas daugiau? - sukranksėjo jis, žvilgsniu šaltai tirdamas pašnekovą.

- Ar didelė šita dykuma?

- Didelė. - Kenerlis stengėsi kalbėti rimtai. - Gal trijų šimtų mylių. Ar net tūkstančio. Negaliu pasakyti, misteri. Ten tik žolė ir demonai. Kaip tik tenai iškeliavo tas kitas priklydėlis. Tas, kuris pastatė ant kojų Nortą, kai anas susirgo.

- Susirgo? Girdėjau, kad jis buvo miręs.

Arklininko šypsena nesitraukė nuo lūpų.

- Gerai, gerai. Galbūt. Bet juk mes - suaugę vyrai, a?

- O demonais pats tiki, a?

Kenerlis atrodė įsižeidęs.

- Čia kas kita.

Šaulys nusiėmė skrybėlę ir nusišluostė kaktą. Saulė kepino negailestingai. Kenerlis to tartum nejautė. Arklidės

pavėsyje purvu veiduką rimtai terliojo maža mergytė.

- Nežinai, kas už tos dykumos?

Kenerlis patraukė pečiais.

- Kažkas turėtų būti. Prieš pusę amžiaus iš tos pusės važiuodavo karietos. Tėvas pasakojo. Sakė, kad tenai yra kalnai. Kiti tvirtina, jog vandenynas... žalias vandenynas, knibždąs pabaisų. Treti mano, jog tenai baigiasi pasaulis. Yra tik šviesos, kurias išvydęs žmogus apanka, ir Dievo veidas pražiota burna, kuris jį suryja.

- Paistalai, - nukirto šaulys.

- Žinoma, - linksmai šūktelėjo Kenerlis. Paskui vėl susikūprino iš baimės, neapykantos, noro įsiteikti.

- Pasirūpink, kad mano mulas būtų prižiūrėtas. - Jis metė arklininkui antrą monetą. Senis pastvėrė ją ore.

- Būtinai. Apsistosite čia kuriam laikui?

- Tikriausiai.

- Ta Alisa visai gera, kai nori, teisybė?

- Sakei ką nors? - išsiblaškęs paklausė šaulys.

Kenerlio žvilgsnyje pasirodė siaubas:

- Ne, sere, nė žodžio. Ir atsiprašau, jeigu ką leptelėjau. - Jo akys užkliuvo už Sobės, išlindusios pro langą. Atsigręžęs jis suriko: - Įspėjau tave, paleistuve! Dievu prisiekiu! Aš...

Šaulys nuėjo, jausdamas, kad arklininkas atsisuko jo palydėti žinodamas, jog atsigręžęs gali išvysti senio veide tikrų, nepridengtų emocijų atspindį. Jis to nenorėjo. Buvo tvanku. Vienintelis aiškus dalykas apie dykumą buvo jos dydis. Ir šiame mieste dar ne viskas padaryta. Dar ne.

11

Jie gulėjo lovoje, kai Šebas išspyrė kambario duris ir įžengė su peiliu.

Keturias dienas šaulys praleido tarsi sapnuodamas atmerktomis akimis. Valgė. Miegojo. Mylėjosi su Ale. Sužinojęs, kad ji moka groti smuiku, prašė pagroti. Atsisėdusi šonu prie lango, trykštančio pieniška dienos šviesa, ji

pagriežė kažkokią melodiją, kuri, truputį palavinus ranką, būtų visai graži. Šaulys jautė augančią (bet tarytum nutolusią) aistrą baro šeimininkei ir manė, jog tai gali būti vyro juodais drabužiais jam paliktos pinklės. Jis skaitė šnarančius ir dėmėtus senus žurnalus išblukusiomis nuotraukomis. Nieko neėmė į galvą.

Jis neišgirdo, kaip užlipo pianistas - atbuko refleksai. Tačiau ir tai neatrodė svarbu, nors kitu metu ir kitoje vietoje šis faktas ne juokais būtų jį nugąsdinęs.

Alė gulėjo nuoga, su paklode tarp krūtų. Jie rengėsi meilės žaidimams.

- Prašau, - kalbėjo ji. - Kaip anksčiau, aš noriu to, aš noriu...

Driokstelėjo atsilapojusios durys, pianistas sulinkusiomis kojomis įgriuvo į saulėtą kambarį. Alė nesuklykė, nors Šebo rankoje blizgėjo aštuonių colių mėsininko peilis. Pianistas kažką nesuprantamai bambėjo. Lyg būtų murkdomas purvo kibire. Tiško seilės. Jis smeigė peilį abiejom rankomis, šaulys sugavo senį už riešų ir pasuko. Peilis iškrito. Šebas išleido spigų garsą kaip neteptos durys. Plaštakos pakibo nelyginant lėlės ant virvelių sulaužytais riešais. Vėjas beldėsi į langą. Ant sienos kabančiame veidrodyje atsispindėjo iškreiptas kambario vaizdas.

- Ji mano! - subliuvo Šebas. - Ji priklausė man! Man!

Alė pasižiūrėjo į jį ir išlipo iš lovos. Susisupo į chalatą, ir šaulys pajuto užuojautą tam vyrui. Jis paprastas mažas žmogelis, dargi kastruotas.

- Viskas dėl tavęs, - rypavo Šebas. - Viskas dėl tavęs, Ale. Tu buvai pirma, viskas dėl tavęs. Aš... a, o, Dieve, Dieve... - Žodžiai ištirpo nešvankybių sraute, paskui virto ašaromis. Jis lingavo į priekį, prispaudęs sulaužytus riešus prie pilvo.

- Ššš. Ššš. Parodyk man. - Alisa atsiklaupė priešais jį. - Sulaužyti. Šebai, tu asilas. Pamiršai, kad niekad nebuvai stiprus? - Ji padėjo jam pakilti. Pianistas stengėsi užsidengti rankomis veidą, bet jos neklausė, todėl verkė atvirai. - Eikime prie stalo, pasižiūrėsiu, kuo galiu padėti.

Ji pasodino jį prie stalo ir sutvarstė riešus, įspraudusi į lysteles iš prakurų dėžės. Šebas bejėgiškai verkė, o išeidamas net neatsisuko.

Alisa grįžo į lovą.

- Kur baigėme?

- Ne, - atšovė šaulys.

- Juk žinojai apie tai. Nieko nepakeisi. Kas dar? - Ji palietė jo petį. - Žinoma, aš didžiuojuosi, kad tu toks stiprus.

- Ne dabar, - nukirto jis.

- Aš galiu padaryti tave stiprų...

- Ne, - atsakė šaulys. - Negali.

12

Kitą vakarą baras buvo uždarytas. Tule buvo vietos šabo diena. Šaulys nuėjo į nedidukę, pakrypusią bažnytėlę prie kapinių, o Alė liko šveisti stipriomis dezinfekcinėmis priemonėmis stalus ir valyti aprūkusius žibalinius lempų gaubtus.

Nusileido keista violetinė sutema, o bažnyčia, apšviesta iš vidaus, nuo kelio priminė aukštakrosnę.

- Aš neisiu, - trumpai atsakė Alisa. - Pamaldas atliekanti moteris išpažįsta juodą religiją. Tegu eina garbingieji.

Jis sustojo prieangyje, pasislėpęs šešėliuose. Klauptų bažnyčioje nebuvo, tikintieji stovėjo (jis pamatė Kenerlį su savo atžalomis, Kastnerį, tuščios krautuvėlės savininką su žmona plokščiu užpakaliu; kelis baro nuolatinius, "miesto" moterėles, kurių nebuvo sutikęs, ir - sunku patikėti! - Šebą). Jie vienu balsu traukė giesmę. Šaulys smalsiai nužvelgė dramblotą moterį sakykloje. Alė sakė, jog toji gyvena viena, retai su kuo nors susitinka. Tik sekmadieniais pasirodo atlikti tų velnio apeigų. Jos vardas Silvija Pitston. Pamišusi, bet išlaiko juos savo kerais. Ir miestelėnams tai patinka. Kitaip nenori.

Moters dydžio negalima nusakyti. Krūtys kaip vulkanai. Ant milžiniško kaklo-bokšto bolavo veido mėnulis,

kuriame mirksėjo tokios didelės ir tokios juodos akys, kad panėšėjo į bedugnius kalnų ežerus. Gražaus atspalvio rudus plaukus, netvarkingai suimtus viršugalvyje, laikė smeigtukas, galintis nesunkiai pakeisti iešmą. Moteris vilkėjo suknelę, tikriausiai pasiūtą iš burės. Rankos, laikančios giesmyną, buvo rąstai, užtat grietinėlės skaistumo odoje nerastum nė raukšlelės ar dėmelės. Šaulį staiga užvalgė laukinis geismas, bet jis nusisuko į šalį.

Susiburkime prie upės,
Gražios, gražios
Uuuupės,
Susiburkime prie upės,
Kuri teka per Dievo karalystę.

Kai nutilo paskutinė choro gaida, stojo pauzė, per kurią tikintieji ėmė kosčioti, šnarėti.

Ji laukė. Kai šurmulys nutilo, ji ištiesė virš savo bandos rankas it laimindama. Gestas buvo geidulingas.

- Mieli broliukai ir sesutės Kristuje.

Žodžiai pasirodė pažįstami. Akimirką šaulys pajuto nostalgiją ir baimę, lydimą keistu *deja vu* jausmu: aš tai sapnavau, pagalvojo jis. Kada? Čia pat nusikratė tos minties. Auditorija - iš viso apie dvidešimt penkios sielos - nutilo.

- Šios dienos meditacijos tema yra Pašalietis. - Kalbėjo melodingu, švelniu, gerai išlavintu sopranu.

Minia perbėgo šurmulys.

- Aš jaučiu, - mąsliai tęsė Silvija Pitston, - jaučiu, kad asmeniškai pažįstu kiekvieną šventraščio žmogų. Per paskutinius penkerius metus mano rankose sudilo penkios biblijos, kiek prieš tai - negaliu suskaičiuoti. Man patinka ta knyga, myliu jos veikėjus. Aš žengiau petys į petį su Danieliumi į liūto irštvą. Aš stovėjau su Dovydu, kai jį baseine sugundė Betsabėja. Aš buvau karštoje krosnyje su Šadrachu, Mešachu ir Abednegu. Nugalabijau du tūkstančius su Samsonu ir buvau apakinta su šventuoju Paulium pakeliui į

Damaską. Raudojau su Marija Golgotoje.

Auditorija tyliai atsiduso.

- Aš pažinau ir pamilau juos. Yra tik vienas - *vienas*, - ji iškėlė pirštą, - *vienintelis* veikėjas, dalyvavęs svarbiausiose dramose, kurio aš nepažįstu. *Vienintelis*, kuris stovi nuošalyje, paslėpęs veidą šešėlyje. *Vienintelis*, verčiantis mano kūną virpėti ir sielą vaitoti. Aš bijau jo. Aš neperprantu jo minčių ir drebu. Bijau. Tai Pašalietis.

Dar vienas atodūsis. Viena moteris užsidengė burną ranka ir ėmė siūbuoti.

- Pašalietis, pasirodęs Ievai, - pilvu atšliaužusi gyvatė. Pašalietis vaikščiojo tarp Izraelio vaikų, kol Mozė buvo kalne, gundė juos pasigaminti auksinį stabą, aukso veršį, ir garbinti jį išdavystėmis bei sanguliavimu.

Dejonės, linksėjimai.

- Pašalietis! Jis stovėjo balkone su Jėzabele ir žiūrėjo, kaip karalius Ahazas nukrinta ir užsimuša. Jie abu šypsojosi, kai šunys laižė jo kraują. O mano broliukai ir sesutės, saugokitės Pašaliečio.

- Taip, o Viešpatie... - ištarė vyras, kurį atvykęs į miestelį šaulys sutiko pirmą. Vyras su šiaudine skrybėle.

- Jis visuomet čia, mano broliai ir seserys. Bet aš nežinau jo minčių. Ir jūs jo nepažįstate. Kas gali suprasti klaikią tamsą jo galvoje, pasipūtimą sulig pilonais, titanišką burnojimą prieš Dievą, nuodėmingą piktdžiugą? Ir beprotystę! Ciklopišką beprotybę, kuri vaikšto, ropoja ir šliaužioja po bjauriausius žmogaus norus bei troškimus?

- O Jėzau Ganytojau...

- Tai *jis* nuvedė mūsų Viešpatį į kalną...

- Taip...

- Tai *jis* gundė ir siūlė jam pasaulį bei visus pasaulio malonumus...

- Taaaip...

- Tai *jis* pasirodys prasidėjus pasaulio pabaigai... o ji artinasi, mano broliai ir seserys, ar jaučiate?

- Taaaaip...

Tikintieji raudojo ir lingavo lyg jūra; moteris rodė į

visus ir nė į vieną.

- Tai *jis* pasirodys kaip Antikristas, kad galėtų vesti į liepsnojantį prakeiksmą, į kruviną nuodėmę, kai danguje pakibs slibinas, kai tulžis išgrauš vaikų vidurius, kai moterys ims gimdyti pabaisas, kai vyrų rankų kūriniai pavirs krauju...

- Aaachchch...

- O, dangau...

- Gaaaaa...

Viena moteris nukrito ant grindų ir liko gulėti daužydama pėdomis į lentas. Nulėkė vienas batelis.

- Tai *jis* stovi už kiekvieno kūniško malonumo... *jis*! Pašalietis!

- Taip, Viešpatie!

Ant žemės susiėmęs už galvos suklupo vyras. Ėmė vapėti maldas.

- Kai geriate, kas laiko butelį?

- *Pašalietis*!

- Kai sėdate lošti "Faraono" ar "Stebėk mane", kas verčia kortas?

- *Pašalietis*!

- Kai įsigaunate į kito kūną, kai išsituštinate, kam siunčiate savo sielą?

- Pa...

- ... šal...

- O, Jėzau... O...

- ...iečiui...

- o... o... o...

- Tai kas jis? - suriko Silvija (nors viduje buvo rami, šaulys jautė jos ramybę, meistriškumą, valdingumą, kontrolę. Staiga su siaubu, bet visiškai aiškiai suprato: vyras juodais drabužiais paliko joje demoną. Ji apsėstoji. O kūną vėl pervėrė geidulys.)

Vyras, susiėmęs už galvos, driokstelėjo veidu ant grindų.

- Aš pragare! - sustaugė jis persikreipusiu ir trūkčiojančiu veidu, po kuriuo tarytum rangėsi gyvatės. - Aš paleis-

tuvavau! Aš lošiau! Aš rūkiau žolę! Aš nusidėjau! Aš... - Isteriškas klaikus jo balsas pasiekė lubas. Žmogelis gulėjo susiėmęs už galvos, lyg ji galėtų sprogti it pernokęs arbūzas.

Auditorija nuščiuvo it išgirdusi repliką, suakmenėjo kone erotiškomis ekstazės pozomis.

Silvija Pitston pasilenkusi suėmė parkritusiojo galvą. Vyras nutilo, kai stiprūs, balti ir švelnūs pamokslininkės pirštai paniro į jo plaukus. Nieko neregėdamas jis spoksojo į Silviją.

- Kas su tavimi buvo nuodėmėje? - paklausė ji. Moters žvilgsnis vėrė, atrodė švelnus ir podraug šaltas.

- Pa... Pašalietis.

- Kurio vardas koks?

- Kurio vardas Šėtonas. - Bažnyčia aikteli.

- Ar atsižadi jo?

- Taip! Taip! O, mano Išganytojau Jėzau! - karštai išpoškino vyriškis.

Ji užvertė jo galvą; žmogelis spoksojo nieko nereginčiomis fanatiko akimis. - Jeigu įžengtų pro tas duris... - Ji parodė į prieangio šešėlius, kur stovėjo šaulys, - ... ar pažintum jį iš veido?

- Prisiekiu motina!

- Ar tiki amžina Jėzaus meile?

Jis pravirko.

- Žinoma, po paraliais...

- Jis atleidžia tau už tai, Džonsonai.

- Šlovė Viešpačiui, - šniurkščiodamas atsakė parapijietis Džonsonas.

- Aš žinau, kad jis atleidžia tau, kaip žinau, kad jis nutrenks nepaklusniuosius iš savo rūmų į svilinančią tamsą.

- *Šlovė Viešpačiui*, - suvapėjo išsekę tikintieji.

- Taip pat žinau, kad tas Pašalietis, tas Šėtonas, tas Musių ir Gyvačių Valdovas bus nutrenktas ir sutryptas... ar sunaikinsi jį, kai pamatysi, Džonsonai?

- Taip, šlovė Viešpačiui! - verksmingu balsu atsakė vyras.

- Ar sunaikinsite jį, broliai ir seserys?

- Taip... - Persisotinę.

- Jeigu išvysite jį žengiantį rytoj centrine gatve?

- Šlovė Viešpačiui...

Tą akimirką nerimo apimtas šaulys atsitraukė nuo durų ir grįžo miestelin. Oras dvelkė dykuma. Beveik metas keliauti. Beveik.

13

Vėl į lovą.

- Ji neturėjo tavęs pastebėti, - ramino Alisa. Nors atrodė išsigandusi. - Ji nieko nepastebi. Tik pasirodo sekmadienio vakarais ir mirtinai visus įbaugina.

- Kiek laiko ji čia gyvena?

- Gal dvylika metų. Geriau nekalbėkim apie ją.

- Iš kur ji atėjo? Iš kurios pusės?

- Aš nežinau. - Pamelavo.

- Ale?

- *Aš nežinau*!

- Ale?

- Gerai jau! Gerai! Ji iš atsiskyrėlių! Iš dykumos!

- Taip ir maniau. - Šauliui palengvėjo. - Kur ji gyvena?

Jos balsas pasidarė vos girdimas:

- Jeigu pasakysiu, ar pasimylėsi su manimi?

- Žinai atsakymą.

Moteris atsiduso. Senas, pageltęs lyg lapų šiurenimas garsas.

- Jos namas už kalvelės kitame bažnyčios gale. Nedidelė lūšnelė. Tenai... ten gyveno tikras kunigas, bet išsikėlė. Ar užteks? Patenkintas?

- Ne. Dar ne. - Jis užvirto ant jos.

14

Išaušo paskutinė diena, suprato jis.

Dangus nusidažė šlykščia violetine nelyginant krau-

josruva spalva, iš viršaus keistai nutvieksta aušros pirštų. Alė lakstė kaip šmėkla, degiojo lempas, prižiūrėjo tešla apvoliotus kukurūzus, šokinėjančius keptuvėje. Jis smarkiai ją pamylėjo, kai sužinojo viską, ką norėjo žinoti. Alisa jautė artėjant išsiskyrimą, tad atidavė daugiau, nei gavo, atidavė įtūžusi ant auštančios dienos, atidavė su nepavargstančia šešiolikmetės energija. Bet šį rytą ji buvo išbalusi. Vėl ties menopauzės slenksčiu.

Ji padavė jam pusryčius netardama žodžio. Šaulys valgė skubiai, kramtė, rijo, nuplaudamas kiekvieną kąsnį karšta kava. Alė priėjo prie durų ir žvelgė į rytą, į tylius lėtapėdžių debesų batalionus.

- Šiandien bus smėlio audra.

- Nenustebsiu.

- Ar tave galima nustebinti? - ironiškai paklausė ji ir žiūrėjo, kaip šaulys užsimaukšlina skrybėlę. Paplojęs per viršugalvį, kad tvirčiau laikytųsi, jis prasmuko pro ją.

- Kartais, - atsakė. Gyvą ją matė dar vieną kartą.

15

Kai pasiekė Silvijos Pitston lūšną, vėjas visiškai nurimo ir visas pasaulis ėmė kažko laukti. Šaulys jau seniai keliauja šiais dykrų kraštais, todėl žino - kuo ilgesnė pertrauka, tuo smarkesnis vėjas papūs, kai nutars, kad reikia pradėti. Kraštas mirko keistoje šviesoje.

Ant palaikių namelio durų buvo prikaltas didelis medinis kryžius. Šaulys pabeldė ir luktelėjo. Neatsako. Pabeldė dar kartą. Tyla. Atsivedėjęs spyrė batu į duris. Sklendė, laikiusi duris iš vidaus, nulėkė į šalį. Durys trenkėsi į kaip papuolė sukaltą sieną, pergąsdindamos žiurkes. Silvija Pitston sėdėjo prieškambaryje, sėdėjo milžiniškame juodmedžio supamajame krėsle. Sutiko jį ramiu savo didelių juodų akių žvilgsniu. Audros šviesa krito ant jos skruostų baisiais pustoniais. Ji buvo apsisiautusi skara. Krėslas tyliai girgždėjo.

Jie ilgai žvelgė vienas į kitą.

- Tu jo niekad nepagausi, - nutraukė tylą moteris. - Žengi blogio keliu.

- Jis lankėsi pas tave, - pareiškė šaulys.

- Ir buvo mano lovoje. Jis šnekėjo Kalba. Jis...

- Dulkino tave.

Ji nesudrebėjo.

- Eini blogio keliu, šauly. Stovi šešėlyje. Vakar stovėjai šventos vietos užkampyje. Manei, nepastebėsiu?

- Kodėl jis atgaivino žoliaėdį?

- Jis buvo Dievo angelas. Taip man sakė.

- Tikiuosi, kalbėjo šypsodamasis.

Jos lūpa gyvuliškai pakilo nuo dantų.

- Jis sakė, kad ateisi jam iš paskos. Jis pasakė, ką daryti. Sakė, kad tu esi Antikristas.

Šaulys papurtė galvą.

- Jis to nesakė.

Silvija vangiai šyptelėjo.

- Sakė, jog norėsi pasiguldyti mane į lovą. Nori?

- Taip.

- Už savo gyvybės kainą, šauly. Jis paliko mane su vaiku... angelo vaiku. Jeigu paimsi mane... - Moteris leido šypsenai baigti mintį. Tuo pat metu praskėtė gigantiškas šlaunis. Kojos kyšojo iš po jos suknios kaip gryno marmuro stulpai. Reginys varė iš proto.

Šaulys nuleido rankas prie pistoletų.

- Tavyje demonas, moterie. Aš galiu jį išimti.

Silvija akimirksniu sureagavo. Loštelėjo krėsle, veide šmėkštelėjo žebenkšties žvilgsnis.

- Neliesk manęs! Nesiartink! Nedrįsk paliesti Dievo sužadėtinės!

- Nori lažintis? - išsišiepė šaulys. Ir žengė prie jos.

Mėsos kalnas gigantiškame rėme sukvarkė. Silvijos veidas tapo sustingusio siaubo parodija, ji dūrė į šaulį Akies ženklu sudėtus du pirštus.

- Kas yra už dykumos? - paklausė šaulys.

- Tu jo niekad nepagausi! Niekad! Tu sudegsi! Jis man sakė!

- Aš jį nutversiu, - atšovė šaulys. - Mes abu tai žinome. Kas už dykumos?

- Nesakysiu!

- Atsakyk!

- Ne!

Jis keliais pričiuožė prie jos šlaunų. Silvijos kojos susirakino it replės. Moteris leido geidulingus garsus.

- Tada galas demonui, - atšovė jis.

- *Ne...*

Šaulys išskėtė jos šlaunis ir ištraukė iš dėklo pistoletą.

- Ne! Ne! Ne! - dejavo pamokslininkė.

- Atsakyk.

Moteris siūbavo krėsle, kad net dundėjo grindys. Iš burnos liejosi maldos, žargono nuotrupos.

Jis įstūmė pistoleto vamzdį. Daugiau pajuto, nei išgirdo, kaip ji išgąstingai įtraukia į plaučius oro. Jos rankos daužė per galvą, pėdos trypė grindis. Ir tuo pat metu kiklopiškas kūnas stengėsi įsitraukti įsibrovėlį į gimdą. Jų niekas nematė, tik sumuštas dangus.

Ji kažką neaiškaus suspigo.

- Kas?

- *Kalnai!*

- Ir ką?

- Jis sustos... kitoje pusėje... o Di-i-ieve švenčiausias!.. S-sukaupti jėgų. Medi-i-ditacija, supranti? O... aš... aš...

Staiga visas masyvus kūnas įsitempė į viršų, palinko priekin, tačiau šaulys saugojosi, kad neprisiliestų prie paslaptingo gemalo jos kūne.

Tada ji tarsi subliuško, pasidarė mažesnė ir pravirko užsiėmusi delnais veidą.

- Ką gi, - tarė jis stodamasis, - demonas patiektas, a?

- Nešdinkis. Tu nužudei vaiką. Dink iš čia. Dink.

Prie durų jis atsigręžė.

- Nebus vaiko, - tarstelėjo. - Nei angelo, nei demono.

- Palik mane ramybėje.

Jis taip ir padarė.

16

Kai jis pasiekė Kenerlio arklides, šiaurėje ties horizontu pakibo keista prietema, bet jis žinojo, kad ten atslenka smėlio audra. Oras virš Tulo tebebuvo ramus.

Kenerlis laukė jo daržinėje.

- Išvykstate? - Jis nusižeminęs šypsojosi šauliui.

- Taip.

- Nepraleidęs audros?

- Aplenkęs ją.

- Vėjas greitesnis už žmogų ant mulo. Atviroje vietoje jis gali jus pražudyti.

- Man reikia mulo, - nukirto šaulys.

- Žinoma. - Bet Kenerlis nenusisuko, tik stovėjo tarsi galvodamas, ką dar pasakyti, šypsojosi savo neapykantos sklidina šypsena, o akys šmižinėjo virš šaulio pečių.

Šaulys pasitraukė į šoną ir atsisuko tą mirksnį, kai Sobė smogė sunkia pliauska, užkliudydama tik jo alkūnę. Mergina neišlaikė pusiausvyros, ir pagalys driokstelėjo ant lentinių grindų. Pokštelėjimas išbaidė iš lizdų kregždes.

Merga bukai į jį spoksojo. Iš nuskalbtos palaidinės veržėsi didingos krūtys. Nykštys svajingai lėtai dingo jos burnos rojuje.

Šaulys pasisuko į arklininką. Kenerlis stovėjo išsišiepęs iki ausų geltona it vaškas oda, vartydamas akis.

- Aš... - suvapėjo jis, bet nebaigė.

- Mulą, - nesmarkiai niuktelėjo šaulys.

- Taip, taip, žinoma, - sukuždėjo Kenerlis, negalėdamas patikėti savo akimis. Ir nukurnėjo daržinėn.

Šaulys nuėjo įkandin, kad galėtų stebėti Kenerlį. Arklininkas atvedė mulą ir padavė vadeles.

- Keliauk vidun prižiūrėti sesers, - paliepė jis Sobei.

Sobė krestelėjo galva, tačiau užpakalio nepajudino.

Šaulys paliko juos dėbsančius vienas į kitą prišnerkštoje daržinėje: tėvas nesveikai išsiviepęs, duktė - su buku užsispyrimu. Lauke karštis lipdė prie žemės.

17

Jis vedė mulą gatvės viduriu, keldamas dulkių debesis. Ant mulo kaklo karojo maišai su vandeniu.

Sustojo prie Šebo užeigos, bet Alės nerado. Baras buvo tuščias, užkaltais langais, nuo praeito vakaro netvarkytas. Ji nepradėjo plauti, todėl čia dvokė tarsi šlapiu šunimi.

Į kelioninį maišą įsidėjęs duonos, džiovintų ir skrudintų kukurūzų, pusę žalio mėsainio, paliko ant prekystalio keturias aukso monetas. Alė nenusileido iš viršaus. Tyliai atsisveikino nebylus Šebo pianinas. Šaulys išėjo į gatvę, permetė maišą per mulo nugarą. Gerklę smaugė nuojauta. Jam gal ir pavyks išvengti spąstų, bet maža vilties. Juk čia jis pašalietis.

Jis ėjo pro užsklęstus, lūkuriuojančius pastatus, jautė pro plyšius bei tarpus stebinčias akis. Vyras juodais drabužiais Tule suvaidino dievą. Čia tik kosminio humoro jausmas ar desperatiškas veiksmas? Būtų gerai tai sužinoti.

Netikėtai už nugaros pasigirdo veriantis riksmas, ir durys atsivėrė. Lauk ėmė lįsti žmogystos. Spąstai vis dėlto užsitrenkė. Vyrai su surdutais, šiurkščios medžiagos kombinezonais. Moterys plačiomis kelnėmis, išblukusiomis suknelėmis. Net vaikai, tempiami tėvų. Ir kiekvieno ranka laikė pagalį ar peilį.

Šaulio reakcija buvo automatiška, staigi, įgimta. Pasisuko ant kulnų, o rankos tuo metu jau traukė iš dėklų pistoletus. Tai Alė, aišku, kad Alė, einanti į jį iškreiptu veidu, velnišku violetiniu randu kaktoje. Šaulys pamatė, kad ji paimta įkaite; per jos petį dirsčiojo šlykštus, kaip raganos giminaičio Šebo veidas. Alisa tapo jo skydu ir auka. Šaulys viską matė aiškioje, sterilios ramybės šviesoje, išgirdo ją tariant:

- Jis pagavo mane, o dangau, nešauk... ne... ne...

Bet jo rankos buvo gerai įvaldžiusios ginklą. Jis - paskutinis iš savo rūšies, ir ne vien lūpos mokėjo Aukštąją Kalbą. Pistoletai užgrojo savo taktą. Jos burna prasiskyrė,

kūnas palinko į priekį. Antras pliūpsnis - Šebas loštelėjo atgal. Ir abu griuvo į dulkes.

Ore pasipylė pagalių kruša. Šaulys sukiojosi, atmušinėjo juos. Vienas su vinimi perdrėskė ranką iki kraujo. Kažkoks barzdyla prakaituotomis pažastimis pasileido jo link sugniaužęs rankoje virtuvinį peilį. Šaulys nupylė jį, vyras sukniubo gatvėje, garsiai kaukšteldamas žandikauliais.

- ŠĖTONAS! - klykė kažkas. - PRAKEIKTASIS! GALAS JAM!

- PAŠALIETIS! - pritarė antras balsas. Į šaulį lėkė lazdos. Nuo aulinio atšoko sviestas peilis. - PAŠALIETIS! ANTIKRISTAS!

Jis kulkomis praskynė tarpą pro minią, rankos mirtinu taiklumu rinkosi aukas. Krito du vyrai ir moteris, šaulys prasiveržė pro likusį plyšį.

Šaulys nusivedė tą bepročių paradą iki palaikės centrinės krautuvės ir kirpyklos priešais "Šebą". Užšoko ant šaligatvio, atsigręžė ir ištuštino apkabas į puolančią minią. Gatvės dulkėse liko nukryžiuoti Šebas, Alė ir dar keli.

Tulo gyventojai nedvejojo ir nesitraukė, nors kiekvienas šūvis rasdavo mirtiną tašką, o ginklus tikriausiai buvo matę tik senuose žurnaluose.

Šaulys traukėsi, išsisukinėdamas nuo svaidomų daiktų, ir mikliai pertaisinėjo ginklus. Pirštai žaibiškai bėgiojo šovinine. Minia pasiekė lentų grindinį, tada jis įsmuko į krautuvę ir užrėmė duris. Akimirksniu išbyrėjo vitrina, vidun ėmė veržtis trys vyrai. Jų veidai buvo abejingi, akyse - rami ugnis. Jis nušovė tris, paskui dar du. Negyvėliai pakibo ant stiklų šukių, užstodami praėjimą kitiems.

Nuo minios svorio traškėjo ir drebėjo durys, lauke rėkė ji:

- ŽUDIKAS! TAVO SIELOS! SKELTAKANOPIS!

Durys atitrūko nuo vyrių ir driokstelėjo į vidų. Nuo grindų pakilo dulkių debesis. Šaulį puolė vyrai, moterys, vaikai. Tiško seilės, lėkė pliauskos. Jis tuštino pistoletus, žmonės krito lyg kėgliai. Jis traukėsi, šokinėjo per miltų statines, rideno jas ant puolančiųjų, įsmuko kirpyklon,

sviedė verdančio vandens katilą su dviem skustuvais. Miestelėnai nesitraukė fanatiškai rėkaliodami. Juos pjudė pati Silvija Pitston. Šaulys įmetė kelis šovinius į karštas anglis, užuosdamas barzdos šerius ir tonzūrų plaukus, užuosdamas savo paties odą, svylančią ant pirštų galiukų.

Pro užpakalines duris jis išbėgo į verandą. Už nugaros atsivėrė plynė, akivaizdžiai neigianti jos pašonėje įsikūrusį miestelį. Iš už kampo pasirodė trys išdavikiškai išsišiepę vyrai. Pamatę jį, suprato, kad yra pastebėti, ir šypsenos sustingo akimirką prieš tai, kai šaulys juos pašalino sau iš kelio. Paskui juos turseno gerklinga moteris. Ta stambi storulė nuolatinių "Šebo" lankytojų buvo vadinama tetule Mil. Šaulio šūvis nubloškė ją atatupstą, ji sudribo užvirtusiu iki šlaunų sijonu.

Persekiojamasis nusileido laiptais ir atsitraukė į dykumą dešimt, dvidešimt žingsnių. Atsilapojo galinės kirpyklos durys, žmonės ėmė veržtis lauk. Šaulys pastebėjo Silviją Pitston. Atidengė ugnį. Jie kniubo po kelis, atbuli, virto per turėklus į dulkes. Negyvoje violetinėje šviesoje nekrito joks šešėlis. Tada šaulys pajuto, kad rėkia. Jis rėkė nuo puolimo pradžios. Akys priminė sutrūkusius guolius. Kiaušiniai prilipo prie pilvo, kojos sumedėjo, ausys tapo geležinės.

Pistoletai ištuštėjo, svilino jo rankas; virtęs Akimi ir Ranka jis stovėjo staugdamas. Mintys išgaravo, palikdamos rankas pačias daryti savo darbą - pertaisinėti. Ar galėtų jis sulaikyti juos ranka, pasakyti jiems, kad šio ir kitų triukų mokėsi dvidešimt penkerius metus, pasakyti jiems apie šautuvus ir juos pašventinusį kraują? Ne šiomis lūpomis. Bet rankos kalbėjo pačios už save.

Persekiotojai prislinko tiek, kad galėjo pasiekti jį, nebaigus jam užsitaisyti pistoletų. Atšvilpusi lazda praskėlė šauliui kaktą, ėmė tekėti kraujas. Po kelių sekundžių jie bus per rankos atstumą. Priekyje šaulys pamatė Kenerlį, jo jaunėlę, kokių vienuolikos metų, dukterį, Sobę, du baro nuolatinius, moterį, kurią pas Šebą visi vadino Eme Feldon. Jis visus pavaišino metalu, po to ir ėjusius už jų. Kūnai krito kaip kaliausės. Tiško kraujas bei smegenys.

Žmonės sekundei stabtelėjo išsigandę, bendra masė subiro į atskirus išsigandusius veidus. Dideliais ratais sukosi ir kriokė vyras. Moteris pūslėtomis rankomis pakėlė galvą ir sukvaksėjo į dangų. Vyras, kurį jis pirmą kartą rado sėdintį ant parduotuvės laiptelių, staiga pridėjo į kelnes.

Šaulys spėjo užsitaisyti dar vieną pistoletą.

Tada mosuodama mediniais kryžiais jį puolė Silvija Pitston.

- VELNIAS! VELNIAS! VELNIAS! VAIKŲ ŽUDIKAS! PABAISA! SUNAIKINTI JĮ, BROLIAI IR SESERYS! SUNAIKINKIME ŠITĄ VAIKŲ ŽUDIKĄ PAŠALIETĮ!

Jis įsodino po kulką į kiekvieną kryžių, dar keturias - į moters galvą. Silvija tartum susitraukė ir suvirpėjo it karštas oras.

Persekiotojai sekundę spoksojo į ją, o šaulio pirštai pertaisinėjo pistoletus. Pirštų galiukai degė. Kiekvieno gale liko nudegęs plotelis.

Priešų eilės praretėjo; jis skynė tuliečius nelyginant dalgiu. Šaulys vylėsi, kad lyderei žuvus žmonės pakriks. Tačiau kažkas paleido peilį. Kriaunos pataikė į tarpuakį, šaulys nugriuvo. Ir akimirksniu buvo užpultas aršios gaujos. Jis vėl ištuštino pistoletus, gulėdamas ant šovinių tūtelių. Maudė širdį, priešais akis rudavo ratilai. Vienas šūvis nekliudė nieko. Vienuolika pasiekė tikslą.

Bet likusieji miestelėnai sušoko ant jo. Šaulys paleido keturis šūvius, tiek, kiek spėjo užsitaisyti, o tada iš visų pusių ėmė kulti, badyti peiliais. Nušveitęs porą kaire alkūne, jis nusirito į šalį, rankos akimirksniu darė savo darbą. Kažkieno peilis įsmigo į petį. Kitas į nugarą. Kažkas spyrė į šonkaulius. Iš apačios prislinkęs vaikigalis giliai įdūrė į blauzdą. Šaulys ištaškė jam galvą.

Fanatikai iškriko, bet kulkos pasiekė visus. Išlikusieji ėmė trauktis į bespalvius, dėmėtus namus. Bet šaulio rankos kaip energingi šunėkai, trokštantys apsiversti ne kartą ar du, o vartytis visą naktį, skynė bėglius. Paskutinė kulka vyrą pavijo kirpyklos verandoje ir prakiurdė pakaušį.

Nusileido suplėšyta tyla.

Kraujas tekėjo iš bent dviejų dešimčių žaizdų, bet jos atrodė negilios, išskyrus prakiurdytą blauzdą. Apsitvarstęs marškinių skiaute šaulys apžiūrėjo savo aukas.

Kūnai visokiomis pozomis drybsojo nuo kirpyklos iki jo kojų. Nė vienas neatrodė miegantis.

Grįždamas atgal šaulys skaičiavo. Parduotuvėje vienas vyras gulėjo meiliai apsikabinęs suskilusį ąsotį, kurį atsitempė su savimi. Skaičiuoti baigė ten, kur viskas prasidėjo, ištuštėjusios gatvės viduryje. Jis nušovė trisdešimt devynis vyrus, keturiolika moterų ir penkis vaikus. Visus iki vieno Tulo gyventojus.

Pirmas vėjo gūsis atnešė salsvą kvapą. Pasisukęs ton pusėn šaulys pakėlė galvą ir linktelėjo. Ant lygaus "Šebo" stogo iro nukryžiuotas ir kuolais prismeigtas Norto lavonas. Akys atmerktos, burna pražiota, o kaktoje įspausta didelė purpurinė skelta kanopa.

Šaulys paliko miestą. Mulas laukė prie žolių kupsto už keturiasdešimties senojo karietų kelio jardų. Šaulys parsivedė jį į Kenerlio arklides. Lauke įsismarkavo vėjas. Pririšęs gyvulį jis grįžo į smuklę. Surado kopėčias, užsilipo ant stogo ir išlaisvino Nortą. Kūnas buvo lengvesnis už pagalių maišelį. Leido jam prisijungti prie miestelio bendruomenės. Paskui grįžo į vidų, prieš prasidedant smėlio audrai suvalgė mėsainius, išgėrė tris alaus. Tą naktį jis miegojo Alės lovoje. Nieko nesapnavo. Kitą dieną vėjas jau buvo nurimęs, saulė ryški kaip visuomet. Lavonus vėjas nuridено į pietus it vėjaričius augalus. Prieš vidurdienį aptvarstęs žaizdas šaulys irgi pajudėjo.

18

Jam pasirodė, kad Braunas užmigo. Ugnis beveik užgeso, paukštis snaudė pakišęs galvą po sparnu.

Bet kai atsistojo patiesti gulto kampe, Braunas paklausė:

- Na, va. Papasakojai. Jautiesi geriau?

Šaulys nustebo:

- O kodėl turėčiau jaustis blogai?

- Tu žmogus, sakei. Ne demonas. O gal melavai?

- Nemelavau. - Galėjo drąsiai sau pripažinti: Braunas jam patinka. Išties. Ir atsiskyrėliui jis nemelavo. - Kas tu, Braunai? Iš tikro, turiu galvoje.

- Tiesiog aš, - nesutrikęs atsakė raudonplaukis. - Kodėl manai, jog esi kuo nors nepaprastas?

Šaulys užsirūkė nieko neatsakęs.

- Manau, jog esi arti to savo vyro juodais drabužiais, - pareiškė Braunas. - Ar jis pavojingas?

- Nežinau.

- O tu?

- Dar ne, - atsakė šaulys. Jis žvelgė į šeimininką truputį iššaukiančiai. - Padarysiu, ką turiu padaryti.

- Tada gerai, - tarė Braunas ir apsivertęs ant šono užmigo.

19

Ryte atsiskyrėlis pavalgydino jį ir išlydėjo. Dienos šviesoje ta žmogysta sulinkusiais nusvilusiais pečiais, pieštuko storio raktikauliais ir raudonų plaukų kupeta atrodė įspūdingai. Ant jo peties tupėjo Zoltanas.

- Mulas? - paklausė šaulys.

- Suvalgysiu, - atsakė Braunas.

- Gerai.

Braunas padavė ranką, šaulys ją paspaudė. Atsiskyrėlis parodė galva į pietus.

- Gero kelio.

- Dėkui.

Linktelėjo atsisveikindami, tada šaulys nupėdino per dykumą, apsikrovęs vandeniu ir ginklais. Kartą atsigręžė. Braunas aršiai ravėjo savo laukelį. Ant nuožulnaus stogo kaip katedros baidyklė tupėjo varnas.

20

Ugnis nusileido, ėmė blykšti žvaigždės. Nepailsdamas vaikščiojo vėjas. Per miegus truktelėjo ir vėl nurimo šaulys. Jis sapnavo troškulį. Tamsoje kalnų silueto nebuvo galima įžiūrėti. Užsimiršo kaltė. Tai dykuma iškepino mintis apie ją. Vis dažniau jis pagalvodavo apie Kortą, kuris išmokė jį šaudyti. Kortas mokėjo atskirti juoda nuo balta.

Šaulys truktelėjo ir pabudo. Sumirksėjęs pažiūrėjo į užgesusį laužą, sukurtą ant kito, geometriškesnio. Persekiojamasis - romantikas, nepaslėpsi, ir pavydžiai saugoja savo žinias.

Tai, žinoma, šauliui vėl priminė Kortą. Kur jis dabar - nežinia. Pasaulis pasikeitė.

Šaulys užsimetė ant peties kelioninį krepšį ir patraukė tolyn.

Tarpstotė

1

Visą dieną vaikiškas eilėraštukas sukosi jo galvoje. Jis varė į siutulį, lyg stypsotų už sąmonės ribų ir erzintų joje esančią racionalią būtybę. Dainelė buvo tokia:

Lietūs merkia Ispanijos lygumas.
Nei džiaugsmo, nei skausmo nestingam mes,
bet lietūs merkia Ispanijos lygumas.

Gražų - negražų, kvailą - protingą
Pasaulio permainos kartais ištinka
Ir kas, kad kvailys,
Kas, kad protingas,
Lietūs vis merkia Ispanijos lygumas.

Su meile atėję grandinėse likome.
Lietaus verkia Ispanijos lygumos.

Šaulys žinojo, kodėl prisiminė tą dainelę. Ne sykį sapnavo, kad ramiai guli savo kambaryje pilyje, mažytėje lovelėje prie lango, sudėto iš spalvotų stikliukų, o mama dainuoja jam lopšinę. Mama nedainuodavo lopšinės prieš naktį, nes visi Aukštąja Kalba kalbantys berniukai privalėjo pasitikti tamsą vieni, tačiau ta melodija užliūliuodavo jį per pietų miegą, ir jis gerai prisiminė smarkaus lietaus čiurkšles, tekančias spalvotu stiklu, galėjo pajusti to kambario vėsą ir jaukią šilumą po antklodėmis, mamos meilę, jos raudonas lūpas, jos balsą ir užkrečiančią kvailos dainelės melodiją.

Dabar prisiminimas grįžo ir gręžė smegenis it dykumos karštis, ieškodamas juose savo pėdsakų. Vanduo pasi-

baigė, šaulys žinojo, kad jis gyvas lavonas. Žinoma, nebuvo tam pasiruošęs ir jam buvo labai gaila įdėtų pastangų. Po vidurdienio sliūkino įsmeigęs akis į savo pėdas, o ne kelią priešais. Čionai net nelabojo žolės buvo skurdžios ir pageltusios. Suskeldėjusią plynę retsykiais pakeisdavo skaldos ruožai. Kalnai neišryškėjo, nors paskutinę atsiskyrėlio trobelę dykumos pakraštyje šaulys paliko prieš šešiolika dienų. Ten gyvenęs jaunas vyras turėjo kranklį, bet jo vardo šaulys negalėjo prisiminti.

Jis dėbsojo į kylančias ir besileidžiančias pėdas, klausėsi kvailo rimo, aidinčio galvoje, ir svarstė, kada nugrius. O kristi nesinorėjo, nors ir niekam nematant. Tai garbės reikalas. Šaulys žinojo, kas ta garbė - nematomas kaulas, neleidžiantis kaklui sulinkti.

Staiga jis sustojo ir pakėlė akis. Galvoje staiga suzvimbė, viskas ėmė plaukti. Horizonte snaudė kalnai. Bet priešakyje, daug arčiau, dunksojo dar kažkas. Tik už kokių penkių mylių. Jis sumirksėjo, tačiau smėlio prineštos akys nieko nematė. Dainelė įkyriai sukosi mintyse. Po kokios valandos jis nugriuvo, nusibrozdindamas delnus. Netikėdamas tuo, ką mato, apžiūrėjo kraujo karoliukus ant nubrauktos odos. Kraujas nedžiūvo; jis tik atrodė mažiau gyvybingas. Ir pasipūtęs kaip dykuma. Šaulys nukratė lašus, apimtas aklos neapykantos. Pasipūtęs? Kodėl gi ne? Kraujas troškulio nejaučia. Kraujui tarnaujama. Kraujui buvo aukojama. Kraujo auka. Kraujui norisi tik bėgti... bėgti... bėgti...

Jis pažvelgė į dėmes, nukritusias ant įkaitusios dykynės, matė, kaip šiurpiai greitai jį susiurbia žemė. Cha, kraujau, kaip tau tai patinka? Ką apie tai pasakysi?

Viešpatie, na, ir nusivažiavai tu.

Jis pakilo, prispaudęs rankas prie krūtinės, ir tai, ką matė iš toli, privertė surikti - sausai sukrankti. Tas objektas stovėjo priešais jį. Tai buvo pastatas. Ne, du pastatai, apjuosti išvirtusia tvora. Medis atrodė toks senas ir trapus, kaip elfų dirbinys. Medis, paverstas smėliu. Vieno statinio paskirtis buvo aiški - arklidės. Antrasis galėjo būti didelė

troba arba užeiga. Keleivinių karietų tarpstotė. Palaikis smėlio namas (vėjas apnešė lentas smėliu, saulė sustingdė jį ir pavertė smėlio pilimi) metė siaurą šešėlį, kurio prietamsyje, pasirėmęs nugara į sieną, kažkas sėdėjo. Namas atrodė palinkęs nuo jo svorio.

A, jis. Pagaliau. Vyras juodais drabužiais.

Šaulys stovėjo prispaudęs delnus prie krūtinės ir nejausdamas, kad poza labai iššaukianti, spigino į sėdintįjį. Vietoj laukto milžiniško susijaudinimo (baimės, pagarbios baimės) buvo tik neaiškus kaltės jausmas dėl netikėtos neapykantos savo kraujui prieš kelias sekundes ir begalinis vaikystės dainelės skambesys:

... Lietūs merkia...

Jis žengė arčiau traukdamas iš dėklo ginklą.

... Ispanijos lygumas.

Paskutinį ketvirtį mylios šaulys nurisnojo, nė nemėgindamas slėptis; paprasčiausiai nebuvo už ko. Trumpas jo šešėlis turseno įkandin. Šaulys nejautė, kad jo veidas primena pilką, išsišiepusią išsekimo kaukę. Jis nejautė nieko, tik tą žmogų šešėlyje. Net nepagalvojo, jog tenai gali rasti negyvėlį.

Išspyręs pakrypusį tvoros strypą (tas lūžo be garso, tarsi atsiprašinėdamas) jis puolė per tylų arklidžių kiemą, keldamas pistoletą prie akies.

- Tu demaskuotas! Tu demaskuotas! Tu...

Figūrėlė neramiai pasimuistė ir atsistojo. Šauliui toptelėjo: *Viešpatie, iš jo nieko neliko, kas gi jam*? Nes vyras juodais drabužiais susitraukė iki dviejų pėdų, o plaukai nubalo.

Šaulys suakmenėjo. Galva zvimbė, širdis pašėlusiai trankėsi, ir jis pagalvojo: *Mirsiu čia...*

Įtraukęs deginančio oro į plaučius sekundei nuleido galvą. Kai vėl ją pakėlė, išvydo ne vyrą juoda sutana, o

mažą berniuką saulės išblukintais plaukais, stebintį jį be menkiausio susidomėjimo. Šaulys dėbtelėjo į figūrėlę ir netikėdamas savo akimis papurtė galvą. Tačiau vaikis išgyveno jo atsisakymą patikėti; tebestovėjo ten mūvėdamas mėlynus džinsus su lopu ant kelio ir vienspalvius šiurkštaus audinio rudus marškinius.

Šaulys papurtė galvą ir ėmė artintis prie arklidžių sulinkęs, nepaleisdamas iš rankos ginklo. Blaiviai mąstyti nebeįstengė. Galva buvo pridulkėjusi, kaip ant mielių kilo bukas skausmas.

Arklidėse buvo tylu, tamsu ir nepakeliamai karšta. Šaulys apsidairė giedravalkiu aptrauktomis akimis. Persibraukęs ranka per veidą pastebėjo aplūžusiame tarpduryje stypsantį ir jį sekantį berniūkštį. Netikėtai skausmo skalpelis persmelkė nuo smilkinio iki smilkinio, padalijo jo smegenis lyg apelsiną. Įsikišęs ginklą į dėklą jis susverdėjo, sumojavo rankomis tarsi vaikytų vaiduoklius ir griuvo veidu žemėn.

Atsipeikėjo ant nugaros, po galva pajuto kuokštą minkšto bekvapio šieno. Vaikas neįstengė jo pakelti, todėl tik pasistengė, kad jam būtų patogiau. Krėtė šaltis. Žvilgtelėjęs pastebėjo, kad marškiniai patamsėję nuo drėgmės. Palaižė - vanduo. Sumirksėjo.

Berniukas klūpėjo greta jo. Pamatęs, kad šaulys atsimerkė, ištiesė jam sulankstytą vandens skardinę. Vyras griebė ją abiem rankomis ir leido sau gurkštelti - vieną kartą. Kai vanduo pasiekė skrandį, išgėrė dar. Tada likusį užsipylė ant veido ir sušnarpštė. Dailias berniuko lūpas papuošė santūri šypsena.

- Nori užvalgyti?

- Kol kas ne, - atsakė šaulys. Nuo saulės smūgio maudė galvą, vanduo nejaukiai jautėsi pilve, tarsi nežinotų, kur eiti toliau. - Kas tu?

- Aš Džonas Čambersas. Gali vadinti Džeiku.

Šaulys atsisėdo, maudimas virto nepakeliamu skausmu. Jis pasilenkė: teko nusileisti skrandžiui.

- Vandens yra, - nuramino Džeikas. Paėmęs skardinę, jis nuėjo į arklidės galą. Tenai stabtelėjo ir nedrąsiai nusišypsojo šauliui. Šis linktelėjo, po to parėmė galvą delnais. Tas dailus, proporcingas berniukas galėjo būti devynerių metų. Jo akyse kažkoks liūdesio šešėlis, tačiau dabar neliko šviesių veidų.

Kai arklidėje pasigirdo keistas ūžimas, šaulys spėriai pakėlė galvą ir siektelėjo pistoletų rankenų. Garsas po penkiolikos minučių užtilo. Vaikas grįžo su pilna skardine.

Vyras vėl atsargiai gurkštelėjo, jau geriau. Ir galvos skausmas slopo.

- Nežinojau, ką daryti, kai nugriuvai, - prabilo Džeikas. - Porą sekundžių man atrodė, kad nori mane nušauti.

- Aš palaikiau tave kai kuo kitu.

- Kunigu?

Šaulys įsmeigė tiriantį žvilgsnį.

- Kokiu kunigu?

Berniukas truputį suraukė antakius.

- Kunigu. Jis nakvojo kieme. Aš slėpiausi namo viduje. Man jis nepatiko, todėl neišlindau. Kunigas pasirodė čia naktį ir kitą dieną vėl iškeliavo. Būčiau pasislėpęs ir nuo tavęs, bet užtikai mane miegantį. - Jis niūriai pasižiūrėjo šauliui virš galvos. - Žmonės man nepatinka. Jie mane užknisa.

- Kaip tas kunigas atrodė?

- Kaip visi kunigai, - patraukė pečiais vaikas. - Vilkėjo juodais drabužiais.

- Su gobtuvu ir sutana?

- Kas yra sutana?

- Suknelė.

Berniukas linktelėjo.

- Suknelė su gobtuvu.

Šaulys pasilenkė į priekį, kažkas jo veide privertė vaiką mažumėlę atsitraukti.

- Ar seniai?

- Aš... aš...

Šaulys nuramino:

- Aš tavęs neskriausiu.

- Nežinau. Negaliu prisiminti laiko. Visos dienos čia vienodos.

Tik dabar šauliui parūpo, kaip vaikas atsidūrė šioje vietoje, kai aplinkui driekiasi ištisos lygos negailestingos dykumos. Bet kol kas ne tai svarbiausia.

- Apytiksliai. Ar seniai?

- Ne, neseniai. Aš čia irgi nelabai seniai.

Jo kūne vėl užsiplieskė liepsna. Sugriebęs skardinę nežymiai virpančiomis rankomis nugėrė kelis gurkšnius. Atmintin grįžo lopšinės nuotrupa, tik vietoj motinos veido jis išvydo persigandusį Alisos, jo moters iš dabar mirusio Tulo miesto, veidas.

- Kaip seniai? Savaitę? Dvi? Tris?

Džeikas suglumęs žiūrėjo į jį.

- Taip.

- Kiek?

- Savaitę. Arba dvi. Aš neišlindau. Jis net negėrė. Pamaniau, jog ten kunigo vaiduoklis. Išsigandau. Aš visą laiką gyvenu baimėje. - Jo veidas suvirpo kaip krištolo taurė ties sudužimo riba. - Jis net nekūrė laužo. Tiesiog sėdėjo. Net nežinau, ar miegojo.

Arti! Jis arčiau nei bet kada. Nepaisant dehidravusio kūno, delnai šiek tiek suprakaitavo.

- Turiu džiovintos mėsos, - pasiūlė berniukas.

- Gerai, - linktelėjo šaulys. - Tiks.

Vaikas nuėjo jos atnešti. Daili, tiesi figūra. Dykuma jo dar nepakirto. Rankos plonos, bet oda, nors ir įdegusi, nesuskeldėjo ir nesutrūkinėjo. *Jis pilnas gyvasties*, pagalvojo šaulys, gerdamas iš skardinės. *Jis gyvybingas ir kilęs ne iš šių vietų.*

Džeikas grįžo su džiovintos mėsos krūvele ant saulėje išbalusios lentutės. Mėsa buvo kieta, gyslota ir tokia sūri, kad stomatito išgraužta šaulio burnos gleivinė dejavo. Jis valgė ir gėrė iki soties. Berniukas sukramtė porą gabaliukų.

Šaulys nenuleido nuo vaiko akių, o Džeikas

apžiūrinėjo į jį.

- Iš kur tu, Džeikai? - pagaliau paklausė jis.

- Nežinau. - Berniukas susiraukė. - Aš žinojau. Žinojau, kai atsidūriau čia, bet dabar viskas susijaukė kaip blogas sapnas, kai pabundi. Aš dažnai sapnuoju košmarus.

- Ar tave čia kas nors atvedė?

- Ne, - atsakė jis. - Aš tiesiog čia atsidūriau.

- Nė kiek ne aiškiau, - tiesiai tarė šaulys.

Staiga berniuko akyse sužvilgo ašaros.

- Nieko negaliu padaryti. Aš tiesiog atsidūriau čia. Dabar tu išeisi, o aš mirsiu badu, nes suvalgei beveik visą mano maistą. Aš nenorėjau čia atsidurti. Man čia nepatinka. Čia baisu.

- Nereikia savęs gailėtis. Tvardykis.

- Aš nenorėjau čia atsidurti, - atkakliai tvirtino vaikas.

Šaulys suvalgė dar vieną mėsos griežinėlį, prieš tai iščiulpęs druską. Berniukas tiesiog buvo įsuktas į šitą ratą. Jis tikėjo, kad Džeikas sako tiesą: vaikas nenorėjo to. Tai negerai. Jis pats... jis tai norėjo. Tik netroško, kad žaidimas taptų toks nešvarus. Neprašė suteikti progą nukreipti ginklus į beginklius Tulo gyventojus, neprašė galimybės nušauti Alę su tuo keistu šviečiančiu randu, neprašė, kad reikėtų rinktis tarp atkaklaus siekio įvykdyti pareigą ir nusikaltėliško amoralumo. Iš nevilties vyras juodais drabužiais ėmė timpčioti už blogų virvelių, jeigu jis turi galią jas traukyti. Neteisinga įtraukti atsitiktinius nekaltus žmones ir versti juos dalyvauti spektaklyje, kurio jie nesupranta. Alė, pagalvojo jis, Alė bent jau pakliuvo į šį pasaulį per savo iliuzijas. O šitas berniukas... šitas prakeiktas berniukas...

- Papasakok, ką prisimeni, - paprašė jis Džeiko.

- Nedaug. Dabar tai skamba kaip kažkokia nesąmonė.

- Pasakok. Gal man pavyks suprasti.

- Buvo tokia vieta... prieš šitą. Aukštas namas su daugybe kambarių ir vidiniu kiemu, iš kurio matėsi aukšti pastatai ir vanduo. Vandenyje stovėjo statula.

- Statula vandenyje?

- Taip. Dama su karūna ir deglu.

- Išsigalvoji?

- Ko gero, - beviltiškai atsakė vaikas. - Gatvėmis galėjai važinėti tokiais daiktais. Dideliais ir mažais. Geltonais. Daug geltonų. Aš ėjau į mokyklą. Palei gatves eina cementiniai takeliai. Ir Langai, į kuriuos gali žiūrėti: su daug statulų, aprengtų drabužiais. Statulos pardavinėjo tuos drabužius. Žinau, jog skamba kaip beprotybė, bet jos tikrai pardavinėjo.

Šaulys papurtė galvą ir įdėmiai paieškojo vaiko veide melo pėdsakų. Nieko panašaus.

- Aš ėjau į mokyklą, - pakartojo berniukas. - Nešiau... - Jis prisimerkė, ieškodamas žodžio. - ... rudą... knygų... maišą. Nešiausi priešpiečius. Buvau pasirišęs... - vėl bejėgiškos žodžio paieškos, - ... kaklaryšį.

- Ką?

- Nežinau. - Berniuko pirštai nevalingai užveržė kažką prie gerklės; šauliui tas gestas priminė korimą. - Nežinau. Tiesiog viskas dingo. - Vaikas nusigręžė.

- Ar galiu tave užmigdyti? - paklausė šaulys.

- Aš nenoriu miego.

- Galiu tave užmigdyti ir padaryti, kad prisimintum.

Abejodamas vaikas pasiteiravo:

- Kaip tu tai padarysi?

- Su šituo.

Šaulys ištraukė iš šovininės vieną tūtelę ir pasukiojo tarp pirštų. Judesys buvo miklus, kaip per sviestą. Tūtelė lengvai pasisuko tarp nykščio, smiliaus, po to tarp smiliaus ir didžiojo piršto, perbėgo tarp didžiojo ir bevardžio, kol galiausiai atsidūrė tarp bevardžio ir mažylio. Paskui dingo iš akių ir vėl pasirodė; tartum pakybojo ore, tada apsisukusi vėl ėmė keliauti šaulio pirštais, kurie judėjo it karoliukais siuvinėta užuolaida vėjui papūtus. Berniukas žiūrėjo. Abejonę pakeitė atviras pasitenkinimas, po to susižavėjimas, įtraukęs jį į tuštumą. Vaiko akys užsimerkė. Tūtelė šokinėjo šaulio pirštuose. Praplėšęs akis Džeikas sugavo guvų tūtelės vinguriavimą ir vėl užsimerkė. Šaulys hipnotizavo toliau, bet vaikas daugiau neatsimerkė. Kvėpavo ramiai ir vienodai.

Tai būtina? Taip. Tame buvo tam tikro grožio, logikos, kaip nėrinių raižinys kietame mėlyname lede. Jis tartum girdėjo vėjo sąskambius. Nebe pirmą kartą šaulys paragavo švelnaus, su rūdžių prieskoniu sielos ligos skonio. Neregėtu vikrumu sukiota gilzė staiga tapo nemirtinga, klaiki, bauginanti. Paslėpęs ją delne skaudžiai sugniaužė. Pasaulyje yra toks dalykas, kaip prievarta. Prievartavimas, žmogžudystės bei kitos garsiai neminimos priemonės, ir visos jos - dėl gėrio, prakeikto gėrio, mito, dėl Bokšto. O, Bokštas stovi kažkur, iškilęs juodu stuomeniu į dangų, ir dykumos išgraužtomis ausimis šaulys išgirdo švelnų, vos girdimą vėjų sąskambį.

- Kur tu? - paklausė jis.

...Džeikas Čambersas leidžiasi laiptais su kuprine. Joje guli "Žemės mokslas", "Ekonominė geografija", užrašų knygelė, pieštukas, mamos virėjos, misis Gretos Šou, paruošti priešpiečiai. Sukrauti virtuvėje, kur be paliovos ūžia ventiliatorius, sutraukiantis pašalinius kvapus. Priešpiečių maišelyje sumuštinis su riešutų sviestu ir uogiene, antras - su virta parūkyta dešra, salota bei svogūnais, taip pat keturi "Oreo" sausainiai. Tėvai neapykantos jam nejaučia, tačiau tarytum nepastebi jo. Jie paliko jį misis Gretai Šou, auklėms, vasaros mokyklos (kuri yra privati, gera ir, svarbiausia, baltųjų) auklėtojui. Nė vienas iš tų žmonių neapsimetinėjo esąs kuo nors daugiau nei yra: visi buvo profesionalai, geriausi savo srityje. Niekas neglaudė jo prie šiltos krūtinės, kaip paprastai būna istoriniuose romanuose, kuriuos skaito mama ir kuriuos pavarto Džeikas, ieškodamas "karštų vietelių." Tėvas juos kartais pavadina isteriškais romanais. Arba "korsažų draskytojais". Tau šnekėti, sako mama su begaline panieka už uždarų durų, prie kurių klausosi Džeikas. Jo tėtis dirba Sistemai, ir Džeikas galėti susisiekti su juo per Liniją. Ko gero.

Džeikas nenutuokia, jog nekenčia visų profesionalų, bet taip yra. Žmonės visuomet jį siutino. Jam patinka lipti laiptais, jis nevažiuos šio pastato liftu. Jo mama, seksuali liesa moteris, dažnai gula į lovą su nesveikais draugais.

Dabar jis gatvėje, Džeikas Čambersas gatvėje, jis ... Džeikas švariai apsirengęs, gerų manierų, mielas, jautrus. Draugų jis neturi, tik pažįstamus. Dėl to jis nesuko sau galvos, nors skaudu. Jis nežino ir nesupranta, kad ilgai bendraudamas su profesionalais jis perėmė daugelį jų bruožų. Misis Greta Šou tepa labai profesionalius sumuštinius. Ji padalina juos ketvirčiais, nupjausto pluteles, todėl valgant juos per ketvirtąją pertrauką gimnazijoje Džeikui labiau derėtų kokteilinė taurė į kitą ranką, o ne knyga apie sportą iš mokyklos bibliotekos. Jo tėvas uždirba krūvas pinigų, nes jis yra "žudymo" meistras - kitaip sakant, surengia rimtesnį šou savo tinkle negu konkurentai. Jo tėtis suplėšia po keturis cigarečių pakelius per dieną. Jis nekosėja, tačiau šypsnys jo griežtas lyg peiliai nugarinei pjaustyti, parduodami supermarketuose.

Keliauja gatve. Mama palieka jam pinigų taksi, bet jis keliauja pėsčias, jeigu tik nelyja, mosuodamas savo kuprine - tikras amerikietis šviesiais plaukais ir mėlynomis akimis. Mergaitės jau buvo pradėjusios jį pastebėti (su jų motinų pritarimu), o Džeikas jų nesibaidė su žaisminga berniūkščio arogancija. Jis šnekasi su jomis kaip suaugęs ir nesunkiai suglumina. Jam patinka geografija ir kėgliai po pietų. Tėvas turi kompanijos, kuri gamina automatinius taškų skaičiavimo įrengimus, akcijų, bet kėgelbane, kur lankosi Džeikas, tokių nenaudoja. Jis ir pats nežino, jog tai pastebėjo.

Eidamas gatve pralenkia "Brendio" saloną, kurio vitrinoje stovi kailiniais, Edvardo stiliaus kostiumais aprengti ar visai pliki manekenai. Tie modeliai - manekenai - yra tobulai profesionalūs, o jis nekenčia visko, kas profesionalu. Jis dar per jaunas, kad išmoktų nekęsti savęs, bet sėkla jau pasėta atokioje širdies kertelėje.

Jis pasiekia kampą ir sustoja, užsimetęs kuprinę ant vieno peties. Pro šalį švilpia automobiliai: pukšintys autobusai, taksi, "Folksvagenai", didelis sunkvežimis. Jis paprastas berniukas, bet ne eilinis, ir akies kampučiu pamato vyrą, kuris jį nužudo. Tai juodai vilkintis vyras, kurio

veido jis neįžiūri, vien tiktai išsipūtusį abitą ir ištiestas rankas. Vaikas krenta į gatvę atkišęs rankas, bet nepaleisdamas kuprinės, kurioje guli itin profesionalūs misis Gretos Šou priešpiečiai. Krisdamas meta žvilgsnį pro priekinį automobilio stiklą į paklaikusį verslininko su tamsiai mėlyna skrybėle, už kurios kaspino užkišta žaisminga plunksna, veidą. Kitoje gatvės pusėje suklykia sena dama - ji pasipuošusi juoda skrybėlaite su tinkleliu. Tik tas tinklelis žaismės nesuteikia; jis visai kaip jo motinos šydas. Džeikas pajunta tik nuostabą ir staigią sumaištį - tai štai koks tas galas? Jis sunkiai atsitrenkia į asfaltą ir įsmeigia žvilgsnį į smala užlietą plyšį per porą colių nuo akių. Kuprinė iškrenta iš rankos. Jis svarsto, ar nusibalnojo kelius, kai verslininko su linksma plunksna automobilis perrieda per jį. Tai didelis 1976 metų "Kadilakas" su šešiolikos colių ratais. O spalva beveik tokia pat, kaip vairuotojo skrybėlė. Mašina sutraiško Džeiko nugarą, sutrina pilvą, iš vaiko burnos kliokteli kraujo srovė. Jis pasuka galvą ir mato tvieskiančius galinius "Kadilako" žibintus bei dūmus, besiverčiančius iš po surakintų užpakalinių automobilio ratų. Mašina pervažiuoja ir jo krepšį, palikdama plačią juodą vėžę. Jis pasuka galvą į kitą pusę, pamato, kaip cypdamas per kelis colius nuo jo sustoja geltonas "Fordas". Juodukas, pardavinėjęs niekučius bei vaisvandenius iš vežimėlio, viską metęs bėga prie jo. Kraujas kliaukia iš Džeiko nosies, ausies, akių, išangės. Jo genitalijos sutraiškytos. O jis piktai svarsto, ar labai nusidrožė kelius. Dabar prie jo kažką vapėdamas skuba "Kadilako" vairuotojas. Kažkur siaubingas, ramus lemties balsas taria: "Aš esu kunigas. Praleiskite mane. Atgailos aktas..."

Jis išvysta juodą sutaną ir staiga nusigąsta. Tai jis, vyras juodais drabužiais. Iš paskutinių jėgų jis nugręžia nuo jo veidą. Kažkur radijas transliuoja roko grupės "Kiss" muziką. Pamato ant grindinio tysančią smulkią, baltą, beformę savo ranką. Jis niekad nekramtė nagų.

Ir žvelgdamas į savo ranką Džeikas miršta.

Šaulys sėdėjo susiraukęs ir mąstė. Jis buvo pavargęs, kūną maudė, mintys slinko galvoje kankinančiai lėtai. Priešais jį ramiai alsuodamas, susidėjęs į skreitą rankas miegojo nuostabusis berniukas. Jis papasakojo savo istoriją nerodydamas emocijų, nors prieš galą, prisiminus "kunigą" ir "atgailos aktą", balsas ėmė virpėti. Žinoma, jis nepasakojo šauliui apie savo šeimą ir keistos dichotomijos jausmą, tačiau tai vis vien nutekėjo; nutekėjo tiek, kad būtų galima susidaryti vaizdą. Faktas, jog šauliui neteko matyti berniuko nupasakoto miesto (gal jis egzistavo tik priešistorijos mite), nebuvo liūdniausia pasakojimo dalis, bet iš tiesų gluminanti. Viskas glumino. Šaulys bijojo daryti kokias nors išvadas.

- Džeikai?

- Aha?

- Ar nori prisiminti visa tai pabudęs, ar užmiršti?

- Užmiršti, - nedvejodamas atsakė vaikas. - Aš kraujuoju.

- Gerai. Tu užmigsi, gerai? Eik ir atsigulk.

Džeikas atsigulė: mažutis, taikus ir bejėgis. Šaulys netikėjo, kad jis bejėgis. Jis kėlė mirties, lemties nuojautą. Tas jausmas jam nepatiko, ko nepasakytų apie vaiką. Berniukas jam netgi labai patiko.

- Džeikai?

- Ššš. Aš noriu miego.

- Taip. O kai pabusi, nieko nebeprisiminsi.

- M-hm.

Šaulys pasižiūrėjo į jį, prisiminęs savo vaikystę, kuri paprastai atrodo nutikusi kažkam kitam - žmogui, kuris peršoko pro kažkokį osmosinį lęšį ir tapo kažkuo kitu, - bet dabar atrodė nepaprastai arti. Tarpstotės arklidėse buvo labai karšta, jis atsargiai nugėrė truputį vandens. Po to šaulys atsikėlė ir nuėjo į pastato gilumą, stabtelėdamas prie vieno gardo. Kampe gulėjo balto šieno glėbys ir tvarkingai sulankstytas apklotas, bet arkliu čia seniai nekvepėjo. Arklidės apskritai niekuo nekvepėjo. Saulė išdegino visus aromatus. Oras buvo tobulai neutralus.

Arklidžių viduje buvo nedidukas tamsus kambarėlis su nerūdijančio plieno mašina. Jos nebuvo palietę nei pelėsiai, nei rūdys. Ir išvaizda pompa priminė sviesto muštuvę. Kairėje pusėje styrojo chromuotas kranas, kuriuo baigėsi iš grindų kylantis vamzdis. Ir kitur pasitaikydavo rasti sausros kamuojamose vietose vandens pompų, tačiau tokią didelę - pirmąsyk. Šauliui buvo sunku įsivaizduoti, kiek giliai jie turėjo gręžti, kad užtiktų šventą vandenį amžinoje juodumoje po dykuma.

Kodėl pompą paliko apleidę stotį?

Kalti demonai, veikiausiai.

Jis netikėtai krūptelėjo, oda nuėjo pagaugais. Priėjęs prie aparato, spustelėjo įjungimo mygtuką. Mašina ėmė ūžti. Už pusės minutės šalto, skaidraus vandens čiurkšlė pliūptelėjo iš krano ir nutekėjo lataku. Nutekėjo kokie trys galonai, ir pompa paskutinį kartą klaktelėjo. Šitas daiktas buvo toks neįprastas tokiai vietai, kaip ir tikra meilė, tačiau realus it teisingumas, nebylus laikų, kai pasaulis dar nebuvo pasikeitęs, liudininkas. Aparatas buvo varomas branduoline plokštele, nes per tūkstančius mylių aplinkui nebuvo elektros, o baterijos seniai būtų išsikvėpusios. Šauliui tai nepatiko.

Sugrįžęs jis atsisėdo prie berniuko, kuris gulėjo pasikišęs delną po žandu. Gražus vaikas. Šaulys atsigėrė vandens ir susirangė lyg indėnas. Berniukas, kaip ir atsiskyrėlis iš dykumos pakraščio su paukščiu (Zoltanas, staiga prisiminė šaulys varno vardą), prarado laiko nuovoką, tačiau neliko abejonių, kad vyras juodais drabužiais jau arčiau. Ir nebe pirmą kartą šaulys susimąstė, ar tas tik neketina jam pasiduoti, turėdamas savų planų. Galbūt jis eina į jo rankas. Šaulys pabandė įsivaizduoti, koks bus tas susidūrimas, bet nepajėgė.

Jį mušė karštis, nors jau nesijautė sergąs. Vėl galvon sugrįžo lopšinės melodija, tik užuot pagalvojęs apie mamą, jis prisiminė Kortą - Kortą su kirčių, kulkų, žaizdų randų išraižytu veidu. Subjaurotu karo randų. Įdomu, ar Kortas kada jautė tokią meilę, kokia galėjo prilygti tiems randams?

Vargu. Jis prisiminė Eiliną, Marteną, tą nevykusį burtininką.

Šaulys buvo ne iš tų, kurie gyvena praeitimi; jei ne sugebėjimas neaiškiai nujausti ateitį ir užsidėti emocinį grimą, būtų galima vadinti jį būtybe be vaizduotės, bukapročiu. Todėl jam buvo smagi jo minčių tėkmė. Kiekvienas vardas primindavo naujus - Ketbertą, Polą, senąjį Joną, Siuzaną, tą dailią merginą prie lango.

Tulo pianistas (irgi miręs, Tule visi mirė nuo jo rankos) mėgo senas dainas, ir šaulys vieną be garso niūniavo:

Meile, o meile, nerūpestingoji
pažvelk, kuo ji baigias.

Šaulys nusijuokė patenkintas. *Aš esu paskutinis iš žalio ir šilto pasaulio.* Ir vis dėlto jis nesigailėjo savęs nepaisant ilgesio. Pasaulis negailestingai pasislinko, tačiau jo kojos vis dar stiprios, o vyras juodais drabužiais daug arčiau. Ir šaulys atsijungė.

Kai jis pakirdo, buvo beveik tamsu, berniuko šalia nebuvo.

Šaulys atsistojo traškindamas sąnarius, nuėjo prie arklidės durų. Nakvynės namų verandoje šokinėjo maža ugnelė. Jis nupėdino prie jos, vilkdamas ilgą, juodą saulėlydžio ochroje šešėlį.

Džeikas sėdėjo prie žibalinės lempos. "Radau truputį alyvos, - pasakė jis, - bet bijojau supleškinti namą. Viskas čia taip sausa..."

- Pasielgei labai teisingai. - Šaulys atsisėdo, pastebėjęs, bet nesusimąstęs apie dulkių debesį, pakilusį iš po jo sėdynės. Lempos šviesa nudažė berniuko veidą švelniais tonais. Šaulys išsitraukė savo kapšiuką ir susisuko cigaretę.

- Mums reikia pasišnekėti, - tarė jis.

Džeikas linktelėjo.

- Manau, supranti, kad vejuosi tą vyrą, kurį matei.

- Ar tu jį nužudysi?

- Nežinau. Turiu priversti jį man kai ką papasakoti.

Gali tekti prispirti jį kai kur mane nuvesti.

- Kur?

- Prie Bokšto, - atsakė šaulys. Jis prikišo cigaretę prie lempos ir patraukė; nakties vėjelis pasičiupo lengvą dūmelį. Džeikas jį stebėjo. Veide nesimatė nei baimės, nei smalsumo, juo labiau džiaugsmo.

- Todėl rytoj iškeliausiu, - tarė šaulys. - Turėsi eiti su manimi. Ar daug liko tos mėsos?

- Tiktai sauja.

- Kukurūzų?

- Šiek tiek.

Šaulys linktelėjo.

- Ar čia yra rūsys?

- Taip. - Džeikas pakėlė į jį akis. Vyzdžiai išsiplėtę. - Rasi žiedą grindyse. Aš tai neisiu. Išsigandau, kad įlūš kopėčios ir negalėsiu išlipti. Be to, ten bjauriai dvokia. Ir tai vienintelė vieta, kuri čia turi kvapą.

- Atsikelsime anksti ir patikrinsime, ar ten yra ko nors, ką verta pasiimti. Paskui trauksime.

- Gerai. - Kiek palaukęs berniukas tarė: - Džiaugiuosi, kad nenužudžiau tavęs, kol miegojai. Turiu šakutę, mąsčiau apie tai. Bet nepadariau to, ir dabar man nereiks gultis su baime.

- Ir ko gi tu bijai?

Vaikas pakėlė į jį nelaimę pranašaujantį žvilgsnį.

- Vaiduoklių. Kad *jis* sugrįš.

- Vyras juodais drabužiais. - Ne paklausė, o konstatavo šaulys.

- Taip. Ar jis blogas?

- Žiūrint, kurioje pusėje stovi, - abejingai mestelėjo šaulys. Jis atsistojo ir spragtelėjo nuorūką ant suplūktos žemės. - Einu miegoti.

Berniukas droviai pažvelgė į jį:

- Ar galiu miegoti arklidėje su tavimi?

- Žinoma.

Šaulys stabtelėjo ant laiptų ir pakėlė galvą. Vaikas pasekė jo pavyzdžiu. Danguje švietė Šiaurinė žvaigždė ir

Marsas. Šaulys pagalvojo, kad užsimerkęs išgirstų pirmųjų pavasario pranašų čirenimą, užuostų vasariškai kvepiančias rūmų pievas po pirmosios šienapjūtės (gal net išgirstų Rytiniame sparne damas žaidžiant kroketą), kone galėjo regėti pro gyvatvorę išneriančią Eiliną...

Jam nebuvo būdinga taip dažnai grįžti praeitin.

Apsisukęs jis pakėlė lempą.

- Eime miegoti, - paragino vaiką.

Jie kartu nuėjo į arklidę.

Kitą rytą jis apžiūrėjo rūsį.

Džeikas neklydo - jis dvokė bjauriai. Troškus, pelkės kvapas truputį pykino ir svaigino išėjus iš bekvapės dykumos. Rūsys trenkė kopūstais, ropėmis ir bulvėmis, kurių peraugę daigai buvo pasmerkti supūti. Tačiau kopėčios atrodė visai tvirtos, ir jis nusileido žemyn.

Grindys buvo negrįstos, galva kone siekė sijas. Rūsyje gyveno vorai, stebėtinai dideli, gauruotais pilkais kūnais. Dauguma jų buvo mutavę: akys ataugų galuose, kai kurie turėjo bene šešiolika kojų.

Šaulys apsidairė ir luktelėjo, kol akys įpras prie tamsos.

- Ar viskas gerai? - pasigirdo iš viršaus neramus vaiko balsas.

- Taip. - Jis įsižiūrėjo į kampą. - Matau skardinių. Luktelk.

Jis atsargiai nuslinko į kampą, palenkęs galvą. Čia riogsojo skardinių dėžė praplėštu šonu. Daržovių konservai - žalios, geltonos pupelės... ir trys skardinės jautienos troškinio.

Paėmęs, kiek galėjo panešti, šaulys grįžo prie kopėčių. Pasilipo iki pusės, padavė jas Džeikui, tas atsiklaupė jas paimti. Po to grįžo daugiau.

Darydamas trečią reisą jis išgirdo dejuojant pamatuose.

Šaulys apsisuko, apsižvalgė, pajuto plūstant siaubą. Jį apleido jėgos, paliko valia it mylintis vandenyje.

Pamatai buvo sukrauti iš milžiniškų smiltainio blokų, kurie kadaise, matyt, buvo sudėti vienas prie kito, o dabar riogsojo it girti. Ir siena atrodė tarytum išrašyta keistais, vingiuotais hieroglifais. Tarp dviejų tokių blokų biro siaura smėlio srovelytė, tarsi kažkas kitoje pusėje būtų atkakliai bandęs prasikasti į rūsį.

Dejonės stiprėjo ir garsėjo, kol visas rūsys prisipildė veriančio skausmo ir kankinančių pastangų triukšmo.

- Lipk lauk! - suriko Džeikas. - O Dieve, misteri, lipkite lauk!

- Bėk, - ramiai atsakė jam šaulys.

- Lipk lauk! - vėl sušuko berniukas.

Šaulys nieko neatsakė. Ištraukė revolverį dešine ranka.

Sienoje atsirado skylutė sulig moneta. Ausyse aidėjo skubūs Džeiko žingsniai iš arklidės. Po kurio laiko smėlis liovėsi byrėjęs. Dejonės nurimo, girdėjosi tik sunkus alsavimas.

- Kas tu? - paklausė šaulys.

Jokio atsako.

Tada Rolandas garsiai pareikalavo Aukštąja Kalba: "Kas tu esi, demone? Kalbėk, jeigu moki kalbėti. Aš neturiu laiko, mano rankos nekantrios".

- Eik iš lėto, - nutęsė prislopintas balsas iš sienos. Ir šaulį sustingdė siaubas. Tai buvo Alisos, moters, pas kurią jis gyveno Tule, balsas. Bet ji juk mirusi; pats matė ją mirštant kulkos prakiurdytu tarpuakiu. Prieš akis suraibuliavo jūrų sieksniai. - Eik lėtai, šauly. Kol keliausi su berniuku, vyras juodais drabužiais keliaus su tavo siela kišenėje.

- Kaip tai suprasti? Kalbėk!

Bet alsavimas nutilo.

Šaulys valandėlę pastovėjo sustingęs, po to ant jo rankos šleptelėjo didelis voras ir ėmė energingai kabarotis link peties. Nevalingai aiktelėjęs jis numetė voragyvį nuo savęs ir pajudėjo į priekį. Nenorėjo to daryti, bet įpročio atsikratyti negalėjo. Mirtis iš mirties, kaip sako sena patarlė; tik lavonas gali kalbėti. Jis priėjo prie skylės ir stumtelėjo.

Smiltainis lengvai sutrupėjo, ir šaulys nesunkiai įkišo kumštį pro sieną.

Pirštai palietė kažką kieta su atsikišusiais iškilimais. Ištraukė. Tai buvo žandikaulis su išsiklaipiusiais dantimis.

- Aišku, - tyliai sumurmėjo jis. Susikišęs jį į kelnių kišenę, šaulys su paskutinėmis skardinėmis grįžo prie kopėčių. Rūsio dangtį paliko atidarytą. Saulė pateks vidun ir sunaikins vorus.

Džeiką rado kiemo viduryje, susigūžusį ant kietos žemės. Pamatęs jį išeinant vaikas suriko, po to pribėgo prie jo verkdamas.

- Maniau, kad jis tave sugavo, maniau...

- Nesugavo. - Šaulys prisiglaudė berniuką, jausdamas karštą jo veiduką prie savo krūtinės, rankas ant šonų. Vėliau jis suprato tą akimirką jį pamilęs; taip, žinoma, vyras juodais drabužiais viską buvo iš anksto suplanavęs.

- Ar ten buvo demonas? - vos girdimai paklausė vaikas.

- Taip. Kalbantis demonas. Mums nebereikės ten grįžti. Eime.

Jie nuėjo į arklides, iš apkloto, ant kurio miegojo, šaulys surišo maišą. Jis buvo kampuotas, su nešuliu eiti dar karščiau, bet kitos išeities neliko. Tada pripildė maišus vandens.

- Neši vieną gertuvę, - pasakė jis. - Persimesk per pečius, kaip fakyras smauglį. Matai?

- Taip. - Vaikas, atrodo, jį dievino. Jis užsinėrė vieną vandens maišą.

- Ne per sunku?

- Ne. Gerai.

- Sakyk man tiesą. Negalėsiu tavęs nešti, jeigu gausi saulės smūgį.

- Negausiu. Viskas bus gerai.

Šaulys linktelėjo.

- Mes trauksime į kalnus, taip?

- Aha.

Ir jie išėjo į svilinančią saulę. Džeikas, kurio galva

siekė šaulio alkūnes, pėdino jam iš dešinės, šiek tiek priekyje, o užrišti vandens maišo galai kone siekė blauzdas. Rolandas perkryžiavo kitus du vandens maišus sau ant pečių, o maišą su maistu nešė pasikabinęs ant sulenktos rankos, kita ranka įsispendęs į šoną.

Jie išėjo pro tarpstotės vartus ir vėl rado ekipažų vėžes. Po kokio ketvirčio valandos Džeikas atsigręžė pamojuoti dviems pastatams. Atrodė, kad jie tursena bekrašte dykumos erdve.

- Viso gero! - sušuko Džeikas. - Viso!

Jie keliavo toliau. Kelio smėlis dundėjo it būgnas, o kai šaulys atsigręžė dar kartą, stoties nebesimatė. Ir vėl liko tiktai dykuma.

Praėjo trys dienos kelio nuo tarpstotės; kalnai atrodė apgaulingai arti. Keliauninkai regėjo pakilimą, virstantį kalvomis, pirmuosius plikus šlaitus, kur iš žemės gelmių į paviršių veržėsi uolos. Tolėliau žemė vėl bangavo švelniau, ir pirmą kartą po daugelio mėnesių ar net metų šaulys įžiūrėjo žalią, tikrą sodrią, žalią spalvą. Žolė, eglės, gal net gluosniai, girdomi tirpstančio sniego. Tolėliau vėl kilo uolos su akinančiomis sniego kepurėmis. Dar kairiau gigantiškas tarpeklis vedė iki žemesnių, smiltainio kalnų. Tą paveikslą nuolat gaubė pilka lietaus plėvelė. Naktį, prieš užmigdamas, Džeikas kelias minutes susižavėjęs stebėdavo tolimą baltų ir purpurinių žaibų kalavijų mūšį.

Su vaiku kelyje nebuvo vargo. Džeikas buvo tvirtas, kita vertus, nuovargį jis malšino neišsenkančia valia, kuri šauliui kėlė susižavėjimą. Vaikis daug nešnekėjo, mažai klausinėjo, netgi apie žandikaulį, kurį šaulys sukiodavo tarp pirštų, atsisėdęs vakare parūkyti. Jis suprato, kad berniukas jaučiasi labai įvertintas, jog šaulys paėmė jį su savimi - gal netgi didžiavosi tuo, - ir tai kėlė jam nerimą. Vaikas jam pakištas - *Kol keliausi su berniuku, vyras juodais drabužiais keliaus su tavo siela kišenėje*, - ir tas faktas, kad Džeikas nė kiek negaišino jo, nepranašavo nieko gera.

Jie nuolat rasdavo simetriškų laužaviečių liekanas,

kurias palikdavo vyras juodais apdarais, ir kaskart šauliui jos atrodydavo šviežesnės. Trečią naktį jis jau neabejojo galįs įžiūrėti kito laužo ugnį ant pirmosios kalvos.

Maždaug antrą popiet, įpusėjus ketvirtąją kelionės dieną, Džeikas susverdėjo ir vos išsilaikė ant kojų.

- Prisėsk, - pasiūlė šaulys.

- Ne, man viskas gerai.

- Sėskis.

Vaikas paklusniai atsisėdo. Vyras atsisėdo šalia taip, kad ant berniuko kristų jo šešėlis.

- Atsigerk.

- Negalima, kol...

- Gerk.

Vaikas nurijo tris gurkšnius. Šaulys sudrėkino apkloto kampą, priglaudė šlapią medžiagą prie berniuko riešų, kaktos, kuri buvo sausa ir karščiuojanti.

- Nuo šiol sustosime kiekvieną dieną tokiu metu. Penkiolikai minučių. Nori miego?

- Ne. - Vaikas žvelgė į jį susigėdęs. Šaulio žvilgsnis buvo nutolęs. Jis nejučia išsitraukė iš diržo vieną gilzę ir ėmė sukioti tarp pirštų. Berniukas stebėjo susižavėjęs.

- Kaip šaunu, - tarstelėjo jis.

Šaulys linktelėjo.

- Taip. - Po pauzės. - Kai buvau tavo metų, gyvenau mieste su didelėmis sienomis. Aš tau nepasakojau?

Vaikas vangiai papurtė galvą.

- Žinoma. Ir ten buvo vienas blogas žmogus...

- Kunigas?

- Ne, - atsakė šaulys, - bet tarp jų yra kažkas bendra. Galbūt jie pusbroliai. Martenas buvo žynys... kaip Merlinas. Ar ten, iš kur esi tu, kalbama apie Merliną?

- Merlinas ir Arturas buvo apskritojo stalo riteriai, - mieguistu balsu tarė Džeikas.

Šaulį nemaloniai nupurtė.

- Taip, - pasakė jis. - Aš buvau labai jaunas...

Bet vaikas jau miegojo, gražiai susidėjęs ant kelių rankas.

- Kai spragtelsiu pirštais, tu pabusi. Būsi pailsėjęs ir žvalus. Supratai?

- Taip.

- Tuomet atsigulk.

Šaulys išsitraukė savo kapšiuką ir susisuko cigaretę. Kažko trūko. Jis viską stropiai permąstė ir suprato: trūko beprotiško skubėjimo, jausmo, kad atsiliks, persekiojamojo pėdsakai dings, ir jis liks it musę kandęs. Tas nerimas dingo, ir šaulys vis labiau tikėjo, kad vyras juodais drabužiais nori būti pagautas.

Ką tai reiškia?

Klausimas jo nesudomino. Ketbertui jis būtų labai parūpęs, bet Ketberto nėra, o šaulys galėjo tik tęsti pradėtąjį kelią.

Jis rūkė ir stebėjo berniuką, o mintimis grįžo prie Ketberto, kuris visuomet juokėsi - ir mirtį pasitiko juokdamasis, bei Korto, kuris niekad nesijuokė, taip pat Marteno, kuris retsykiais nusišypsodavo... Tas plonas šypsnys buvo šiurpus... kaip akis, kuri prasimerkia tamsoje, ir po vokais išvysti kraują. Ir, žinoma, dar buvo sakalas. Sakalas, vardu Deividas, kaip berniukas su svaidykle pagal seną legendą. Deividui, neabejojo jis, nerūpėjo niekas, tik žudyti, plėšyti, šiurpinti. Kaip ir pačiam šauliui. Deividas nebuvo diletantas; jis žaidė centriniu.

Galbūt, pagalvojo šaulys, sakalas Deividas buvo artimesnis Martenui nei kam kitam... ir jo motina, Gabrielė, tikriausiai tai suprato.

Rolando skrandis skausmingai susitraukė, bandė kilti, bet jo veidas nepasikeitė. Jis žvelgė į savo cigaretės dūmą, kuris sklaidėsi karštame dykumos ore, ir toliau dūmojo.

2

Dangus buvo baltas, akinančiai baltas, oras dvelkė lietumi. Tvyrojo gyvatvorių ir sodrios žalumos aromatas. Buvo pats pavasaris.

Deividas tupėjo ant Ketberto rankos - nedidukė nai-

kinimo mašina su ryškiai geltonomis akutėmis. Žaliaminės odos virvelė, pririšta prie jo pančių, buvo nerūpestingai užmesta ant Ketberto rankos.

Kortas, nebyli figūra durstytos odos kelnėmis ir žalia medvilnės palaidine, perjuosta senu, plačiu pėstininkų diržu, stovėjo atokiau nuo abiejų berniukų. Žalia jo palaidinė susiliejo su gyvatvorėmis ir veja, kur damos dar nepradėjo žaisti kroketo.

- Pasiruošk, - sušnibždėjo Rolandas Ketbertui.

- Mes pasiruošę, - ramiai atsakė Ketbertas. - Ar ne, Deivi?

Jie šnekėjosi žemąja kalba, virtuvės darbininkų ir ginklanešių kalba; diena, kai jiems bus leista šnekėti savo kalba kitų akivaizdoje, ateis dar negreitai.

- Šiandien puiki diena. Užuodi lietų? Kaip...

Kortas staiga kilstelėjo narvelį ir atidarė šonines dureles. Į dangų purptelėjo balandis. Ketbertas truktelėjo virvelę, bet per vėlai - sakalas jau nerangiai pakilo. Bet vienąkart grybštelėjęs sparnais jis atsigavo. Šovė į viršų, pakilo virš balandžio nelyginant kulka.

Kortas priėjo prie berniukų ir atsainiai šniojo Ketbertui per ausį. Berniukas nuvirto nė neaiktelėjęs, nors iššiepė dantis. Kraujo srovelytė nuvingiavo nuo ausies ir ėmė kapsėti ant smaragdinės žolės.

- Per lėtai, - paaiškino Kortas.

Ketbertas nerangiai stojosi.

- Atsiprašau, Kortai. Tiesiog aš...

Kortas mostelėjo dar kartą, ir Ketbertas vėl nugriuvo. Kraujo srovelė pastorėjo.

- Kalbėk Aukštąja Kalba, - tyliai iškošė jis. Jo balsas buvo griežtas, prikimęs nuo gėrimo. - Sukalbėk atgailą civilizacijos kalba, už kurią geresni nei tu būtų galvą guldę, kirmine.

Ketbertas kėlėsi nuo žemės. Akyse žibėjo ašaros, bet lūpos buvo kietai suspaustos ir nė nevirptelėjo.

- Aš gailiuosi, kad pamiršau savo tėvo, kurio ginklus

kada nors nešiosiu, veidą, - tvardydamasis ištarė Ketbertas.

- Teisingai, snargliau, - atkirto Kortas. - Tu apmąstysi, ką padarei ne taip, ir sutvirtinsi savo apmąstymus alkiu. Vakarienės negausi. Ir pusryčių.

- Žiūrėkite! - sušuko Rolandas. Jis parodė pirštu.

Sakalas pakilo virš plasnojančio balandžio. Kurį laiką sklendė ištiesęs kresnus, tvirtus sparnus ramiame pavasario danguje. Po to suskleidė juos ir krito it akmuo. Abu kūnai susijungė... Rolandui pasidingojo, kad jis mato kraujo lašus ore... tačiau tai galėjo būti tik jo fantazija. Sakalas pergalingai sukliegė. Karvelis trukčiodamas šlumštelėjo ant žemės, ir Rolandas nuskubėjo prie jo, palikęs Kortą su Ketbertu.

Sakalas nutūpė prie savo laimikio ir su pasitenkinimu išplėšė baltą krūtinėlę. Ore ėmė suktis lengvos plunksnelės.

- Deividai! - švystelėjo sakalui triušio gabalą berniukas. Sakalas pastvėrė jį ore, prarijo, o Rolandas tuo metu pabandė paukštį sugauti.

Sakalas pasisuko ir lyg netyčia snapu giliai perrėžė Rolando ranką. Po to nusklendė prie savo grobio.

Aiktelėjęs vaikas vėl užnėrė kilpą, tik šį kartą tuojau pat sugriebė Deivido snapą odine pirštine. Sušėrė sakalui dar vieną mėsos gabaliuką, tada užmovė gaubtelį. Deividas paklusniai užlipo ant jo riešo.

Rolandas išdidžiai pakilo su paukščiu ant rankos.

- Čia kas? - parodė Kortas į kraujuojantį įdrėskimą ant jo rankos. Berniukas nusiteikė smūgiui, sukando dantis, kad nesuriktų, bet bausmės nesulaukė.

- Jis man įkirto, - atsakė Rolandas.

- Tu jį suerzinai, - atsakė Kortas. - Sakalas nebijo tavęs, berniuk, sakalas nežino baimės. Jis - Dievo šaulys.

Rolandas net nepakėlė akių. Jis nebuvo apdovanotas vaizduote, o jeigu Kortas ketina skaityti moralą, tik tuščiai aušins burną. Įgimtas pragmatizmas jam kuždėjo, jog tai bus vienas iš daugelio kvailų Korto pamokymų.

Ketbertas priėjo iš nugaros ir parodė Kortui liežuvį,

įsitikinęs, kad tas jo nemato. Rolandas nė nešyptelėjo, tik nežymiai linktelėjo.

- Dabar keliaukite, - imdamas paukštį tarė Kortas. Po to rodydamas į Ketbertą pridūrė: - Nepamiršk, kad turi pamąstyti, kirmine. Ir savo pasninko. Šį vakarą ir ryt rytą.

- Taip, - abejingai atsakė Ketbertas. - Ačiū už pamoką.

- Mokaisi, - pastebėjo Kortas, - tik tavo liežuvis turi blogą įprotį išlįsti iš burnos, kai mokytojas nemato. Galbūt ateis diena, kai judu sužinosite savo vietą. - Ir vėl šniojo Ketbertui į tarpuakį, šį kartą taip stipriai, kad Rolandas išgirdo dunkstelėjimą, it mušant plaktuku kaištį į alaus statinę. Berniukas nuvirto ant žolės stikliniu žvilgsniu. Bet netrukus akys nuskaidrėjo ir ėmė su neapykanta svilinti Kortą, neslėpdamos pagiežos ir tūžmasties, raudonos nelyginant balandžio kraujas.

Ketbertas linktelėjo ir šiurpiai nusišypsojo. Rolandas niekad nebuvo matęs tokios jo šypsenos.

- Atrodo, nesi beviltiškas, - burbtelėjo Kortas. - Kai būsi tikras, kad žinai savo vietą, ateik pas mane, kirmine.

- Kaip sužinojote? - iškošė Ketbertas.

Kortas apsisuko taip staigiai, kad Rolandas vos neišvirto iš koto. Po akimirkos abu sukruvinti gulėjo žolėje.

- Pamačiau atspindį šito šliužo akyse, - atsakė jis. - Įsidėmėk tai, Ketbertai. Šiandien pamokos baigtos.

Ketbertas vėl nusilenkė, nuo jo veido nesitraukė ta pati grėsminga šypsena.

- Gailiuosi, kad pamiršau savo tėvo...

- Užsikišk, - nutraukė jį Kortas, netekęs kantrybės. Jis atsisuko į Rolandą. - Eikite. Abu. Jeigu man dar ilgai reikės žiūrėti į šūdinus jūsų snukius, susivemsiu.

- Einam, - šnipštelėjo Rolandas.

Ketbertas papurtė galvą, norėdamas atsipeikėti, ir atsistojo. Kortas jau tolo - dramblota, kreivakojė, kažkokį priešistorinį padarą primenanti figūra. Bolavo pražilusi, trumpai kirpta jo galva.

- Nudėsiu tą šunsnukį, - vis dar šypsodamasis ištarė Ketbertas. Ant kaktos kilo didelis, lyg žąsies kiaušinis, violetinis guzas.

- Tik ne tu ir ne aš, - netikėtai išsišiepė Rolandas. - O pavakarieniauti galėsi su manimi virtuvėje. Virėjas duos ką nors perkąsti.

- Jis pasakys Kortui.

- Jis Kortui ne draugas, - truktelėjo pečiais Rolandas. - O kas, jei ir pasakys?

Ketbertas irgi išsišiepė.

- Gerai. Man visuomet knietėjo sužinoti, kaip pasaulis atrodo, kai galva nusukta į užpakalį ir dar užmauta atvirkščiai.

Ir berniukai kartu nupėdino per žalią veją, mesdami tamsius šešėlius.

Vakarinėje virtuvėje šeimininkavo Haksas. Virėjas buvo milžinas dėmėtais baltais drabužiais, galiūnas, kurio gyslomis tekėjo ketvirtadalis juodaodžio, ketvirtis geltonodžio, ketvirtis Pietų salų, dabar beveik pamirštų (pasaulis nestovi vietoje), gyventojo ir ketvirtis dar velniažin kokio kraujo. Jis sukiojosi trijose prigaravusiose patalpose aukštomis lubomis it traktorius su didžiulėmis kalifo šlepetėmis. Haksas buvo vienas iš tų retų suaugusiųjų, kurie puikiai sutaria su vaikais ir myli visus be išimties - ne saldžiai, o dalykiškai, retsykiais apkabindamas, kaip kad suaugusieji svarbų sandėrį sutvirtina rankos paspaudimais. Jis mylėjo netgi berniukus, kurie pradėjo Mokymą, nors jie skyrėsi iš visų kitų vaikų - ne akivaizdžiai, bet, regis, buvo pavojingi. Pavojingi ne kaip suaugusieji; veikiau buvo šiek tiek trenkti; ir Ketbertas nebuvo pirmas Korto auklėtinis, kurį jam teko slapta pamaitinti. Dabar jis stovėjo priešais milžinišką, kretančią elektrinę viryklę - vieną iš šešių veikiančių visame dvare. Čia buvo asmeninės jo valdos, ir Haksas stebėjo, kaip berniūkščiai šlamščia skrudintos mėsos griežinėlius, kurių jiems pakepė. Aplinkui su katilais zujo virėjo padėjėjai, indų plovėjai ir dar visokio plauko darbininkai, barškino kep-

tuvėmis, maišė troškinius, pakampėse skuto ir darinėjo daržoves. Tamsiame sandėliuke grindis brūžino valytoja išpurtusiu, apgailėtinu veidu, paslėpusi plaukus po nudriskusia skara.

Įbėgo berniukas, lydimas vieno iš sargybinių.

- Šitas žmogus ieško tavęs, Haksai.

- Gerai, - linktelėjo virėjas sargybiniui, o tas atsakė jam galvos linktelėjimu. - Berniukai, - kreipėsi jis į Rolandą ir Ketbertą, - eikite pas Megę, ji duos jums pyrago. Tada dinkite.

Vaikai paklusniai nuėjo pas Megę, kuri įvertė abiems į lėkštes po didžiulį pyrago gabalą... bet padavė atsargiai, it jie būtų laukiniai šunys, galintys jai įkąsti.

- Suvalgykime ant laiptų, - pasiūlė Ketbertas.

- Gerai.

Jie susėdo už didžiulės, šlapios nuo garų kolonos, kad liktų nematomi iš virtuvės, ir ėmė pirštais kimšti pyragą. Tik po kurio laiko jie pastebėjo nuo laiptų ant sienos krentant šešėlius. Rolandas stvėrė draugą už rankos.

- Bėgam, kažkas ateina.

Ketbertas pakėlė uogiene išteptą veidą.

Bet šešėliai sustojo, jų šeimininkai liko už kolonos. Ten buvo Haksas su tuo sargybiniu. Berniukai liko sėdėti tyliai kaip pelytės.

- ...geras žmogus, - kalbėjo sargybinis.

- Farsone?

- Po dviejų savaičių, - atsakė sargybinis. - Na, trijų. Turi eiti su mumis. Atvyksta krovinys iš traukinių stoties... - Garsus krintančių puodų, kuriuos paleido žioplas padėjėjas, džergžtelėjimas užgožė suokalbininkų žodžius; berniukai išgirdo tik sakinio pabaigą: - ...užnuodyta mėsa.

- Rizikinga.

- Neklausk, ką gerasis žmogus gali tau padaryti... - pradėjo sargybinis.

- ...klausk, ką tu gali dėl jo padaryti, - atsiduso Haksas. - Kareiviai neklausinėja.

- Supranti, ką tai gali reikšti, - tyliai sukuždėjo sargybinis.

- Taip. Ir žinau savo pareigą jam, nereikia manęs mokyti. Myliu jį ne mažiau už tave.

- Gerai. Mėsos laikymo terminas bus trumpas. Bet tau teks paskubėti. Privalai tai suprasti.

- Farsone yra vaikų? - liūdnai pasiteiravo virėjas. Tai net nebuvo klausimas.

- Kur jų nėra, - tyliai atsakė sargybinis. - Mes - jis - kaip tik ir galvojame apie vaikus.

- Užnuodyta mėsa. Koks keistas būdas pasirūpinti vaikais. - Haksas sunkiai atsiduso. - Juk jie raitysis susiėmę už pilvų ir šauksis mamyčių? Tikriausiai.

- Ne, tai bus panašu į miegą, - paaiškino sargybinis, bet jo balsas buvo per daug kategoriškas.

- Žinoma, - pritarė Haksas ir nusijuokė.

- Pats sakei, "kareiviai neklausinėja". Ar tau labiau patinka matyti ginklu valdomus vaikus, kai jie galėtų glaustis po jo, to, prie kurio liūtas gulasi šalia ėriuko, rankomis?

Haksas neatsakė.

- Grįžtu į postą po dvidešimties minučių, - vėl ramesniu balsu tarė sargybinis. - Duok man avienos gabalą, pakirkinsiu kurią tavo mergaitę. Ir eisiu...

- Mano aviena nepakenks tavo skandžiui, Roubsonai.

- Ar tu... - Šešėliai nutolo ir balsų nebebuvo galima girdėti.

Galėjau juos nužudyti, sustiręs ir susijaudinęs mąstė Rolandas. *Galėjau perrėžti jų gerkles savo peiliu, kaip šernams*. Jis pažvelgė į murzinas, padažuotas ir uogieniuotas savo rankas.

- Rolandai.

Jis pasisuko į draugą. Vaikai ilgai žiūrėjo vienas į kitą trapioje prietemoje, ir šilto nerimo skonis ėmė lipti Rolando gerkle. Tai, ką jis jautė, galėjo būti savotiška mirtis - brutali it balandžio mirtis virš žalių pievų. *Haksas*? - stebėjosi jis. *Haksas, kuris kadaise dėjo kompresą ant mano ko-*

jos? Haksas? O tada jo protas užsivėrė, atsiribodamas nuo tos temos.

Ir protingame, ironiškame Ketberto veide neišvydo nieko - visiškai nieko. Ketberto žvilgsnyje atsispindėjo Hakso likimas. Ketberto akyse jo lemtis jau buvo įvykusi. Virėjas pamaitino juos, jie nuėjo pavalgyti prie laiptų, o vėliau pasirinko tą kampą slaptam *tete-a-tete* pokalbiui su sargybiniu, vardu Roubsonas. Ir viskas. Ketberto akyse Rolandas matė, kaip Haksas miršta už šitą išdavystę lyg angis urve. Tai, ir nieko daugiau. Visiškai nieko.

Tos akys buvo šaulio.

Rolando tėvas buvo ką tik grįžęs iš aukštumų, ir atrodė kaip nesavas tarp draperijų ir šifono puošmenų pagrindiniame priimamajame, į kurį berniukas pradėtas leisti visai neseniai, pradėjus mokslus.

Jo tėtis vilkėjo juodus džinsus ir mėlynus darbinius marškinius. Dulkinas, dėmėtas, vienoje vietoje atplyšusiu pamušalu apsiaustas buvo nerūpestingai užmestas ant peties ir pjovėsi su visa kambario elegancija. Jis buvo nepaprastai liesas, o sunkūs it vairas jo ūsai tarytum svarino žemyn jo galvą, kai jis pasilenkė prie sūnaus. Ant klubų kabojo pritaikyti jo rankai ginklai, kambario prietemoje sandalmedžio rankenos atrodė blausios ir mieguistos.

- Vyriausias virėjas, - tyliai pakartojo tėtis. - Tik pagalvokit! Bėgiai, kurie buvo susprogdinti aukštumose. Išnuodyta banda Hendriksone. Ir net galbūt... tik pamanykite!

Jis pažvelgė į sūnų įdėmiau.

- Tave tai kankina.

- Kaip sakalas*, - atsakė Rolandas. - Medžioja kaip sakalas. - Jis nusijuokė. Greičiau dėl palyginimo nei linksmos situacijos.

Tėtis nusišypsojo.

- Taip, - tarė berniukas. - Manau, tai mane kankina.

**Prey on* - ang. dviprasmybė: "medžioti" ir "kankinti; persekioti, apie mintis".

- Su tavimi buvo Ketbertas, - kalbėjo toliau tėtis. - Dabar ir jis bus papasakojęs savo tėvui.

- Taip.

- Jis pavalgydino jus, kai Kortas...

- Taip.

- O Ketbertas? Kaip manai, tai jį irgi kamuoja?

- Nežinau. - Palyginimai jam nerūpėjo. Kokių galų lyginti savo jausmus su kitų pojūčiais?

- Tu kankiniesi, nes jautiesi lyg žudikas?

Rolandas nenoriai patraukė pečiais, staiga pajutęs nepasitenkinimą jo motyvų analize.

- Tačiau tu papasakojai. Kodėl?

Vaiko akys išsiplėtė.

- Kaip galėjau nepasakyti? Išdavystė...

Tėvas nutildė jį ranka.

- Jeigu padarei tai dėl tokios niekingos priežasties, padarei veltui. Jau geriau tada visas Farsonas būtų išnuodytas.

- Ne! - Žodis išsprūdo iš jo burnos. - Norėjau jį nužudyti - juos abu! Melagiai! Gyvatės! Jie...

- Tęsk.

- Jie įskaudino mane, - karštai baigė jis. - Jie kažką man padarė. Pakeitė kažką. Ir už tai norėjau juos nužudyti.

Jo tėvas linktelėjo.

- Čia tai kas kita. Ne moralės požiūriu, bet ne tau džiovinti smegenis dėl moralės. Tiesą sakant... - Jis įrėmė žvilgsnį į sūnų. - Moralė tegu tavęs niekad nekankina. Tu nesi toks greitas, kaip Ketbertas ar Vylerio berniukas. Taip tu tapsi neįveikiamas.

Berniukas, jau ėmęs nekantrauti, pajuto pasitenkinimą ir nerimo šešėlį.

- Jis bus...

- Pakartas.

Vaikas linktelėjo:

- Noriu tai pamatyti.

Vyresnysis Rolandas užvertė galvą ir nusikvatojo:

- Ne toks neįveikiamas, kaip maniau... galbūt tiesiog kvailas. - Ir netikėtai užsičiaupė. Jo plaštaka šovė kaip žaibas ir skausmingai suspaudė berniuko žąstą. Tas susiraukė, tačiau necyptelėjo. Tėvas įdėmiai į jį pasižiūrėjo, vaikas atrėmė jo žvilgsnį, nors tai buvo sunkiau nei sugauti sakalą.

- Gerai, - ištarė jis ir pasisuko eiti.

- Tėti?

- Ką?

- Ar žinai, apie ką jie kalbėjo? Ar žinai, kas tas "gerasis žmogus"?

Tėvas atsigręžė ir tiriančiai į jį pasižiūrėjo.

- Taip, manau, kad žinau.

- Jeigu sugausi jį, - lėtai, mąsliai ištarė Rolandas, - jokio kito virėjo... nereikės pakabinti.

Tėvo veide pasirodė siauras šypsnys.

- Kurį laiką, taip. Bet kada nors kas nors vis vien būna pakabintas, kaip tu išsireiškei. Žmonėms to reikia. Anksčiau ar vėliau, jeigu nėra išdavikų, žmonės jį sugalvoja.

- Taip, - sutiko esmę kaipmat perpratęs - ir niekad jos nepamiršęs Rolandas. - Bet jeigu sugausi jį...

- Ne, - atšovė tėvas.

- Kodėl?

Vieną akimirką, rodės, tėvas kažką pasakys, bet apsigalvojo.

- Manau, pakankamai prišnekėjome. Pasitrauk nuo manęs.

Berniukas norėjo priminti tėčiui jo pažadą palydėti Haksą į paskutinę kelionę, bet tėvo nuotaikų jis paisė. Matyt, tėtis nori pasidulkinti. Jis nujautė kad tėtis su mama daro tai... daro tai kartu, ir jis pakankamai išsamiai žinojo, kaip tai vyksta, bet tą mintį lydintis reginys visuomet sukeldavo jam nerimą ir keistą kaltės jausmą. Po daugelio metų Siuzana papasakos jam Edipo istoriją, ir jis tyliai apmąstys keistą ir kruviną trikampį, kurį sudarė jo tėvas, jo mama ir Martenas - kai kuriuose sluoksniuose vadintas "geruoju

žmogumi". O gal tai buvo kvadratas, jeigu įskaitytų ir save.

- Labanakt, tėti, - tarė Rolandas.

- Labanakt, sūnau, - mestelėjo tėvas, sagstydamasis marškinius. Jam vaikas jau buvo išėjęs. Obuolys nuo obels netoli rieda.

Kartuvės stovėjo ant kalvos prie kelio į Farsoną. Tai galėjo atrodyti labai poetiška, tik Rolandui, priešingai nei Ketbertui, paslaptingi sutapimai nerūpėjo. Užtat jam patiko niūrus ešafotas, kylantis į akinančiai žydrą dangų, juodas kampuotas siluetas, pasviręs virš karietų kelio.

Berniukai buvo paleisti iš rytinių užsiėmimų - Kortas kruopščiai perskaitė jų tėvų raštelius judindamas lūpas ir vedžiodamas žodžius pirštu. Baigęs skaityti, jis pakėlė akis į aušros nutviekstą dangų ir vėl linktelėjo.

- Palaukite čia, - pasakė jis, o tada nuėjo į akmeninę trobelę, kurioje buvo įsirengęs savo būstą. Grįžo su rupios, neraugintos duonos papločiu ir perlaužė jį per pusę.

- Kai viskas baigsis, padėsite ją po jo batais. Ir kad padarytumėte, kaip sakiau, o tai atsiimsite kitą savaitę.

Jie nesuprato to, kol neatjojo Ketberto kumeliu į vietą. Atvyko pirmieji, dviem valandomis anksčiau už visus kitus, keturioms likus iki egzekucijos. Kalva buvo tuščia - išskyrus kovus ir varnus. Jų buvo visur, žinoma, visi buvo juodi. Jie buvo aptūpę kartuvių stulpą. Tupėjo eilute palei platformos kraštą, būriavosi ant laiptelių.

- Palieka juos paukščiams, - sumurmėjo Ketbertas.

- Lipkime, - paragino Rolandas.

Ketberto akyse atsispindėjo siaubas.

- Manai...

Rolandas nutildė jį rankos mostu.

- Dar marios laiko. Niekas neateis.

- Gerai.

Jie lėtai nupėdino prie kartuvių, nuo jų nenoriai pakilo paukščiai ir ėmė sukti aplinkui lyg nepatenkinti valstiečiai. Rausvame priešaušrio danguje juodavo jų siluetai.

Pirmą kartą Rolandas pajuto visą savo baisią atsakomybę už tai, kas laukia; šitas medis nėra taurus, ne nuostabios Civilizacijos mašinos dalis, o tiesiog išsikraipiusi pušis, nutaškyta paukščių išmatomis. Balti blynai kur bežiūri - ant laiptų, turėklų, platformos, be to, jie dvokia.

Berniukas atsigręžė į draugą baugščiu žvilgsniu, Ketberto veido išraiška buvo panaši.

- Aš negaliu, - sušnibždėjo jis. - Negaliu to stebėti.

Rolandas iš lėto papurtė galvą. Tai turėjo būti pamoka; ne blizgutis, o sena, aprūdijusi, formą praradusi seniena. Štai kodėl tėvai leido jiems čia ateiti. Ir, kaip įpratęs, Rolandas suėmė save į rankas su įgimtu užsispyrimu.

- Gali, Bertai.

- Naktį negalėsiu užmigti.

- Na ir kas, - atšovė Rolandas, nesuprasdamas, ką tai turi bendro.

Ketbertas pastvėrė Rolando ranką ir pažvelgė į jį skausmo sklidinomis akimis, kuris vėl pažadino Rolando abejones. Berniukas ėmė gailėtis, kad tą vakarą užsuko į vakarinę virtuvę. Jo tėvas teisus. Geriau visi vyrai, moterys ir vaikai Farsone negu tai.

Tačiau kad ir koks surūdijęs, apdegęs daiktas buvo ši pamoka, jis nepasiduos ir iš rankų jo nepaleis.

- Nelipkime ant viršaus, - pasiūlė Ketbertas. - Ir taip viską matėme.

Rolandas nenoriai linktelėjo ir pajuto, kaip ima sprūsti tas daiktas. Kortas būtų patiesęs juos ant žemės ir su keiksmais privertęs užsikabaroti laiptelis po laiptelio... o po to dar sukišęs jų nosis į šviežią kraują. Kortas pats tikriausiai būtų prirovęs nelabojo žolės, nupynęs virvę ir užnėręs abiems ant kaklo, o tada pastatęs po kartuvėmis, kad jie pajustų tą dvasią. Ir dar užvažiuotų savo geležiniu kumšiu, jeigu kuris paleistų dūdas arba privarytų į kelnes. Ir mokytojas, suprantama, būtų teisus. Pirmą kartą gyvenime Rolandas pajuto neapykantą savo vaikiškumui. Jis svajojo apie suaugusiojo ūgį ir pasitikėjimą.

Tad ryžtingai nulaužė nuoskalą nuo turėklo ir įsikišo į krūtinės kišenę.

- Kam tau jo? - nustebo Ketbertas.

Jis norėjo išdidžiai atkirsti: "A, kartuvių laimei!"... bet tik pakėlė akis į draugą ir papurtė galvą.

- Kad turėčiau, - atsakė jis. - Kad visuomet turėčiau.

Jie pasitraukė nuo kartuvių, atsisėdo ir ėmė laukti. Po valandos ėmė rintis pirmieji žiopliai, daugiausia šeimos aplūžusiais vežimais ir fajetonais, pasiėmę savo pusryčius: lauknešėlius su šaltu pyragu, įdarytu žemuogių uogiene. Rolando pilvas ėmė piktai murmėti, ir vaikas vėl mintyse nusistebėjo, kur jo aukšta kilmė. Atrodo, kad Haksas, besisukiojantis dėmėtais drabužiais po prirūkusią virtuvę, buvo kilmingesnis už jį. Jis susijaudinęs ėmė sukti tarp pirštų nuo kartuvių turėklo nulaužtą skiedrą. Ketbertas tysojo šalia jo bereikšmiu veidu.

Egzekucija nebuvo tokia ypatinga, kaip jis įsivaizdavo, Rolandas tuo tik džiaugėsi. Haksą atgabeno atviru vežimu, jį išdavė tik storas pūzras; virėjo akys buvo užrištos plačiu juodu raiščiu. Iš minios atlėkė keli akmenys, bet dauguma žioplių liko taršyti savo pusryčius.

Šaulys, kurio berniukas nepažinojo (jis džiaugėsi, kad burtas neteko jo tėčiui), užvedė virėją laiptais. Du sargybiniai sustojo iš abiejų kartuvių pusių. Kai Haksas su šauliu užlipo ant platformos, šaulys užnėrė virvę su kilpa ant kartuvių, o kitą galą su kilpa užmovė ant virėjo galvos ir priveržė mazgą. Paukščiai išlakiojo, bet Rolandas neabejojo, kad jie laukia.

- Ar nori prisipažinti? - paklausė šaulys.

- Neturiu ką prisipažinti, - atsakė Haksas. Kalbėjo aiškiai ir tvirtai, nepaisant to, kad medžiaga truputį slopino jo balsą. Skarelė plazdėjo jam kalbant. - Aš nepamiršau tėvo veido; jis lydėjo mane visur.

Rolandas staigiai atsigręžė į minią ir negalėjo suvokti, ką mato. Užuojautą? O gal susižavėjimą? Jis paklaus tėčio.

Kai išdavikai paskelbiami didvyriais (arba didvyriai išdavikais, ironiškai pagalvojo jis), ateina tamsūs laikai. O, kaip jis norėtų geriau suprasti. Mintys grįžo prie Korto ir duonos, kurią jiems davė. Jį apėmė panieka; ateis diena, kai Kortas jam tarnaus. Ketbertui galbūt ir ne; galbūt Ketbertas neatsilaikys prieš plieninį Korto spaudimą ir liks pažu arba arklininku (arba, dar blogiau, išsikvėpinusiu diplomatu, flirtuojančiu priimamuosiuose arba su nuobodžiaujančiais karaliais ir princesėmis žvelgiančiu į krištolo rutulius), bet jam tai tikrai. Jis buvo tuo tikras.

- Rolandai?

- Aš čia. - Jis paėmė draugo ranką ir tvirtai sunėrė pirštus.

Liukas platformos dugne atsivėrė. Haksas įsmuko į skylę. Staigioje tyloje kažkas trakštelėjo: taip židinyje spragteli kankorėžis šaltą žiemos naktį.

Tiek ir to. Virėjo kojos plačiai skėstelėjo ore, minia patenkinta suošė, sargybiniai pamiršo karines savo pozas ir ėmė nerūpestingai rinkti daiktus. Šaulys lėtai nusileido laipteliais, užšoko ant arklio ir prasiskynęs kelią pro klegančią žioplių minią nujojo.

Žiūrovai išsiskirstė greitai, ir po keturiasdešimties minučių ant nedidukės kalvelės liko tik du berniukai. Paukščiai rinkosi apžiūrėti naujo prizo. Vienas nutūpė ant Hakso peties ir susikaupęs taikėsi snapu į žibančią rinkę, kurią Haksas nešiojo dešinėje ausyje.

- Atrodo, kad ten visai ne jis, - pastebėjo Ketbertas.

- Kaipgi ne jis, - ramiai atsakė Rolandas, ir berniukai nuėjo prie kartuvių, išsiėmę papločio puses. Ketbertas atrodė it maišu trenktas.

Jie sustojo po skersiniu, pakėlė akis į karantį, besisupantį kūną. Ketbertas nedrąsiai palietė vieną gauruotą blauzdą. Pakaruoklis apibrėžė ore naują lanką.

Paskui vaikai paskubomis sutrupino duoną ir subėrė po Hakso kojomis. Grįždamas atgal Rolandas atsigręžė tik kartą. Kartuvės buvo aptūptos paukščių. Jis neaiškiai supra-

to, kad duona - tik simbolis.

- Buvo smagu, - staiga tarė Ketbertas. - Man... man... man patiko. Tikrai.

Draugo žodžiai Rolando labai nesukrėtė, nes matyta scena jo nesujaudino. Jis galėjo Ketbertą suprasti.

- Na, nežinau, - atsakė jis, - bet tai jau šis tas. Rimta.

Kraštas gerajam žmogui nekliuvo dar dešimt metų, per tą laiką Rolandas tapo šauliu, palaidojo tėvą, nužudė savo motiną - ir pasaulis pasikeitė.

3

- Žiūrėk, tarė Džeikas, rodydamas į viršų.

Šaulys užvertė galvą ir pajuto, kaip trakšteli sąnarys. Jie keliavo prieškalnėmis jau antrą dieną. Vandens diržai vėl ištuštėjo, tačiau dėl to keliauninkai nepergyveno. Netrukus jie turės tiek vandens, kad negalės išgerti.

Jis nusekė akimis tašką, kurį rodė Džeiko pirštas; už žalios lygumos, tviskančių uolų ir siaurų tarpeklių... o tada aukštyn iki pačios snieguotos viršūnės.

Toli, ne didesnis už tašką (drąsiai galėjai palaikyti juodu tašku, šokinėjančiu akyse) prieš šaulio akis pasirodė uolomis besiropščiąs vyras juodais drabužiais. Mažulytė musė ant milžiniškos granito sienos.

- Ten jis? - pasiteiravo Džeikas.

Šaulys žvelgė į neryškų krislą, straksintį tolumoje, jausdamas tik širdgėlos nuojautą.

- Jis, Džeikai.

- Kaip manai, mes jį sugausime?

- Ne šitoje pusėje. Kitoje. Jeigu nestovėsime ir neaušinsime burnos.

- Jie tokie aukšti, tie kalnai. Kas kitoje pusėje? - paklausė berniukas.

- Nežinau, - atsakė šaulys. - Manau, niekas nežino. Gal kada ir žinojo. Eime, vaike.

Jie ėmė kopti toliau, iš po batų biro smulkūs akmenėliai ir smėlis į dykumą, kuri driekėsi kaip begalinė

kepimo skarda. Virš jų, gerokai aukščiau kalnais kilo vyras juodais drabužiais. Buvo neįmanoma pasakyti, ar jis gręžiojosi. Jis šokinėjo per neperšokamus tarpeklius, lipo neįsivaizduojamo statumo uolomis. Porą kartų net dingo iš akių, bet vėl netrukus pasirodė, kol violetinė prieblandos užuolaida nepaslėpė jo nuo persekiotojų. Tuomet jie susirado vietelę nakvynei. Berniukas mažai kalbėjo, šaulys spėliojo, ar vaiko nebus apėmusi bloga nuojauta. Jis prisiminė sukaitusį, išsigandusį, susijaudinusį Ketberto veidą. Prisiminė duonos trupinius. Paukščius. Baigsis šitaip, pagalvojo jis. Visą laiką šitaip baigiasi. Mes keliaujame keliais, kurie visi baigiasi viename taške - žudynių aikštelėje.

Gal tik vienas kelias ne toks - kelias į Bokštą.

Berniukas, auka, nekaltu ir neapsakomai jaunu veidu laužželio šviesoje, užmigo pakrimtęs pupelių. Šaulys užklojo jį gūnia, o į kitą susisuko pats.

Orakulė ir kalnai

Berniukas rado orakulę ir ta vos jo nesunaikino.

Neaiškus instinktas pažadino šaulį iš miego aksominėje tamsoje, kuri nusileido ant jų kaip vandens uždanga. Jie su Džeiku tuo metu jau buvo pasiekę žalią, beveik lygią oazę virš pirmųjų apgriuvusių kalnų. Netgi toje plikoje atkarpoje, kurios kiekvieną pėdą jiems teko išsikovoti iš negailestingos saulės, jie girdėjo gundantį žiogų čirškimą iš žalios gluosnių giraitės. Šaulys išsaugojo minties ramybę, o berniukas bent iš pažiūros atrodė ramus, ir šaulys tuo didžiavosi. Tačiau vaikas negalėjo paslėpti laukinio žvilgsnio, išplėstų žirgo, užuodusio vandenį ir piestu nešokančio tik dėl tvirtos šeimininko rankos, akių. Rolandas suprato berniuko būseną iš to, kokią sumaištį jo paties kūnui kėlė žiogeliai. Jo rankos tartum ieškojo į ką įsikabinti, o keliai maldavo būti suraižyti plonais, perštinčiais pjūviais.

Saulė gniuždė juos visą kelią, net virtusi išpurtusiu, karščiuojančiu pomidoru vakarėjant; ji nepailsdama spigino pro plyšį kalnuose jiems iš kairės, akino juos, kiekvieną prakaito lašą perleisdama pro skausmo prizmę.

Po to pasirodė žolė: iš pradžių pageltę krūmai, su įniršiu įsikandę į nederlingą dirvą. Tolėliau augo nelabojo žolė, reta, vis gausiau bei žaliau... o tada pasitiko tikros žolės su motiejukais eglės pavėsyje aromatas. Šaulys ūksmėje pastebėjo krutant kažką ruda. Išsitraukė pistoletą, pykštelėjo, ir patiesė zuikį greičiau, nei Džeikas spėjo sušukti iš netikėtumo. Dar po sekundės jis iš naujo užsitaisė ginklą.

- Čionai, - paragino šaulys. Aukštėliau žolė virto žalių karklų džiunglėmis, neįtikėtinomis po sterilios bekraštės dykumos. Ten trykšta šaltinis, gal net keli, tvyro maloni vėsa, bet geriau likti atviroje vietoje. Berniukas išbarstė paskutines savo jėgas, o giraitėje gali gyventi šikšnosparnių, kurie blaškys vaiko miegą. Jeigu tarp jų pasitaikys vampy-

rų, abu gali ir neprabusti... bent jau šitame pasaulyje.

- Parinksiu malkų, - tarė berniukas.

Šaulys nusišypsojo:

- Ne, nereikia. Prisėsk, Džeikai. - Kas taip sakydavo? Kažkuri moteris.

Vaikas atsisėdo. Kai Rolandas grįžo, rado jį užmigusį žolėje. Didelis vabzdys maldininkas atliko ritualą ant Džeiko kirpčiukų. Šaulys sukūrė laužą ir nuėjo vandens.

Karklynas buvo tankesnis, nei jis įsivaizdavo, ir klaidus. Bet Rolandas rado gausaus varlių būrio sergimą šaltinį. Prisipylęs vieną gertuvę stabtelėjo. Nakties garsai pažadino jame ypatingą jautrumą, nuojautą, jog ne tik Alė, - moteris, su kuria jis dalijosi lova Tule, - sugebėjo jį pralenkti. Jautrumas ir dulkinimasis, šiaip ar taip, yra patys artimiausi pusbroliai. Jis priskyrė tą jausmą staigiai permainai pasitraukus iš dykumos.

Grįžęs prie laužo šaulys nudyrė triušį, kol ant ugnies užvirė vanduo. Sumaišytas su paskutiniais konservais žvėrelis virto puikiu troškiniu. Tada jis pažadino Džeiką ir stebėjo, kaip tas godžiai, nors ir apsiblausęs, kemša.

- Rytoj liksime čia, - pranešė šaulys.

- O kaip tas žmogus, kurį vejiesi... tas kunigas?

- Jis ne kunigas. Nesirūpink. Mes jį pavysime.

- Iš kur žinai?

Šaulys galėjo tik papurtyti galvą. Jis tiesiog tvirtai žinojo... bet nuo to nebuvo nė trupučio lengviau.

Po vakarienės jis išplovė skardines (negalėdamas atsistebėti, kad gali taip švaistyti vandenį), o kai sugrįžo, berniukas vėl pūtė į akį. Pažįstamas krūtinės kilnojimasis nepaprastai priminė Ketbertą. Ketbertas buvo Rolando amžiaus, bet šis atrodė daug jaunesnis.

Cigaretė iškrito ant žolės, pakėlęs nušveitė ją į ugnį. Tada stebėjo ją degant kitokia, švaresne liepsna nei nelabojo žolė. Oras buvo nuostabiai vėsus, jis išsitiesė nugara į laužą. Tolumoje, kur žaluma užleido vietą kalnams, be perstojo murmėjo griaustinis. Rolandas užmigo. Ir sapnavo.

Siuzana, jo mylimoji, merdėjo jo akyse.

Jo rankas iš abiejų pusių laikė kaimiečiai, ant kaklo buvo užnertas aprūdijęs geležinis lankas, o ji merdėjo. Net pro troškų laužo tvaiką Rolandas galėjo užuosti duobės tamsą... ir matyti savo beprotybės spalvą. Siuzana, daili mergina, stovinti prie lango, arklių pirklio duktė. Ji anglėjo liepsnose, jos oda trūkinėjo.

- Berniukas! - klykė ji. - Rolandai, berniukas!

Jis apsisuko, vilkdamas su savimi ir kaimiečius. Sutrūko apykaklė, iš jo gerklės ėmė sklisti gargimas. Ore tvyrojo salsvas vimdantis kepamos mėsos kvapas.

Iš lango į kiemą žvelgė berniukas. Iš to paties lango, kur Siuzana išmokė būti vyru, kur atsisėdusi dainavo senoviškas dainas: "Hey, Jude", "Sėkmė kelyje" ir "Šimtas lygų iki Benberio kryžiaus". Vaikas žvelgė pro langą kaip alebastrinė šventojo statula katedroje. Jo akys buvo it marmuro rutuliukai. Vinis styrojo Džeiko kaktoje.

Šaulys pajuto dusinantį, plėšantį riksmą, kuris įspėjo artinantis beprotystę.

- Nnnnnnnnn...

Rolandas suniurnėjo nudegintas ugnies. Jis staiga atsisėdo tamsoje, jausdamas, kad sapnas tebesmaugia jį nelyginant geležinis lankas. Besiblaškydamas jis pataikė ranka ant rusenančių anglių. Šaulys prisidėjo delną prie veido, sapnas ėmė sklaidytis, palikdamas tik išbalusio kaip kreida Džeiko atvaizdą, šventąjį demonams.

- *Nnnnnnnnn...*

Jis apsidairė paslaptingoje tamsoje jau spėjęs parengti abu savo pistoletus. Akys laužo šviesoje spingsojo it vilkolakio.

- *Nnnnnn-nnn...*

Džeikas.

Šaulys pašoko ir nubėgo. Virš aikštelės patekėjo mėnulis, todėl jis galėjo įžiūrėti berniuko pėdsakus per rasą. Pralėkė pasilenkęs po karklu, perbrido taškydamas purslus per upelį, užkopė į šlaitą visas varvėdamas (net ir dabar tai

teikė malonumą). Karklai plakė jį per veidą. Medžiai čia augo tankiau, net mėnesiena neprasiskverbė. Kojos pynėsi kelius siekiančioje žolėje. Sutrūnijusios šakos kabinosi už kulkšnių. Jis stabtelėjo ir pauostė. Vėjo dvelksmas jam padėjo. Berniukas nekaip kvepėjo; jie abu kvepėjo prastai. Šaulio šnervės virpėjo kaip uodžiančios beždžionės. Sugavo prakaito kvapą. Tada puolė per tankmę, lėkė palinkusių gluosnių tuneliu. Samanos glostė jo pečius. Kai kur karojo pilki jų čiuptuvai.

Prasiskynęs kelią pro paskutinę karklų barikadą, šaulys išėjo į laukymę, iš kurios atsivėrė žvaigždės ir balta it kaulas aukščiausia viršūnė.

Aikštelėje riogsojo didelių, juodų akmenų žiedas, mėnesienoje primenantis siurrealistinius spąstus. Centre riogsojo akmeninis stalas... altorius. Labai sena, iš žemės iškilusi bazaltinė ranka.

Berniukas stovėjo priešais jį virpėdamas. Rankos tirtėjo it krečiamos elektros srovės. Šaulys garsiai pašaukė jį vardu, Džeikas atsakė nesuprantamu mykimu. Veidas atrodė susijaudinęs ir persigandęs. Veide buvo ir dar kažkas.

Šaulys įžengė į ratą, o Džeikas suklykė ir atšoko. Dabar Rolandas galėjo aiškiai matyti vaiko veidą. Šaulys išvydo jame baimę, siaubą, besimaišantį su neapsakomu pasitenkinimu.

Šaulys pajuto, jog Orakulės dvasia, demonas, palietė ir jį. Strėnas užliejo rausva šviesa, kuri buvo švelni, tačiau kieta. Pajuto, kaip ima kretėti galva, tinsta liežuvis, darosi jautresnis net seilėms, kuriose mirko.

Nesvarstęs jis išsitraukė iš kišenės apipuvusį žandikaulį, kurį rado kalbančio demono buveinėje pakelės stotyje. Jis nemąstė, bet ir nebijojo veikti vadovaujamas instinktų. Atkišo priešais save sustingusią žandikaulio šypseną, o kitą ranką iškėlė atkišęs mažylį ir nykštį - seną ženklą, saugantį nuo piktos akies.

Geidulys dingo it ranka mostelėjus.

Džeikas vėl sukliko.

Šaulys priėjo prie jo ir prikišo žandikaulį prie akių.

Pasigirdo agoniškas gargimas. Berniukas stengėsi atplėšti žvilgsnį nuo kaulo, bet neįstengė. Staiga akys užvirto, subolavo baltymai, ir vaikas nualpo. Kūnelis susileido ant žemės, ranka vos nekliudydamas altoriaus. Rolandas priklaupęs pakėlė jį nuo žemės. Neįtikėtinai lengvas, it sudžiūvęs lapkričio lapas po ilgos jų kelionės per dykumą.

Netoliese šaulys jautė kažkieno buvimą. Tas kažkas tūžmingai sukosi aplink akmenis - neteko, mat, savo grobio. Išėjus iš akmenų rato nusivylimo ir pavydo pojūtis nusilpo. Jis parnešė berniuką prie laužo. Per tą laiką vaikas atsipeikėjo ir alpulį pakeitė gilus įmygis. Šaulys stabtelėjo prie blėstančio laužo. Mėnesienos nutviekstas Džeiko veidas vėl priminė jam alebastrinį bažnyčios šventąjį. Jis staiga apkabino vaiką su didele meile. Ir tada jam pasivaideno, jog girdi vyro juodais drabužiais kvatojimą.

Džeiko pašauktas, jis pabudo. Šaulys paliko berniuką tvirtai pririšęs prie vieno netoli laužo augusio krūmo, dabar Džeikas buvo nusiminęs ir išalkęs. Sprendžiant pagal saulę, įpusėjo dešimta valanda.

- Kodėl mane pririšai? - irzliai paklausė vaikas, kai šaulys narpliojo gūnios mazgus. - Aš nesiruošiu bėgti!

- Tu jau buvai pabėgęs, - atsakė šaulys, ir nustebęs vaiko veidas išspaudė šypseną. - Man teko tave parsivesti. Vaikščiojai miegodamas.

- Tikrai? - įtariai pasitikrino Džeikas.

Šaulys linktelėjo ir netikėtai išsitraukė žandikaulį. Jis atkišo jį priešais Džeiko veidą, ir berniukas nusisuko, prisidengdamas ranka.

- Matai?

Džeikas sutrikęs linktelėjo.

- Dabar trumpam turiu išeiti. Galbūt negrįšiu visą dieną. Todėl klausykis manęs, berniuk. Tai labai svarbu. Jeigu nusileidus saulei nepasirodysiu...

Džeiko veide šmėkštelėjo siaubas.

- Tu mane palieki!

Šaulys nieko neatsakė.

- Ne, - po kurio laiko sau atsakė berniukas. - Atrodo, nepalieki.

- Noriu, kad liktum čia, kol manęs nebus. Ir jeigu pasijusi keistai, kaip nors neįprastai - paimk šitą kaulą ir atkišk priešais save.

Džeiko veidą iškreipė pasibjaurėjimas.

- Aš negalėsiu. Aš... tiesiog neįstengsiu.

- Pajėgsi. Teks. Ypač po vidurdienio. Tai svarbu. Supratai?

- Kodėl tu turi eiti? - išpyškino susijaudinęs Džeikas.

- Tiesiog turiu.

Šaulys vėl pajuto po gležnu berniuko pavidalu slypint nuostabų plieną, mįslingą kaip pasakojimas apie miestą, kur pastatai tokie aukšti, kad raižo dangų.

- Gerai, - burbtelėjo vaikas.

Šaulys atsargiai padėjo žandikaulį prie nuodėgulių, ir tas priminė iškaseną, džiugiai besišypsančią saulei po penkių tūkstantmečių tamsos. Džeikas stengėsi į kaulą nežiūrėti. Veidukas buvo pablyškęs ir liūdnas. Šaulys padvejojo: galbūt verta jį užmigdyti ir pakamantinėti, bet po to nusprendė, jog iš to jokios naudos. Jis ir pats žinojo, kad akmenų rate gyvenanti dvasia yra demonas, be to, orakulė. Demonas be pavidalo, neįkūnytas seksualinis švytėjimas su pranašystės dovana. Jis su ironija pagalvojo, ar tik nebus ten Silvijos Pitston, dramblotos moters, kurios religinės spekuliacijos pragaišino Tulą, siela... nors gerai žinojo, kad ne taip. Akmenys tame rate labai seni, demonas užsiėmė šią vietelę anksčiau, nei apsigyveno žmonės. Tačiau šaulys žinojo, kaip su juo šnekėtis, ir buvo įsitikinęs, kad vaikui neteks pasinaudoti žandikauliu. Orakulė sutelks visą savo dėmesį į jį, o šauliui reikia daug ką sužinoti nepaisant rizikos... didelės rizikos. Jiems abiems su Džeiku nepaprastai reikia žinių.

Šaulys atrišo savo tabako kapšiuką, pasikrapštė jame, kol tarp tabako lapų surado mažulytį daiktelį, suvyniotą į baltą popierių. Sugniaužė jį delne, pakėlė akis į dangų. Tada išvyniojo - popieriuje buvo maža balta tabletytė, apsitrynusi nuo ilgo nešiojimosi.

Džeikas smalsiai pasižiūrėjo:

- Kas čia?

Šaulys nusijuokė.

- Filosofų akmuo, - atsakė jis. - Kortas mėgo mums pasakoti, kad senieji dievai nusišlapino dykumoje ir taip atsirado meskalinas*.

Džeikas atrodė suglumintas.

- Narkotikai, - paaiškino Rolandas. - Bet ne tokie, kurie užmigdo. Šitie padidina budrumą.

- Kaip LSD, - pridūrė berniukas.

- O kas tai yra?

- Nežinau, - atsakė Džeikas. - Išsprūdo iš burnos. Atrodo... tai iš... iš praeities.

Šaulys linktelėjo, bet abejonė liko. Jis niekad negirdėjo, kad meskalinas būtų vadinamas LSD, netgi senose Marteno knygose.

- Ar tau nepakenks? - pasiteiravo Džeikas.

- Dar niekad nepakenkė, - atsakė šaulys išsisukinėdamas.

- Man tai nepatinka.

- Nieko.

Atsitūpęs prie maišo Rolandas prisėmė burną vandens ir užgėrė tabletę. Kaip visuomet akimoju pajuto reakciją burnoje; atrodė, kad joje netelpa seilės. Jis atsisėdo priešais užgesusį laužą.

- Kada ji ims veikti? - paklausė Džeikas.

- Ne iš karto. Patylėk.

Todėl Džeikas nutilo, bet ėmė įtariai stebėti, kaip šaulys ramiai valo savo ginklus. Užtaisęs juos iš naujo, tarė:

- Nusivilk savo marškinius, Džeikai. Ir duok man.

Berniukas nenoriai nusitraukė per galvą marškinėlius ir padavė Rolandui.

Šaulys surado džinsų siūlėje paslėptą adatą, siūlą iš tuščios šovinio kilpos ir ėmė siūti perplėštą marškinių rankovę. Kai baigė ir grąžino vaikui drabužį, pajuto pirmuosius

---

*Meskalinas - narkotikai, gaunami iš kaktusų, sukeliantys haliucinacijas.

meskalino požymius: pilvas sukietėjo, ėmė sukti kiekvieną raumenėlį.

- Man metas eiti, - tarė jis stodamas.

Berniukas susirūpinęs kilstelėjo, po to vėl atsisėdo.

- Prašau, būk atsargus.

- Nepamiršk žandikaulio, - priminė šaulys. Praeidamas pataršė šiaudinius vaiko plaukus. Ir nusijuokė. Vaikas su nerimu nulydėjo jį į karklų džiungles.

Rolandas ryžtingai prisiartino prie akmenų žiedo, stabtelėjęs tik ledinio vandens gurkšnio prie šaltinio. Jis su pasigėrėjimu pažvelgė į savo atspindį mažame lelijų lapais ir samanomis apaugusiame tvenkinėlyje. Prasidėjo proto reakcija į narkotiką, sulėtinusį jo minčių eigą, bet podraug suteikusi papildomų reikšmių kiekvienam pojūčiui. Viskas įgavo naują svorį ir lig šiol neregėtas spalvas. Jis pastovėjo, įsmeigęs akis į karklų tankumyną. Pro auksines, dulkinas groteles skverbėsi saulė, jis dar kelias minutes pasigrožėjo mažų drugelių šokiu.

Narkotikai dažnai kėlė jam nerimą: jo ego buvo per stiprus (o gal per paprastas), kad galėtų mėgautis būsena, kai jis aptemdytas, nuluptas; nepatiko būti emocijų taikiniu - jos kuteno tarsi katės ūsai. Tačiau dabar jis jautėsi ramus. O tai gerai.

Šaulys žengė į aikštelę ir nuėjo tiesiai į ratą. Sustojo, leisdamas laisvai srūti mintims. Taip, ratas įsisuko. Žolė klykė jam žaluma; atrodė, kad pasilenkus ir perbraukus per ją, liks žali delnai. Rolandas vos atsispyrė pagundai taip padaryti.

Bet neišgirdo jokio orakulės balso. Ir lytinio jaudulio nebuvo.

Jis nuėjo prie altoriaus, pastovėjo prie jo. Rišliai mąstyti tapo beveik neįmanoma. Dantys burnoje atrodė lyg svetimi. Pasaulyje buvo per šviesu. Jis užlipo ant altoriaus, išsitiesė. Jo mintys virto džiunglėmis, prižėlusiomis keistų minčių-augalų, vešančių iš meskalino šaltinio. Dangus virto vandeniu, jis jautėsi prie jo prispaustas. Ta mintis tapo jo vertikale, nors ir tolima bei nesvarbia.

Tada jis prisiminė seno eilėraščio eilutę. Ne lopšinės, ne; jo mama bijojo kvaitalų ir būtinybės juos vartoti (kaip nepritarė Korto metodui auklėti berniukus mušimu); ši eilutė atklydo iš Denso dykumos vakaruose, kur žmonės tebegyveno tarp neveikiančių mašinų... kurios, tiesa, pradėjusios veikti kartais rydavo žmones. Eilutė sukosi jo galvoje (tai buvo netiesioginė meskalino pasekmė) it sniegas stiklo rutulyje, kurį turėjo vaikystėje, mistinė ir fantastinė:

Kur nesiekia ranka žmogaus,
Pragaro lašas, prisilietimas baisaus...

Medžiai, pasvirę virš altoriaus, įgijo veidus. Rolandas stebėjo juos kaip užburtas: štai drakonas, žalias, besirangantis. O ten nimfa vilioja modama lapuotomis rankomis. Antai dumblu apgliaumijusi besivaipanti kaukolė. Veidai. Snukiai.

Laukymėje netikėtai nulinko žolė.

Aš ateinu.

Aš ateinu.

Kūnu perbėgo šiurpuliukas. *Kaip toli nuėjau,* toptelėjo šauliui. *Nuo Siuzanos šviežiame šiene iki šito.*

Ji užgulė jį kūnu iš vėjo, jazminu, rožėmis ir sausmedžiu kvepiančia krūtine.

- Tark savo pranašystę, - išspaudė jis. Burna atrodė lyg pripildyta švino.

Atodūsis. Tylus verkimas. Šaulio genitalijos apsunko. Virš jo, už medžių veidų matėsi kalnai - tvirti, negailestingi, iššiepę dantis.

Kūnas judėjo, priešinosi. Jis pajuto, kaip susigniaužia kumščiai. Ji pasiuntė jam Siuzanos viziją. Dabar ant jo gulėjo Siuzana, dailioji Siuzana nuo lango, laukianti jo paleistomis kasomis. Jis purtė galvą, bet reginys nesitraukė.

Jazminai, rožė, sausmedis, šienas... meilės kvapas. Mylėk mane.

- Kalbėk pranašystę, - reikalavo jis.

Prašau, verkšleno Orakulė. *Nebūk šaltas. Čia visuo-*

met taip šalta...

Rankos glamonėja jo kūną, gundo, kaitina. Traukia jį, skandina. Juodas plyšys. Visiška gašlybė. Drėgna ir šilta...

Ne. Sausa. Šalta. Sterili.

Pasigailėk, šauly. O, maldauju, padaryk paslaugą! Meldžiu!

- Ar pasigailėjai berniuko?

Kokio berniuko? Nežinau jokio berniuko. Man berniukų nereikia. Maldauju.

Jazminas, rožė, sausmedis. Sausas šienas su vasaros dobilų dvasia. Aliejus, išpiltas iš senų urnų. Maištas dėl kūno.

- Po to, - atsakė jis.

Dabar. Prašau. Dabar.

Jis pasistengė protu atšlyti nuo jos, spirtis jausmams. Kūnas, užgulęs jį, suakmenėjo ir, atrodė, klykia. Jo smegenys išsitempė it virvė. Valandėlę girdėjosi tik tylus jo alsavimas ir švelnus vėjelis, verčiantis medžių fizionomijas mirksėti, raukytis, keistis. Nečiulbėjo joks paukštis.

Jos gniaužtai atsileido. Vėl pasigirdo kūkčiojimas. Reikia paskubėti, nes ji pasitrauks. Likti - vadinasi, pralaimėti, tai jai galbūt tolygu mirčiai. Šaulys jau jautė Orakulę traukiantis iš rato. Vėjas kedeno žolę.

- Pranašystę, - išspaudė jis.

Pavargęs atodūsis. Jis jau beveik būtų suteikęs malonę, kurios ji prašė, bet... prisiminė Džeiką. Dar kiek būtų pavėlavęs vakar naktį, būtų radęs vaiką negyvą arba išprotėjusį.

Tada užmik.

- Ne.

Snausk.

Šaulys pakėlė akis į veidus karkluose. Jam pralinksminti ten buvo surengtas vaidinimas. Prieš jį kilo ir griuvo pasauliai. Ant tviskančių smėlynų, kur amžinai triūsė mašinos, buvo pastatytos imperijos. Jos smuko ir nyko. Ratai, sukęsi tyliai it skystyje, ėmė girgždėti, vaitoti ir visai sustojo. Smėlis užkimšo nerūdijančio plieno kanalus gatvėse po

tamsiu dangumi, nusagstytu žvaigždėmis nelyginant brangakmeniais. Ir visa tai košė permainų vėjas, nešantis cinamonu pritvinkusį vėlyvo spalio kvapą. Šaulys žvelgė į besikeičiantį pasaulį.

Ir snaudė.

Trys. Toks tavo likimo skaičius.

Trys?

Taip, trys yra mistiškas skaičius. Trys stovi mantros viršuje.

Koks trejetas?

Mes matome tik dalį, todėl pranašystės veidrodis tamsus.

Papasakok, ką gali.

Pirmas yra jaunas, tamsiaplaukis. Jis stovi ties plėšikavimo ir žmogžudystės slenksčiu. Jį apsėdo demonas. To demono vardas - HEROINAS.

Koks tai demonas? Nesu apie tokį girdėjęs net iš vaikystės pasakų.

Mes matome tik dalį, todėl pranašystės veidrodis tamsus. Yra kitų pasaulių, šauly, ir kitų demonų. Vandenys gilūs.

Antrasis?

Ji rieda ratais. Jos protas lyg geležis, o širdis ir akys minkštos. Daugiau nieko nematau.

Trečiasis?

Su grandinėmis.

O vyras juodais drabužiais? Kur jis?

Arti. Tu pasikalbėsi su juo.

Apie ką mes kalbėsimės?

Apie Bokštą.

O berniukas? Džeikas?

...

Papasakok man apie berniuką!

Berniukas yra tavo vartai pas žmogų juodais drabužiais. Juodai vilkis vyras - tavo vartai pas tuos tris. Tie trys yra tavo kelias į Tamsųjį Bokštą.

Kaip? Kaip tai suprasti? Kodėl taip turi būti?

Mes matome tik dalį, todėl pranašystės veidrodis...

Tenubaudžia tave Dievas.

Joks dievas manęs nebaudė.

Nesipuikuok prieš mane, Būtybe. Aš stipresnis už tave.

...

Tai kaip tave vadinti? Žvaigždžių kekšė? Vėjų kalė?

Vieni gyvena meile, plūstančia iš senovinių vietų... net šiais liūdnais ir blogais laikais. Kai kas, šauly, krauju. Kiek suprantu, jaunų berniukų krauju.

Ar jį galima išsaugoti?

Taip.

Kaip?

Nurimk, šauly. Susikrauk savo mantą ir trauk į vakarus. Vakaruose tebereikia vyrų, kurie gyvena duoną pelnydami ginklu.

Aš prisiekiau savo tėvo ginklais ir Marteno mokymais.

Marteno nebėra. Vyras juodais drabužiais surijo jo sielą. Tu tai žinai.

Aš prisiekiau.

Tada tu prakeiktas.

Daryk su manim, ką nori, kale.

Karštis.

Šešėlis užgriuvo jį ir suvystė. Staiga apėmė ekstazė, perverta skausmo galaktikos, ryškios tarsi sprogusios žvaigždės. Jų susiliejimo viršūnėje neprašyti pasirodė veidai: Silvija Pitston, Alisa, moteris iš Tulo, Siuzana, Eilina, šimtai kitų.

Pagaliau, po ištisos amžinybės jis atsipeikėjęs nustūmė ją nuo savęs, išsunktas ir pasibjaurėjęs.

Ne! Neužtenka! Tai...

- Paleisk mane, - nukirto šaulys. Jis atsisėdo ir vos nenuvirto nuo altoriaus. Ji gosliai jį palietė

(sausmedis, jazminas, saldus rožių aliejus)

bet Rolandas aršiai ją atstūmė, suklupdamas ant kelių.

Sverdėdamas atsistojo ir išskubėjo iš rato. Tolstant nuo altoriaus nuo pečių nuslinko sunki našta. Už akmenų jis giliai įkvėpė. Toldamas šaulys jautė Orakulę stovinčią prie kalėjimo grotų ir sekančią jį. Kiek dar laiko praeis, kol kas nors pereis dykumą ir ras ją išalkusią, vienišą? Prieš laiko amžinybę jis pasijuto nykštuku.

- Tu sergi!

Džeikas pašoko iš vietos, pamatęs pro medžius į aikštelę išnyrantį Rolandą. Vaikas sėdėjo prie lauželio liekanų, pasidėjęs ant kelių žandikaulį, ir liūdnai graužinėjo triušio kaulelius. Skubančio prie jo berniuko susirūpinimas buvo toks nuoširdus, kad šaulį prislėgė būsimos išdavystės (ir ne paskutinės, jautė jis) kaltė.

- Ne, - nuramino jis. - Nesergu. Tik pavargau. Esu išsunktas. - Jis abejingai mostelėjo į žandikaulį. - Gali jį išmesti.

Džeikas nieko nelaukęs nušveitė kaulą šalin ir nusivalė į marškinius rankas.

Šaulys atsisėdo - mažne sudribo - maudžiančiais sąnariais ištinusia, it sumušta galva - tai užmokestis už meskaliną. Tarpkojį taip pat bukai maudė. Rolandas lėtai, automatiškai susisuko cigaretę. Džeikas nenuleido nuo jo akių. Rolandui šovė mintis papasakoti jam viską, ką išgirdo, bet su siaubu nuvijo tą mintį. Tuomet pagalvojo, ar tik neatsiskyrė kokia nors jo dalis - protas ar siela.

- Šiąnakt miegosime čia, - pasakė jis. - Rytoj kopsim toliau. Vėliau eisiu paieškoti ko nors vakarienei. Dabar man reikia pamiegoti. Gerai?

- Žinoma.

Šaulys linktelėjo ir išsitiesė. Kai pabudo, per laukymę driekėsi ilgi šešėliai.

- Sukurk laužą, - pasakė jis Džeikui, duodamas savo titnagą ir skeltuvą. - Moki naudotis?

- Manau, mokėsiu.

Šaulys nupėdino į karklyną, po to pasuko kairėn. Kalnų papėdėje, kur augo tanki žolė, jis pasitraukė po medžiais

ir ėmė tykoti. Tyliai, bet aiškiai girdėjosi kaukšėjimas: Džeikas bando įžiebti ugnį. Pasirodė trys triušiai, šaulys nupylė du riebesnius, nudyrė, išdarinėjo juos ir parnešė į stovyklą. Džeikas jau buvo įkūręs laužel̨į, ant ugnies smagiai kunkuliavo vanduo. Rolandas linktelėjo:

- Gerai padirbėjai.

Džeikas nukaito patenkintas ir be žodžių grąžino titnagą bei skeltuvą.

Kol troškinosi mėsa su daržovėmis, prieš nusileidžiant saulei Rolandas grįžo į giraitę. Prie pirmojo tvenkinio jis prisirovė storų vijoklių. Vėliau, kai laužas liks rusenti ir Džeikas užmigs, jis suvys iš jų virves, kurių vėliau gali prireikti. Nors nesitikėjo, kad lipti bus labai sunku. Jis jautė lemtį, kuri jam nebeatrodė keista.

Iš vijoklių sunkėsi žalios sultys ir tekėjo per rankas benešant juos į stovyklavietę.

Jie pakirdo su saule ir per pusvalandį susiruošė. Šaulys tikėjosi, kad pavyks pievoje nušauti dar kokį triušį, bet nerado nė vieno. Jiems likusio maisto buvo tiek mažai, kad nesunkiai galėjo panešti vienas Džeikas. O vaikis sutvirtėjo; matėsi plika akimi.

Šaulys nešė ką tik pasemtą vandenį. Tris virves iš laukinių vynuogių apsisuko apie pilvą. Akmenų ratą jie apėjo dideliu lanku (Rolandas bijojo, kad vaikas vėl gali išsigąsti, tačiau beeidamas pro akmens pakylą berniukas tik permetė ją akimis, o tada susidomėjo purptelėjusiu paukščiu). Netrukus medžiai ėmė blogti, nutriušo vešlios jų šukuosenos. Jų šaknys tartum galynėjosi su uola dėl drėgmės, kamienai buvo susisukę.

- Čia viskas taip sena, - niūriai pastebėjo Džeikas, kai jie stabtelėjo pailsėti. - Ar čia yra kas nors jauna?

Šaulys šyptelėjo ir kumštelėjo jį alkūne.

- Tu, pavyzdžiui.

- Kopti bus sunku?

Rolandas smalsiai į jį pažvelgė.

- Kalnai aukšti. Kaip tu manai, ar bus sunku?

Džeikas pakėlė į jį susimąsčiusį žvilgsnį.

- Ne.

Ir jie patraukė toliau.

Saulė užsikorė iki zenito, pakybojo ten trumpiau negu atrodydavo keliaujant dykuma, o tuomet ritosi žemyn, grąžindama jiems šešėlius. Iš žemės nelyginant į kalną įsmegusios milžinų kėdutės styrojo akmens terasos. Šiurkšti žolė pagelto, apsvilo. Netrukus priešais juos išdygo gilus it kaminas plyšys, ir keliauninkams teko apeiti nuožulnų kalno petį, kad jį aplenktų. Senas granitas sutrupėjo gabalais, primenančiais laiptelius, tad, kaip ir tikėjosi, kopti nebuvo sudėtinga. Jie stabtelėjo viršūnėje ant keturių pėdų pločio atbrailos ir pažvelgė žemyn į dykumą, kuri tiesėsi į kalną it didžiulė geltona letena. Tolėliau dykuma akino savo baltumu, slėpėsi po virpančio karšto oro bangomis. Šaulį apėmė nuostaba suvokus, jog ši dykuma vos jo nepražudė. Ten, kur jie stovėjo, malonioje vėsoje, dykuma atrodė didinga, bet ne grėsminga.

Jie lipo toliau, kabarojosi per stačias riedulių sangrūdas, šliaužė nuožulniomis uolomis, išvagotomis kvarco ir žėručio gyslų. Akmuo buvo maloniai šiltas, tačiau kopiant aukštyn darėsi vis šalčiau. Vakare šaulys išgirdo griaustinį. Tačiau kalnai lietų užstojo.

Kai šešėliai įgavo violetinį atspalvį, keliauninkai apsistojo po uolos atbraila. Šaulys pritvirtino vieną apklotą ant uolos ir apačioje, taip užtikrindamas abiems šiokią tokią užuovėją. Jie susėdo ir stebėjo, kaip dangų užtraukia debesys. Džeikas patraukė kojas nuo uolos krašto. Sukdamas vakarinę cigaretę, Rolandas pažvelgė į jį ir šyptelėjo.

- Neišsirisk per miegus, - įspėjo jis, - nes nubusi pragare.

- Neišsirisiu, - rimtai atsakė berniukas. - Mano mama sako... - Ir staiga nutilo.

- Ką ji sako?

- Kad miegu kaip lavonas, - baigė Džeikas. Jis pakėlė akis į šaulį, kuris pastebėjo, kad vaiko lūpos virpa, tramdydamos ašaras. *Jis viso labo berniukas*, pagalvojo Rolandas,

ir skausmas sugėlė jį kaip ima gelti kaktą prisigėrus ledinio vandens. *Viso labo berniukas. Kodėl?* Paikas klausimas. Kai kūnu ar siela sužeistas berniukas užduodavo tą klausimą Kortui, tam senam ugnį ir vandenį perėjusiam kareiviui, kurio darbas buvo išmokyti šaulių sūnus visa ko pradmenų, Kortas atsakydavo: *Kodėl - kreivas žodis... nesvarbu kodėl, stokis, avigalvi! Kelkis! Aušta!*

- Kodėl aš esu čia? - pasiteiravo Džeikas. - Kodėl pamiršau viską iš praeities?

- Nes tave čia atsivedė vyras juodais drabužiais, - tarė šaulys. - Ir dėl Bokšto. Bokštas stovi savotiškame... energetiniame mazge. Laike.

- Aš nieko nesuprantu!

- Aš taip pat, - atsakė šaulys. - Bet kažkas pasidarė. Mano laikais. "Pasaulis pasislinko", - sakydavome mes... visuomet sakydavome. Bet dabar jis slenka dar greičiau. Kažkas nutiko laikui.

Jie sėdėjo tylėdami. Nestiprus, bet atšiaurus vėjas sukiojosi apie jų kojas. Kažkuriam uolos plyšyje jis balsiai ūkė.

- Iš kur tu esi? - paklausė vaikas.

- Iš vietos, kuri nebeegzistuoja. Ar girdėjai apie Bibliją?

- Jėzų ir Mozę? Žinoma.

Šaulys nusišypsojo.

- Teisingai. Mano kraštas turėjo biblinį pavadinimą - vadinosi Naujuoju Kanaanu. Pieno ir medaus šalis. Bibliniame Kanaane, esą, augo vynuogės, tokios didelės, kad vyrai turėdavo vežti rogėmis. Pas mus tokios stambios neaugo, bet kraštas buvo nuostabus.

- Žinau apie Odisėją, - nedrąsiai prasitarė Džeikas. - Ar apie jį parašyta Biblijoje?

- Galbūt, - atsakė Rolandas. - Tą knygą jau praradau... pamenu tik vietas, kurias buvau priverstas iškalti.

- O kaip kiti...

- Nėra kitų, - tarė šaulys. - Aš paskutinis.

Pakilo siauras, nučiulptas mėnulis, pažvelgė į akmenų

sangrūdą, kur jie buvo įsitaisę.

- Ar ji buvo graži? Tavo šalis... tavo kraštas?

- Buvo gražus, - nerūpestingai atsakė šaulys. - Laukai, upės, rytais susisupusios į rūką. Bet tai tik išorinis grožis. Mano mama taip sakydavo... sakydavo, kad tikrasis grožis yra tvarka, meilė ir šviesa.

Džeikas kažką numykė.

Rolandas pūtė dūmus ir grįžo į praeitį - į vakarus didžiulėje pagrindinėje menėje su šimtais išsipuščiusių porų, besisukančių valso žingsniu arba raitančių greitesnį *polkam*. Jo glėbyje Eilina, žiburiuojančiomis it brangakmeniai akimis, tviska krištolo šviestuvai, nutvieksdami naujas kurtizanių šukuosenas ir ciniškas jų meilės intrigėles. Menė buvo milžiniška, sena šviesos sala, sena kaip visas Centrinis Miestas, kurį sudarė bemaž šimtas akmeninių pilių. Prabėgo dvylika metų nuo paskutinio karto, kai jis skausmo sugniaužta širdimi nusigręžė nuo rūmų ir pasuko vyro juodu apdaru pėdsakais. Jau tada, prieš dvylika metų, sienos buvo sugriuvusios, žolės augo rūmų kiemuose, po didžiosios menės sijomis glaudėsi šikšnosparniai, ir galerijos aidėjo nuo tylaus kregždžių čiauškėjimo. Laukai, kuriuose Kortas juos mokė mesti kilpą, šaudyti ir leisti sakalus, virto motiejukų pievomis, prižėlusiomis laukinių vynuogių. Erdvioje virtuvėje, kur kadaise klestėjo garuojantis ir kvapnus Hakso dvaras, lizdą susisuko Lėtieji mutantai, ir dabar dėbsojo į jį iš palaimingos kolonų ir podėlių tamsos. Šiltą garą, kvepiantį kepta jautiena ar kiauliena, pakeitė klampios ir lipnios samanos bei didžiuliai balti kreimbliai, želiantys pakampėse, kur nedrįso kojos kelti nė Lėtieji mutantai. Didelės ąžuolinės pusrūsio durys buvo praviros, ir iš jų dvokė stipriausiai. Tas tvaikas tartum simbolizavo pasileidimą ir smukimą: aštrus vyno, virtusio actu, dvokas. Nebuvo sunku nusisukti į pietus ir palikti rūmus... bet širdį gėlė.

- Ar ten vyko karas? - paklausė Džeikas.

- Dar blogiau, - atsakė šaulys, spragteldamas cigaretės pelenus, - revoliucija. Laimėjome visus mūšius, pralošėme karą. Laimėtojų nebuvo, nebent šiukšlėse besikuičiantys.

Daugel metų jie dar kapstė turtus.

- Norėčiau tenai gyventi, - užsisvajojo Džeikas.

- Ten buvo kitas pasaulis, - atsakė šaulys. - Laikas miegoti.

Berniukas, kurio veido tamsoje nebuvo įmanoma įžiūrėti, apsivertė ant šono ir susisuko į apklotą. Šaulys dar valandą sėdėjo prie jo it sargybinis, paskendęs rūškanose savo mintyse. Toks rymojimas buvo jam nebūdingas, malonus ir sykiu melancholiškas, tačiau visiškai nenaudingas: Džeiko problemos kitaip, nei sakė orakulė, neišspręsi - tai tiesiog neįmanoma. Galima situacijoje įžiūrėti tragediją, tačiau šaulys jos nematė; jam tai buvo tik iš anksto apspręstas likimas. Įgimtas jo būdas paėmė viršų, ir Rolandas giliai įmigo, nekamuojamas blogų sapnų.

Kopti kitą dieną tapo sudėtingiau, nes jie prisikasė prie siauros perėjos per kalnus. Šaulys judėjo pamažu, neskubėdamas. Plikas akmuo po jų kojomis nesaugojo juodai vilkinčio vyro pėdsakų, bet Rolandas žinojo, kad jo čia eita. Ir ne tik todėl, kad abu su Džeiku matė jį, ropojantį nelyginant vabalą iš papėdės. Jo kvapą iš viršaus nešė kiekvienas vėjo dvelktelėjimas. Saldus, sardoniškas kvapas, erzinantis jo šnerves it nelabojo žolės dūmas.

Džeiko plaukai ataugo, ėmė garbanotis ant saulės nugairinto kaklo. Jis žengė per plyšius tvirtai, nedvejodamas, be aukščio baimės, kilo briaunotu šlaitu. Du kartus jis nusigavo ten, kur šauliui nepavyko užsiropšti, ir pririšo virvę, kad šis galėtų ja užlipti.

Kitą rytą jie kopė pro vėsų, drėgną debesį, užstojusį kalno šlaitą. Gilesnėse įdubose ėmė pasitaikyti sniego lopinėlių. Jis tviskėjo it kvarcas ir atrodė sausas kaip smėlis. Tą popietę jie aptiko vieną pėdą sniege. Džeikas valandėlę spoksojo į ją lyg užburtas, po to baugščiai pakėlė akis, lyg išsigandęs, kad vyras juodais drabužiais išdygs pėdsako vietoje. Šaulys paplekšnojo jam per petį ir parodė pirmyn.

- Eik. Diena baigiasi.

Vėliau, paskutiniuose saulės spinduliuose jie įkūrė stovyklą ant plataus, plokščio atsikišimo šiaurės rytinėje tarpeklio, skrodžiančio kalnus, pusėje. Buvo šalta, iš burnų veržėsi garas, o griaustinio gargimas iš raudonai violetinio dangaus atrodė nerealus, vaiduokliškas.

Šaulys pagalvojo, kad vaikas tuoj apipils jį klausimais, bet Džeikas neklausinėjo. Ir beveik iškart užmigo. Šaulys pasekė jo pavyzdžiu. Ir vėl sapnavo juodus požemius, kalėjimą, Džeiką it alebastro šventąjį su vinimi kaktoje. Jis pašoko rėkdamas, po laukymės žolę instinktyviai graibydamas žandikaulio, kurio seniai neturėjo. Tačiau apčiuopė tik plikus akmenis, įtraukė praretėjusio aukštumų oro. Džeikas miegojo greta, per miegus vartydamasis ir murmėdamas nesuprantamus žodžius, - vaikydamas savo vaiduoklius. Šaulys vėl atsigulė ir užmigo.

Praėjo dar savaitė, kol jie pasiekė pradžios pabaigą - šauliui tai buvo painus dvylikos metų prologas nuo galutinio jo gimtinės žlugimo iki kitų trijų susibūrimo. Džeikui vartai atsivėrė keista mirtimi tame kitame pasaulyje. Šaulio mirtis buvo dar keistesnė - nesibaigianti vyro juodais drabužiais medžioklė po pasaulį be žemėlapio ir atminties. Ketbertas ir kiti mirę, visi mirę: Rendolfas, Džeimis de Kiuri, Eilina, Siuzana, Martenas (taip, jie susirėmė, poškėjo šautuvai, bet net ir ši netektis buvo karti). Kol galiausiai senajame pasaulyje liko tik trys, trys lyg šiurpios Taro kortos: šaulys, vyras juodais drabužiais ir Tamsusis Bokštas.

Praėjus savaitei nuo tada, kai Džeikas surado pėdsaką, jie susidūrė su tuo, kurį vijosi. Tuo metu šaulys suprato, kad beveik gali suvokti niūrią paties Bokšto prasmę, nes ta akimirka ištįso iki amžinybės.

Persekiotojai traukė į pietvakarius, užkopė kone iki kalnyno vidurio, o tada, kai kopti toliau buvo išties sunku (virš jų pakibo ledinės briaunos ir smailės, keliančios nesmagų galvos svaigulį), jie vėl ėmė leistis siauru praėjimu. Status, vingiuojantis takelis vedė į slėnio dugną, kur šniokštė galingas upokšnis apledėjusiais krantais.

Tą dieną berniukas sustojo ir atsigręžė į veidą nu-

sipriausti stabtelėjusį šaulį.

- Aš jį užuodžiu, - tarė Džeikas.

- Aš taip pat.

Priešais juos stūksojo paskutinis kalnų ginklas - gigantiška neįkopiama granito plokštė, kylanti į debesuotą aukštybę. Šaulys kiekvieną akimirką tikėjosi, kad upelis staiga virs kriokliu arba atsirems į neįveikiamą slidžią uolą - aklikelį. Tačiau oras čia, kaip įprasta kalnuose, turėjo didinamąjį efektą, ir tą granito sieną pasiekti jiems prireikė dar vienos dienos.

Šaulį apėmė šiurpi nuojauta, jausmas, jog viskas ranka pasiekiama. Dienai baigiantis jis turėjo tvardytis, kad nepasileistų bėgte.

- Palauk! - nelauktai sustabdė berniukas. Prieš juos atsivėrė staigus upelio posūkis; vanduo kunkuliavo ir putojo apie išgraužtą smiltainio luitą. Visą rytą jie keliavo kalnų šešėliu.

Džeikas smarkiai drebėjo, veidas pablyško.

- Kas nutiko?

- Grįžkime, - suvapėjo vaikas. - Greičiau grįžkime.

Šaulio veidas liko abejingas.

- Prašau! - Berniuko veidas buvo ištįsęs, smakras graudžiai virpėjo. Už storos akmeninės sienos jie girdėjo perkūniją, gaudžiančią nelyginant žemėje dirbančios mašinos. Dangaus riekelė, kurią jie galėjo matyti, virpėjo maišantis šiltoms ir šaltoms oro srovėms.

- Prašau, prašau! - Vaikas iškėlė kumštį, lyg norėtų trenkti juo šauliui į krūtinę.

- Ne.

Džeikas neatrodė nustebęs.

- Tu ketini mane nužudyti. Jis nužudė mane aną kartą, o dabar nužudysi tu.

Nuo šaulio lūpų nuslydo melas:

- Tau nieko neatsitiks. - Po to dar didesnis: - Aš tuo pasirūpinsiu.

Vaiko veidas papilkėjo, bet jis nieko neatsakė. Nenoriai ištiesė ranką ir kartu su šauliu apėjo upelio linkį. Ten jų

laukė paskutinis pakilimas ir vyras juodais drabužiais.

Nepažįstamasis stovėjo kokių dvidešimties pėdų virš jų, kriokliui, drimbančiam į gilią dantytą duobę uoloje, iš dešinės. Neregimas vėjas kedeno ir pūtė jo sutaną. Vienoje rankoje jis laikė lazdą. Kita ranka mojo jiems prieiti. Po tuo griūvančiu dangumi jis atrodė kaip pranašas, stovintis ant uolos atbrailos, panėšėjo į lemties aiškintoją, kalbantį Jeremijo balsu.

- Šauly! Kaip puikiai vykdai senąsias pranašystes! Laba, laba, laba tau diena! - nusikvatojo jis, ir aidas nuskardeno virš krioklio.

Nemąstydamas ir nedelsdamas nė sekundės, šaulys išsitraukė pistoletus. Berniukas, mažas šešėliukas, stovėjo jam už nugaros, iš dešinės.

Rolandas iššovė tris kartus, kol vėl galėjo suvaldyti išdavikes rankas, - bronzinis skimbtelėjimas įsijungė į vandens šniokštimą.

Granitas pokštelėjo virš juodai vilkinčio vyro galvos; antra kulka pataikė į jo kapišoną iš kairės, trečia - iš dešinės pusės. Rolandas prašovė visus tris kartus.

Vyras nusijuokė - skambiai, iš krūtinės, lyg rungtyniaudamas su šūvių aidu.

- Negi taip lengvai atsikratysi visų savo atsakymų, šauly?

- Lipk žemyn, - pareikalavo tas. - Kalbėk.

Vėl garsus, pajuokiantis kvatojimas.

- Aš bijau ne tavo kulkų, Rolandai. Mane baugina tai, kaip tu supranti atsakymus.

- Nulipk.

- Manau, nulipsiu kitoje pusėje, - pareiškė vyras juoda sutana. - Kitoje pusėje pasikalbėsime rimčiau.

Žybtelėjęs akimis į Džeiką, pridūrė:

- Tik mudu.

Džeikas atšlijo nuo jo inkštelėjęs, tada vyras juodais drabužiais apsisuko, švysteldamas pilkšvame ore apsiaustu it šikšnosparnio sparnu. Ir dingo uolos plyšyje, iš kurio kriokė galingas vandens srautas. Šaulys tik sutelkęs valią nepa-

siuntė jam įkandin kulkos - *negi taip lengvai atsikratysi visų savo atsakymų, šauly?*

Liko tik vėjas ir vanduo, garsai, kurie šioje tuščioje vietoje tęsėsi nuo amžių. Tačiau vyras juodais drabužiais čia buvo. Po dvylikos metų Rolandas susitiko jį akis į akį ir pasikalbėjo. Ir tas iš jo šaipėsi.

Kitoje pusėje pasikalbėsime rimčiau.

Berniukas pakėlė į jį nuolankios avelės akis, virpėdamas visu kūnu. Vieną mirksnį virš Džeiko veido jis išvydo Alisos, merginos iš Tulo, veidą, su randu, šviečiančiu kaktoje tarsi nebylus kaltinimas; ir pajuto pasibjaurėjimą jais abiem (tik daug vėliau jam toptels, kad Alisos randą ir vinį, įkaltą į Džeiko kaktą, savo sapne matydavo toje pačioje vietoje). Berniukas tartum nuklausė jo mintis, iš lūpų išsiveržė dejonė. Bet jis ją prikando. Iš jo išaugs šaunus vyras, galbūt savo laikų šaulys, jeigu tik jam bus lemta užaugti.

Tik mudu.

Šaulys pajuto troškulį, taip giliai, kad joks vynas negalėjo numalšinti. Pasauliai drebėjo, kone pasiekiami pirštais, ir jis instinktyviai stengėsi nepasiduoti pagundai, nors ir žinojo, kad tas siekis pasmerktas žlugti.

Buvo vidudienis. Rolandas pakėlė galvą, leisdamas apsiblaususiai dienos šviesai paskutinį kartą apšviesti veidą. O jo teisumo saulei buvo lemta užgesti. *Už tai niekas nemoka sidabru*, toptelėjo jam. *Blogio kaina - būtino ar ne - mokama kūnu ir krauju.*

- Eik su manimi arba pasilik, - tarė šaulys.

Berniukas tik žvelgė į jį ir tylėjo. Šauliui tą paskutinę atsiskyrimo nuo moralės principų momentą vaikas nustojo būti Džeiku ir tapo berniuku, asmeniu, kuriuo reikia pasinaudoti.

Vėjuotą ramybę perplėšė riksmas. Jį girdėjo abudu.

Šaulys žengė į priekį, netrukus pajudėjo ir Džeikas. Kartu jie užkopė akmenimis palei šaltą it plienas akmens sieną ir atsidūrė ten, kur ką tik stovėjo vyras juodais drabužiais. Ir kartu įkėlė koją į plyšį, kuriame pasislėpė persekiojamasis. Akimoju juos prarijo tamsa.

Šaulys neskubėdamas pasakojo Džeikui, nešamas prisiminimo bangų:

- Mes buvom trise: Ketbertas, Džeimis ir aš. Mūsų neturėjo ten būti, nes nė vienas nebuvome išaugęs iš vaiko amžiaus. Jeigu kas būtų pagavęs, Kortas būtų nudyręs mums kailį. Bet niekas mūsų nepastebėjo. Nemanau, kad ir tie, kurie ėjo prieš mus, buvo nutverti. Berniukai privalo nuošalumoje pasimatuoti savo tėčio kelnes, pasipuikuoti jomis priešais veidrodį, o po to atsargiai pakabinti ant pakabos. Kažkas panašaus. Tėvas apsimeta nepastebįs, kad jos kabo kitaip arba kad aptiko panosėje ūsus, išpieštus batų vašku. Supranti?

Berniukas nieko neatsakė. Jis neištarė nė žodžio nuo tada, kai jie paliko dienos šviesą. O šaulys kalbėjo be perstojo, kad atsvertų jo tylėjimą. Jis nesigręžiojo kaip berniukas į šviesą nuo tada, kai jie lindo į urvą po kalnais. Šaulys stebėjo gęstančią dieną vaiko skruostelio veidrodyje: dabar švelniai rožinė, dabar kaip pienas, štai blausiai sidabrinė, pagaliau atsispindi blausus saulėlydžio švytėjimas, ir baigta. Šaulys įžiebė deglą ir abu nuėjo toliau.

Dabar jie sustojo permiegoti. Aidas nuo vyro juodais drabužiais nebepasiekė jų ausų. Ko gero, jis irgi sustojo pailsėti. Arba nuplaukė, nesirūpindamas šviesa, juodomis olomis.

- Didžiojoje menėje tai buvo rengiama kartą per metus, - toliau pasakojo šaulys. - Mes vadinome ją Senolių mene. Tačiau tai buvo tik Didžioji menė.

Jų ausis pasiekė vandens kapsėjimas.

- Dvaro apeigos. - Rolandas nemaloniai nusijuokė, ir bejausmės sienos juoką pavertė naro klyksmu. - Seniai labai seniai, kaip tvirtina knygos, tai buvo pavasario sutiktuvės. Bet žinai, civilizacija...

Jis nutilo, nepajėgdamas išreikšti permainos tuo mechanizuotu daiktavardžiu: romantikos mirties ir jos ste-

rilaus, kūniško pakaitalo, gyvenančio tik dirbtinai gaivinant tviskesiu ir ceremonijomis; geometriškai tikslių žingsnelių per Velykų nakties šokį Didžiojoje menėje, kurie pakeitė pašėlusį meilės siautulį, dabar tik nujaučiamą, - tuščia didybė vietoje piktų praeinančių geismų, kurie išdildo sielas.

- Jie nusmukdė viską, - tęsė šaulys. - Pavertė žaidimu, lošimu. - Jo balse nesąmoningai atsispindėjo asketo pasibjaurėjimas. Jeigu būtų staiga nušvitę, jo veide berniukas būtų išvydęs šiurkštumą ir liūdesį. Bet veido esmė neištirpo, neprasiskiedė. Jame ir toliau aiškiai matėsi vaizduotės stygius.

- Bet tas balius, - pasakė Rolandas. - Tas balius...

Vaikas tylėjo.

- Ten kybojo penki sunkūs krištolo sietynai. Šviesos sala.

Mes įslinkome į vieną iš senųjų balkonų, į kurį niekas nėjo, nes, atseit, buvo nesaugus. Bet kas vaikams? Mums niekas nerūpėjo. Nė vienas nepratarėme nė žodžio. Tik žiūrėjome ištisas valandas.

Už didelio akmeninio stalo sėdėjo šauliai su savo moterimis ir stebėjo šokėjus. Keletas šaulių šoko, nedaug. Daugiausia jauni. Kiti tik sėdėjo ir atrodė sugluminti viso to tviskesio, civilizuotos šviesos. Jie buvo garbinami, jų bijojo, jie buvo gynėjai, tačiau kavalierių su švelniomis damomis minioje atrodė kaip arklininkai.

Keturi apvalūs stalai buvo nukrauti maistu, jie visą laiką sukosi. Virėjo padėjėjai lakstė po menę su padėklais nuo septynių iki trečios ryto. Stalai sukosi it laikrodžiai, mūsų nosis kuteno keptos kiaulienos, jautienos, omarų, viščiukų, keptų obuolių kvapas. Buvo ledų ir saldainių. Ilgiausių iešmų su mėsa.

Martenas sėdėjo šalia mano tėvo ir motinos - pažinau juos net iš balkono. O kai ji su Martenu išėjo šokti, visi padarė jiems vietos ir pasibaigus lėtam šokiui ėmė ploti. Šauliai neplojo, bet mano tėvas iš lėto atsistojo ir ištiesė jai rankas. Mama priėjo prie jo šypsodamasi.

- Tai buvo perėjimo metas, vaike. Laikas, koks turi būti prie paties Bokšto, kai viskas susivienija ir sukuria jėgą.

Mano tėvas turėjo valdžią, buvo pripažintas ir išskirtas. Martenas buvo idėjų generatorius, mano tėtis - vykdytojas. O jo žmona, mano motina, buvo juos jungianti grandis. Išdavikė.

Mano tėvas buvo paskutinis šviesos valdovas.

Šaulys pažvelgė į savo rankas. Berniukas nieko nekalbėjo. Tik veidukas atrodė susimąstęs.

- Prisimenu, kaip jie šoko, - tyliai ištarė šaulys. - Mano mama ir burtininkas Martenas. Prisimenu, kaip jie šoko, lėtai sukosi, sueidami ir vėl išsiskirdami, seno šokio žingsniu.

Jis šypsodamasi pažvelgė į berniuką.

- Bet tai nieko nereiškė, supranti. Nes valdžios keliai nežinomi, nors ir visų nujaučiami, ir mano mama priklausė tos valdžios turėtojui. Negi ne taip? Ji priėjo prie jo baigusi šokti, ar ne? Ir paėmė jį už rankos? Ir jie plojo? Menė griaudėjo nuo tų pliuškių su švelniomis damomis katučių. Teisingai?

Tamsoje kapsėjo vanduo. Berniukas nieko neatsakė.

- Aš pamenu, kaip jie šoko, - tyliai pakartojo šaulys. - Aš prisimenu. Kaip jie šoko... - Jis pakėlė galvą į nematomą akmeninį stogą, ir vieną sekundę pasirodė, kad suriks, sustūgs, šoks įsiutęs ant tonų nejautraus granito.

- Kieno ranka laikė peilį, atsiuntusį mano tėvui mirtį?

- Aš pavargau, - maldaujančiu balsu ištarė vaikas.

Rolandas nutilo, o berniukas atsigulė ant akmens ir pasikišo delną po žandu. Priešais juos pleveno nedidelis laužėlis. Šaulys susisuko cigaretę. Atrodo, kad prieš jo akis tebešvytėjo krištolo sietynai, vėrėsi jo atminties menė; ausys girdėjo pašventintojo riksmą, tuščią išaižytoje žemėje, kuri jau tada stovėjo bejėgiška priešais pilką laiko vandenyną. Šviesos sala jį degino, jis būtų kažin ką atidavęs, kad tik nebūtų tapęs savo tėvo išdavimo liudininku.

Jis suspaudė cigaretę lūpomis, stebėdamas berniuką. Mes einam per žemę dideliais ratais, pagalvojo jis. *Kada vėl išvysime dienos šviesą?*

Jis užmigo.

Kai jo alsavimas tapo lygus ir gilus, berniukas atsimerkė ir pažvelgė į šaulį meiliu žvilgsniu. Paskutinę ugnies šviesele sugėrė jo lėliukės ir paskandino. Džeikas irgi užmigo.

Šaulys prarado laiko nuovoką visada vienodoje dykumoje; dar sunkiau buvo urvuose po kalnais, kur saulė išvis nepasiekė. Nė vienas neturėjo kaip nustatyti laiką, todėl valandų skaičiavimas tapo beprasmis. Jie savotiškai pasitraukė už laiko ribų. Diena čia galėjo prilygti savaitei arba savaitė prabėgti lyg diena. Jie ėjo, miegojo, malšino alkį. Vienintelis jų palydovas buvo požeminis vanduo, be poilsio ardantis akmenį. Jie keliavo palei požeminę upę, gėrė iš jos mineralinių gelmių. Kartais šauliui pasirodydavo, kad po vandeniu jis mato žiburius, tačiau tai tikriausiai buvo jo smegenų, nepamiršusių šviesos, projekcija. Tačiau vis vien prigrasė vaiką nekišti kojų į vandenį.

Kompasas jo galvoje nepailsdamas vedė juos į priekį.

Takas palei upę (o tai išties buvo lygus, kiek įdubęs takelis) visuomet vedė į viršų, prie upės ištakų. Protarpiais jie prieidavo iškirstus akmeninius pilonus su įleistais lankais; matyt, kadaise ten buvo rišami jaučiai arba pašto arkliai. Prie kiekvieno rado pritvirtintus elektrinio deglo laikiklius, tik nė vienas nešvietė.

Trečią kartą sustojus numigti, berniukas nuklydo į šoną. Šaulys klausėsi, kaip rieda maži akmenukai iš po vaiko kojų.

- Atsargiai - įspėjo jis. - Nematai, kur statai koją.

- Aš šliaužiu. Čia... nieko sau!

- Kas yra? - šaulys susirietė, griebdamasis už ginklo.

Trumpa pauzė. Veltui spigino akimis į tamsą.

- Manau, čia geležinkelis, - abejodamas pareiškė berniukas.

Šaulys atsistojo ir lėtai nuslinko Džeiko balso pusėn, viena pėda atsargiai tikrindamas kelią.

- Čionai. - Ranka išskėstais pirštais brūkštelėjo per Rolando veidą. Berniukas gerai matė tamsoje, daug geriau už jį. Jo akys tartum išblukdavo, tapdavo bespalvės: šaulys

pastebėjo tai užžiebęs skurdžią ugnelę. Šitoje akmeninėje gimdoje nebuvo nieko tinkamo kurui, o tai, ką jie pasiėmė su savimi, sparčiai virto pelenais. Kartais troškimas uždegti šviesą buvo beveik nepasotinamas.

Berniukas stovėjo šalia išgaubtos akmeninės sienos su dviem lygiagrečiomis, tamsoje dingstančiomis metalo juostomis. Ant abiejų buvo juodas iškilimas, kadaise, matyt, tarnavęs elektros laidininku. O apačioje, per kelis colius nuo grindų blizgėjo metalo bėgiai. Kas kadaise važinėjo šiais bėgiais? Šaulys galėjo tik įsivaizduoti juodas elektrines kulkas, galingais žibintais skrodžiančias šitą amžiną naktį. Nieko panašaus jis nebuvo girdėjęs. Bet pasaulyje yra ir skeletų, ne tik demonų. Kartą Rolandas užėjo atsiskyrėlį, kuris tapo kone dievas tarp piemenų, nes turėjo seną benzino pompą. Jis glaudėsi prie jos, savininkiškai apsikabinęs ranka ir kalbėjo niūrius, kokčius pamokslus. Retsykiais įsikišdavo blizgantį apipuvusios žarnos antgalį tarp kojų. Ant pompos liko gerai įskaitomas, nors ir nusėtas rūdžių dėmėmis, nesuprantamas užrašas: *AMOCO. Be švino.** Amoko tapo griaustinio dievo totemu, ir piemenys garbino jį, aukodami avis.

Laivai, tarė mintyse šaulys. *Pamesti laivai smėlynuose, kur kadaise buvo jūra.*

O dabar geležinkelis.

- Eisime juo, - tarė jis.

Berniukas nieko neatsakė.

Rolandas užgesino ugnį, abu atsigulė pamiegoti. Kai šaulys nubudo, rado berniuką sėdintį ant bėgio ir tyliai spoksantį į tamsą.

Keliavo bėgiais it neregiai, šaulys priekyje, berniukas iš paskos. Ir slidinėjo kaip neregiai. Juos lydėjo nenumaldomas upės šniokštimas iš dešinės. Keliauninkai nesikalbėjo, tyla tęsėsi tris ėjimo periodus. Šaulys nejautė poreikio ką nors mąstyti ar planuoti. Ir miegojo be sapnų.

Ketvirtą kartą išsimiegoję jie atsitrenkė į ranka varomą dreziną. Šaulys kliudė jos kraštą krūtine, o vaikui ne

---

*Degalinių tinklas JAV.

taip pasisekė: atsimušė į ją kakta ir riktelėjęs nugriuvo.

Rolandas kaipmat įžiebė ugnį.

- Ar nieko nenutiko? - Žodžiai skambėjo dygiai, jis net susiraukė.

- Nieko. - Džeikas atsargiai čiupinėjo galvą. Po to papurtė ją tikindamas, ar sako tiesą. Tada jie pasisuko apžiūrėti tai, į ką atsitrenkė.

Tai buvo plokščias metalinis lovys, užkeltas ant bėgių. Jo centre matėsi judinama rankena. Šaulys ne iš karto suprato, kas tai, bet berniukas ilgai nesvarstęs šūktelėjo:

- Čia rankinė drezina!

- Kas?

- Drezina, - nekantriai pakartojo vaikas, - kaip senuose filmuose. Žiūrėk.

Jis atsistojo ir nuėjo prie rankenos. Pamėgino nulenkti ją žemyn, tačiau neįstengė net ir pakibęs visu svoriu. Tik kriuktelėjo besistengdamas. Vežimėlis be garso pajudėjo per pėdą.

- Sunkokai slankioja, - lyg atsiprašinėdamas pasakė jis.

Šaulys pakilo ir nulenkė rankeną žemyn. Drezina klusniai pavažiavo bėgiais ir sustojo. Rolandas pajuto po kojomis sukantis ašį. Jį tai nudžiugino - pirma mašina po pompos tarpstotėje, kuri dar veikia. Tačiau podraug apėmė nerimas. Šitaip tikslą jie pasieks daug greičiau. *Prakeikimas*, pagalvojo jis, *vyras juodais drabužiais tikėjosi, kad mes ją rasime.*

- Šaunu, a? - tarė vaikas, bet jo balsas išdavė pasibjaurėjimą.

- Kas yra filmai? - paklausė šaulys.

Džeikas neatsakė, jie liko stovėti juodoje lyg kapo tamsoje. Šaulys girdėjo gurgiant savo pilvą ir vaiko kvėpavimą. Daugiau nieko.

- Stok vienoje pusėje, aš atsistosiu kitoje, - nurodė Džeikas. - Teks vienam judinti rankeną, kol gerai vagonėlis įsibėgės. Tada ir aš padėsiu. Tu paspaudi, tada aš. Supratai?

- Supratau, - atsakė šaulys. Jis stovėjo bejėgiškai sugniaužęs kumščius.

- Bet tau teks judinti vienam, kol gerai įsibėgės, - pakartojo berniukas, įrėmęs į jį žvilgsnį.

Šauliui staiga prieš akis atsivėrė ryškus Didžiosios menės vaizdas praėjus metams po pavasarinės puotos: maišto, nesantaikos ir invazijos griuvėsiai. Po to jį užklupo Alės, moters iš Tulo, suvarpytos jo kulkų, atsiminimas. Prisiminimų galeriją papildė pamėlęs Džeimio veidas ir perkreiptas, ašarotas - Siuzanos. Visi seni mano draugai, pagalvojo šaulys ir slapčia šyptelėjo.

- Aš pastumsiu, - tarė jis.

Ir pradėjo.

Jie ritosi tamsoje daug greičiau, nebereikėjo apgraibomis ieškoti kelio. Kai drezina atsikratė amžiaus dulkių, judėjo lengvai ir lygiai. Vaikas stengėsi prisidėti, ir Rolandas jam nekliudė, nors daugiausia judino rankeną vienas pats. Upė buvo nuolatinė jų palydovė, kartais visai priartėjanti iš dešinės, kartais nutolstanti. Sykį ji ėmė griaudėti it riaumodama pro senovinės katedros narteksą. Kitą kartą šniokštimas vos girdėjosi.

Greitis ir sukeltas vėjas, atrodė, pakeitė regą ir grąžino į laiką, suteikę atskaitos tašką. Šaulio apskaičiavimu, jie riedėjo dešimties penkiolikos mylių per valandą greičiu, visą laiką nestačia įkalne, kuri nepastebimai sunkė jo jėgas. Kai jie sustojo pamiegoti, jis griuvo kaip užmuštas. Maisto atsargos baigėsi. Tačiau abu nesuko dėl to galvos.

Rolandui artėjančios kulminacijos įtampa buvo tokia pat nejuntama, bet reali ir auganti, kaip nuovargis kilnojant rankeną. Jie artėja prie pradžios pabaigos. Šaulys jautėsi kaip artistas, pastatytas scenos viduryje keliomis minutėms prieš pakylant uždangai, kartojąs mintyse pirmąją eilutę, girdįs nematomus žiūrovus, vartančius programas, sėdančius į savo vietas. Jis gyveno su bloga nuojauta, tad džiaugėsi darbu, po kurio krisdavo miegoti kaip užmuštas.

Berniukas vis mažiau kalbėjo. Bet jiems sustojus per-

nakvoti prieš Lėtųjų mutantų užpuolimą, vaikas droviai paklausė, kaip šaulys subrendo.

Šaulys rėmėsi į rankeną, sukandęs dantyse cigaretę. Ir jau snūduriavo, kai išgirdo berniuko klausimą.

- Kodėl tau tai parūpo? - paklausė jis.

Džeikas užsikirtinėjo, lyg slėpdamas savo sutrikimą.

- Šiaip. - Po valandėlės jis pridūrė: - Aš visuomet galvojau, ką reiškia tapti užaugusiam.

- Juo netampama, - atsakė šaulys. - Aš neužaugau iš karto. Tai vyko ilgai ir ne vienoje vietoje. Kartą mačiau kariamą žmogų. Tai prisidėjo prie mano brandos, nors tuomet to dar nejaučiau. Prieš dvylika metų Kings Taune palikau merginą. Tai dar vienas fragmentas. Nė nežinau, kiek tokių fragmentų buvo. Niekad nejutau jų, kol nepraėjo ilgas laiko tarpas.

Ir tada Rolandas su nerimu pajuto, ką vengia ištarti.

- Manau, - nenorom tarė jis, - jog įšventinimo į suaugusius ritualas taip pat buvo fragmentas. Formalumas. Beveik stilizuotas. Kaip šokis. - Ir nelinksmai nusijuokė. - Kaip meilė. Meilė ir mirtis buvo mano gyvenimas.

Berniukas nieko neatsakė.

- Buvo privaloma pasirodyti mūšyje, - pradėjo pasakojimą Rolandas.

Vasara. Karštis.

Rugpjūtis atėjo kaip vampyras meilužis, pražudė ūkininkų derlių, išbalino, ištuštino miesto-pilies laukus. Vakaruose, už keleto mylių, kur baigėsi civilizuotas pasaulis, jau kilo neramumai. Pranešimai iš ten plaukė liūdni, tačiau nublanko prieš centrą užgriuvusius karščius. Galvijai tingiai stovėjo aptvaruose nieko nematančiomis akimis. Kiaulės be perstojo kvykė, pamiršusios galandamus peilius. Žmonės kaip visad inkštė dėl mokesčių ir karo prievolės, tačiau po apatišku politinio pykčio liejimu slypėjo tuštybė. Centras susidėvėjo kaip ilgai tryptas, skalbtas ir purtytas skuduras. Siūlas, laikęs ant pasaulio krūtinės paskutinį brangakmenį, neišpainiojamai susipynė. Dalys skyrėsi. Žemė

duso artėjančio užtemimo vasaroje.

Berniukas be tikslo šmižinėjo akmeninių rūmų koridoriais kažką nujausdamas, bet nieko nesuprasdamas. Jis taip pat buvo tuščias ir pavojingas.

Prabėgo treji metai nuo virėjo, visuomet rasdavusio kuo pamaitinti išalkusius berniukus, mirties. Dabar jis buvo keturiolikos, išblukusiomis medvilnės kelnėmis, bet jau išplatėjusia krūtine ir ištįsusiomis kojomis, iš kurių galėjai spręsti apie tai, koks užaugs vyras. Jis tebebuvo tyras, bet pora suskretėlių iš Vestauno jau buvo jį pastebėjusios. Rolandas irgi neliko abejingas, ir kuo toliau, tuo labiau. Netgi vėsiame koridoriuje kūnas žliaugė prakaitu.

Priekyje buvo jo mamos apartamentai, vaikinukas ketino tik praeiti pro juos ir užlipti ant stogo, kur galėjo atsiduoti švelnaus vėjo ir savo rankos malonumams.

Einant pro duris Rolandą pašaukė balsas:

- Tu! Vaike!

Ten buvo burtininkas Martenas. Apsirengęs įtartinai atsainiai: siauros kaip triko juodos aksominės kelnės, balti atlapoti marškiniai. Plaukai suvelti.

Berniukas žiūrėjo į jį nepraverdamas burnos.

- Užeik, užeik! Nestovėk koridoriuje! Motina nori su tavimi pasikalbėti. - Jis šypsojosi, bet veide slypėjo sarkazmas. O dar giliau tūnojo šaltumas.

O mama, atrodo, nelabai apsidžiaugė jį pamačiusi. Ji sėdėjo krėsle žema atkalte savo apartamentų priimamajame, prie lango į akmeninį kiemą. Užsimetusi palaidą, neformalų chalatą ji tik pakėlė į sūnų akis, ir viskas. Liūdna, nelyginant rudenį blykstelėjusi saulė, šypsenėlė. Kalbėdama ji nežiūrėjo į sūnų, tyrinėjo savo rankas.

Rolandas dabar retai matydavo savo mamą, lopšinių melodijos beveik išdilo iš atminties. Bet ji buvo mylima nepažįstamoji. Rolandas pajuto užsimezgant beformę baimę ir neapibrėžtą neapykantą Martenui, dešiniajai tėvo rankai (o gal buvo atvirkščiai?).

Žinoma, sklido kalbos, kalbos, kurių jis tarėsi negirdėjęs.

- Ar viskas gerai? - tyliai paklausė ji, apžiūrinėdama savo rankas. Martenas stovėjo greta jos, uždėjęs sunkią ranką netoli balto jos peties ir kaklo, šypsojosi jiems abiems. Rudos jo akys visai pajuosdavo, kai jis šypsojosi.

- Taip, - atsakė Rolandas.

- Mokslai irgi gerai?

- Stengiuosi, - atsakė jis. - Abu žinojo, kad jis neblizga žiniomis kaip Ketbertas, nėra toks vikrus kaip Džeimis. Jis buvo darbštus, o reikalus sprendė jėga.

- Kaip Deividas? - Mama žinojo apie jo susižavėjimą sakalu.

Berniukas pakėlė akis į globėjiškai iš viršaus žvelgiantį Marteną ir tarė:

- Geriausi laikai praėjo.

Motina tarsi susigūžė; Marteno veidas patamsėjo, jis smarkiau suspaudė moters petį. Po to ji įsmeigė akis į baltą dieną, ir viskas vėl tapo kaip anksčiau.

Kažkoks rebusas, toptelėjo berniukui. *Žaidimas. Kas čia ką mulkina?*

- Tavo kaktoje randas, - pastebėjo Martenas, nepaliaudamas šypsotis. - Būsi karys kaip tėvas ar tiesiog esi per lėtas?

Šį kartą mama tikrai susigūžė.

- Ir tai, ir tai, - atsakė paauglys. Jis įrėmė į Marteną žvilgsnį, ir tas gaižiai šyptelėjo. Netgi vėsiame kambaryje buvo neapsakomai tvanku.

Staiga Martenas surimtėjo.

- Gali keliauti ant stogo, vaike. Manau, turi ten savų reikalų.

Bet jis neįvertino berniuko. Jie šnekėjosi žemąja kalba, neformaliai. Staiga Rolandas Aukštąja Kalba išpylė:

- Mano mama neleido man eiti, vasale!

Marteno veidas persikreipė it šniojus botagu. Berniukas išgirdo skausmingą mamos atodūsį. Ji ištarė jo vardą.

Bet skausminga šypsena nepasitraukė iš Rolando veido, išėjus jam į priekį:

- Ar nenori pareikšti man savo ištikimybę, vasale?

Mano tėvo, kuriam tu tarnauji, vardu?

Martenas spoksojo, netikėdamas savo ausimis.

- Keliauk, - tyliai suvapėjo jis. - Eik pasidarbuoti ranka.

Ir berniukas šypsodamasis išėjo.

Uždarydamas duris ir eidamas savo keliu jis išgirdo motinos verksmą. Ji skambėjo kaip rauda per šermenis.

O tada pasigirdo Marteno juokas.

Berniukas ėjo atlikti išbandymo išsišiepęs.

Iš krautuvininkių grįžtąs Džeimis pastebėjo draugą, braukiantį per žaidimų aikštę, ir nubėgo papasakoti paskutinių gandų apie kraujo praliejimą ir maištus vakaruose. Bet atšoko taip ir nepasidalinęs naujienomis. Jie pažinojo vienas kitą nuo kūdikystės. Kaip berniukai, jie erzino vienas kitą, kumščiavosi, kartu atliko tūkstančius žygių už rūmų, kuriuose gimė, sienų.

Rolandas pradrožė pro jį nieko nematydamas, skausmingai ištempęs lūpas. Jis traukė į Korto namelį, kurį nuo aršios popietės saulės saugojo užtrauktos langinės. Kortas snaudė, kad vakare galėtų šauniai pašėlti painiuose ir purvinuose žemutinės miesto dalies bordeliuose.

Džeimis staiga suprato, kas atsitiks. Ir per susijaudinimą negalėjo apsispręsti, ar bėgti įkandin Rolando, ar pašaukti kitus.

Po to sąstingis praėjo, ir jis nulėkė į rūmus šaukdamas: “Ketbertai! Alenai! Tomai!” Silpnas ir plonas atrodė jo balselis kaitroje. Jie žinojo, - visi aliai vieną, kaip žino visi berniukai, - kad Rolandas bus pirmasis, pamėginęs peržengti liniją. Bet dar pernelyg anksti.

Šiurpi šypsena draugo veide šokiravo jį labiau už naujienas apie karą, sukilimus ir kerus. Tai daugiau nei žodžiai, bedantės burnos ištarti viršum musių aptupėtų salotų gūžių.

Rolandas priėjo prie savo mokytojo namelio ir išspyrė duris. Jos atsimušė į tinkuotą sieną. Mokytojo name jis lankėsi pirmą kartą. Priešais akis atsivėrė asketiška, vėsi ir aprūkusi virtuvė. Stalas. Dvi kėdės. Dvi spintos. Išblukusio

linoleumo grindys su išvaikščiotais takeliais iki rūsio grindyse, spintelės, kur kabojo peiliai, ir stalo.

Viešo žmogaus privati erdvė. Aršaus vidurnakčio lėbautojo, kuris šiurkščiai mylėjo net trijų kartų berniukus ir kai kuriuos iš jų padarė šauliais, paskutiniai rimties likučiai.

- Kortai!

Jis paspyrė stalą, tas atsitrenkė į spintelę. Nuo sienos pasipylė peiliai. Kitame kambaryje kažkas pasirąžė, atsikrenkštė. Berniukas toliau nėjo supratęs, jog tai apgaulė. Jautė, kad Kortas akimirksniu pabudo ir dabar stovi prisiglaudęs prie durų, pasiruošęs bet kurią akimirką nusukti įsibrovėliui sprandą.

- Kortai, išeik, vasale!

Dabar jis prakalbo Aukštąja kalba, ir Kortas atplėšė miegamojo duris. Kresnas vyras lanku lenktomis kojomis buvo prisidengęs tik plonais apatiniais ir randais - nuo pakaušio iki kojų pirštų. Raumenų kalnas su atsikišusiu pilvu. Berniukas iš patirties žinojo, kad jis tvirtas it plienas. Į Rolandą spigino viena akis plikoje galvoje.

Berniukas atidavė pagarbą kaip įprasta.

- Daugiau nemokyk manęs, vasale. Šiandien aš tave pamokysiu.

- Tu per anksti, seiliau, - abejingai atsakė Kortas, nors irgi šnekėjo Aukštąja Kalba. - Iš visko sprendžiant, paskubėjai penkeriais meteliais. Gal dar apsigalvosi?

Berniukas tik šyptelėjo ta kraupia, skausminga šypsena. Kortui, kuris matė tokių šypsnių kruvinuose, šlovės ir nešlovės laukuose, tokio atsakymo užteko - galbūt jis buvo vienintelis, kuriuo Kortas būtų patikėjęs.

- Gaila, - abejingai tarė mokytojas. - Buvai daugiausiai žadantis mokinys - geriausias per du tuzinus metų, turiu pripažinti. Bus liūdna matyti tave sutriuškintą arba aklą. Bet pasaulis pasikeitė. Atšuoliuoja blogi laikai.

Berniukas nepratarė nė žodžio (jeigu reikėtų, jis nemokėtų nieko rišliai paaiškinti), tik ta šiurpą kelianti šypsenėlė šiek tiek sušvelnėjo.

- Tačiau tai įpėdinio teisė, - niūriai tęsė Kortas, - kad ir kokie maištai bei raganavimai vyktų vakaruose. Aš esu tavo vasalas, berniuk. Aš pripažįstu tavo įsakymą ir nusilenkiu - kad ir paskutinį kartą, nuolankia širdimi.

Ir Kortas, kuris daužė jį, spardė, ne sykį paleido kraują, keikė, apgaudinėjo, pravardžiavo bjauriausiais žodžiais, priklaupė ant vieno kelio ir nulenkė galvą.

Rolandas nustebęs palietė tvirtą, bet pažeidžiamą jo kaklą ir tarė:

- Kelkis, vasale. Su meile.

Kortas lėtai pakilo; už abejingos griežtų jo bruožų kaukės slėpėsi skausmas.

- Be reikalo. Traukis, vaike. Aš sulaužau savo priesaiką. Traukis ir lauk!

Berniukas nieko neatsakė.

- Puiku. - Kortas prakalbo sausai ir dalykiškai. - Duodu vieną valandą. Ir ginklą pasirinkti.

- Atsineši savo lazdą?

- Visuomet atsinešu.

- Kiek kartų ji buvo atimta, Kortai? - Tai buvo tas pat, kas paklausti: kiek berniukų įžengė į aikštelę už Didžiosios menės ir išėjo šauliais?

- Šiandien iš manęs neatimsi, - rinkdamas žodžius tarė Kortas. - Man labai gaila. Kito karto nebus, vaike. Bausmė už karštakošiškumą yra tokia pati, kaip ir netikėlių. Negali palaukti?

Berniukas prisiminė prieš save stovintį Marteną, aukštą it kalnas.

- Ne.

- Ką gi, puiku. Kokį ginklą renkiesi?

Vaikas tylėjo.

Kortas iššiepė išgedusius dantis.

- Protinga pradžia. Po valandos. Ar supranti, kad galbūt daugiau nepamatysi kitų, savo tėvo ir šitų rūmų?

- Aš žinau, ką reiškia tremtis, - tyliai atsakė Rolandas.

- Tada eik.

Berniukas išėjo neatsigręždamas.

Daržinės rūsys buvo apgaulingai vėsus, drėgnas, dvelkiąs voratinkliais ir giluminiu vandeniu. Jį apšvietė landi saulė, tačiau karščio nesijautė. Vaikas laikė sakalą tenai, o paukščiui, atrodo, irgi buvo visai jauku.

Deividas buvo jau senas ir nebemedžiojo. Plunksnos seniai prarado blizgesį, tačiau akys ir toliau liko žvitrios. Sakoma, kad su sakalu negalima susidraugauti, jeigu pats nesi sakalas, tik svečias žemėje, kuriam nėra reikalo turėti draugų. Sakalai nežino moralės.

Deividas jau senas paukštis. Berniukas vylėsi (o gal jis turėjo per mažai vaizduotės viltis? Gal tik žinojo?), kad jis pats yra jaunas sakalas.

- Labas, - tyliai pasisveikino jis ir prikišo ranką prie laktos.

Sakalas perlipo ant vaiko riešo ir liko stovėti nejudėdamas, su gaubteliu ant galvos. Kita ranka Rolandas surado kišenėje džiovintos mėsos kąsnelį. Sakalas aršiai išlupo jį iš pirštų ir nurijo.

Vaikas ėmė atsargiai glostyti Deividą. Kortas tikriausiai neaptikės pamatęs, tačiau mokytojas juk netikėjo ir tuo, kad atėjo jo metas.

- Manau, šiandien tu žūsi, - baigęs glostyti pasakė Rolandas. - Būsi paaukotas kaip tie paukšteliai, su kuriais buvai mokomas. Prisimeni? Ne? Tiek to. Nuo šiandienos aš būsiu sakalas.

Deividas tupėjo ant jo rankos tylus, abejingas gyvenimui ar mirčiai.

- Tu esi senas, - kalbėjo toliau berniukas. - Gal net nesi mano draugas. Dar prieš metus būtum mieliau iškabinęs man akis nei paėmęs mėsos gabaliuką, tiesa? Kortas ims juoktis. Bet jeigu mes suartėjome... dėl ko, paukšti? Amžiaus ar draugystės?

Deividas tylėjo.

Rolandas užmovė gaubtelį, susirado pančius, kabėjusius ant laktos. Tada išėjo iš daržinės su sakalu.

Kiemas už Didžiosios menės iš tiesų buvo ne kiemas,

tiesiog žalias koridorius, ribojamas susipynusių, tankių gyvatvorių. Jis buvo pasirinktas iniciacijos apeigoms dar prieš Kortą ar jo pirmtaką, kuris krito tenai, pernelyg karštos rankos nusmeigtas durklu. Daug berniukų išeidavo vyrais pro rytinį koridoriaus galą, iš kur pasirodydavo mokytojas. Rytinis galas vėrėsi į Didžiąją menę ir visą apšviestojo pasaulio civilizaciją bei intrigą. Kur kas daugiau berniukų išslinkdavo sumušti ir kruvini pro vakarinį galą, kuris skirtas tik nesubrendusiems. Vakarinis galas žvelgė į kalnus ir atsiskyrėlių trobeles. Toliau dunksojo neįžengiami miškai, už jų - dykuma. Berniukas, tapęs vyru, galėjo iš tamsos bei neišmanymo išeiti į šviesą ir atsakomybę. Nugalėtasis galėjo tik pasitraukti amžiams. Tas pailgas koridorius buvo lygus ir žalias kaip žaidimų aikštė. Lygiai penkiasdešimties jardų.

Abiejuose galuose prisigrūsdavo žiūrovų ir giminių, nes ritualo laikas buvo atidžiai parenkamas - dažniausiai vykdavo sulaukus aštuoniolikos (tie, kurie neišlaikydavo išbandymo iki dvidešimt penkerių, paprastai pereidavo į žemdirbius, taip ir nesugebėję stoti ant iniciacijos lauko žolės). Bet tą dieną pasirodė tik Džeimis, Ketbertas, Alenas ir Tomas. Jie susirinko berniukų gale prasižioję ir persigandę.

- Ginklą pamiršai, mulki! - sušnypštė susijaudinęs Ketbertas. - Ginklą!

- Aš jį turiu, - atsiliepė Rolandas. Jis pagalvojo, ar naujiena jau pasiekė rūmus, jo motiną... ir Marteną. Jo tėtis išjojęs medžioti, negrįš dar kelias savaites. Tai privertė jį susigėsti, nes tėvas, jei nepritartų, tai bent suprastų. - Kortas jau atėjo?

- Kortas čia, - pasigirdo balsas iš tolimojo koridoriaus galo, ir pasirodė mokytojas, apsirengęs trumpus apatinius marškinėlius. Kaktą senasis karys buvo apsirišęs plačia odine juosta, kad prakaitas netekėtų į akis. Rankoje nešėsi kietmedžio vėzdą, viename gale nusmailintą, kitame buką, dantytą. Ir pradėjo litaniją, kurią visi, verčiami savo prigimties, mokėjo nuo mažų dienų, kad žinotų eidami tapti vyrais.

- Ar atėjai čia rimtu reikalu, berniuk?

- Atėjau rimtu reikalu, mokytojau.

- Ar atėjai kaip savo tėvo namų atstumtasis?

- Aš atėjau kaip atstumtasis, mokytojau. - Ir liks atstumtasis, kol nenugalės Korto. Jeigu mokytojas įveiks jį, liks atstumtuoju amžinai.

- Ar atėjai su pasirinktu ginklu?

- Atėjau, mokytojau.

- Koks tavo ginklas? - Čia mokytojas galėjo pakeisti lazdą kilpiniu, ietimi arba tinklu.

- Mano ginklas yra Deividas, mokytojau.

Kortas sekundę patylėjo.

- Tai ateisi pas mane, berniuk?

- Ateisiu.

- Tuomet pasijudink.

Ir Kortas ėmė artintis koridoriumi, mėtydamas lazdą iš vienos rankos į kitą. Berniukai neramiai atsiduso, kai bičiulis žengė jo pasitikti.

Mano ginklas yra Deividas, mokytojau.

Ar Kortas prisimena? Ar suprato? Jeigu taip, matyt, viskas prarasta. O jeigu kas nors nenumatyta - sakalas išduos jį? Tupės abejingas ant jo rankos, kol Kortas taškys kuoka smegenis. Arba pakils į aukštą dangų ir negrįš?

Jie atsistojo vienas priešais kitą, Rolandas virpančiais pirštais nuėmė gaubtelį. Tas nukrito ant žalios žolės, ir tada vaikas sustojo. Jis pastebėjo, kaip mokytojo žvilgsnis nukrypsta į paukštį, perskaitė jo akyse nuostabą ir supratimą.

Pagaliau.

- Pulk jį! - šūktelėjo berniukas ir kilstelėjo ranką.

Ir Deividas šovė kaip ruda kulka, vieną, du, tris kartus suplasnodamas sparnais, kol nagais ir snapu pasiekė Korto veidą.

- Ei! Rolandai! - džiugiai sukliko Ketbertas.

Kortas, praradęs pusiausvyrą, žengė atatupstas. Lazda bergždžiai mosavo ore apie savo galvą. Sakalas priminė spurdantį, neryškų plunksnų gumulą.

Berniukas puolė į priekį pakėlęs ir per alkūnę sulenkęs ranką.

Tačiau Kortas vos nepralenkė Rolando. Paukštis buvo užstojęs devyniasdešimt procentų mokytojo regos lauko, bet dantytas vėzdo galas švilpdamas ėmė leistis žemyn, ir Kortas šaltakraujiškai atliko judesį, kuris vienintelis galėjo išgelbėti padėtį. Jis tris kartus negailestingai kirto sau į veidą.

Deividas sudribo ant žemės. Vienas sparnas bejėgiškai plakė žemę. Šaltos, plėšrios akys aršiai spigino į kruviną mokytojo veidą. Nereginti Korto akis styrojo išvirtusi iš akiduobės.

Rolandas smarkiai spyrė į Korto smilkinį. To turėjo pakakti. Koja nutirpo nuo smūgio Kortui, bet spyris turėjo garantuoti pergalę. Tačiau taip neįvyko. Akimirką Korto veidas suglebo, bet netrukus jis pasilenkė ir stvėrė vaiką už kojos.

Rolandas atšoko ir užkliuvęs persirito kuliavirsčiu. Iš koridoriaus galo jį pasiekė Džeimio riksmas.

Kortas stojosi, ketindamas užgriūti jį ir pribaigti. Rolandas prarado savo pranašumą. Sekundę jie žvelgė vienas į kitą: mokytojas virš mokinio, krauju pasruvusiu veidu, užtinusia nerege akimi. Šiąnakt bordeliai Korto nesulauks.

Kažkas drikstelėjo berniuko ranką. Tai Deividas, karštligiškai bandąs pakilti. Sulaužytais sparnais. Neįtikėtina, kad jis išvis liko gyvas.

Vaikas stvėrė jį kaip akmenį, nepaisydamas snapo, kuris plėšė mėsą nuo riešų. Kai Kortas griuvo ant jo visu svoriu, Rolandas metė sakalą į viršų.

- Ei! Deividai! Žudyk!

Tada Kortas užstojo saulę ir užgriuvo jį visu svoriu. Paukštis liko prispaustas tarp jų dviejų. Berniukas pajuto, kaip sudiržęs nykštys ieško jo akiduobės. Rolandas išsisuko nuo jo, tuo pat metu sukliudydamas Korto keliui, besitaikančiam į jo tarpukojį. O pats ranka tris kartus kirto mokytojui į kaklą. Atrodė, jog talžo akmenį.

Tada Kortas sukriokė. Jo kūnas sudrebėjo. Berniukas spėjo pastebėti, kad viena ranka aklai grabinėja pamestos

lazdos, ir mikliai ją nuspyrė. Deividas įsikabino viena koja į dešinę Korto ausį. Kita negailestingai arė mokytojo veidą. Šiltas variu kvepiąs kraujas ėmė lašėti ant vaiko veido.

Kortas šniojo sakalui kumščiu, sulaužydamas jo nugarą. Po to dar kartą - sakalo kaklas pakrypo neįmanomu kampu. Tačiau Deividas liko įsitvėręs nagais. Ausies nebeliko, tik raudona anga vedė į Korto kaukolę. Po trečio smūgio paukštis nulėkė į šalį.

Berniukas kirto Kortui į nosį, sulaužydamas ploną kaulą. Kliūstelėjo nauja kraujo srovė.

Kortas aklai grybštelėjo per vaiko užpakalį, o tas nusirito į šoną, susirado Korto vėzdą ir atsiklaupė.

Mokytojas išsišiepęs pakilo ant kelių. Jo veido nesimatė per kraują. Vienintelė likusi akis bejėgiškai sukiojosi akiduobėje. Sulaužyta nosis styrojo keistu kampu. Abiejuose skruostuose žiojėjo gilūs įdrėskimai.

Berniukas užsimojo kuoka it beisbolininkas, laukiantis metimo.

Atlikęs kelis apgaulingus judesius, Kortas puolė jį.

Vaikas buvo pasiruošęs. Vėzdas nubrėžė platų lanką ir driokstelėjo į Korto kaukolę. Mokytojas nuvirto ant šono stikline akimi. Iš burnos nutekėjo kraujo srovelytė.

- Pasiduok arba mirk, - tarė berniukas. Gerklė atrodė it prikimšta šlapios vatos.

O Kortas nusišypsojo. Beveik praradęs sąmonę, po to dar visą savaitę pragulėsiantis komoje savo namelyje, jis laikėsi iš paskutiniųjų.

- Aš pasiduodu, šauly. Pasiduodu su šypsena.

Ir Korto akis užsimerkė.

Šaulys švelniai, bet atkakliai jį papurtė. Draugai jau subėgo prie jų, nekantraudami paploti per nugarą ir apsikabinti; bet jie laikėsi per atstumą, pajutę juos skiriančią prarają. Nors tai nebuvo visai keista, kaip gali atrodyti, nes juos visuomet skyrė bedugnė.

Korto akis silpnai virptelėjo.

- Raktą, - pareikalavo Rolandas. - Mano prigimtinė teisė, mokytojau. Man jo reikia.

Jo prigimtinė teisė buvo ginklai - ne sunkūs kaip tėvo, svarinami sandalmedžio rankenų, tačiau vis tiek ginklai. Leidžiami tik išskirtiniams. Galutinis, lemiantis ginklas. Sunkiuose rūsiuose po kareivinėmis, kur pagal seną įstatymą jis nuo šiol turėjo gyventi, toli nuo motinos krūtinės, kabėjo pirmieji jo pistoletai, sunkūs, gremėzdiški plieno ir nikelio dirbiniai. Jie tarnavo jo tėvui, kai mokėsi, o tėvas dabar valdovas - bent jau teoriškai.

- Negi taip baisu? - sumurmėjo Kortas lyg per miegus. Taip skubu? Bijau, kad taip. Tačiau tu laimėjai.

- Raktą.

- Sakalas... puikus sumanymas. Nuostabus ginklas. Ar ilgai teko mokyti tą bjaurybę?

- Aš jo nemokiau. Aš susidraugavau su Deividu. Raktą.

- Po mano diržu, šauly. - Ir akis vėl užsimerkė.

Šaulys pakišo ranką po sunkiu pilvu, kur miegojo suglebę galingi raumenys. Rado raktą ant bronzinio žiedo. Rolandas sugniaužė jį rankoje, slopindamas norą iškelti jį ir pergalingai papurtyti.

Jis pakilo ir jau suko prie kitų, kai Kortas ranka siektelėjo jo kojos. Šaulys išsigando naujos atakos, įsitempė, bet mokytojas pamojo pirštu prieiti arčiau.

- Dabar aš užmigsiu, - ramiai sušnibždėjo jis. - Galbūt amžiams, nežinau. Daugiau tavęs nemokysiu, šauly. Tu nustebinai mane, dvejais metais anksčiau už savo tėvą, kuris buvo jauniausias. Bet išklausyk mano patarimo.

- Kokio? - nekantriai paklausė Rolandas.

- Palauk.

- A? - leptelėjo vaikinas.

- Praleisk į priekį gandą ir žodį. Bus tokių, kurie juos paskleis. - Jo akis žvelgė pro šaulio petį. - Kvailiai, galbūt. Tegu prieky tavęs eina žodis. Tegu auga tavo šešėlis. Tegu užauga plaukai ant tavo veido. Tegu pasidaro tamsūs. - Jis sarkastiškai šyptelėjo. - Per ilgą laiką žodžiai gali užburti burtininką. Ar supranti mano mintį, šauly?

- Taip.

- Ar paklausysi paskutinio mano patarimo?

Šaulys pasiūbavo ant kulnų, susimąstęs kaip suaugęs vyras. Pažvelgė į dangų. Temo, dangus dažėsi violetiniais skyvitais. Dienos karštis traukėsi, vakarus aptraukę debesys pranašavo lietų. Už daugelio mylių kalnų papėdes karpė žaibai. Už jų kilo kalnai, o dar toliau tryško kraujo ir beprotystės fontanai. Jis buvo pavargęs, išsunktas, kad vos bepastovėjo.

Paskui jis pažvelgė į Kortą:

- Šiąnakt palaidosiu sakalą, mokytojau. O vėliau nueisiu į miestą, į bordelius, pasakysiu, kad tavęs nelauktų.

Korto lūpas iškreipė skausminga šypsena. Tada jis užmigo.

Šaulys atsistojo ir pasuko prie draugų.

- Padarykite neštuvus ir perneškite jį į namelį. Tada pakvieskite slaugę. Ne, dvi. Aišku?

Berniukai nenuleido nuo jo susižavėjusių žvilgsnių. Vis dar tikėjosi išvysti virš jo galvos aurą arba vylėsi, kad ims keistis bruožai lyg vilkolakiui.

- Dvi slauges, - pakartojo Rolandas ir nusišypsojo. Draugai atsakė šypsenomis.

- Tu prakeiktas arklininke! - staiga suriko Ketbertas, išsišiepęs iki ausų. - Nepalikai ant kaulų nė gabalėlio mėsos mums pagraužti!

- Pasaulis neapsivers, - ištarė šaulys seną patarlę šypsodamas puse lūpų. - Alenai, snargliau. Judink užpakalį.

Alenas šoko konstruoti neštuvų; Tomas su Džeimiu nuėjo į ligoninę.

Šaulys ir Ketbertas liko žiūrėti vienas į kitą. Jie visuomet buvo artimiausi draugai - artimiausi, kiek leido skirtingi jų charakteriai. Ketberto akys švietė tiriančia liepsna, ir šaulys vos tvardėsi neįspėjęs draugo, kad neskubėtų bandyti savo jėgų dar metus ar pusantrų, nebent nori traukti į vakarus. Bet jie daug ką išgyveno drauge, ir Rolandas nenorėjo pasakyti to, kad neatrodytų, jog pradėjo mokyti. *Jau pradedu planuoti*, liūdnai pagalvojo jis. Tada prisiminė Marteną, savo mamą ir gudriai šyptelėjo savo draugui.

Aš turėjau būti pirmas, pagalvojo Rolandas, pirmą

kartą tai sau pripažindamas, nors ši mintis ateidavo į galvą ir anksčiau. *Aš turiu būti geriausias.*

- Einam, - paragino jis.

- Mielai, šauly.

Jie išėjo pro rytinį koridoriaus galą; Tomas su Džeimiu grįžo lydimi slaugių. Šios su sunkiomis baltomis sukniomis, ant kurių krūtinės raudonavo kryžius, priminė vaiduoklius.

- Padėti palaidoti sakalą? - pasisiūlė Ketbertas.

- Taip, - atsakė šaulys.

Vėliau, kai užslinko tamsa su šniokščiančiu lietumi, kai dangumi ritosi milžiniški griaustinio ratai, o žemutinę miesto dalį pliekė melsvi žaibai, kai arkliai stovėjo panarinę galvas, varvančiomis uodegomis, šaulys paėmė moterį ir su ja permiegojo.

Viskas vyko greitai ir smagiai. Kai viskas buvo baigta, kai jis nusirito į šoną ir gulėjo nekalbėdamas, ėmė aršiai kapoti kruša. Apačioje kažkas grojo "Hey, Jude" regtaimą. Šaulys susimąstė. Ir toje tyloje, prieš užmingant, toptelėjo viena mintis - jis gali būti pirmas ir paskutinis.

Rolandas, suprantama, viso to nepasakojo berniukui, tačiau didžioji dalis išsprūdo. Jis jau spėjo įsitikinti, kad Džeikas kur kas nuovokesnis už Ketbertą ar net Džeimį.

- Miegi? - paklausė šaulys.

- Ne.

- Ar supranti, ką tau pasakojau?

- Suprantu? - nustebęs ir suklusęs pasitikslino Džeikas. - Suprantu? Tu juokauji?

- Ne. - Šaulys pasijuto kaltas. Jis dar niekam nebuvo pasakojęs apie tai, kaip tapo vyru, nes labai tuo didžiavosi. Žinoma, sakalas buvo visai priimtinas ginklas, tačiau kartu ir apgavystė. Bei išdavystė. Viena iš daugelio. *Ar aš ruošiuosi šitą vaiką pasiųsti pas vyrą juodais drabužiais?*

- Aš supratau, - atsakė berniukas. - Juk tai buvo žaidimas, tiesa? Ar suaugę vyrai visuomet žaidžia? Ar viskas pasaulyje - tik pretekstas kitam žaidimui? Ar visi vyrai

suauga, ar tik užauga?

- Tu nežinai visko. - atsakė šaulys, gniauždamas pyktį.

- Ne. Bet aš suprantu, kas esu tau.

- Ir kas gi? - burbtelėjo šaulys.

- Lošimo žetonas.

Šaulys pajuto norą susirasti akmenį ir ištaškyti vaikui smegenis. Tačiau tik prikando liežuvį.

- Eik miegoti, - tarė jis. - Berniukams reikia pamiegoti.

O galvoje iškilo Marteno žodžiai: "Gali keliauti ant stogo, vaike. Manau, turi ten savų reikalų".

Jis sėdėjo tamsoje sustingęs iš siaubo ir pasibjaurėjimo savimi (pirmą kartą gyvenime).

Toliau geležinkelis priartėjo prie požeminės upės, ir jie pasiekė Lėtuosius mutantus.

Džeikas pamatęs pirmą suriko.

Šaulys, žvelgęs tiesiog priešais, žaibiškai pasuko galvą į dešinę. Prie bėgių kažkas žaliai švytėjo it jonvabalis. Apskritas, nežymiai pulsuojantis daiktas. Netrukus nosį pasiekė silpnas, drėgnas, nemalonus kvapas.

Tas žaliai švytintis daiktas buvo veidas, išsigimęs veidas. Virš plokščios nosies į juos abejingai žvelgė iškilusios vabzdžio akys. Šaulys pajuto kutenimą viduriuose. Dar stipriau užgulė rankeną, ir švytintis veidas dingo.

- Kas ten buvo? - priropojęs paklausė berniukas. - Kas... - Ir staiga užsikirto, nes vagonėlis pasiekė ir pravažiavo tris šviečiančius siluetus, stovinčius tarp bėgių ir nematomos upės.

- Tai Lėtieji mutantai, - paaiškino šaulys. - Jie tikriausiai išsigandę ne menkiau už mus...

Vienas pavidalas atsiskyrė ir pasuko prie jų. Veidas atrodė kaip badaujančio idioto. Blyškus nuogas kūnas buvo išsigimęs į gumbuotas čiuptuvėtas galūnes su čiulptuvais.

Berniukas vėl sukliko ir prisiglaudė prie Rolando kojos it nusigandęs šunytis.

Vienas čiuptuvas brūkštelėjo per vagonėlio platformą.

Jis dvokė drėgme, tamsa. Šaulys paleido rankeną ir išsitraukęs pistoletą suleido kulką į to kiklopo fizionomiją. Būtybė nugriuvo ir užgeso. Ugnies plyksnis skaudžiai drikstelėjo išsiplėtusius jų vyzdžius. Parako kvapas atrodė svetimas šiam požemiui.

Pasirodė ir daugiau mutantų. Nė vienas atvirai prie jų nesiartino, tačiau slinko tylia, šiurpia minia.

- Teks už mane padirbėti, - pasakė šaulys. - Sugebėsi?

- Aha.

- Tada pasiruošk.

Berniukas atsistojo greta jo, stengdamasis neprarasti pusiausvyros. Jo žvilgsnis kliudė mutantus tik pravažiavus, ne daugiau. Vaikas atstūmė siaubą lyg kažkokiu būdu įstengęs suformuoti iš savo pasąmonės gelmių telepatinį skydą.

Šaulys pumpavo rankeną vienodai, bet greičio nedidino. Lėtieji mutantai galėjo užuosti jų baimę, tik vargu ar baimės jiems užteks. Šiaip ar taip, jiedu su vaiku buvo šviesos padarai. *Kaip jie turėtų mūsų nekęsti*, pagalvojo jis, *įdomu, ar taip pat pasitiko ir vyrą juodais drabužiais*. Kažin, o gal jis prasmuko pro apgailėtiną jų koloniją nepastebėtas, kaip tamsaus sparno šešėlis.

Berniukas sugargė, ir šaulys ramiai pasuko galvą. Keturi mutantai nerangiai puolė dreziną - vienas jau taikėsi sugriebti už rankenos.

Šaulys paleido ją ir abejingai pykštelėjo pistoletu. Pataikė pirmam į galvą. Mutantas atsiduso ir išsišiepė. Jo rankos buvo glebios lyg negyva žuvis; pirštai sulipo it pirštinės pirštai ilgai mirkę purve. Viena tokia lavono ranka pasiekė berniuko koją ir ėmė traukti.

Džeikas suspiegė tamsioje granito gimdoje.

Šaulys paleido kulką į mutanto krūtinę. Iš jo iššieptos burnos ėmė kliaukti seilės. Džeikas slydo nuo platformos. Sugriebęs jį už vienos rankos, šaulys pats vos neprarado pusiausvyros. Žalsvoji baidyklė buvo nepaprastai stipri. Šaulys įsodino dar vieną kulką į mutanto galvą. Viena akis

užgeso nelyginant žvakė. Bet baisuoklis tebetraukė. Dėl besimuistančio Džeiko kūnelio vyko aršios grumtynės. Jie tampė jį it virvę.

Vagonėlis ėmė lėtinti greitį. Artyn ėmė slinkti ir kiti - žalsvi, sverdėjantys, akli. Matyt, jie ieškojo Jėzaus, kuris galėtų juos išgydyti, prikelti kaip Lozorių iš tamsos.

Berniukui galas, ramiai pagalvojo šaulys. *Tai štai kokį galą jis turėjo galvoje. Paleisk ir judink rankeną arba laikyk ir lik palaidotas. Berniukui galas.*

Rolandas iš visų jėgų truktelėjo vaiką už rankos ir tuo pat metu šovė mutantui į pilvą. Vieną mirksnį pabaisos gniaužtas sustiprėjo, ir Džeikas vėl ėmė slysti nuo krašto. Bet po to glitūs pirštais atsileido, ir Lėtasis mutantas išsišiepęs griuvo tarp bėgių po stojančia drezina.

- Maniau, kad mane paliksi, - užsikūkčiojo berniukas, - maniau... maniau...

- Kibkis į mano diržą, - pasakė Rolandas. - Ir laikykis iš visų jėgų.

Rankutė susirado diržą ir įsitvėrė, vaikas konvulsiškai alsavo prie jo krūtinės. O šaulys vėl ėmė ritmingai judinti rankeną, ir vagonėlis įsibėgėjo. Lėtieji mutantai atsitraukė ir nulydėjo juos nežmogiškais veidais, veidais, kurie, kaip keistos giliavandenių žuvys po neįtikėtinu slėgiu, evoliucionuodami įgavo silpną fosforescencinį švytėjimą. Veidais, kuriuose nebuvo nei pykčio, nei neapykantos, tik idiotiškas apgailestavimas.

- Jų mažėja, - pastebėjo šaulys. Įsitempę pilvo raumenys šiek tiek atsileido. - Jie...

Lėtieji mutantai užtvėrė bėgius akmenimis. Kelias buvo atkirstas. Atkirstas atmestinai, bet kaip, patraukti akmenis užteks minutės, tačiau jiems teks sustoti. Ir kažkas turės išlipti ir juos nurinkti. Berniukas sudejavo ir suvirpėjo prie šaulio krūtinės. Rolandas paleido rankeną, drezina garsiai atsitrenkė į akmenis ir sustojo.

Lėtieji mutantai ėmė artintis ramiai, lyg užsisvajoję eitų pro šalį ir norėtų pasiklausti kelio. Prakeiktieji sankryžos žiopliai.

- Ar jie mus pasieks? - ramiai pasiteiravo berniukas.

- Ne. Patylėk minutę.

Jis pažvelgė į akmenis. Mutantai, žinoma, silpni, negalėjo atvilkti stambių akmenų. Tik akmenėlius. Kad juos sustabdytų, priverstų išlipti.

- Išlipk, - paliepė šaulys. - Tau teks juos patraukti. Aš pridengsiu.

- Ne, - sukuždėjo vaikas. - Prašau.

- Negaliu atiduoti tau ginklo, o versti akmenis ir šaudyti vienu metu taip pat negaliu. Tau teks išlipti.

Džeikas paskersakiavo, jo kūnelį nukrėtė šiurpas įsivaizdavus, kas jo laukia, bet netrukus jis nusirangė nuo vagonėlio ir ėmė svaidyti akmenis kur papuolė.

Šaulys išsitraukė pistoletus ir ėmė laukti.

Prie vaiko tešlinėmis rankomis nuslinko du mutantai. Ginklai atliko savo pareigą: tamsą perskrodė raudonai balti kulkų pėdsakai, skaudžiai rėžiantys šaulio tinklainę. Berniukas suklykė, bet toliau rinko akmenis. Šokinėjo ir šoko pragariška šviesa. Blogiausia, kad sunku matyti. Viskas paskendo šešėliuose.

Vienas iš mutantų, beveik nešvytintis, staiga puolė Džeiką guminėmis kaliausės rankomis, vartydamas drėgnas akis užimančias pusę veido.

Džeikas vėl suriko ir atsigręžęs ėmė vaduotis.

Šaulys iššovė neleidęs sau susimąstyti, kad rega neišduotų rankų ir tos nesuvirpėtų. Vaiko ir mutanto galvos buvo vos per porą colių. Krito žalsva baidyklė.

Džeikas numetė dar kelis akmenis. Mutantai slampinėjo visai čia pat, artėjo po truputį. Jų vis daugėjo.

- Gerai, lipk. Greičiau.

Berniukui pajudėjus mutantai puolė juos. Džeikas užsirito ant drezinos ir atsistojo, o šaulys užgulė rankeną. Abu pistoletai dėkluose, jiems belieka tik bėgti.

Nežmogiškos rankos pliaukštelėjo per drezinos šoną. Vaikas stovėjo įsikibęs į Rolando diržą, stipriai prisispaudęs prie jo nugaros.

Grupelė mutantų bukais veidais išlindo ant bėgių.

Šaulio gyslos pritvinko adrenalino; vagonėlis švilpė bėgiais į tamsą. Jie įsibėgėję partrenkė keturis ar penkis mutantus. Šie išlakstė tarsi supuvę bananai.

Po to tolyn, begarse tamsa.

Praslinkus, regis, valandai, berniukas nenorom pakėlė veidą prieš vėją - reikėjo sužinoti padėtį. Akyse dar mirguliavo šūvių takeliai. Tačiau pamatė tik tamsą, išgirdo tik upės šniokštimą.

- Jie dingo, - ištarė vaikas, staiga nusigandęs, kad bėgiai tamsoje pasibaigs ar abu nušoks ir įsirėš į akmenį. Jam teko lakstyti mašinomis; kartą humoro nesuprantantis jo tėvas lėkė Nju Džersio magistrale devyniasdešimt mylių per valandą greičiu ir buvo sustabdytas. Tačiau taip dar neteko važiuoti: su vėju, aklai, tykant baidyklėms, lydimam upės klegėjimo - vyro juodais drabužiais balso. Šaulio rankos dirbo kaip stūmokliai beprotiškame žmonių fabrike.

- Jų nebėra, - droviai ištarė jis, ir vėjas išplėšė jo žodžius iš lūpų. - Gali nevažiuoti taip greitai. Atsiplėšėme.

Bet Rolandas negirdėjo. Ir jie nušvilpė nepažįstamu juodu tuneliu. Kitas tris naktis ir dienas jie praleido be nuotykių.

Ketvirtą dieną (vidurdienį, vakarėjant - kas žino, tačiau jie dar nesijautė labai pavargę) drezina kryptelėjo, jų kūnai automatiškai pasviro dešinėn, nes bėgiai palaipsniui ėmė suktis į kairę.

Priekyje sužibo šviesa. Tas švytėjimas buvo toks neįprastas, jog iš pradžių atrodė visai naujas elementas, nei žemė, nei oras, ugnis ar vanduo. Jis buvo bespalvis, ir pasižymėjo tik tuo, kad jie vėl ėmė įžiūrėti savo veidus ir rankas. Jų akys tapo tokios jautrios šviesai, kad įžvelgė ją likus daugiau kaip penkioms mylioms.

- Galas, - sumurmėjo berniukas. - Tenai galas.

- Ne. - Šaulio balse girdėjosi keistas tikrumas. - Ne galas.

Ir tikrai. Jie pasiekė šviesą, tik ne dienos.

Artėjant prie šviesos šaltinio abu nustebę pastebėjo,

kad siena jiems iš kairės dingo, o prie jų bėgių prisijungė daugybė kitų, susipynusių painiu voratinkliu. Ant kai kurių stovėjo keleiviniai vagonai, platformos, buvo įrengti peronai. Šauliui jie kėlė nerimą, it vaiduoklių galeros, įkliuvusios požeminėje Sargaso jūroje.

Šviesa stiprėjo, gėlė akis, nors ir stiprėjo pamažu, leisdama rainelėms priprasti. Jie niro į šviesą it narai iš juodų gelmių.

Iš priekio artėjo milžiniškas angaras, tolstantis tamsoje. Jame švietė mažiausiai dvidešimt keturios angos, kurios, pradžioj atrodę kaip maži langiukai, išaugo iki dvidešimties pėdų aukščio vartų. Drezina įriedėjo į vidų pro vienus iš viduriniųjų. Virš jų, šaulio supratimu, buvo užrašai įvairiomis kalbomis. Jis apstulbo pamatęs, kad geba perskaityti paskutinį, parašytą sena Aukštosios Kalbos tarme:

10 KELIAS Į PAVIRŠIŲ
IR VAKARINIUS TAŠKUS

Viduje buvo šviesiau; bėgiai liejosi, jungėsi per daugybę iešmų. Kur ne kur dar veikė semaforai, plyksėjo raudonomis, gintarinėmis ir žaliomis šviesomis.

Jie riedėjo tarp akmeninių stulpų, apkepusių purvu nuo tūkstančių mašinų, o neilgai trukus pakliuvo į savotišką centrinę stotį. Šaulys leido vagonėliui ramiai sustoti. Jie apsidairė.

- Čia panašu į metro, - pastebėjo berniukas.

- Metro?

- Tiek to, pamiršk.

Džeikas išlipo ant cementinių grindų. Jie apžiūrėjo nutilusius, apleistus kioskus, kuriuose kadaise pardavinėjo laikraščius ir knygas; batų krautuvę, ginklų parduotuvę (šaulio akys sužibo pamačius revolverius ir medžioklinius šautuvus, tačiau atidžiau apžiūrėjęs Rolandas suprato, kad jų vamzdžiai pripildyti švino; tačiau lanką jis pasiėmė ir podraug su strėline persimetė per petį); moterų drabužių parduotuvę. Kažkur sukosi ventiliatorius, kaip sukosi tūkstančius metų. Negarsus girgždėjimas jo rate priminė, jog amžinasis variklis net ir idealiomis sąlygomis lieka tik

kvailio svajonė. Oras buvo persmelktas metalu. Keliauninkų žingsniai dusliai aidėjo salėje.

Vaikas sušuko:

- Ei! Ei!

Rolandas apsisukęs priėjo prie jo. Berniukas nustėręs stovėjo prie knygų prekystalio. Už jo, išsitiesusi tolimajame kampe, gulėjo mumija. Mumija mėlyna uniforma auksiniais apvadais - iš visko sprendžiant, geležinkeliečio uniforma. Ant mumijos kelių gulėjo senas, puikiai išsilaikęs laikraštis, kuris subiro į dulkes, kai šaulys norėjo jį apžiūrėti. Mumijos veidas buvo susiraukšlėjęs nelyginant obuolys. Šaulys atsargiai palietė jos skruostą. Pakilo dulkių debesėlis, ir atsivėrė mumijos burna. Viduje blykstelėjo auksinis dantis.

- Dujos, - burbtelėjo šaulys. - Jie mokėjo pagaminti tokias dujas.

- Taip, ir naudojo jas kare, - rūškanai pridūrė vaikas.

- Aha.

Vėliau užėjo ir daugiau mumijų, bet ne per daugiausiai. Visos vilkėjo mėlynas uniformas auksiniais apvadais. Matyt, dujos panaudotos tuomet, kai stotyje nebuvo keleivių. Ko gero, stotis tapo kažkokios seniai dingusios armijos karinis objektas.

Ta mintis Rolandą prislėgė.

- Geriau keliaukime iš čia, - tarė šaulys ir pasuko prie drezinos. Bet berniukas liko stovėti.

- Aš nevažiuosiu.

Šaulys nustebęs atsigręžė.

Džeiko lūpos virpėjo:

- Tu negausi, ko nori, kol aš gyvas. Aš pats savimi pasirūpinsiu.

Šaulys išsisuko abejingai linkteldamas, nors pats savęs nekentė už tai.

- Kaip nori. - Jis praėjo akmenines kolonas ir įšoko į板 dreziną.

- Tu sudarei sandėrį! - suriko jam įkandin berniukas. - Žinau, kad sudarei!

Šaulys nieko nesakęs padėjo lanką priešais vagonėlio rankeną, kad nekliudytų.

Vaikas stovėjo sugniaužęs kumščius, iš skausmo persikreipusiu veidu. *Kaip lengvai tau sekasi vedžioti už nosies šį vaiką*, mintyse sausai pastebėjo šaulys. *Nebe pirmą kartą intuicija jį įspėja, o tu ir toliau jį mulkini. Juk, šiaip ar taip, kitų draugų jis neturi.*

Staiga kilo paprasta mintis (kone vizija), kad jis turėtų viso to atsisakyti, atsigręžti, pasiimti vaiką su savimi, paversti jį naujos jėgos centru. Bokštas neturėtų būti pasiektas tokiu žeminančiu, niekšišku būdu. Tegu tai įvyksta vaikui užaugus, kada abu galės nuspirti vyrą juodais drabužiais it pigų pripučiamą žaislą.

Žinoma, ciniškai pagalvojo jis. *Kurgi ne.*

Jis aiškiai žinojo, kad grįžimas abiems reikš mirtį, mirtį arba blogiau - kapą su gyvais mirusiaisiais. Visų sugebėjimų smukimą. Ir jo tėvo ginklai, ko gero, pragyvens juos abu, aprūdiję ir garbinami it pamiršta benzino pompa.

Suimk save į rankas, įsakė jis sau.

O tada ėmė judinti rankeną aukštyn žemyn. Vagonėlis prariedėjo kelis akmeninius stulpus.

- Palauk! - suriko berniukas, ir puolė skersai salę ten, kur turėjo išnirti drezina. Šauliui kilo noras padidinti greitį, palikti vaiką bent jau nežinomybėje. Tačiau jis tik paleido rankeną ir sugavo į vidų šokantį berniuką. Širdutė po plonais marškiniais spurdėjo kaip paukščiukas.

Ji buvo taip arti.

Upės šniokštimas visai priartėjo, nuolatiniu gausmu pripildė net jų sapnus. Daugiau iš įgeidžio, nei dėl ko kita šaulys leido berniukui pumpuoti, o pats paleido į tamsą keletą strėlių, pririštų ant balto siūlo.

Lankas buvo prastas, nepaisant to, kad išsilaikė puikiai. Rolandas suprato, kad nepadės net iš naujo pertempta templė. Strėlės neskriejo toli, tačiau viena vis dėlto grįžo sušlapusi. Kai berniukas paklausė, ar toli vanduo, šaulys tik

gūžtelėjo, o pats pagalvojo, kad strėlė negalėjo nukeliauti daugiau kaip šimtą jardų - gerai dar, kad tiek.

Bet šniokštimas vis stiprėjo.

Trečią dieną po stoties vėl ėmė darytis šviesiau. Jie pasiekė ilgą keistos fosforescuojančios uolos tunelį, ir drėgnos sienos ten mirgėjo tūkstančiais mažulyčių žiburėlių. Urve tvyrojo siaubo namų siurrealizmas.

Suspaudusios uolos dar labiau stiprino kurtinantį upės gargimą. Tačiau garsas liko keistai vienodas, net artėjant prie kryžkelės, kuri neabejotinai turėjo artėti, nes tunelis platėjo. Bėglių kilimo kampas vis statėjo.

Bėgiai tiesėsi strėle į naują šviesą. Šauliui jie priminė vamzdelius su pelkių dujomis, kartais pardavinėjamus per Juozinių muges; berniukui jie pasirodė panašūs į neoninius reklamų vamzdelius. Ir nuo bėgių sklindančioje šviesoje jie abu galėjo įžiūrėti, kad taip ilgai besidriekiąs tunelis baigiasi dviem dantytais pusiasaliais - bedugne virš upės.

Bėgiai toliau ėjo oru, prilaikomi senų atramų. O tolumoje, neįtikėtinai toli, švietė žiburėlis. Ne fosforescencinis ir ne fluorescencinis, o skaisti, tikra dienos šviesa. Ne didesnė už smeigtuko galvutę tamsiame drabužyje, tačiau kupina baisios prasmės.

- Sustok, - paprašė berniukas. - Minutei, prašau.

Nieko neklausinėdamas šaulys leido vagonėliui sustoti. Apačioje, priekyje riaumojo upė. Netikėtai tas dirbtinis akmens švytėjimas tapo atgrasus. Pirmą kartą Rolandą suėmė klaustrofobija, stiprus ir nenumaldomas troškimas išsigauti, išsivaduoti iš šito gyvo kapo.

- Mes važiuosime jais, - ištarė berniukas. - Ar to jis nori? Kad važiuotume bėgiais ir... įkristume?

Šaulys žinojo, kad yra ne taip, bet atsakė:

- Aš nežinau, ko jis nori.

- Mes jau arti. Ar negalėtume eiti pėsti?

Jie išlipo ir atsargiai prisiartino prie skardžio krašto. Akmuo nuožulniai kilo į viršų, po to staiga baigėsi stačiu kampu, o bėgiai tolo tolyn į tamsą.

Šaulys atsiklaupė ir pažvelgė žemyn. Neaiškiai įžiūrėjo neįtikėtinas plieno sijų bei ramsčių konstrukcijas, pranykstančias putojančioje upėje.

Jis galėjo įsivaizduoti, kokį mirtiną sąmokslą sudarė laikas ir vanduo prieš šitą metalą. Ar jis išlaikys? Šiek tiek? Nė kiek? Jis staiga prisiminė mumiją, jos iš pažiūros tvirtą, bet akimirksniu subyrantį nuo menkiausio prisilietimo veidą.

- Mes eisime, - tarė šaulys.

Jis tikėjosi, kad vaikas vėl ims spyriotis, tačiau tas ramiai nuėjo prie bėgių, tvirtai žengdamas per suvirinto plieno skersinius. Šaulys neatsiliko, pasiruošęs sugauti jį, jeigu ne ten pastatytų koją.

Palikę rankinę draziną, jie nuėjo bėgiais virš tamsios bedugnės. Šaulį išmušė prakaitas. Pabėgiai buvo sutrūniję, smarkiai sutrūniję. Jie dundėjo nuo upės šniokštimo toli apačioje, supdamiesi ant nematomų lynų. *Mes kaip lyno akrobatai*, toptelėjo jam. *Žiūrėk, mama, be tinklo. Aš skrendu.* Priklaupęs jis apžiūrėjo skersinį. Aprūdijęs (ir veidas jautė priežastį; šviežias oras, erozijos draugas - kalno paviršius visai čia pat), nuo trinktelėjimo kumščiu metalas liguistai linko. Kartą po kojomis pasigirdo įspėjanti dejonė, jis pajuto, kad metalas po kojomis pasiruošęs pasiduoti, todėl skubiai žengė žingsnį į priekį.

Berniukas buvo šimtu svarų lengvesnis, todėl kol kas ėjo pakankamai saugiai.

Už jų vagonėlis ištirpo prietemoje. Akmeninė atrama kairėje pusėje dar tęsėsi apie dvidešimtį pėdų toliau negu dešinėje, tačiau ir ji liko už nugarų. Jie kybojo ore virš bedugnės.

Iš pradžių atrodė, kad dienos šviesos taškelis apgaulingai nekinta (traukiasi tokiu pat greičiu - nieko sau burtai!), tačiau ilgainiui šaulys pastebėjo, kad jis platėja, darosi apibrėžtesnis. Iki jo dar liko geras gabalas kilti.

Vaikas išgąstingai aiktelėjo ir pakrypo į šoną, mojuodamas rankomis. Atrodė, kad jis sverdėjo visą amžinybę,

prieš žengdamas kitą žingsnį.

- Vos nenugarmėjau apačion, - abejingai mestelėjo jis.
- Perženk.

Šaulys paklausė patarimo. Skersinis, ant kurio koją pastatė Džeikas, liko tingiai suptis it langinė ant namo, kuriame vaidenasi.

Vis aukštyn ir aukštyn. Ėjimas buvo košmariškas ir atrodė daug ilgesnis, nei buvo iš tiesų. Pats oras tarsi sutirštėjo, virto cukraus vata, o šaulys jautėsi plaukiąs, ne einąs. Į galvą nuolat lindo šiurpi mintis apie atstumą, skiriantį bėgius nuo upės apačioje. Jo vaizduotė piešė raiškų vaizdą, kaip tai atsitiks: sucyps lūžtantis metalas, kūnas nuslys pro šalį, pirštai stversis neegzistuojančių turėklų, barkštels batai ant surūdijusio metalo - o tuomet žemyn, vartydamasis; pūslė neišlaikys, tarpukoju nutekės šilta srovė, vėjas švilps į jo veidą, plaikstys plaukus, atvers vokus, tamsus vanduo skubės jo pasitikti, vis greičiau, rėkdamas netgi garsiau už jį...

Metalas girgžtelėjo, Rolandas negalvodamas apie griuvimą, įveiktą ir likusį kelią, perkėlė koją. Negalvodamas apie tai, kad pasinaudos berniuku ir kad šiurpus jo sandėris beveik įvykdytas.

- Trūksta trijų skersinių, - ramiai pastebėjo berniukas.
- Aš šoksiu. Čia!

Šaulys pastebėjo sulinkusį jo siluetą dienos šviesoje. Vaikas sėkmingai peršoko, metalo konstrukcija susverdėjo it apgirtusi. Metalas po jais kaipmat užprotestavo, kažkas kažkur nulūžo ir pliaukštelėjo į vandenį.

- Peršokai? - paklausė šaulys.

- Taip, - iš tolumos atsiliepė berniukas, - tik čia viskas supuvę. Vargu ar tave išlaikys. Mane dar laiko, tu nepraeisi. Grįžk atgal. Palik mane.

Jis kalbėjo šaltu, bet isterišku balsu.

Šaulys peržengė įlūžusią skylę. Vienu dideliu žingsniu. Berniukas bejėgiškai virpėjo:

- Grįžk. Nenoriu, kad mane nužudytum.

- Eik, dėl Dievo meilės, - šiurkščiai paliepė šaulys. - Viskas tuoj subyrės.

Vaikas toliau slinko lyg girtas, atkišęs priešais save rankas.

Jie kilo aukštyn.

Taip, išties čia buvo labiau sutręšę. Nuolat pasitaikydavo vienas, du, kartais trys išlūžę skersiniai, ir šaulys jau neabejojo prieisiąs plyšį, kuris arba privers juos grįžti atgal, arba eiti pačiais bėgiais, sverdėjant virš prarajos.

Jis nepaleido iš akių dienos šviesos.

O šviesa pamažu įgavo melsvą spalvą, kuo toliau, tuo labiau bluko, balindama fosforo švytėjimą. Penkiasdešimt ar šimtas jardų? To pasakyti jis negalėjo.

Jie ėjo, dabar jau žiūrėdami, kur stato kojas. Kai po kurio laiko šaulys vėl pakėlė akis, pamatė angą, ir tai buvo ne šiaip plyšys sienoje, o išėjimas. Jie jau beveik pasiekė tikslą.

Taip, trys dešimtys jardų. Devyniasdešimt mažų pėdų. Galbūt pavyks. Gal net sugauti tą, kurį vejasi. Galbūt ryškioje saulės šviesoje nuvys blogio gėlės jo galvoje - viskas įmanoma.

Staiga šviesą kažkas užstojo.

Rolandas pakėlė galvą, įsižiūrėjo į juodą siluetą plačiai pražergtomis kojomis.

- Sveiki, vyručiai! - nuaidėjo akmeninės gerklės sustiprintas vyro juodais drabužiais balsas, išryškėjo sarkazmo pustoniai. Šaulys aklai pasigraibė žandikaulio, bet jo nebeturėjo.

Nepažįstamasis nusikvatojo, ir garsas ėmė plakti juos it urve kylančio vandens bangos. Berniukas suklykė ir susverdėjo, sumojavo rankomis it malūnas.

Metalas subangavo po jų kojomis. Vaikas nuslydo, vieną ranką išmetęs į viršų it žuvėdra. Jis pakibo ant bėgio, žvelgdamas į šaulį pasmerktojo žvilgsniu.

- Padėk man.

Iš angos nugriaudėjo:

- Ateik, šauly. Arba vaikykis amžinai!

Visi žetonai sudėti ant stalo. Atverstos visos kortos, išskyrus vieną. Berniukas, gyva Taro korta, pakaruoklis, finikiečių jūreivis, nekalta auka, vos bematoma virš bangos.

Tada palauk, truputį luktelk.

- Man eiti? - Tas balsas buvo toks garsus, kad jaukė mintis, temdė žmonių protus...

Neliūdėk, paimk liūdną dainą ir sukurk geresnę...

- Padėk man.

Atrama linko toliau, neišlaikydama savo svorio, pasiduodama...

- Tada tave palieku.

- *Ne!*

Kojos pernešė Rolandą per tarpą virš pakibusio vaiko, į šviesą, į Bokštą, įsirėžusį sąmonėje. Ir staiga tapo tylu, siluetas dingo, net jo širdis nustojo plakti, kai atrama pratęsė savo šuolį į juodas gelmes. Po juo, šiurpioje tyloje iš apačios jį pasiekė berniuko balsas:

- Tada eik. Yra ir kitų pasaulių.

Atrama atplyšo, visa; kai puolęs prie šviesos ir vėjo šaulys prisitraukė ir atsigręžė atgal, šią skausmo sekundę gailėdamasis, kad nėra Janas - ten nepamatė nieko, tik sunkią tylą, nes vaikas neišleido nė garselio.

Po to jis pakilo, išlindo ant akmenuoto šlaito į žole apaugusią lygumą, kur pražergęs kojas, sukryžiavęs ant krūtinės rankas laukė vyras juodais drabužiais.

Šaulys atsistojo sverdėdamas kaip girtas, išblyškęs it vaiduoklis, išplėtęs akis, išsibalinęs akmenų dulkėmis marškinius. Jis pagalvojo, jog nuo šiol bėgs nuo žmogžudystės. Jo laukia dar ne viena dvasios degradacija, dėl kurios šis nusikaltimas atrodys nereikšmingas, tačiau jis vis vien bėgs nuo jos, koridoriais, miestais, iš lovos į lovą; jis bėgs nuo berniuko veido ir mėgins palaidoti jį klastose ir griovimuose, kad įžengęs į paskutinį kambarį rastų sėdintį jį prie žvakės šviesos. Jis tapo berniuku; berniukas tapo juo. Jis yra vurdalakas, likantropas* savo noru; giliai sapnuodamas jis

---

*Likantropas - sutrikusios psichikos žmogus, įsivaizduojąs save vilku.

taps berniuku ir kalbės nesuprantama kalba.

Tai mirtis. Ar tikrai?

Rolandas lėtai nusvirduliavo akmenuota pakalne prie lūkuriuojančio vyro. Čia nutrūko pėdsakai, lyg jų nebūtų buvę.

Vyras juodais drabužiais juokdamasis nusismaukė gobtuvą.

- Cha! - šūktelėjo jis. - Ne pabaiga, o pradžios pabaiga, a? Tu tobulėji, šauly! Tobulėji! O, kaip aš tavimi žaviuosi!

Žaibiškai išsitraukęs pistoletus Rolandas paleido dvylika šūvių. Žiežirbos užtemdė pačią saulę, supokšėjo į akmenis atsitrenkusios kulkos.

- Oho, - nusijuokė vyras juodais drabužiais. - Mes surišti stebuklu, tu ir aš. Savo šūviais gali nudėti mane taip pat sėkmingai, kaip nužudyti save.

Jis ėmė trauktis, pasisukęs į šaulį veidu.

- Ateik. Ateik. Ateik.

Rolandas nusekė jį į pokalbio vietą.

Šaulys ir tamsusis žmogus

Vyras juodais drabužiais nusivedė jį pokalbiui į senovės žudynių vietą. Šaulys akimoju tai suprato: golgota, kaukolių vieta. Į juos spoksojo aklos galvijų, kojotų, elnių, triušių kaukolės. Štai alebastrinis fazano, nužudyto belesant, ksilofonas; smulkūs, trapūs kurmio, kurį tikriausiai nugalabijo nuobodžiaujantis laukinis šuva, kauleliai.

Golgota buvo dauba kalnų šlaite, o žemėliau šaulys įžiūrėjo jukas ir nykštukines egles. Tokio švelnaus dangaus virš galvos, jis neregėjo per visus tuos metus, ir kažkas nepaneigiamai liudijo netoliese esant jūrą.

Aš vakaruose, Ketbertai, su nuostaba pagalvojo Rolandas. Ir, žinoma, kiekvienoje kaukolėje, kiekvienoje akiduobėje regėjo berniuko veidą.

Vyras juodais drabužiais prisėdo ant seno kietmedžio rąsto. Jo batus nubalino dulkės ir sutrūniję kaulai. Jis vėl užsismaukė savo gobtuvą, bet šaulys aiškiai įžiūrėjo kvadratinį jo smakrą ir apatinį žandikaulį.

Gobtuvo šešėlyje besislepiančios lūpos išsitempė šypsnyje:

- Rink malkas, šauly. Šita kalnų pusė švelni, tačiau šaltis tokiame aukštyje dar gali perskrosti pilvą. O čia juk mirties vieta, ar ne?

- Aš nudėsiu tave, - sušnypštė šaulys.

- Ne, nenudėsi. Negali. Tačiau gali pririnkti malkų, prisimindamas savo Izaoką.

Šaulys nesuprato palyginimo. Nieko neatsakęs jis nuėjo ir pririnko pagalių kaip eilinis virėjo padėjėjas. Rado ne kažin ką. Šioje kalno pusėje neaugo nelabojo žolė, o kietmedis nedegs. Jis per ilgą laiką virto akmeniu. Pagaliau grįžo su glėbiu šakalių, išsibalinęs subirusiais į miltus kaulais. Saulė paskendo aukščiausiose kazuarinose* ir įraudu-

---

*Kazuarina - medis raudona, tvirta mediena, vartojama baldams gaminti, žievė - odoms dirbti.

si dirsčiojo pro juodas, išsikraipiusias šakas.

- Puiku, - tarė vyras juodais drabužiais. - Koks tu išskirtinis! Koks metodiškas! Sveikinu! - sukikeno jis, o Rolandas trenkė pagalius jam po kojomis, pakeldamas dulkes.

Nepažįstamasis nepašoko; jis ėmė ramiai dėlioti laužą. Šaulys susižavėjęs stebėjo, kaip atsiranda nauja ideograma. Kai vyras juodais drabužiais baigė, liko stovėti dvigubą kaminą primenanti, maždaug dviejų pėdų aukščio konstrukcija. Jis pakėlė ranką, nukratė rankovę nuo plonos, dailios rankos ir staiga nuleido, pirštus sudėjęs tradiciniu velnio akies ženklu. Plykstelėjo melsva liepsna, ir laužas užsiliepsnojo.

- Turiu ir degtukų, - linksmai tarė vyras juoda sutana, - bet manau, jog tau labiau patiks burtai. Neblogai, šauly? Dabar ruošk pietus.

Jo apdaro skvernai prasiskyrė, ir ant žemės nukrito išskrosto riebaus triušio skerdiena.

Šaulys be žodžių užmovė triušį ant iešmo ir iškepė. Saulei nusileidus pasklido pikantiškas kvapas. Virš daubos, kurią pasirinko vyras juodais drabužiais, ėmė kauptis alkani violetiniai debesys. Triušiui skrundant šaulio pilvas ėmė gurgti; tačiau kai sultinga mėsa iškepė, jis be žodžių atidavė iešmą nepažįstamajam, o pats išsitraukė iš maišelio paskutinį džiovintos mėsos gabalėlį. Sūri, griaužianti burną, ašarų skonio buvo ta mėsa.

- Be reikalo, - apsimestinai piktai ištarė vyras juodais rūbais.

- Na ir kas, - atšovė šaulys. Dėl vitaminų stokos jo burna buvo nusėta mažomis žaizdelėmis, druska vertė jį raukytis iš skausmo.

- Bijai užkerėtos mėsos?

- Taip.

Vyras nusmaukė gobtuvą.

Rolandas tylėdamas jį apžiūrėjo. Ir šiek tiek nusivylė: veidas buvo taisyklingas, gražus, nė ženklo ar bruožo, kuris liudytų pergyvenus šiurpius laikus, žinomas paslaptis. Plaukai juodi, išdraikyti. Nosis nenusakoma. Lūpos putnios,

jausmingos. Vyras buvo išblyškęs, kaip ir pats šaulys.

Po kurio laiko Rolandas tarė:

- Tikėjausi pamatyti vyresnį žmogų.

- Tai nebūtina. Aš beveik nemirtingas. Žinoma, galėjau perimti veidą, kokio tu labiau tikėjaisi, tačiau nusprendžiau pasirodyti tau su tuo, su kuriuo... e... gimiau. Žvelk, šauly, į saulėlydį.

Saulė jau buvo pasislėpusi, o vakarai žėravo it aukštakrosnė.

- Nematysi saulėlydžių labai ilgai, - tyliai pridūrė jis.

Šaulys prisiminė duobę, tada pakėlė akis į dangų, nusėtą žvaigždynų.

- Tai nesvarbu, - taip pat tyliai atsakė jis. - Dabar.

Vyras juodu apdaru guviai pamaišė kortas. Kortų kaladė buvo didelė, piešiniai ant nugarėlių - neregėti ornamentai. "Čia Taro kortos, - aiškino jis, - standartinės kaladės ir mano asmeniškų kortų rinkinys. Įdėmiai žiūrėk, šauly".

- Kodėl?

- Aš išbursiu tavo ateitį, Rolandai. Reikia atversti septynias kortas po vieną ir sudėti paeiliui. Darau tai jau tris šimtus metų, tačiau tokių, kaip tavo, dar neteko skaityti. - Balse sušmėžavo gudri gaidelė kaip kareivis, sėlinąs naktyje su peiliu rankoje. - Tu esi paskutinis pasaulyje nuotykių ieškotojas. Paskutinis kryžiuotis. Kaip turėtum tuo didžiuotis, Rolandai! Tačiau tu nė neįsivaizduoji, kiek tau dar liko iki Bokšto, kaip arti iki jo esi laike. Pasauliai sukasi apie tavo galvą.

- Tada klok mano ateitį, - kimiai ištarė šaulys.

Buvo atversta pirmoji korta.

- Pakaruoklis, - tarė vyras juodais drabužiais. Tamsa vėl užmaukšlino jam gobtuvą. - Tačiau čia, be kitų kortų, tai reiškia jėgą, o ne mirtį. Tu, šauly, esi Pakaruoklis, amžinai keliaujantis į savo tikslą per visas Hado duobes. Vieną pakeleivį jau nugramzdinai į duobę, tiesa?

Jis atvertė antrąją kortą.

- Jūreivis. Atkreipk dėmesį į lygią kaktą, beplaukius

skruostus, širdgėlos sklidinas akis. Jis skęsta, šauly, ir niekas nenumeta jam virvės. Berniukas Džeikas.

Šaulys susiraukė, bet nieko neatsakė.

Štai ir trečioji korta. Ant jaunuolio peties tupi išsišiepęs babuinas. Jaunuolio galva pakelta, veidas iškreiptas siaubo. Geriau įsižiūrėjęs šaulys pamatė, kad beždžionė laiko rimbą.

- Kalinys, - paaiškino burtininkas. Lauželio liepsna neramiai supleveno, ant prislėgtojo veido sumirgėjo šešėliai, ir Rolandui pasirodė, kad jaunuolis persikreipia iš siaubo. Šaulys nusuko žvilgsnį kitur.

- Šiek tiek neramu, ar ne? - paklausė vyras juodu apdaru, vos nepradėjęs kikenti.

Po to jis atvertė ketvirtą kortą. Joje ant rato sėdėjo moteris, apsigobusi galvą skara. Ji vienu metu verkė ir gudriai šypsojosi.

- Šešėlių dama, - tarstelėjo vyras. - Tau neatrodo, kad ji dviveidė, šauly? Taip ir yra. Tikras Janas.

- Kodėl man jas rodai?

- Neklausinėk! - griežtai nutildė vyras juodais drabužiais, tačiau jis šypsojosi. - Neklausinėk. Tik žiūrėk. Gali laikyti tai nereikšmingu ritualu, jeigu tau ramiau. Kaip bažnyčioje.

Ir sukikenęs parodė penktą kortą.

Išsiviepęs kirtėjas su dalgiu kaulėtose rankose.

- Mirtis, - ramiai paaiškino burtininkas. - Tačiau dar ne tavo.

Šeštoji korta.

Šaulys pasižiūrėjo ir pajuto tvenkiantis keistą priešiškumą. Jis mišo su siaubu ir džiaugsmu, apskritai jį apėmusių emocijų nebuvo galima įvardinti. Rolandas jautėsi lyg vemtų ir šoktų vienu metu.

- Bokštas, - pakuždomis ištarė burtininkas.

Šaulio korta atgulė į ornamento centrą; kitos keturios gulėjo iš visų pusių it žvaigždės palydovai.

- Kur dėsi šitą? - parūpo Rolandui.

Vyras juodais drabužiais uždėjo Bokštą ant Pa-

karuoklio, visiškai jį uždengdamas.

- Ką tai reiškia? - paklausė šaulys.

Vyras juodais drabužiais neatsakė.

- Ką tai reiškia, - pakartojo jis šiurkščiai.

Ir vėl nesulaukė atsakymo.

- Kad tu prasmegtum!

Tyla.

- Kokia septintoji korta?

Vyras juodais drabužiais atidengė septintą kortą. Spindinčiame žydrame danguje kilo saulė. Angeliukai ir elfai sukosi apie ją.

- Septintoji yra Gyvenimas, - vos girdimai ištarė vyras juodais drabužiais. - Bet ne tau.

- Ir kur jį padėsi?

- Ne tau žinoti, - atsakė vyras. - Ir ne man. - Jis nerūpestingai švystelėjo kortą į blėstantį laužą. Popierius spragtelėjo, susisuko ir užsiliepsnojo. Šaulys pajuto, kaip krūtinėje vaitoja ir leduku virsta širdis.

- Dabar miegok, - ramiai pasiūlė jis. - Sapnuok sau.

- Aš tave pasmaugsiu, - iškošė šaulys. Jis žaibiškai pašoko ir puolė per laužą ant vyro juodais drabužiais. O tas šypsodamasis išaugo ir jo vaizduotėje pasitraukė į ilgą, aidintį koridorių, pririkiuotą obsidiano kolonų. Pasaulis prisipildė sardoniško juoko. Jis krito, mirė, miegojo.

Šaulys sapnavo.

Visata buvo tuščia. Niekas nejudėjo. Nieko nebuvo.

Šaulys sklendė nustebęs toje tuštumoje.

- Tegu būna šviesa, - abejingai ištarė vyras juodais drabužiais, ir šviesa atsirado. Šaulys pajuto, kad šviesa yra gerai.

- Dabar tegu tamsa būna virš galvos su žvaigždėmis. O vanduo apačioje. - Ir taip nutiko. Rolandas sklendė virš bekraščių vandenų. O virš jo mirksėjo nesuskaičiuojamos žvaigždės.

- Žemė, - ištarė vyras juodais drabužiais. Ir ji atsirado; išniro iš vandens, tampoma konvulsijų. Ji buvo raudona, sausa, suskeldėjusi, visiškai tuščia. Ugnikalniai tryško

magma nelyginant milžiniški spuogai ant bjauraus paauglio kaktos.

- Gerai, - kalbėjo toliau vyras juodais drabužiais. - Čia pradžia. Tegu atsiranda augalų. Medžiai. Žolė ir laukai.

Ir atsirado. Po žemę šlitinėjo dinozaurai, riaumojo, klykavo, ėdė vienas kitą ir klimpo kunkuliuojančiose smegduobėse. Visur driekėsi tankūs lietaus miškai. Karpytais lapais mojavo galingi papartčiai. Jais ropinėjo dvigalviai vabalai. Visa tai dėjosi prieš šaulio akis. Tačiau jis jautėsi didelis.

- Dabar žmogaus eilė, - tyliai ištarė vyras juodu apdaru, tačiau šaulys jau krito... krito į viršų. Tos bekraštės ir derlingos žemės horizontas ėmė linkti. Taip, visi jo mokytojai tvirtino, kad jis išlinkęs, teigė, jog tai buvo įrodyta prieš tai, kai pasaulis pajudėjo. Bet tai...

Tolyn, vis tolyn. Prieš jo akis pasirodė kontinentai, pridengti debesų vata. Atmosfera it placenta gaubė gimstantį pasaulį. Ir už žemės krašto kilo saulė...

Jis suriko ir prisidengė akis ranka.

- Tegu būna šviesa! - Balsas, kuris tai ištarė, jau nebebuvo vyro juodais drabužiais. Jis griaudėjo, aidėjo. Užpildė erdvę ir erdves tarp erdvių.

- Šviesa!

Tolsta, tyla.

Saulė susitraukė. Pro jį praskriejo raudona kanalų išraižyta planeta su dviem sparčiai besisukančiais palydovais. Besisukantis asteroidų diržas. Gigantiška dujomis verdanti planeta, per didelė, kad išlaikytų savo formą, todėl susiplojusi. Juostuota planeta, tviskanti žiedais.

- Šviesa! Tebūnie...

Kitas pasaulis, dar vienas, trečias. Gerokai atsilikęs nuo paskutinio pasirodė vienišas ledo ir akmens kamuolys, besisukantis mirtinoje tamsoje aplinkui saulę, kuri švietė dulsvai it pajuodęs pensas.

Tamsa.

- Ne, - ištarė šaulys. Jo žodžiai sausai nuskambėjo toje tamsoje. Buvo tamsiau negu tamsu. Lyginant su šia tamsa

juodžiausia žmogaus siela atrodė kaip vidurdienis. O tamsa kalne atrodė kaip kokia dėmė ant Šviesos veido. - Daugiau nereikia, prašau. Nereikia...

- ŠVIESA!

- Nereikia. Prašau...

Pradėjo trauktis žvaigždės. Susitelkė visas ūkas į balzganą dėmę. Atrodė, jog visa visata ima trauktis apie jį.

- O Viešpatie, nereikia, daugiau nereikia...

Tada ausyse pasigirdo gundantis vyro juodais drabužiais šnibždėjimas: "Tada atsitrauk. Išmesk visas mintis apie Bokštą. Keliauk savo keliu, šauly, ir išgelbėk savo sielą".

Rolandas susiėmė. Sukrėstas, vienas, suvystytas tamsoje, mirtinai pergąsdintas, jis susiėmė ir iškošė:

- NE! NIEKADA!

- TUOMET TEGU BŪNA ŠVIESA!

Ir jį užgriuvo šviesa kaip kūjis, neapsakoma, pirmapradė. Joje nyko sąmonė, tačiau prieš tai šaulys spėjo pastebėti kai ką kosmiškai svarbaus. Apimtas agonijos jis įsisąmonino tai ir išsikapstė. Jis bėgo nuo beprotybės, kurią nešė ta žinia, ir taip atsipeikėjo.

Kalnus buvo apgaubusi naktis. Nebuvo kaip pasakyti - ta pati ar kita. Rolandas atsiplėšė nuo pragariško šaltinio, kuriuo jį nusinešė vyras juodu apdaru, ir atsigręžė į rąstigalį, ant kurio tas sėdėjo. Vyro nebuvo.

Jį apėmė nerimas - o dangau, nejaugi vėl viskas iš naujo? - ir tada už jo nugaros išdygo vyras juodais drabužiais.

- Aš čia, šauly. Man nepatinka, kai tu taip arti. Kalbi miegodamas. - Ir sukikeno.

Šaulys nerangiai pakilo ant kelių ir atsisuko. Iš laužo buvo likusi tik pažįstama žymė. Vyras juodais drabužiais sėdėjo prie jo, laižėsi lūpas po sočios vakarienės.

- Tau neblogai sekėsi, - pastebėjo jis. - Martenui niekad nebūčiau pasiuntęs šitos versijos. Jis būtų grįžęs sugniuždytas.

- Kas ten buvo? - paklausė šaulys. Kalbėjo drebančiu, silpnu balsu. Jautė, kad kojos sulinks, jeigu mėgins stotis.

- Visata, - abejingai mestelėjo vyras. Atsiriaugėjęs jis nusviedė kelis kaulelius ugniai. Tie nesveikai bolavo. Vėjas virš golgotos duobės nelinksmai švilpiniavo.

- Visata, - pakartojo Rolandas.

- Tu nori Bokšto, - tęsė vyras juodais drabužiais. Sakinys nuskambėjo kaip klausimas.

- Taip.

- Tau nepavyks, - pareiškė jis, žiauriai šypsodamasis. - Aš įsivaizduoju, kaip arti ribos buvai nustumtas. Bet Bokštas pražudys tave dar greičiau.

- Tu apie mane nieko nežinai, - ramiai atsakė šaulys, ir burtininko šypsena pranyko.

- Aš sukūriau tavo tėvą ir sunaikinau jį, - niūriai ištarė vyras juodais drabužiais. - Atėjau pas tavo motiną per Marteną ir paėmiau ją. Tai buvo nulemta, ir taip iš tikro atsitiko. Aš esu tolimiausias Tamsiojo Bokšto numylėtinis. Žemė atiduota į mano rankas.

- Ką aš mačiau pabaigoje? - paklausė šaulys. - Kas tai buvo?

- O kaip tu manai?

Šaulys nutilo, susimąstė. Pagraibė tabako, bet jis buvo pasibaigęs. Vyras juodais drabužiais nesisiūlė pripildyti jo kapšiuką juodąja ar baltąja magija.

- Ten buvo šviesa, - pagaliau suformulavo žodžius Rolandas. - Didelė balta šviesa. O tada... - Nutilęs jis įsmeigė akis į burtininką. Tas sėdėjo palinkęs į priekį, o veide atsispindėjo keista emocija, kurios jis nepajėgė nei nuslėpti, nei užgniaužti. Nuostaba.

- Tu pats nežinai, - nusišypsojo šaulys. - O, didysis kerėtojas, kuris atgaivina mirusiuosius! Tu nežinai!

- Žinau, - atšovė vyras juodais drabužiais. - Tik negaliu pasakyti... ką.

- Balta šviesa, - pakartojo šaulys. - O tuomet - žolės lapelis. Vienas plonytis žolės lapelis, talpinantis viską. O aš buvau niekingai mažas. Trupinys.

- Žolė. - Vyras juodu apdaru užmerkė akis. Veidas atrodė iškankintas. - Žolės lapelis. Tu įsitikinęs?

- Taip. - Šaulys prisimerkė. - Bet jis buvo purpurinis.

Ir tada vyras juodais drabužiais prabilo.

Visata, kalbėjo jis, siūlo paradoksą, per didelį, kad galėtų suvokti ribotas žmogus. Kaip gyvi smegenys negali įsivaizduoti negyvų smegenų - nors atrodo, kad gali, - ribotas protas nepajėgia suvokti begalybės.

Pilkas visatos egzistencijos faktas vienut vienu smūgiu patiesia pragmatiką ir ciniką. Buvo laikai, šimtai kartų prieš tai, kai pajudėjo pasaulis, kai žmonija sugebėjo pasiekti tokį technikos ir mokslo lygį, kad galėjo atskelti kelis šipuliukus nuo realybės kolonos. Tačiau net ir tada dirbtinė mokslo (žinių, jeigu patinka) šviesa švietė tik keletoje išsivysčiusių šalių.

Nepaisant nesuskaičiuojamos galybės, supratimo buvo labai mažai. Mūsų tėvai, šauly, įveikė puvimo ligą, kurią mes vadiname vėžiu, beveik nugalėjo senėjimą, nukeliavo į Mėnulį...

("Aš tuo netikiu, - nutraukė šaulys, bet vyras juodais drabužiais tik šyptelėjo ir atsakė: - Nebūtina.)

... ir atliko arba atrado šimtus kitų menkniekių. Tačiau tas informacijos srautas nesuteikė arba beveik nesuteikė supratimo. Niekas nerašė didžių odžių dirbtinio apvaisinimo stebuklams...

("Ko?" "Vaikų gimimo iš užšaldytos vyro spermos". "Paistalai". "Kaip nori... nors ir mūsų protėviai galėjo gauti vaikus iš tos medžiagos".)

...arba vežimui, kuris rieda pats. Tačiau labai mažai kas arba visai niekas nesuvokė Realybės dėsnio: naujas pažinimas veda į dar baisesnes paslaptis. Didesnis psichologinis smegenų pažinimas sumažina sielos egzistavimo tikimybę, tačiau kelia dar didesnį troškimą ją surasti. Supranti? Žinoma, ne. Tu apsigobęs savo romantiška aura, guli ir keliesi su tuo, kas nesuvokiama. Tačiau jau dabar tu pasiekei ribą - ne tikėjimo, o suvokimo.

Prozi̇̇škiau sakant, didžiausia visatos paslaptis ne gyvybė, o Dydis. Dydis nusako gyvybę, o Bokštas nusako Dydį. Vaikas, kuris nepaliauja stebėtis, klausia: "Tėtuk, kas yra virš dangaus?" O tėtis atsako: "Kosmoso tamsa". Vaikas toliau: "O kas yra už kosmoso?" Tėtis: "Galaktika". Vaikas vėl: "O už galaktikos?" Tėtis: "Kita galaktika". Vaikas: "O už visų kitų galaktikų?" Tėtis: "Niekas nežino".

Matai, Dydis mus nugali. Žuviai visata yra ežeras, kuriame ji gyvena. Ką ji mąsto, ištraukta kabliuku iš sidabrinės egzistencijos į naują visatą, kur ima troškinti oras ir iš proto varo šviesa? Kur didžiuliai dvikojai be žiaunų sukiša ją į troškią dėžę ir apkloję drėgnomis žolėmis palieka numirti?

Arba galima paimti pieštuko galiuką ir jį padidinti. Pasiekiamas toks taškas, kai mus pribloškia faktas: pieštuko galiukas nėra kietas; jį sudaro atomai, kurie sukasi ir laksto nelyginant trilijonai pasiutusių planetų. Tai, kas mums atrodo tvirta, tėra gravitacijos laikomas skystas tinklelis. Atitinkamai padidinus atstumai tarp tų atomų gali tapti lygomis, prarajomis, amžiais. Patys atomai yra sudaryti iš branduolių, susidedančių iš protonų bei neutronų. Galima žengti dar laiptelį žemiau, į smulkesnes daleles. O tuomet kas? Tachionai? Nieko? Žinoma, ne. Viskas visatoje neigia nieką; net pakišti mintį apie daiktų baigtinumą yra neįmanoma.

Jeigu nulėktum į visatos pakraštį, ar rastum tvorą su užrašu: "VISA KO GALAS"? Ne. Tikriausiai rastum kažką apvalaus ir kieto, kaip tikriausiai viščiukui atrodo kiaušinis iš vidaus. O jeigu tau pavyktų iškalti skylutę erdvės gale, kokia smarki šviesa galėtų užtelti pro ją? Gal pasižiūrėjęs pro ją įsitikintum, kad visa visata tėra vieno žolės lapelio atomo dalelytė? Gal tada būsi priverstas pagalvoti, jog degindamas šakelę sunaikini visatų begalybę? Kad esmė ne viena visata, o pasaulių visuma?

Galbūt tu regėjai, kokią vietą mūsų visata užima schemoje - tėra žolės lapelio atomas. Ar gali būti, kad viskas, ką sugebam suvokti, nuo mikroskopinio viruso iki toli-

mojo Arklio Galvos ūko, telpa ant vieno žolės lapelio... lapelio, kuris pragyveno dieną ar dvi tame nepažįstamame laike? Kas, jeigu tas žolės lapelis turės būti nurėžtas dalgiu? Ir ar jam ėmus vysti, puvėsiai nepersismelks į mūsų visatą ir mūsų gyvenimus, viską nudažydami geltonai? Ko gero, tai jau atsitiko. Mes sakome, kad pasaulis pajudėjo, o gal iš tikrųjų norime pasakyti, kad jis ėmė džiūti?

Tik pagalvok, kokiais niekingais mus padaro tokia daiktų koncepcija, šauly! Jeigu Dievas visa tai stebi, ar nesame Jo akyse vienas uodų pulkelis tarp galybės kitų, kuriems Jis skiria bausmę? Ar Jo akis pastebi krentant žvirblį, jei jis yra ne didesnis už vandenilio atomą kosmose? O jeigu jis mato... kas tai per Dievas? Kur jis gyvena? Ar įmanoma gyventi už neribotumo?

Įsivaizduok Moheino dykumos, kurią perėjai manęs ieškodamas, smėlį, įsivaizduok trilijonus visatų - ne pasaulių, visatų, - uždarytų kiekvienoje smėlio kruopelytėje. Mes kylame virš tų visatų iš apgailėtinos savo aukštybės; vienu bato judesiu galime nuspirti į tamsą milijonų milijonus pasaulių. Ir ta grandinė neturi pabaigos.

Dydis, šauly... Dydis...

Galvokim toliau. Tarkim, kad visi pasauliai, visos visatos susiduria vienoje ašyje, ant vienos kolonos, Bokšto. Laiptų pas patį Viešpatį. Ar išdrįstum, šauly? Ar gali būti, kad virš visos begalinės realybės egzistuoja Kambarys?..

Tu nedrįsti.

Tu nedrįsti.

- Kažkas išdrįso, - pratarė šaulys.

- Kas tai galėtų būti?

- Dievas, - vos girdimai atsakė Rolandas. Ir žybtelėjo akimis. - Dievas išdrįso... o gal tas kambarys tuščias, pranaše?

- Aš nežinau. - Ir per blankų vyro juodais drabužiais veidą nuslinko baimės šešėlis. - O toliau aš neklausiu. Tai gali būti neprotinga.

- Bijai būti nutrenktas? - pasišaipė šaulys.

- Galbūt bijau, kad teks atsiskaityti, - atsakė tas ir valandėlei nutilo. Naktis buvo ilga. Paukščių Takas išsiskleidė virš jų visa didybe, tačiau šiurpino savo tuštumu. Šaulys pagalvojo, kaip jis jaustųsi, jeigu tamsus it rašalas dangus praskiltų ir įleistų šviesos pluoštą.

- Laužas gęsta, - burbtelėjo jis. - Man šalta.

Šaulys nusnūdo, o pabudęs pamatė įremtą į save godų, nesveiką kerėtojo žvilgsnį.

- Į ką taip spoksai?

- Į tave, žinoma.

- Tai nežiūrėk. - Rolandas pažarstė pagalius, sujaukdamas tikslią ideogramą. - Man nepatinka. - šaulys dirstelėjo į rytus, - gal pamatys aušros kraštelį, - tačiau ši naktis tęsėsi be galo.

- Tu jau lauki šviesos?

- Aš buvau sutvertas šviesai.

- Ach, taip! Kaip nemandagu iš mano pusės tai pamiršti! Tačiau mes turime dar apie daug ką pasikalbėti, tu ir aš. Nes taip man nurodė mano šeimininkas.

- Kas?

Vyras juodais drabužiais šyptelėjo.

- Tai gal sakykime vien tik tiesą, abu? Daugiau jokio melo? Jokių apžavų?

- Apžavų? Kaip tai suprasti?

Bet vyras neatlyžo:

- Tai ar sakysime vienas kitam tiesą, kaip du vyrai? Ne kaip draugai, o kaip lygūs priešai? Tokio pasiūlymo nedažnai sulauksi, Rolandai. Tik priešai sako tiesą. Draugai ir meilužiai meluoja susiriesdami, įsipainioję pareigos tinkle.

- Gerai, kalbėsime tiesą. - Dar niekad jis nebuvo toks nekalbus. - Pradėkim nuo to, kas yra apžavai.

- Apžavai yra kerai, šauly. Mano šeimininko apžavai pratęsė šią naktį ir tęs tol... kol baigsime reikalus.

- Kiek tai truks?

- Ilgai. Daugiau negaliu pasakyti. Pats nežinau. -

Vyras juodais drabužiais stovėjo virš laužo, rusenanti ugnelė žaižaravo ant jo veido. - Klausk, papasakosiu tau, ką žinau. Tu mane sugavai. Todėl tai bus teisinga; aš nesitikėjau, kad pavysi. Tu tik pradėjai. Klausk. Netrukus nusigausime iki esmės.

- Kas tavo šeimininkas?

- Aš nesu jo matęs, o tau teks. Kad pasiektum Bokštą, turėsi pirma pasiekti jį, Amžinąjį Nepažįstamąjį. - Ir nepiktai nusišypsojo. - Tau teks jį nužudyti, šauly. Kita vertus, tu ne to norėjai paklausti.

- Jeigu nesi jo matęs, iš kur apie jį žinai?

- Kartą jis pasirodė sapne. Atėjo pas mane kaip berniukas, kai dar gyvenau tolimame krašte. Prieš tūkstantį, penkis ar dešimt tūkstančių metų. Pasirodė tada, kai senoliai dar nebuvo perplaukę jūros. Ta šalis vadinasi Anglija. Prieš keliolika amžių jis paskyrė man pareigą, nors nuo tada turėjau ir kitokių reikalų. - Jis sukikeno. - Kaip matai, kažkas žiūri į tave labai rimtai.

- Tas Nepažįstamasis neturi vardo?

- O, ne, turi.

- Tai koks jis.

- Merlinas, - tyliai ištarė vyras juodais drabužiais, ir sulig tais žodžiais kažkur juoduojančiuose kalnuose ėmė virsti akmenys, moters balsu sukniaukė puma. Šaulys suvirpėjo, jo bendras irgi krūptelėjo. - Tačiau aš manau, jog ne tai neduoda tau ramybės. Tau neįprasta mąstyti taip toli į priekį.

Šaulys žinojo, ko nori paklausti; klausimas kamavo jį visą naktį, kabojo ant liežuvio galo, tačiau jis neklausė... kol kas.

- Ar tas Nepažįstamasis, tas Merlinas, yra Bokšto numylėtinis? Kaip ir tu?

- Daug didesnis už mane. Jam buvo duota gyventi atbulyn laiku. Jis nuolat keičiasi. Jis prasismelkia. Jis yra visais laikais. Tačiau yra dar vienas didesnis už jį.

- Kas?

- Pabaisa, - baugščiai sukuždėjo vyras juodais drabu-

žiais. - Bokšto sargas. Visų kerų autorius.

- Kas tai? Ką ta Pabaisa...

- Daugiau neklausinėk! - suriko pranašas. Jo balsas buvo atkaklus ir maldaujantis. - Aš nežinau! Aš nenoriu žinoti. Kalbėti apie Pabaisą tas pat, kas apie kokios nors sielos pražudymą. Merlinas prieš jį niekas, kaip aš prieš Merliną.

- O Pabaisa valdo Bokštą ir tai, kas jame?

- Taip, - sukuždėjo vyras juodais drabužiais. - Tačiau ne to tu nori paklausti.

Tiesa.

- Gerai, - atlyžo šaulys. Ir uždavė seniausią pasaulyje klausimą. - Ar aš tave pažįstu? Ar esu matęs anksčiau?

- Taip.

- Kur? - Šaulys nekantraudamas palinko į priekį. Tai jo likimo klausimas.

Vyras juodu apdaru užsidengė rankomis burną ir sukrizeno it vaikas.

- Manau, tu žinai.

- Kur! - Rolandas pašoko, rankos atsidūrė ant nublizgintų pistoletų rankenų.

- Palik juos ramybėje, šauly. Jais durų neatrakinsi, tik užtrenksi amžiams.

- Kur? - nenusileido šaulys.

- Nori užuominos? - paklausė pranašas tamsoje. - Atrodo, reikės. - Jis pažvelgė į šaulį degančiomis akimis. - Vienas vyras davė tau patarimą... tavo mokytojas...

- Taip, Kortas, - nekantriai pertraukė šaulys.

- Jis patarė palaukti. Blogas patarimas. Nes Martenas jau buvo paspendęs spąstus tavo tėvui. O kai jis grįžo...

- Buvo nužudytas, - abejingai pabaigė Rolandas.

- Kai sugrįžai ir ėmei ieškoti, Martenas jau buvo dingęs... išvykęs į vakarus. Tačiau Marteno palydoje buvo žmogus, žmogus, vilkėjęs vienuolio apdarą ir nusiskutęs galvą kaip atgailautojas...

- Valteris, - suvapėjo šaulys. - Tu visai ne Martenas. Tu *Valteris*!

Vyras juodais drabužiais sukikeno.

- Jūsų paslaugoms.

- Dabar turiu tave nužudyti.

- Kažin ar bus teisinga. Juk tai aš atidaviau Marteną į tavo rankas po trejų metų, kai...

- Tada tu mane kontroliavai.

- Tam tikra prasme, taip. Bet ne daugiau, šauly. Dabar atėjo atviro pokalbio metas. O ryte aš išbursiu runomis. Tau pasirodys sapnas. Ir tuomet prasidės tikrasis žygis.

- Valteris, - nustėręs pakartojo šaulys.

- Sėsk, - pasiūlė tas. - Papasakosiu savo istoriją. Spėju, jog tavoji bus daug ilgesnė.

- Apie save aš nešneku, - burbtelėjo šaulys.

- Bet šiąnakt turėsi. Kad galėtume suprasti.

- Ką suprasti? Savo paskirtį? Tu ją žinai. Mano tikslas yra surasti Bokštą. Aš prisiekiau.

- Ne tavo tikslą, šauly. Tavo protą. Tavo lėtą, įnirtingą, atkaklų protą. Pasaulio istorijoje kito tokio nebuvo. Gal net nuo sukūrimo pradžios.

- Dabar metas kalbėtis. Porinti istorijas.

- Tada kalbėk.

Vyras juodais drabužiais pakratė platų rankogalį. Iš jo iškrito į foliją suvyniotas paketėlis ir sublizgo laužo šviesoje.

- Tabakas, šauly. Rūkysi?

Kepsnio Rolandas galėjo atsisakyti, bet tabakui neatsispyrė. Nekantraudamas išvyniojo paketėlį. Jame rado puikaus tabako ir žalių lapų jam susivynioti. Jau dešimtį metų nebuvo regėjęs tokio gero tabako.

Susukęs dvi cigaretes jis nukando galiukus, kad pajustų skonį. Vieną pasiūlė Valteriui. Tas paėmė. Po to abu pakėlė iš laužo degantį pagaliuką.

Šaulys prisidegė cigaretę ir įtraukė giliai į plaučius jos kvapnaus dūmo, užsimerkęs, kad sutelktų dėmesį į pojūčius. Paskui mėgaudamasis lėtai išpūtė.

- Geras? - pasidomėjo vyras juodais drabužiais.

- Taip. Labai.

- Gardžiuokis. Tai gali būti paskutinis dūmas ilgam laikui.

Šaulys nesureagavo į tuos žodžius.

- Puiku, - tarė Valteris, - pradėkim nuo šito. Turi suprasti, kad Bokštas buvo visada ir visuomet buvo berniukų, kurie žinojo tai, siekė jo labiau nei turtų ar moterų...

Pokalbis tęsėsi visą naktį ir dar bala žino kiek, tik šaulys mažai ką vėliau beprisiminė... ir neįprastai praktiškam jo protui tai per daug nerūpėjo. Vyras juodais drabužiais pasakė, kad jis turįs keliauti prie jūros, tyvuliuojančios už dvidešimties mylių į vakarus, o tenai jam bus suteikta sutelkimo galia.

- Nors ne visai taip, - pridūrė Valteris, spragtelėjęs nuorūką į išblėsusį lauželį. - Niekas nenori niekam suteikti kokios nors galios, šauly; ji tiesiog glūdi tavyje, iš dalies, turiu pripažinti, dėl berniuko paaukojimo, iš dalies todėl, kad toks įstatymas. Gamtos įstatymas. Vanduo turi tekėti žemyn, o tau reikia pasakyti apie tą galią. Tu sutelksi tris, kiek žinau... bet man tai nesvarbu ir aš tikrai nenoriu sužinoti.

- Tris, - burbtelėjo šaulys, prisiminęs Orakulę.

- Tuomet prasidės linksmybės. Tačiau manęs jau seniai nebebus. Viso geriausio, šauly. Mano vaidmuo baigtas. Grandinė tebėra tavo rankose. Pasisaugok, kad pati neapsivytų tau apie kaklą.

Spiriamas iš vidaus, Rolandas paklausė:

- Tu juk turi man dar kažką pasakyti, tiesa?

- Taip, - atsakė vyras juodais drabužiais ir nusišypsojo šauliui juodomis akimis, po to ištiesė į jį ranką. - Tebūnie šviesa!

Ir atsirado šviesa.

Rolandas pabudo prie sudegusio laužo dešimt metų vyresnis. Juodi jo plaukai praretėjo ties smilkiniais ir papilkėjo nelyginant voratinkliai rudenį. Raukšlės pagilėjo, oda sugrubo.

Malkos, kurių jis prinešė, virto akmeniu, o iš vyro

juodais drabužiais liko išsišiepęs skeletas su aptrūnijusia sutana.

Šaulys atsistojo ir apsidairė. Paieškojo šviesos šaltinio; ir šviesa pasirodė maloni.

Jis staiga ištiesė ranką prie bendro, su kuriuos praleido paskutinę naktį... naktį, užsitęsusią dešimtį metų. Nulaužė Valterio žandikaulį ir nerūpestingai įsikišo į kairę džinsų kišenę - vietoj pamestojo kalnuose.

Bokštas. Jis laukė kažkur priekyje, Laiko ašis, Dydžio ašis.

Ir Rolandas patraukė tolyn į vakarus, atgręžęs nugarą tekančiai saulei, į vandenyną, supratęs, kad ką tik jo gyvenime įvyko kažkas labai svarbaus. "Aš mylėjau tave, Džeikai," - garsiai ištarė jis.

Nutirpęs kūnas atsigavo, jis paspartino žingsnį. Ir dar tą patį vakarą pasiekė pajūrį. Atsisėdo ant kranto, tolstančio į abi puses. Bangos nepailsdamos plakėsi į krantą, besileidžianti saulė ištiesė ant bangų aukso kilimą.

Šaulys sėdėjo, pasukęs veidą į gęstančią šviesą. Audė savo mintis ir stebėjo, kaip užsižiebia žvaigždės. Nepasikeitė jo tikslas, nepasidavė širdis; vėjas plaikstė praretėjusius, pasidabruotus jo plaukus, sandalmedžiu puošti ginklai saugiai glaudėsi prie juosmens. Jis jautėsi vienišas, tačiau vienatvė jo neslėgė. Nusileidus tamsai pasaulis pajudėjo. Šaulys lūkuriavo *telkimo* meto ir svajojo apie Tamsųjį Bokštą, prie kurio vieną dieną prisiartins, pūsdamas savo ragą, pasiruošęs nepaprastam paskutiniam mūšiui.

TRIJŲ TELKIMAS

Donui Grantui,
kuris perskaitė visas šitas istorijas, vieną po kitos.

Įžanga

“Trijų telkimas” yra antroji didelio romano “Tamsusis Bokštas” dalis, romano, įkvėpto ir iš dalies priklausomo nuo Roberto Brauningo poemos “Vaikis Rolandas prie Tamsiojo Bokšto atėjo” (kuri, savo ruožtu, skolinga “Karaliui Lyrui”).

Pirmoje dalyje “Šaulys” pasakojama, kaip Rolandas, paskutinis šaulys iš pasaulio, kuris “pasislinko”, pagaliau pasiveja vyrą juodais drabužiais... burtininką, kurį persekiojo nepaprastai ilgai, - kiek, kol kas mes nežinome. Paaiškėja, kad vyras juodais drabužiais yra ne kas kitas, o tipas, vardu Valteris, kuris apsimetinėjo Rolando tėvo draugu dar tada, kai pasaulis nebuvo pasikeitęs.

Tačiau Rolando tikslas ne šis antžmogis, o Tamsusis Bokštas; vyras juoda sutana - tiksliau, tai, ką jis žino, - tėra pirmasis žingsnis kelyje į tą paslaptingą vietą.

Kas tas Rolandas? Koks buvo jo pasaulis, kol dar nebuvo “pasislinkęs”? Kas yra tas Bokštas ir kodėl jis jo ieško? Išsamių atsakymų neturime. Rolandas yra šaulys, savotiškas riteris, vienas iš tų, kurie gavo užduotį sulaikyti pasaulį, kuris, pasak Rolando, buvo “sklidinas meilės ir šviesos”, neleisti jam pasislinkti.

Mes žinome, jog Rolandui teko anksti ištverti įšventinimą į vyrus, kai sužinojo, kad jo mama tapo Marteno, dar didesnio kerėtojo už Valterį (kuris, Rolando tėvui nežinant, buvo pirmojo sąjungininkas), meilužė. Žinome, kad Martenas atskleidė savo ryšius, vildamasis, jog berniukui nepavyks išlaikyti mėginimo, ir jis bus ištremtas į vakarus. Žinome, kad Rolandas sėkmingai išlaiko bandymą.

Ką dar žinome? Kad šaulio pasaulis ne visiškai skiriasi nuo mūsų. Jame išliko tokios senienos, kaip benzino pompos ir dainos (pavyzdžiui, “Hey, Jude” arba vaikiška dainelė, kuri prasideda žodžiais “Pupos pupelės - mano dūdelės...”); papročiai bei ritualai taip pat keistai primena

mūsų romantiškai įsivaizduojamus Amerikos Vakarus.

Mūsų ir šaulio pasauliai kažkaip susieti bambagysle. Tarpstotėje prie seniai apleisto karietų kelio per bekraštę tuščią dykumą Rolandas susitinka berniuką, vardu Džeikas, kuris *mirė* mūsų pasaulyje. Vaiką, nustumtą po mašinos ratais visur esančio (ir pikto) vyro juodais drabužiais. Paskutinis dalykas, kurį prisiminė į mokyklą su priešpiečiais traukęs Džeikas savo pasaulyje - *mūsų* pasaulyje - tai, kaip "Kadilako" ratų sutrintas jis miršta.

Prieš susitikimą su vyru juodais drabužiais Džeikas miršta vėl... šį kartą todėl, kad šaulys, susidūręs su antru skausmingiausiu savo gyvenime pasirinkimu, nutaria paaukoti simbolinį savo sūnų. Gavęs pasirinkti Bokštą arba vaiką, galbūt prakeikimą ar išganymą, Rolandas pasirenka Bokštą.

"Tada keliauk, - ištaria Džeikas, prieš nugarmėdamas į bedugnę. - Yra ir kitų pasaulių."

Finalinis Rolando ir Valterio susitikimas vyksta dulkinoje dauboje, pilnoje dūlėjančių kaulų. Vyras juodais drabužiais išpranašauja Rolando ateitį Taro kortomis. Tos kortos vaizduoja vyrą, pavadintą Kaliniu, moterį - Šešėlių Damą ir neaiškią figūrą, tiesiog Mirtį (bet ne tavo, šauly, - pasako jam kerėtojas) ir yra pranašystės, apie kurias kalbama šioje dalyje... Tai antrasis Rolando žingsnis ilgame ir sunkiame kelyje į Tamsųjį Bokštą.

"Šaulys" baigiasi Rolandui sėdint ant Vakarų jūros kranto ir stebint saulėlydį. Vyras juodais drabužiais miręs, paties šaulio ateitis neaiški. "Trijų telkimas" prasideda tame pačiame pajūryje nepraėjus septynioms valandoms.

Prologas

Jūreivis

Šaulys pabudo iš painaus sapno, kuriame jį persekiojo vienas vienintelis vaizdas: Jūreivis iš Taro kortos, kurį vyras juodais drabužiais ištraukė pirmą pranašaudamas jam ateitį.

Jis skęsta, šauly, pasakė tuomet Valteris, *ir niekas netraukia už virvės. Berniukas Džeikas.*

Bet tai nebuvo košmaras. Sapnas buvo geras. Geras todėl, kad skendo jis pats, o tai reiškia, jog jis - ne Rolandas, o Džeikas. Daug geriau nuskęsti, kaip Džeikui, negu gyventi, kaip Rolandui, žmogui, kuris vien dėl šaltos idėjos išdavė juo pasitikėjusį vaiką.

Gerai, aš nuskęsiu, pagalvojo šaulys, klausydamasis vandens riaumojimo. *Leisk man nuskęsti.* Tačiau tai nebuvo gelmių gargaliavimas; tai bangos gurgždeno pakrantės akmenukus. Ar jis tikrai Jūreivis? Jeigu taip, kodėl žemė taip arti? Ir ar jis ne ant žemės? Atrodo, lyg...

Geliantis šaltas vanduo kliūstelėjo ant jo batų ir nutekėjo iki pusės. Rolandas staiga atsimerkė, bet iš sapno pažadino ne šąlantys jo kiaušiniai, susitraukę bemaž iki graikiško riešuto dydžio, ne kažkokia baidyklė iš dešinės, o mintis apie ginklus... savo ginklus, dar svarbiau - šovinius. Sudrėkusius pistoletus galima greitai išardyti, iššluostyti, sutepti, nušveisti, vėl sutepti ir surinkti; šlapių šovinių, kaip ir sudrėkusių degtukų, daugiau galima ir nebepanaudoti.

O ta baidyklė buvo, matyt, išmesta ankstesnės bangos. Ji vilko drėgną, tviskantį kūną smėliu. Maždaug keturių pėdų padaras stovėjo per kokius keturis jardus. Stebėjo Rolandą šaltomis akutėmis ant stiebelių. Pražiojęs ilgą dantytą snapą jis ėmė leisti keistą žmonių vapėjimą primenančius garsus, pilti liūdnus, netgi graudžius klausimus nesuprantama tarme: “Ar-a-tara? Ari-a-dari? Ar-ba-tam?

Ar-a-kam?"

Šaulys omarų buvo matęs. Tai nebuvo omaras, nors besiartinantis padaras šiek tiek jį priminė. Atrodo, kad tas sutvėrimas jo nė kiek nebijo. Kas žino, ar jis pavojingas? Šauliui nelabai rūpėjo ir tai, jog nesugeba prisiminti, kur jis ir kaip čia pakliuvo, ar tikrai sugavo vyrą juodais drabužiais, ar tai buvo tik sapnas. Galvoje buvo viena mintis: kuo greičiau dingti iš vandens, kol nesušlapo šoviniai.

Jis išgirdo atūžiančio vandens šniokštimą ir nusigręžė nuo vandens pabaisos (ta sustojo ir iškėlė žnyples, kuriomis pasiremdama stūmėsi į priekį. Taip ji panėšėjo į boksininką, atsistojusį pradine poza, kurią Kortas vadino Pagarbos poza) į puta vainikuotą bangą.

Jis išgirdo atsiritant bangą, pastebėjo mintyse šaulys. *Kad ir kas yra tas padaras, jis turi ausis.* Rolandas stengėsi atsistoti, bet nutirpusios kojos neklausė, linko nuo jo svorio.

Aš sapnuoju, toptelėjo jam, tačiau net ir tokioje būklėje ta mintis buvo per gera, kad būtų tikra. Jis vėl pamėgino stotis, bet paskutinę sekundę neišsilaikęs nugriuvo. Artinosi triuškinanti banga. Nebuvo kada bandyti dar kartą. Teko judėti taip, kaip tas padaras jam iš dešinės: atsiremti rankomis ir nutempti užpakalį žvyru, kuo toliau nuo vandens.

Visai išvengti bangos Rolandas nespėjo, nors atsitraukė pakankamai - vilnis lyžtelėjo tik jo batus iki kelių ir atitolo. *Gal pirmoji nesiekė taip toli, kaip man atrodo. Gal...*

Danguje kabėjo pusmėnulis. Kad ir prisidengęs rūko šydu, jis leido įžiūrėti, jog odiniai dėklai patamsėję. Atrodo, pistoletai vandens tikrai neišvengė. Sunku pasakyti, ar labai sušlapo, kaip neįmanoma sužinoti, ar sudrėko šoviniai per krūtinę perjuostuose diržuose. Bet visų pirma reikia nešdintis nuo vandens. Reikia...

- Am-a-tram? - Daug arčiau. Susirūpinęs, kad vanduo nesugadintų patronų, jis visai pamiršo bangos išmestą padarą. Apsidairęs šaulys pamatė jį vos už keturių pėdų. Traukiantį savo kūną per kriauklelėmis nusėtą žvirgždą.

Baidyklė pakėlė mėsingą, nariuotą kūną kaip koks skorpionas, bet uodegoje geluonies Rolandas nepastebėjo.

Vėl atgarma banga, jau daug garsiau. Sutvėrimas kaipmat sustojo ir iškėlė žnyples.

Ši banga buvo kur kas didesnė. Rolandas vėl ėmė šliaužti atbulas krantu, o kai nuleido rankas, žnyplėtas padaras pajudėjo tokiu greičiu, kokio nebūtum įtaręs.

Svilinantis skausmas nuplikė dešinę jo plaštaką, bet apie jį nebuvo kada galvoti. Rolandas stūmėsi permirkusių batų kulnais, kapstėsi rankomis ir šiaip taip paspruko nuo bangos.

- *Ar-ba-tam*? - paklausė baidyklė verksmingu balsu, lyg sakytų: "*Tu man nepadėsi? Ar nematai, kaip man bloga*?" Ir Rolandas pamatė, kaip dantytame snape pradingsta jo smilius ir didysis pirštas. Jis spėjo pakelti krauju trykštančią ranką pačiu laiku - išsaugojo kitus tris.

- *Ar-a-tara? Are-a-biče*?

Šaulys svirduliuodamas pakilo. Pabaisa praplėšė šlapius jo džinsus, batą iš minkštos, bet tvirtos it plienas odos ir išgnybo gabalą mėsos iš blauzdos.

Jis išsitraukė pistoletą dešine ranka ir tiktai ginklui brinktelėjus ant smėlio, suprato, jog nebeturi dviejų pirštų, įpratusių atlikti mirtiną judesį.

Monstras godžiai siektelėjo jo žnyple.

- Ne, bjaurybe! - suurzgė Rolandas ir spyrė. Buvo tas pat, kas spirti į akmenį... kuris kandžiojasi. Pabaisa nuplėšė dešinio Rolando bato priekį su didžiąja dalimi didžiojo piršto, numovė patį batą.

Šaulys pakėlė pistoletą, paleido iš rankos, nusikeikęs vėl pakėlė. Tai, kas kadaise buvo taip paprasta, jog net nereikėjo galvoti, staiga tapo sudėtingu uždaviniu.

Žnyplėtasis padaras prispaudė šaulio batą ir draskė jį skutais, vapėdamas savo klausimus. Kranto link artinosi dar viena banga, blausioje mėnulio šviesoje iškėlusi balzganą ir negyvą karūną. Vėžiagyvis vėl pasiruošė ją sutikti boksininko poza.

Rolandas išsitraukė pistoletą kaire ranka ir tris kartus

nuspaudė. Klik, klik, klik.

Dabar bent jau viskas aišku apie šovinius dėtuvėje.

Jis įsikišo ginklą į dėklą. Dešinįjį pistoletą teko įkišti kaire ranka. Nuo kraujo tapo slidžios nudilusios ginklų rankenos, kraujas aptaškė dėklą ir senas kelnes. Jis kliaukė iš strampų, kur seniau buvo pirštai.

Sužalotoji dešinė pėda dar buvo nutirpusi ir neskaudėjo, bet plaštaka degė iš skausmo. Įgudusių ir ilgai treniruotų pirštų, kurie jau iro to padaro skrandžio sultyse, vaiduokliai klykė, jog jie dar čia.

Atrodo, manęs laukia rimtos bėdos, šaltai pastebėjo šaulys.

Banga atsitraukė. Vėžiagyvis nuleido savo žnyples, išplėšė dar vieną skylę šaulio bate ir nusprendė, jog jo savininkas kur kas gardesnis už šitą odą.

- Ar-a-tara? - paklausė jis ir metėsi prie šaulio. Tas traukėsi ramstydamasis kojomis, kurių beveik nejautė, ir suprato, kad jūros gyvūnas turi šiokį tokį protą: artinasi atsargiai, iš toli. Matyt, nežino, ko iš savo grobio gali tikėtis. Jeigu ne šalta banga, kuri jį pažadino, šitas vėžiagyvis būtų ramiausiai nuplėšęs odą nuo veido, kol jis miegojo. Dabar jis nutarė, kad Rolandas ne tik gardus, bet ir bejėgis - lengvas grobis.

Pabaisa beveik pavijo jį. Kone keturių pėdų ilgio ir pėdos aukščio baidyklė galėjo sverti apie septynias dešimtis svarų ir buvo plėšri kaip Deividas, sakalas, kurį jis turėjo vaikystėje. Tik Deividas dar buvo šiek tiek ištikimas savo šeimininkui.

Šaulys užsikabino kairiu kulnu už smėlyje styrančio akmens ir susverdėjo.

- Ari-a-dari? - susirūpinęs pasiteiravo vėžiagyvis ir įsmeigė į šaulį kabaliojančias akis, tiesdamas į priekį žnyples. Bet tą sekundę užriaumojo atsiritanti banga, ir jis vėl įsitaisė boksininko poza. Tik žnyplės šiek tiek judėjo, tad šauliui toptelėjo, jog taip padaras atskyrė šiek tiek silpnesnį garsą.

Rolandas peržengė per akmenį ir pasilenkė, kai ban-

ga šniokšdama griuvo ant pakrantės žvirgždo. Jo galva atsidūrė per kelis colius nuo padaro snukio. Žnyple jis nesunkiai būtų iškabinęs šauliui akis, bet laikė jas pakėlęs virš papūgiško snapo.

Šaulys siektelėjo akmens, už kurio užkliuvęs vos nenugriuvo. Jis buvo didelis, pusiau nugrimzdęs į smėlį, bet Rolandas išlupo jį ir pakėlė, nepaisydamas siaubingo skausmo, kurį kėlė į žaizdas pakliuvusios smėlio ir žvirgždo kruopelytės.

- Ari-a... - pradėjo pabaisa, nuleisdama žnyples, kai vanduo ėmė trauktis, ir šaulys metė akmenį, kiek leido jėgos.

Sutraškėjo nariuota vėžiagyvio nugara. Jis bejėgiškai raitėsi po akmeniu, kilnodamas uodegą. Klausiamas intonacijas pakeitė cypimas, sklidinas skausmo. Snapas kasė žvyrą.

Tačiau artėjant kitai bangai padaras vėl iškėlė savo žnyples, ir šaulys nieko nelaukęs žengė sunkiu batu ant jo galvos. Trakštelėjo plonas kiautas, iš po kulno ištryško tiršta juoda masė. Vėžiagyvis raitėsi agonijoje. Rolandas pamygo dar stipriau.

Banga artėjo.

Pabaisos žnyplės kilstelėjo colį... du... virptelėjo ir prasiskėtusios nukrito ant smėlio.

Šaulys pakėlė batą. Dantytas snapas, kuris nukando du jo rankos pirštus ir vieną kojos, iš lėto žiojosi ir vėrėsi. Ant smėlio gulėjo nulūžusi antena. Kita dar virpėjo.

Šaulys užmynė dar ir dar kartą.

Šiaip ne taip nuvertęs nuo tos jūros baidyklės akmenį, jis ėmė eiti palei ją ir trupinti karkasą, spausti tamsius vidurius ant pilko smėlio. Užpuolikas negyvas, bet šaulys negalėjo liautis: dar niekad per ilgą, pilną pavojų savo gyvenimą jis nebuvo taip sužeistas, be to, tai atsitiko taip netikėtai.

Jis traiškė kulnu, kol viduriuose pastebėjo savo pirštą, su baltomis dulkėmis iš kaulų daubos, kur ilgai kalbėjosi su vyru juoda sutana, panagėje. Tada neištvėręs nusisuko ir

apsivėmė.

Šaulys grįžo prie vandens kaip girtas, spausdamas sužeistą ranką prie marškinių, vis gręžiodamasis įsitikinti, kad ta baidyklė neatgijo lyg įkyri vapsva, kurią tik pritrenki, bet neužmuši; kad neropoja iš paskos, vapėdama gailius savo klausimus.

Pakrantėje jis sustojo ir apžiūrėjęs vietą, kur gulėjo, viską prisiminė. Atrodo, jis buvo užmigęs žemiau potvynio linijos. Pakėlė sudraskytą batą.

Blausioje mėnesienoje tarp bangų šaulys pamatė ir daugiau tokių būtybių, veblenančių liūdnais savo balsais.

Rolandas svirduliuodamas nuėjo iki tos vietos, kur žvyrą pakeitė žolė. Ten atsisėdo ir padarė tai, ką galėjo: apibarstė žaizdas savo tabaku, kad sustabdytų kraujavimą; gausiai apibarstė, nors nuo jo perštėjo dar labiau, o tada tiesiog sėdėjo plūsdamas prakaitu ir svarstė, ar neužkrėtė kraujo, spėliojo, kaip teks gyventi pasaulyje be dviejų dešinės rankos pirštų (šaudė jis abiem rankomis vienodai, o šiaip viską darė dešine), svarstė, ar ta bjaurybė nesuleido kokių nors nuodų, plintančių dabar po jo kūną, ar sulauks ryto.

Kalinys

Pirma dalis

Durys

1

Trys. Tai tavo likimo skaičius.

- Trys?

Taip, trys yra mistinis skaičius. Trys stovi mantros širdyje.

- Kas tie trys?

Pirmasis yra tamsiaplaukis. Jis stovi ant plėšimo ir žmogžudystės slenksčio. Jį užvaldė demonas. To demono vardas - HEROINAS.

- Koks tas demonas? Negirdėjau apie tokį, net vaikystės pasakose.

Jis bandė kalbėti, bet dingo balsas, ir Orakulės, Žvaigždžių Kekšės, Vėjų Kalės, balsas taip pat buvo dingęs; jis išvydo kortą, krentančią iš niekur į niekur, besivartančią tingioje tamsoje. Joje šiepėsi beždžionė, tupinti ant tamsiaplaukio jaunuolio peties; neįtikėtinai žmogiški jos pirštai buvo taip giliai suėmę vaikino kaklą, jog galiukų net nesimatė. Geriau įsižiūrėjęs šaulys pamatė, kad beždžionė rankoje laiko botagą. O vaikino veide įspaustas nebylus siaubas.

Kalinys, draugiškai šnipštelėjo vyras juodais drabužiais (kadaise buvęs žmogumi, kuriuo šaulys pasitikėjo, Valteriu). *Truputį liūdna, a? Liūdna... liūdna... liūdna...*

2

Šaulys pakirdo gindamasis nuo kažko sužalotąja ranka, įsitikinęs, jog ant jo užšoks jūros išmesta baidyklė ir keistai vapėdama nudirs odą nuo veido.

Tačiau nubaidė tik jūros paukštelį, priviliotą ryto saulėje blyksinčių jo palaidinės sagų.

Rolandas atsisėdo. Plaštaką nenumaldomai maudė. Dešinę koją taip pat. Nutrauktieji pirštai skaudėjo, nenorėdami pripažinti, kad jų nebėra. Apatinę marškinių dalį jis nuplėšė; liko kažkas panašaus į apdriskusią liemenę. Rolandas vienu gabalu apsuko ranką, kitu sutvarstė pėdą.

- Pasitraukite, - ištarė jis nebeegzistuojančioms kūno dalims. - Dabar jūs vaiduokliai. Pasitraukite.

Šiek tiek atlėgo. Nedaug. Taip, jie vaiduokliai, tačiau neįprastai gyvybingi vaiduokliai.

Šaulys užkando džiovintos mėsos. Burna ne itin jos troško, skrandis - dar mažiau, bet jis valgė prisiversdamas. Kai mėsa atsidūrė skandyje, pasijuto truputį geriau. Maisto liko visai mažai.

O reikėjo dar daug ką nuveikti.

Jis ištiesė netvirtas savo kojas ir apsidairė. Danguje nardė paukščiai, pasaulis, regis, priklausė tik jam ir jiems. Jūros pabaisos buvo dingusios. Ko gero, tai naktiniai padarai, atnešami potvynio. Tačiau nuo to nė kiek nepalengvėjo.

Priešais plytėjo didelė jūra, sunku buvo įžiūrėti, kur ji susilieja su dangumi. Kurį laiką šaulys pamiršo savo skausmą. Dar niekad nebuvo matęs tiek daug vandens. Žinoma, buvo girdėjęs pasakojant apie ją, kai kurie mokytojai netgi tvirtino, kad jūra išties egzistuoja, tik regint ją prieš save po tiek metų kelionės sausa žeme buvo sunku suvokti... netgi *matyti*.

Rolandas ilgai prisiversdamas žvelgė į vandenį, ir nuostaba laikinai išdildė skausmą.

Bet rytas atėjo, laukia neatidėliotini darbai.

Jis pagraibė užpakalinėje kelnių kišenėje žandikaulio. Atsargiai lietė delnu, kad neužgautų pirštų strampų ir maudulio nepakeistų veriantis skausmas.

Kaulas buvo vietoje.

Gerai.

Toliau.

Nevikriai atsagstęs savo šovinių diržus padėjo ant įkaitusio akmens. Išsiėmė pistoletus, išėmė niekam nebetinkančius šovinius. Numetė šalin. Vienas priviliojo kažkokį vandens paukštį; tas sugriebė jį snapu, po to paleido ir purptelėjo sau.

Pačiais ginklais reikia pasirūpinti pirmiausia, tačiau kadangi be šovinių pistoletas šiame ir bet kuriame kitame pasaulyje tėra metalo gabalas, Rolandas atsargiai pasitiesė šovinių diržus ant kelių ir perbraukė odą ranka.

Abu sušlapę nuo sagties iki tos vietos, kur kryžiavosi ant klubų; toliau atrodė sausi. Jis atsargiai ištraukė kiekvieną patroną iš sausos kilpelės. Dešinė ranka pamiršo savo luošumą, ir jam ne vieną kartą teko klauptis kaip kvailam šuniui, stojančiam ant skaudančios letenos. Porą kartų jis vos nesukliko iš skausmo.

Manęs laukia rimtos problemos, pagalvojo jis dar kartą.

Rolandas sukrovė išlikusius sausus šovinius į krūvelę. Niekingai maža! Vos dvidešimt. O ir iš jų keli tikrai nekliudys taikinio. Jis negali pasikliauti nė vienu. Vėliau ištraukė likusius. Trisdešimt septyni.

Na, ir seniau nebuvai itin gerai ginkluotas, pastebėjo jis mintyse, nors skirtumas tarp penkiasdešimt septynių ir dvidešimties vis dėlto yra. Arba dešimties. Penkių. Vieno. Nė vieno.

Šovinius, dėl kurių abejojo, šaulys sudėjo į atskirą krūvelę. Jis tebeturi savo maišą. Tai jau šis tas. Pasidėjęs jį ant kelių, Rolandas iš lėto išardė pistoletus ir pradėjo valymo ritualą. Baigė tik po dviejų valandų, ir skausmas taip įsisiautėjo, jog nuo jo ūžė visa galva; logiškai mąstyti pasidarė sunku. Jį traukė miegas. Dar nieko taip netroško savo

gyvenime. Ir anksčiau miegas niekad nebuvo pretekstas atidėti reikalus.

- Kortai, - ištarė jis neatpažįstamu balsu ir nusijuokė.

Lėtai, labai lėtai jis surinko savo pistoletus ir užtaisė šoviniais, kurie, vylėsi, buvo sausi. Kai viskas buvo baigta, pakėlė kairįjį... ir lėtai atlaisvino saugiklį. Taip, jis nori įsitikinti. Pasižiūrėti, ar spustelėjus gaiduką pasigirs pokštelėjimas, ar tas bejėgiškas kliktelėjimas. Tačiau kliktelėjimas nereikš nieko, o šūvis - kad iš dvidešimties beliko devyniolika... arba devyni... trys... o gal ir nė vieno.

Jis atsiplėšė dar skiautę nuo marškinių, susuko sudrėkusius šovinius ir prilaikydamas dantimis užveržė mazgelį kaire ranka. Po to įsidėjo juos į maišelį.

Miegoti, reikalavo jo kūnas. *Miegoti, tau reikia miegoti, dabar, kol nesutemo, nieko neliko, tu pervargęs...*

Jis šiaip taip pakilo ir apžiūrėjo tuščią pakrantę. Smėlis priminė ilgai nešiotus neskalbtus apatinius baltinius, apneštus bespalvėmis kriauklelėmis. Šen bei ten iš stambiagrūdžio žvyro it pageltę dantys, apdergti paukščių styrojo dideli akmenys.

Potvynio liniją žymėjo džiūstančių dumblių juosta. Rolandas pastebėjo savo dešinio bato liekanas ir vandens maišus, dryksančius netoli tos linijos. Stebuklas, kad maišų nenuplukdė jūron atoslūgio bangos. Sunkiai šlubuodamas šaulys pasiekė juos ir pakėlęs pakratė prie ausies. Vienas buvo tuščias, kitame dar teliūškavo truputis vandens. Dauguma nebūtų pastebėjęs skirtumo, bet šaulys pažinojo juos kaip motina savo vaikus-dvynius. Jis keliauja su jais labai, labai seniai. Šitame kliuksi vanduo. Tai gerai - tiesiog kaip dovana. Bet kuris vėžiagyvis atsitiktinai galėjo jį praplėšti žirklėmis, bet nepraplėšė, ir vanduo nenuplukdė. Pačios sutraiškytos pabaisos neliko nė pėdsako, nors mirtis ją užklupo gerokai aukščiau potvynio linijos. Matyt, tuo pasirūpino kiti grobuonys. Galbūt gentainiai nutempė jį į jūrą laidoti it kokie drambliai, milžiniški gyvūnai, apie kuriuos šaulys girdėjo vaikystėje.

Kilstelėjęs gertuvę kaire alkūne jis nugėrė didelį

gurkšnį, ir po truputį ėmė grįžti jėgos. Dešinysis batas suplėšytas... o gal dar ne viskas prarasta? Pati pėda liko sveika; galbūt pavyktų ir kitą nurėžti taip pat, kad kurį laiką patarnautų...

Staiga apėmė silpnumas. Jis priešinosi kaip įmanydamas, bet keliai sulinko, ir šaulys sudribo kvailai krimsteldamas sau į liežuvį.

Tu negali apalpti, - griežtai tarė jis sau. - *Nei čia, nei kur kitur, kur tie padarai gali atsėlinti ir baigti ką pradėję.*

Todėl jis vėl atsistojo, apsijuostė tuščią vandens maišą, bet nespėjęs nusvirduliuoti dvidešimties jardų iki tos vietos, kur paliko ginklus, apsvaigęs pargriuvo. Kurį laiką pagulėjo skaudžiai duriant į žandą kriauklelei. Po to vargais negalais dar kartą gurkštelėjo iš gertuvės ir nušliaužė ten, kur pabudo naktį. Toje vietoje augo medis - sunykęs, bet vis šioks toks pavėsis.

Tie dvidešimt jardų iki jo atrodė kaip dvidešimt mylių.

Tačiau Rolandas atkakliai stūmėsi su savo turtu į tą tamsesnę salelę. Ten atsigulė ant žolės ir ėmė grumtis su miegu, alpuliu, o gal mirtimi. Pamėgino nustatyti laiką. Dar ne vidurdienis, bet siauras šešėlis, ant kurio jis ilsėjosi, liudijo, kad pusiaudienis nebetoli. Paskui dar pakėlė dešinę ranką ir prisikišo prie pat akių, ieškodamas raudonos uždegimo linijos.

Delnas buvo tamsiai raudonas. Blogas ženklas.

Virtau kairiarankiu, toptelėjo jam. *Nors tiek gerai.*

O tada jį šešiolikai valandų panardino tamsa, ir miegojo jis be perstojo ausyse pulsuojant Vakarų jūrai.

3

Kai šaulys pabudo, jūra buvo tamsi, tik rytuose švietė plonas aušros kraštelis. Brėkšta. Jis atsisėdo, ir ėmė svaigti galva.

Rolandas palaukė, kol silpnumas praeis. O tada apžiūrėjo savo ranką. Prasidėjo uždegimas - jokios abe-

jonės: ranka buvo ištinusi ir raudona iki riešo. Toliau irgi matėsi išdavikiški rausvėjantys ploteliai, kurie slinks iki širdies ir kada nors jį pražudys. Mušė karštis, visą kūną krėtė.

Man reikia vaistų, pagalvojo jis. *Bet kur jų čia gausi.*

Negi jis ėjo taip toli, kad čia mirtų? Nemirs. O jeigu teks mirti nepaisant viso ryžto, bent jau mirs pakeliui į Bokštą.

Koks tu nuostabus, šauly! - sukikeno vyras juoda sutana jo galvoje. *Koks atkaklus! Koks romantiškas savo kvailame užsispyrime*!

- Eik po velnių, - sukranksėjo jis ir nurijo dar vieną gurkšnį vandens. Jo taip pat liko nedaug. Priešais tyvuliuoja visa jūra; vanduo, vanduo kur tik pažvelgsi, bet nė lašo nuryti. Tiek jau to.

Jis užsisagstė savo diržus, priveržė juos (tai užtruko taip ilgai, kad dangų spėjo nutvieksti aušra) ir pamėgino atsistoti. Pats nesitikėdamas, kad pavyks.

Prisilaikydamas už medžio kaire ranka, jis pernėrė odinį maišą su vandens likučiais per petį. Po to užsimetė kelioninį maišą. Kai vėl atsitiesė, akyse pajuodo, ir Rolandui teko dar šiek tiek pastovėti nuleidus galvą.

Svaigulys praėjo.

Nedrąsiais, drebančiais mirtinai nusitašiusio žingsniais Rolandas nuėjo prie vandens. Sustojęs nužvelgė tamsų nelyginant šilkmedžio uogų vynas vandenyną ir iškrapštė iš krepšio paskutinį džiovintos mėsos gabalėlį. Sukramtė pusę, jau mieliau pritariant burnai ir skrandžiui. Kitą dalį suvalgė stebėdamas, kaip saulė kopia į kalnus, kur mirė Džeikas; pirmiausia įsikabina į pliką, negailestingą viršūnę, po to prisitraukusi pakyla ant jos.

Atgręžęs veidą į saulę šaulys užsimerkė ir nusišypsojo. O tada baigė mėsą.

Puiku, pagalvojo jis. *Dabar esu žmogus be maisto, dviejų rankos ir vieno kojos pirštų. Esu šaulys, kurio patronai gali nesprogti. Aš silpstu nuo grobuonies įkandimo ir neturiu jokių vaistų. Vandens užteks vienai dienai. Jeigu*

pasistengsiu, per jėgą galiu nupėdinti kokį tuziną mylių. Žodžiu, esu paribyje visa ko.

Kur jis galėtų eiti? Atėjo iš rytų; į vakarus be šventojo ar išganytojo galių keliauti negali. Lieka šiaurė arba pietūs.

Šiaurė.

Taip patarė širdis. Ir nepaliko klausimų.

Šiaurė.

Šaulys pajudėjo.

4

Jis keliavo tris valandas. Du kartus griuvo, po trečio karto nebesitikėjo pakilsiąs. Bet tuomet jo link ėmė artintis banga, ir pats to nepajutęs, gelbėdamas ginklus, Rolandas pašoko ant netvirtų it kojūkai kojų.

Šaulio apskaičiavimu, per tas tris valandas jis įveikė apie keturias mylias. Saulė pradėjo kepinti, tačiau ne tiek, kad būtų kalta dėl ūžiančios galvos ir veidu žliaugiančio prakaito; ir vėjas nuo jūros nebuvo toks stiprus, kad būtų kaltas dėl jį retkarčiais apimančio drebulio, pašiurpinančio odą ir verčiančio kalenti dantimis.

Karščiuoji, šauly, kuždėjo jo galvoje vyras juodais drabužiais. *Dabar smilksta paskutinės tavo jėgos*. Raudona uždegimo linija pasislinko dar toliau ir beveik siekė pusę dilbio.

Įveikęs dar mylią, šaulys ištuštino vandens maišą. Pasirišo ant juosmens šalia pirmojo. Nuobodus peizažas nesikeitė. Iš dešinės jūra, iš kairės kalnai, pilkas žvirgždas su kriauklelėmis po jo nupjaustytais batais. Krantą skalavo bangos. Jis dairėsi vėžiagyvių, bet daugiau nė vieno nepastebėjo. Keliavo iš niekur į niekur, vyras iš kito laiko, kuris, atrodo, pasiekė begalybės ribą.

Prieš patį vidurdienį jis vėl pargriuvo ir jau suprato, kad nebeatsikels. Vadinasi, čia ta vieta. Čia. Galas, po viso, ką patyrė. Pasirėmęs ant rankų ir kelių jis pakėlė galvą it nukamuotas boksininkas... ir kažkur toli, už mylios, trijų (sunku buvo nustatyti atstumą smėlėtame krante, kai galva

plyšo iš skausmo ir spaudė akies obuolius lauk) jis išvydo kažką nauja. Stovint stačią pakrantėje.

Kas tai?

(trys)

Nesvarbu.

(trys yra tavo likimo skaičius)

Šaulys įstengė vėl pakilti ant kojų. Kažką sugargė, kažkokį pasiteisinimą, kurį išgirdo tik virš galvos sukantys paukščiai (*kaip smagiai jie iškapos man akis*, toptelėjo Rolandui, *koks gardus bus kąsnelis*!), ir vilkosi toliau, vis labiau sverdėdamas, palikdamas smėly keistas kilpas ir dryžius.

Jis nenuleido akių nuo to, kas stovėjo priekyje. Kai į akis ėmė kristi plaukai, nubraukė juos šalin. Tas kažkas neartėjo. Saulė pasiekė skliauto lubas ir ten, regis, užtruko. Rolandas įsivaizdavo einąs dykuma, maždaug tarp atsiskyrėlio trobelės

(*mano dūdelės, kremti daugiau puti ilgiau*)

ir tarpstotės, kur berniukas

(*tavo Izaokas*)

laukė jo pasirodymo.

Keliai sulinko, išsitiesė, vėl sulinko. Kai ant akių dar sykį užkrito sruoga, šaulys nebeturėjo jėgų ją nubraukti. Įbedęs žvilgsnį į tą nematytą objektą Rolandas keliavo toliau.

Dabar jis jau gali gerai į jį įsižiūrėti, kad ir karščiuojančiomis akimis.

Priekyje stovėjo durys.

Iki jų likus mažiau nei ketvirčiui mylios Rolando keliai vėl sulinko, ir jis nebepajėgė jų ištiesti. Griūdamas brūkštelėjo dešine plaštaka per rupų smėlį su kriauklėmis, nudrėskė užsidėjusius šašus. Strampai vėl ėmė kraujuoti.

Tada jam beliko tik šliaužti. Šaulys rangėsi ausyse riaumojant Vakarinei jūrai. Ropojo pasiramstydamas alkūnėmis ir keliais, palikdamas gilias duobes smėlyje. Matyt, vėjas irgi pūtė, nes kūną krėtė drebulys; tačiau jis girgėjo tik švokštimą iš savo plaučių.

Durys priartėjo.

Dar šiek tiek.

Pagaliau apie trečią tos ilgos padrikos dienos valandą, kai šešėlis išsitiesė jam iš kairės, šaulys pasiekė jas. Atsitūpęs permetė nuvargusiu žvilgsniu.

Šešių su puse pėdų aukščio, iš tvirto kietmedžio, nors artimiausias kietmedis galėjo augti mažiausiai už septynių šimtų mylių nuo čia. Rankena atrodė padaryta iš aukso, su raižiniu, kurį geriau įsižiūrėjęs šaulys pažino: ten šiepėsi babuino snukis.

Nei po rankena, nei kur kitur nesimatė skylės raktui.

Durys su vyriais, tik nežinia, prie ko jie pritaisyti, pagalvojo šaulys. *Tikras stebuklas, neįtikėtinas stebuklas, tik ar tai svarbu? Tu miršti. Artėja tavo paties stebuklas - vienintelis tikrai reikšmingas stebuklas, kuris svarbus kiekvienam vyrui ar moteriai gyvenimo pabaigoje.*

Tačiau ir tai buvo nesvarbu.

Šitos durys. Durys, kur neturėtų būti jokių durų. Jos tiesiog stovėjo ant rupaus smėlio virš potvynio linijos amžinos nelyginant pati jūra ir metė šešėlį į rytų pusę, kai saulė slinko vakarop.

Dviejų trečdalių aukštyje nuo žemės juodomis raidėmis Aukštąja Kalba buvo užrašyta:

KALINYS

Demonas jį apsėdo. To demono vardas yra HEROINAS.

Šaulys išgirdo žemą kaukimą. Iš pradžių palaikė tai vėju arba karščiuojančios galvos išdaiga, bet netrukus įsitikino, jog tai motoro ūžimas... ir jis sklinda už tų durų.

Tada atidaryk jas. Jos neužrakintos. Pats žinai.

Tačiau užuot žengęs pro duris, nerangiai nušlubčiojo aplinkui jas į kitą pusę.

Kitos pusės *nebuvo.*

Tik pilkas smėlis, besidriekiantis į abi puses. Tik bangos, kriauklės, potvynio linija, paties palikti pėdsakai - kul-

nų žymės ir alkūnių paliktos duobutės. Jis pažvelgė dar kartą ir išpūtė akis. Durų nesimato, bet šešėlis nuo jų krenta.

Rolandas ketino kelti dešinę ranką - o, kaip sunku jai buvo susitaikyti su nauja role likusiame gyvenime, - nuleido ją ir pakėlė dešinę. Pagrabaliojo pirštais, tikėdamasis surasti kažką tvirta.

Jeigu rasiu, pabelsiu į nieką, pagalvojo šaulys. *Koks įdomus užsiėmimas prieš mirtį!*

Tačiau ranka grybštelėjo orą gerokai toliau, nei turėjo stovėti durys, kad ir nematomos.

Nėra kur pabelsti.

Ir motorų ūžesys, - jeigu toks išties sklido, - nutilo. Liko tik vėjo šniokštimas, mūša ir spengimas ausyse.

Šaulys iš lėto grįžo atgal, jau pamanęs, jog viskas pasivaideno...

Jis sustojo.

Vieną akimirką jis žvelgė į vakarus, į atsiritančią plieninę bangą, o kitą sekundę vilnį užstojo storos durys. Pamatė spyną, kuri taip pat atrodė iš aukso, su velke, kyšančia it metalinis liežuvis. Rolandas pakreipė galvą per colį į šiaurę, ir durys vėl pranyko. Grįžo į pradinę padėtį - ir pamatė jas vėl. Durys ne *atsirado*, o tikrai stovėjo tenai.

Jis lėtai apėjo duris iš priekio. Galėjo pamėginti ir iš kitos pusės, bet tenai tikrai būtų nugriuvęs.

Įdomu, ar galėčiau pro jas įžengti iš tuščiosios pusės?

Taip, buvo ko stebėtis, bet tiesa paprasta: ant nesibaigiančio jūros kranto stovi vienerios durys ir išeitys tik dvi: jas arba atidaryti, arba palikti uždarytas.

Šaulys šyptelėjo mintyse pagalvojęs, kad galbūt nemirs taip greitai, kaip manė. Jeigu taip, kodėl ima tokia baimė?

Jis paėmė už rankenos kaire ranka. Durys prasivėrė.

Šaulys tikėjosi pamatyti už jų ką tik nori, tik ne tai.

Jis nustėro, pirmą kartą išgąstingai riktelėjo ir užtrenkė duris. Jos neturėjo į ką su triukšmu užsitrenkti, tačiau vis vien garsiai pokštelėjo, pabaidydamos ant akmenų sutūpusius jūros paukščius.

5

Tai, ką jis išvydo, buvo žemė iš neįsivaizduojamo atstumo - tūkstančių mylių. Jis išvydo debesų šešėlius, krentančius ant jos paviršiaus, plaukiančius tarsi sapnai. Rolandas išvydo tai, ką galėtų matyti vanagas, pakilęs tris kartus aukščiau nei įprastai.

Žingsnis pro tas duris reiškia kritimą žemyn, ilgas riksmo minutes ir smigimą į žemę.

Ne, matei kai ką daugiau.

Jis apsvarstė viską, sudribęs ant smėlio ir pasidėjęs sužeistąją ranką ant kelių. Uždegimas pakilo jau virš alkūnės. Uždegimas netruks pasiekti ir jo širdį.

Galvoje nuskambėjo Korto balsas:

Klausykitės, kirminai. Klausykitės, nes vieną dieną tai gali išgelbėti jums gyvybę. Niekad nematote visko, kas yra. Viena iš priežasčių, kodėl jus atsiuntė pas mane, tai parodyti jums, jog matote ne viską, į ką žiūrite. O nematote todėl, kad esate išsigandę, kaunatės, bėgate arba krušatės. Nė vienas žmogus nemato visko, į ką žiūri, bet prieš tapdami šauliais - kalbu apie tuos, kurie nepasitrauks į vakarus, - jūs sugebėsite vieną kartą dirstelėję pamatyti daugiau, nei kai kurie žmonės per visą gyvenimą. O tai, ko nespėjote pamatyti iš pirmo žvilgsnio, pamatysite vėliau, mintyse. Jeigu, žinoma, gyvensite pakankamai ilgai, kad galėtumėte viską prisiminti. Nes skirtumas tarp matymo ir nematymo kai kam gali kainuoti gyvybę.

Jis regėjo žemę iš begalinio aukščio (ir nuo to reginio galva sukosi labiau nei vyro juodu apdaru parodytoje vizijoje, nes tai, ką jis matė čia, yra tikra), ir iškankintas jo protas užfiksavo, jog žemė, kurią jis mato, nėra nei dykuma, nei jūra, o neįtikėtinai vešli, žalia lyguma, išvagota upeliukų, dėl kurių ji panėšėjo į pelkę, tik...

Kai kas praslydo pro tavo akis, rūsčiai prikišo Kortas. *Matei daugiau!*

Taip.

Jis matė kažką balta.

Baltus rėmus.

Bravo, Rolandai! - suriko Kortas jo galvoje, ir šaulys tartum pajuto kietos jo rankos spustelėjimą. Jis susiraukė.

Vadinasi, jis žiūrėjo pro langą.

Šaulys iš paskutiniųjų atsistojo, pasilenkė, jausdamas deginimą delne. Tada vėl atidarė duris.

6

Vaizdas, kurio jis laukė - žemė iš begalinio aukščio, - buvo dingęs. Dabar jis žiūrėjo į žodžius, kurių nesuprato. Nors kažkas buvo pažįstama, tarsi Didžiosios Raidės būtų kažkaip iškraipytos...

Vis žodžių matėsi kažkokios transporto priemonės be arklio, mašinos su motoru, kokios egzistavo pasaulyje prieš jam pasislenkant, piešinys. Staiga Rolandas prisiminė tai, ką jam pasakojo tarpstotėje užhipnotizuotas Džeikas.

Tas vežimas su besijuokiančia kailiniuota moterimi šalia galėjo būti toks, koks pervažiavo Džeiką jo keistame pasaulyje.

Čia ir yra tas kitas pasaulis, staiga suprato šaulys.

Staiga vaizdas...

Jis nepasikeitė, tik pajudėjo. Šaulys susverdėjo, pajuto supimą. Žodžiai ir piešinys pasitraukė, dabar jis matė patalpą su dviem kėdžių eilėmis. Dalis jų buvo tuščios, kitose sėdėjo vyrai keistais drabužiais. Lyg ir kostiumai, tik anksčiau nematyti. Ant jų kaklų kabojo kažkas panašaus į kaklaskarę, bet šaulys nebuvo tokių matęs. Ir, iš visko sprendžiant, nė vienas vyras nebuvo ginkluotas - nesimatė nei durklo, nei kardo, jau nešnekant apie šaunamąjį ginklą. Kas čia per patiklios avelės? Dalis skaitė smulkiomis raidelėmis primargintus popierius (tarp jų buvo įsimaišęs vienas kitas paveikslėlis), o kiti rašė nematytomis plunksnomis. Bet šaulį nustebino ne plunksnos. *Popierius*. Jis gyveno pasaulyje, kur popierius buvo aukso kainos. Dar niekad gyvenime jis nebuvo regėjęs tiek popieriaus. Net ir dabar

vienas vyras išplėšė popieriaus lapą iš gelsvo bloknotėlio ir suglamžė, nors buvo primarginęs tik vienos pusės viršuje, jau nekalbant apie kitą pusę. Šaulio liga dar nebuvo tiek nusilpninusi, kad jis nepajustų siaubo ir pasipiktinimo dėl tokio išlaidavimo.

Už vyrų bolavo išlenkta balta siena su eile langų. Keli buvo užtraukti užuolaidomis, už kitų mėlynavo dangus.

Prie durų priėjo moteris, vilkinti nematyta uniforma. Skaisčiai raudona, kostiumas susidėjo iš kelnių ir palaidinės. Šaulys matė vietą, kur jos kojos susijungia. Jam niekad neteko matyti tos vietos pas apsirengusią moterį.

Moteris priėjo taip arti durų, jog Rolandas, pamanęs, kad ji žengs pro jas, atsitraukė per žingsnį ir vos nenugriuvo. Ji žvelgė į jį laisvai, kaip moteris, kuri nepriklauso niekam, tik pati sau. Bet ne laisvumas sudomino šaulį. Jį nustebino tai, jog moters veido išraiška nepasikeitė. Juk moteris - o ir vyras, - negali abejingai spoksoti į purviną, sverdėjantį, išsekusį vyrą su ant klubų sukryžiuotais pistoletais, krauju permirkusiu skuduru apsukta ranka ir džinsais, sudraskytais taip, tarsi būtų pakliuvę po diskiniu pjūklu?

- Gal norėtumėte... - paklausė moteris. Ji pasakė dar kažkokį žodį, tik šaulys gerai jo nesuprato. Greičiausiai reiškiantį maistą arba gėrimą. Ta raudona medžiaga ne medvilnė. Šilkas? Panašu į jį, tik...

- Džino, - atsakė balsas, ir šaulys suprato tą žodį. Staiga jis suprato dar kai ką.

Tai ne durys.

Tai *akys*.

Kad ir kaip beprotiškai skambėtų, jis žvelgė į vežimą, skrendantį dangumi. Žvelgė kažkieno akimis.

Kieno?

Jis žinojo ir tai. Rolandas žvelgė *kalinio* akimis.

Antra dalis

Edis Dynas

1

Lyg patvirtindamas tą beprotišką šaulio spėjimą, vaizdas netikėtai pakilo ir nukrypo šalin. Vėl ėmė suktis galva, tarytum jis stovėtų ant visaip sukiojamos plokštumos su ratukais. Pro duris praplaukė kėdžių eilė, žvilgsnis praslinko pro vietą, kur stovėjo kelios tokiomis pat raudonomis uniformomis vilkinčios moterys. Tas kambarėlis buvo pilnas visokių metalinių daiktų, ir Rolandas norėjo sulaikyti žvilgsnį, kad nepaisydamas skausmo ir nuovargio apžiūrėtų tuos neregėtus mechanizmus. Vienas šiek tiek priminė krosnį. Anksčiau matyta moteris jau pylė džino, kurio užsiprašė tas balsas. Buteliukas, iš kurio ji pylė, buvo labai mažas. Stiklinis. O indas, į kurį liejosi skystis, tik priminė stiklą, bet šaulys dėl to abejojo.

Tačiau vaizdas pajudėjo, neleidęs jam įžiūrėti daugiau. Dar vienas svaigus posūkis ir jis atsidūrė priešais metalo duris. Pailgame ovale degė ženklas. Tą žodį šaulys sugebėjo perskaityti: NEUŽIMTA.

Vaizdas pakrypo mažumėlę žemyn. Iš dešinės akiratyje pasirodė ranka ir suėmė rankeną. Jis pastebėjo mėlynų marškinių rankogalį, paraitotą taip, kad matėsi juodų gaurų kraštelis. Pirštai ilgi. Ant vieno žiedas su akmeniu, kuris galėjo būti tiek rubinas, tiek raudono stiklo gabalas. Šaulys buvo linkęs tikėti antrąja versija: akmuo buvo per stambus, kad būtų tikras.

Metalinės durys atsidarė, ir prieš šaulio akis atsivėrė keisčiausias tupykla, kokią jam teko kada matyti. Viskas iš metalo.

Metalinių durų kampas pralėkė pro duris paplūdimyje. Rolandas girdėjo velkės trakštelėjimą, po kurio sekė dar

vienas iš tų svaigių posūkių. Šaulys nusprendė, kad vyras, kurio akimis jis viską regi, užsirakino už nugaros.

Po to vaizdas pasisuko - ir Rolandas dabar žvelgė į veidrodį, į kartą jau matytą veidą... Taro kortoje. Tos pačios tamsios akys ir juodų plaukų sruoga. Veidas ramus, bet išbalęs, o akyse, tose, pro kurias dabar žiūrėjo, - Rolandas pastebėjo siaubo, regėto kortoje, atspindį.

Vyras drebėjo.

Jis taip pat serga.

Tada prisiminė Nortą, žolės valgytoją iš Tulo.

Prisiminė pranašą.

Demonas jį apsėdo.

Šaulys spėjo, kad žino, kas tas HEROINAS: kažkas panašaus į nelabojo žolę.

Truputį liūdna, a?

Nesusimąstęs, tiesiog paklusdamas impulsui, kuris padarė jį paskutiniu iš visų, vieninteliu, keliaujančiu toliau po to, kai Ketbertas ir kiti mirė, pasidavė, nusižudė, išdavė ar tiesiog atsisakė minties apie Bokštą; paklusdamas vieninteliam sprendimui, kuris pervedė jį per dykumą ir lydėjo daugelį metų prieš ją, šaulys peržengė durų slenkstį.

2

Edis užsisakė džino su toniku - gal ir ne pati geriausia mintis keliauti pro Niujorko muitinę girtam, bet kai jau pradedi, negali sustoti, ir jam *kažko* reikėjo.

Kai tau reikia nusileisti žemyn ir negali rasti lifto, kartą pasakė jam Henris, *daryk tai, kaip išmanai. Netgi jeigu tektų raustis kastuvu.*

Kai stiuardesė nuėjo vykdyti užsakymo, jis pajuto tuoj vemsiąs. Gal ir ne, bet geriau apsidrausti. Eiti pro muitinę su dviem svarais gryno kokaino po pažastimis ir džino kvapeliu ne itin gerai; bet jeigu eisi dar ir su vėmalais, džiūstančiais ant kelnių - katastrofa. Geriau apsidrausti. Šleikštulys tikriausiai praeis, o atsarga gėdos nedaro.

Bėda ta, kad jis badėsi. Badėsi, o ne *sėdėjo ant ada-*

tos. Tai dar vienas išminties trupinėlis iš kietojo narkošos Henrio Dyno lobyno.

Jie sėdėjo viršutinio aukšto balkone dar neužkaifavę, bet jau pasiruošę tam, saulė šildė jų veidus, buvo taip gera... tais senais gerais laikais, kai Edis dar tik pradėjo uostyti, o Henris ką tik priėmė pirmąją savo adatą.

Visi šneka apie "lomkes", kalbėjo Henris, *bet viskas nuo kažko prasideda*. Jis minėjo terminus "atvėsintas kalakutas" ir "šaldytas kalakutas".

Edis baisiai kvatojosi, nes tiksliai žinojo, apie ką kalba Henris - tai abstinecijos sindromas žargoniškai. Tačiau tas tik išspaudė šypseną.

Iš dalies atvėsintas kalakutas blogiau nei šaldytas, pasakė Henris. *Kai prasideda lomkės, tu bent ŽINAI, kad šliaukuosi, ŽINAI, kad purtysies, prakaituosi, kol imsi skęsti savo prakaite. O atvėsintas kalakutas yra laukimas.*

Edis prisimena paklausęs Henrio, kaip vadinasi atvejis, kai adata narkomaną (tuo metu, o tai buvo prieš šešiolika mėnesių, jie prisiekinėjo vienas kitam, kad jais niekad netaps) gerokai užkaitina.

Tai keptas kalakutas, atsakė Henris ir pats nustebo netikėtai ištaręs kažką juokingiau nei pats tikėjosi. Jie pasižiūrėjo vienas į kitą ir ėmė staugti iš juoko. Keptas kalakutas, kaip juokinga, tiktai ne dabar.

Edis nuėjo palei krėslų eiles į lėktuvo priekį, patikrino, ar tualetas neužimtas ir atidarė duris.

Ech, Henri, didysis narkoša broliuk, jei jau prakalbome apie mūsų plunksnotuosius draugus, gal norėtum išgirsti keptos žąsies *apibrėžimą? Tai būna tada, kai Kenedžio muitininkas nusprendžia, jog atrodai kažkaip keistai, arba jie turi šunis, sušniukštinėjančius narkotikus, ir šie ima skalyti, myžčioti ant grindų, kone pasismaugia ant savo grandinių, verždamiesi prie tavęs, ir kai muitinės pareigūnai, išvertę tavo mantą, nusiveda tave į mažą kambariuką ir paklausia, ar negalėtumėte nusirengti savo marškinius. Tu atsakai, aš nieko prieš, bet, vaikinai, Bahamuose aš peršalau, o čia gerokai vėsu, todėl bijau susigriebti plaučių uždegimą. Jie atsako, puiku, tik ar visuomet taip*

prakaituojate smarkiai kondicionuojamose patalpose, misteri Dynai, ir malonėkite nusirengti greičiau. Tu nusirengi, o jie vėl siūlo nusivilkti ir marškinėlius, nes, atrodo, turite kažkokių sveikatos problemų, tie patinimai po pažastimis primena limfmazgių auglius ar kažką tokio. Tu net nesistengi neigti, nes tai tas pat, kas centriniam gaudyti už ribos skriejantį kamuoliuką, - jam telieka apsisukti ir žiūrėti - nulėkė, tai nulėkė. Todėl nusivelki marškinėlius ir štai, tik pažiūrėkite, tu laimingas vaikis, čia ne augliai, nors juos galima pavadinti visuomenės kūno augliais, cha-cha-cha, šie dalykėliai labai primena lipnia juosta priklijuotus maišelius. O dėl kvapo nesijaudink, čia tik žąsis. Kepta.

Jis pasuko užraktą sau už nugaros. Lempa virš galvos suspindo ryškiau. Tykiai ūžė lėktuvo varikliai. Jis pasisuko į veidrodį, norėdamas patikrinti, kaip atrodo, ir staiga apėmė siaubingas, nenumaldomas įsitikinimas, kad jis yra stebimas.

Ei, na jau, baik, ėmė raminti save jis. *Turėtum būti mažiausiai linkęs į paranoją pasaulyje vaikinas. Juk dėl to tave ir pasirinko. Juk...*

Ir jis netikėtai suprato, jog veidrodyje mato ne savo kaštonines akis, sudaužiusias tiek širdžių ir atvėrusias kelią tarp tiek dailių kojų per paskutinį trečdalį jo nugyventų dvidešimt vienerių metų, o kažkokio nepažįstamojo. Ir ne rudas, o šviesiai mėlynas lyg blunkančių “Levis” džinsų. Tos akys buvo ledinės, griežtos, tiriančios. Teroristo akys.

O jose, aiškiai matė Edis, atsispindi žemyn į bangą krintanti ir kažką pastverianti žuvėdra.

Vaikinas spėjo pagalvoti: “Kas čia po paraliais?”, o kitą akimirką suprato, jog tas šleikštulys neišnyks; anksčiau ar vėliau jis vis vien apsivems.

Bet lenkdamasis Edis pastebėjo, kaip tos žydros akys pranyksta... o prieš tai jis pajuto keistą susidvejinimo jausmą... ar, greičiau, jausmą, kad yra *užvaldytas* kaip mergaitė “Egzorciste”.

Savo sąmonėje jis aiškiai išgirdo svetimą mintį, kilusią ne jam pačiam, o sklindančią tarsi per radiją: *Aš perė-*

jau. Aš esu dangaus vežime.

Buvo dar kažkas, tik Edis neišgirdo. Jis kaip įmanydamas tyliau vėmė į kriauklę.

Kai baigė, nespėjo nusišluostyti lūpų, ir atsitiko ligi šiol nepatirtas dalykas. Vienas kraupus mirksnis buvo tuščias - nebuvo nieko. Lyg laikraščio pastraipoje baltai uždažyta eilutė.

Kas tai? - bejėgiškai pagalvojo Edis. *Kas čia per velniava*?

Tada suėmė naujas pykinimo priepuolis; o ir gerai; kad ir kokias neigiamas puses turėtų vėmimas, vienas aspektas yra teigiamas: kol vemi, negali galvoti apie nieką kitą.

3

Aš perėjau. Aš esu dangaus vežime, pagalvojo šaulys. O po sekundės: *Jis mato mane veidrodyje*!

Rolandas atsitraukė; ne išėjo, o tik atšlijo, nulindo kaip vaikas į patį ilgo kambario galą. Jis buvo dangaus vežime; jis buvo kitame žmoguje. Kalinyje. Iš pradžių, kai jis stovėjo *priekyje* (kitaip nusakyti tos būsenos nepajėgė), šaulys buvo daugiau nei viduje; jis beveik buvo tas vyras. Jautė jo ligą, suprato, kad tas tuoj ims žiaukčioti. Rolandas suprato, jog prireikus gali kontroliuoti to vyro kūną. Tada pats kentės jo skausmus, ant jo jodinės tas demonas-beždžionė, tačiau tai *įmanoma.*

Bet galima likti ir čia, nepastebėtam.

Kai vėmulio priepuolis praėjo, šaulys šoko priekin - šį kartą tiek, kiek galėjo. Jis menkai išmanė savo situaciją, o veikti tokiomis sąlygomis yra labai pavojinga, tačiau jam reikėjo kai ką išsiaiškinti, ir tai nusvėrė galimas pasekmes.

Ar durys, pro kurias jis atėjo į šitą pasaulį, tebėra?

Jeigu taip, ar fizinis jo kūnas tenai, sukniubęs, be sąmonės, mirštantis, ar dar veikia jo plaučiai, širdis, nervai? Jeigu kūnas dar gyvas, funkcionuos tik iki nakties. Tada pasirodys vėžiagyviai ir paklausinėję suris kaip naktipiečius.

Jis staigiai grįžtelėjo savo galva.

Durys tebestovėjo tenai, už jo nugaros, stovėjo atvertos į jo pasaulį, su staktomis, dingstančiomis metalinės tupyklos pliene. Ir išties, jis, Rolandas, paskutinysis šaulys, tysojo ant šono, surietęs aptvarstytąją ranką prie pilvo.

Aš kvėpuoju, pagalvojo Rolandas. *Turiu grįžti ir persikelti čia. Bet prieš tai reikia kai ką nuveikti...*

Jis paliko kalinio sąmonę ir atsitraukė, atidžiai stebėdamas, ar tas jaučia kokią nors permainą.

4

Kai nustojo pykinti, Edis liko pasilenkęs virš kriauklės smarkiai užmerktomis akimis.

Atsijungiau minutei. Nežinau, kas man buvo. Ar aš buvau atsigręžęs?

Sugrabaliojęs svirtelę paleido šaltą vandenį. Neatsimerkęs apsišlakstė skruostus ir kaktą. Bet trauktis nebuvo kur - ir Edis pažvelgė į veidrodį.

Į jį žvelgė jo paties akys.

Galvoje neskambėjo jokie svetimi balsai.

Dingo jausmas, kad yra stebimas.

Buvai atsijungęs, Edi, paaiškino išmintingasis narkoša Henris. *Taip neretai pasitaiko vėstančiam kalakutui.*

Edis dirstelėjo į laikrodį. Iki Niujorko pusantros valandos. Lėktuvas turi leistis 4:05 vietos laiku, pačiu karščiausiu metu. Laikas ruoštis spektakliui.

Jis grįžo į savo vietą, gėrimo stiklinaitę rado ant lentynėlės. Nurijus antrą gurkšnį pasirodė palydovė ir pasiteiravo, ar dar kuo nors galėtų pasitarnauti. Jis prasižiojo tarti “ne”... ir tada pasikartojo tas užmaršties momentas.

5

- Norėčiau ko nors užkąsti, - ištarė šaulys Edžio Dyno burna.

- Karštus duosime po...

- Aš tikrai mirštu iš bado, - nemeluodamas pasakė šaulys. - Bet ką, nors ir sukeptinį.

- Sukeptinį? - nustebo moteris su uniforma. Šaulys pasikuitė kalinio galvoje. Sumuštinis... žodis buvo toli it murmesys galinėse eilėse.

- Sumuštinį, - pasitaisė Rolandas.

Moteris abejojo:

- Na... aš turiu žuvies, tuno...

- Tiks, - suskubo atsakyti šaulys, nors niekad nebuvo girdėjęs apie tokią žuvį. Bet išmaldos nepasirinksi.

- Jūs atrodote išblyškęs, - pastebėjo palydovė. - Ar tik nepykina nuo skrydžio?

- Tai alkis kaltas.

Moteris profesionaliai išsišiepė:

- Pasistengsiu ką nors sumedžioti.

Sumedžioti? - nustebo šaulys. Jo pasaulyje *medžioti* žargonu reiškė paimti moterį jėga. Tiek to. Maisto bus. Jis neįsivaizdavo, ar galės pranešti jį pro tas duris išbadėjusiam savo kūnui, bet ne viskas iš karto. Ne viskas.

Sumedžioti, dar kartą pakartojo jis mintyse, ir Edis Dynas papurtė galvą lyg negalėtų tuo patikėti.

Šaulys vėl atsitraukė.

6

Nervai, patikino jį didysis žynys ir garsus narkoša. *Nervai, kas daugiau. Visas atvėsinto kalakuto pojūčių rinkinys*.

Bet jeigu kalti nervai, kodėl jį apėmė tas keistas mieguistumas. Keistas, nes turėtų nenustygti vietoje, būti sudirgęs; jeigu ne dėl Henrio "atvėsinto kalakuto" būklės, tai dėl fakto, jog rengiasi pranešti pro JAV muitinę du svarus kokaino, o už tai atseikėja mažiausiai dešimtį metelių federalinio kalėjimo. Ir dar tie keisti sąmonės trūkinėjimai...

Vis dėlto jis norėjo miego.

Gurkštelėjo dar viskio ir užsimerkė.

Kodėl tu atsijungei?

Neatsijungiau, nes palydovės būtų sulėkusios gaivinti su visa savo amunicija.

Vadinasi, atmintis trūkinėja. *Ir taip, ir anaip ne kas. Anksčiau to nepasitaikydavo.* Užsikaifuodavai, *taip, tik atmintis netrūkinėjo.*

Ir kažkoks keistas jausmas dešinėje plaštakoje. Maudžia kažkaip, lyg užvožus plaktuku.

Edis pajudino ranką nepramerkdamas akių. Neskauda. Nemaudžia. Ir žydrų teroristo akių nėra. O atminties plyšiai tėra atvėsinto kalakuto būsenos ir to, ką didysis žynys ir taip toliau pavadintų kontrabandininko karštine, kombinacija.

Bet aš vis tiek užmigsiu, pagalvojo jis. *Ką tu į tai?*

Priešais akis it balionas išplaukė Henrio veidas. *Nesijaudink*, prabilo jis. *Viskas bus gerai, broliuk. Nuskrisi į Nasau, apsigyvensi "Aquinas" viešbutyje, penktadienio vakare pasirodys žmogus. Geras žmogus. Jis patikrins tave, paliks tau pakankamai miltelių, kad pratrauktum savaitgalį. Sekmadienio vakare jis atneš tau koką, o tu atiduosi raktą nuo seifo. Pirmadienį ryte atliksi maršrutą, kaip mokė Balazaras. Jis sumokės; jis žino, kaip tai daroma. Pirmadienio vidurdienį tu išskrendi ir su nekaltu savo snukučiu praslysti pro muitinę. Dar saulei nenusileidus mes kirsime steikus "Sparkse". Malonus pasivaikščiojimas, ne daugiau.*

Tačiau tas pasivaikščiojimas nebuvo jau toks malonus.

Bėda buvo ta, kad jie su Henriu yra kaip Čarlis Braunas ir Liusi*. Vienintelis skirtumas, kad Henris retsykiais palaikydavo kamuolį, kad Edis galėtų jį spirti. Ne visuomet, bet retsykiais palaikydavo. Kartą apsvaigęs nuo heroino dozės Edis norėjo parašyti Čarlzui Šulcui laišką. *Brangus misteri Šulcai*, parašytų jis, *Jūs perdedate, leisdami Liusei VISUOMET pakelti kamuolį paskutinę sekundę. Ji kartą kitą turėtų jį nuleisti. Suprantate, tai būtų netikėta pačiam Čarliui Braunui. Ji leistų jam spirti tris, keturis kartus, po to mėnesį ne ir vėl, po to dar kartą su savaitės*

---

*Populiarūs PEANUTS komiksų veikėjai. Autorius - Čarlzas Šulcas.

pertrauka, suprantate? Tas tai TIKRAI užknistų vyruką, tiesa?

Jau Edis tai žinojo, kad užknistų.

Iš patirties žinojo.

Geras žmogus, sakė Henris, bet tipas, kuris pasirodė, buvo liguistai geltonas, kalbėjo su britišku akcentu, nešiojo žandenas kaip iš penktojo dešimtmečio filmų ir visi geltoni jo dantys buvo pakrypę vidun it labai senų spąstų smaigaliai.

- Turite raktą, senjore? - paklausė jis su tuo britišku akcentu, kuris primena paskutinius metus koledže.

- Raktas saugus, jeigu apie tai klausiate, - atsakė Edis.

- Tai duokite man jį.

- Nieko nebus. Jūs turite duoti man kai ką savaitgaliui. Sekmadienio vakare turite man kai ką atnešate. Aš atiduodu jums raktą, o pirmadienį jūs nueinate su juo į miestą ir kažką pasiimate. Ką, aš nežinau, nes tai ne mano reikalas.

Staiga išgeltėlio rankoje atsirado mažas plokščias automatinis pistoletas.

- Kodėl jums neatidavus jo, senjore? Sutaupyčiau laiko ir pastangų, o jūs išneštumėte savo kailį.

Kad ir narkomanas, Edis Dynas nebuvo skystablauzdis. Henris tai žinojo; dar svarbiau, kad tai suprato ir Balazaras. Todėl jį ir pasiuntė. Dauguma jų manė, kad jis sutiko važiuoti dėl to, kad sėdi ant adatos. Tai visi žinojo, tačiau tik Henris žinojo, jog Edis būtų skridęs, net jei nevartotų pats. Dėl brolio. Balazaras nespėjo to išsiaiškinti, užtat velniop tą Balazarą.

- Gal padėsi šitą daikčiuką, sutrauka? - atšovė Edis. - O gal nori, kad Balazaras atsiųstų ką nors, kas išlaupytų tavo akutes surūdijusiu peiliu?

Džiūsna išsišiepė. Ginklas dingo kaip į vandenį, jo vietoje pasirodė mažas vokelis. Padavęs jį Edžiui išgeltėlis tarė:

- Pajuokavau.

- Kaip žinai.

- Susitiksim sekmadienio vakare. - Ir pasuko prie

durų.

- Manau, tau verčiau palaukti.

Geltonodis atsigręžė pakėlęs antakius:

- Manai, nesugebėsiu išeiti, jeigu norėsiu?

- Aš manau, kad jeigu tu išeisi ir čia pasirodys besąs mėšlas, aš išvažiuosiu rytoj. O tu liksi iki kaklo šūde.

Tipas susigūžė. Atsisėdęs į vienintelę kambario kėdę laukė, kol Edis atplėšęs voką išpurtė truputį rudų miltelių. Jie atrodė bjauriai. Edis pakėlė akis į išgeltėlį.

- Žinau, kad atrodo, lyg grynos srutos, bet tik iš išorės, - pasiaiškino tas. - Milteliai geri.

Edis išplėšė lapelį iš bloknotėlio, atskyrė juo truputį miltelių, po to įtrynė pirštu į gomurį. Po sekundės išspjovė į šiukšliadėžę.

- Nori mirti? Ką? Sugalvojai paskutinį norą?

Geltonodis pabalo:

- Geriau nieko nėra.

- Rytoj išskrendu, - pagrasino Edis. Tai buvo melas, bet jis buvo įsitikinęs, jog šitas tipas neturės kaip patikrinti. - "TWA" linijomis. Pats pasirūpinau, jeigu tektų susitikti su tokiu mulkiu, kaip tu. Man kas. Tik geriau. Mane ne tam siuntė.

Išgeltėlis sėdėjo ir mąstė. Edis sėdėjo ir darė viską, kad nesujudėtų. Nors nepajėgė nustygti vietoje, norėjo čiuožt, šokinėti, trypčiot ir kasytis. Jautė, kad net akys baigia sutekėti į tų rudų miltukų krūvelę, nors žinojo, kad ten nuodas. Paskutinę dozę Edis paėmė dešimtą ryto, nuo to laiko praėjo tiek pat valandų. Bet jeigu jis bent krustels, situacija pasikeis. Tas tipas ne tik mąsto, bet ir stebi, stengiasi išsiaiškinti, kaip giliai jis įklimpęs.

- Galbūt pavyks ką nors rasti, - pagaliau ištarė jis.

- Kodėl tau nepabandžius? - atsakė Edis. - Bet prieš vienuoliktą aš išjungiu šviesą, užkabinu ant durų kortelę "Prašome netrukdyti" ir įspėju registratūrą, kad tuos, kurie baladosis į mano duris, apsauga vytų lauk.

- Na, tu ir šiknius, - iškošė pageltėlis tuo savo nepamirštamu britišku akcentu.

- Ne, - atkirto Edis, - tu tikėjaisi šikniaus. O atėjo ne pirštu penimas. Būsi čia prieš vienuoliktą su tuo, ką galiu panaudoti, - nebūtinai ekstra klasės, kad bent jau padoru būtų, - arba tau galas, sutrauka.

7

Pageltėlis grįžo prieš vienuoliktą; pasirodė neįpusėjus dešimtai. Edis spėjo, kad tie milteliai jau iš karto gulėjo jo automobilyje.

Šįkart daugiau miltukų. Ne baltų, tačiau bent jau dramblio kaulo spalvos, o tai visai pakenčiama.

Edis paragavo. Pasirodė, kad nieko. Ką ten - geriau negu gerai. Labai gerai. Susisukęs vamzdelį iš popieriaus jis patraukė nosimi.

- Ką gi, iki sekmadienio, - mestelėjo pašokdamas nuo kėdės geltonodis.

- Palauk, - sustabdė Edis, lyg pats turėtų ginklą. Iš tiesų taip ir buvo. Tas ginklas buvo Balazaras. Enrikas Balazaras buvo stambaus masto dileris nuostabiame Niujorko narkotikų pasaulyje.

- *Palaukti*? - Pageltėlis atsigręžė ir pasižiūrėjo kaip į beprotį. - *Ko*?

- Na, tiesą sakant, aš rūpinuosi tavimi, - pareiškė Edis. - Jeigu aš susirgsiu nuo to, ką dabar sutraukiau, tau galas. Jeigu mirčiau, tau galas bet kokiu atveju. Aš tik pamaniau: jeigu man pasidarytų truputį negera, galėčiau tau leisti pasitaisyti. Na, žinai, kaip toje pasakoje apie berniuką su lempa ir tris norus.

- Nuo šito nesusirgsi. Čia Kinijos Baltasis.

- Jeigu čia Kinijos Baltasis, - atsakė Edis, - aš - Dvaitas Gudenas.

- Kas?

- Tiek to.

Pageltėlis atsisėdo. Edis sėdėjo priešais viešbučio staliuką pasidėjęs baltų miltelių krūvelę (pirmieji jau seniai išplaukė kanalizacija). Per televizorių "Breivzus" taršė

“Metsai”, “VTBS” ir didelės palydovinės lėkštės ant “Aquinas” viešbučio stogo dėka. Edis pajuto ramybę, išplaukiančią iš sąmonės gelmių... Nors gerai žinojo, kad ta ramybė atslenka iš pluošto nervų jo stuburo apačioje, vietos, kur įprotis prie heroino sukelia nenatūralų nervų kamieno pastorėjimą.

Nori greitai išgyti? kartą paklausė jis Henrio. *Susilaužyk stuburą, Henri. Nustos judėti kojos, tavo daikčiukas irgi nebeveiks, užtat akimoju praeis noras švirkštis.*

Henriui tai nepasirodė juokinga.

Jeigu jau atvirai, Edžiui didelio juoko taip pat nekėlė. Kai vienintelis greitas būdas atsikratyti beždžionės, jojančios tau ant sprando, yra susilaužyti stuburą virš to nervų pluošto, turi reikalų su rimta beždžione. Ne kokiu kapucinu, ne mielu talismanu, o piktu senu babuinu.

Edis ėmė čiaudėti.

- Gerai, - ištarė pagaliau. - Tinka. Galite palikti patalpas, sutrauka.

Pageltėlis atsistojo.

- Aš turiu draugų, - įspėjo jis. - Jie gali ateiti ir tave patvarkyti. Dar maldausi, kad išklausyčiau, kur yra raktas.

- Tik ne aš, bičiuli, - atsakė Edis. - Ne aš. - Ir nusišypsojo. Nežinia, kaip ta šypsena atrodė, bet neturėjo būti labai miela, nes geltonodis mikliai paliko patalpas, net neatsigręžęs per petį.

Kai Edis Dynas įsitikino, jog liko vienas, skubiai įtraukė dozę.

Tvarkelė.

Jis užmigo.

8

Kaip dabar.

Šaulys, tūnąs šito žmogaus sąmonėje (žmogaus, kurio vardo dar nežinojo, nes tipas, kurį kalinys pavadino “sutrauka”, jo nežinojo, todėl ir neištarė nė karto), stebėjo visa tai kaip vaidinimą vaikystėje, dar prieš tai, kai pasaulis

pasikeitė... Jeigu Rolandas būtų matęs judančius paveikslėlius, pirmiausia sulygintų matytą reginį su filmu. Visa tai, ko iš tiesų nematė, jis galėjo paimti iš kalinio sąmonės, nes jų asociacijos buvo nepaprastai panašios. Tačiau dėl vardo iškilo sunkumų. Kalinio brolio vardą jis žinojo, o paties žmogaus - ne. Suprantama, vardas - slaptas dalykas, sklidinas galios.

Bet ne vardas svarbiausia. Svarbiausia, kad tas žmogus silpnas. Tačiau po tuo silpnumu kaip geras ginklas palaidame smėlyje paslėptas plienas.

Šis žmogus šauliui skaudžiai priminė Ketbertą.

Kažkas ateina. Kalinys miegojo ir negirdėjo, tad šaulys vėl ėmėsi iniciatyvos.

9

Nieko sau, pagalvojo Džeinė. *Jis guodžiasi, kad yra išbadėjęs, o kai aš surandu ką pavalgyti, nes jis man mielas - užmiega.*

Bet keleivis - trečią dešimtį pradėjęs aukštas, švariais, kiek pablukusiais džinsais ir marškiniais vilkįs vaikinas - prasimerkė ir nusišypsojo.

- Dėkoju, - ištarė jis, ar kažką panašaus. Nuskambėjo kažkaip senoviškai... arba lyg kita kalba. *Kalba per miegus*, nutarė palydovė.

- Prašau. - Ji padovanojo gražiausią, kokią turėjo, šypseną, įsitikinusi, kad keleivis vėl užmigs ir sumuštinis liks nesuvalgytas iki pietų.

Ką gi, to ir reikėjo tikėtis, ar ne?

Ji grįžo į kambarėlį sutraukti dūmą.

Uždegė degtuką, pakėlė prie cigaretės, ir ranka nejučia sustojo, nes to jos nemokė tikėtis.

Man jis pasirodė mielas. Vis dėl tų akių. Rudų akių.

Bet kai vyras 3A krėsle atsimerkė, jos nebuvo rudos. Jos tapo mėlynos. Ir ne seksualiai žydros kaip Polo Njumano, ne, - šaltos it ledas. Jos...

- Ai!

Liepsna lyžtelėjo pirštus. Moteris greitai ją pakratė.

- Džeine? - paklausė Pola. - Kas atsitiko?

- Nieko. Užsisvajojau.

Ji užžiebė antrą degtuką ir prisidegė cigaretę. Nespėjo užtraukti dūmo, kai toptelėjo visai logiškas paaiškinimas. Jis su kontaktinėmis linzėmis. Kaip nesusiprotėjau? Tokiomis, kurios keičia akių spalvą. Nuėjo į tualetą. Tupėjo ten taip ilgai, kad ji ėmė abejoti, ar tik neužsupo; atrodė išblyškęs, lyg pykintų. O jis tik išsiėmė savo linzes, kad galėtų patogiau numigti. Visai logiška.

Tu kažką pajutai, prabilo balsas iš netolimos praeities. *Kažkokį spragtelėjimą. Pastebėjai kažką ne taip.*

Spalvotos kontaktinės linzės.

Džeinė Darning asmeniškai pažinojo per porą dešimčių žmonių, nešiojančių linzes. Dauguma jų dirbo avialinijose. Niekas nieko nekalbėjo, bet ji spėjo, jog keleiviai jaučia nepasitikėjimą lėktuvų personalui su akiniais - tai juos nervina.

Keli iš pažįstamų nešiojo spalvotas linzes. Jau ir paprastos linzės yra brangios, o spalvotos iš viso kainuoja pasakiškus pinigus. Ir tiek pinigų ryžosi išleisti tik moterys, tuščiagarbės moterys.

Na ir kas? Vaikinai taip pat gali būti tuščiagarbiai. Kodėl gi ne? Jis neblogos išvaizdos.

Ne. Ne itin. Mielas, taip, ne daugiau, ir išblyškęs, per daug nesirūpina savimi. Tai kam tos kontaktinės linzės?

Lėktuvų keleiviai neretai bijo skristi.

Pasaulyje, kur lėktuvų užgrobimai ir narkotikų gabenimas tapo kasdienine realybe, oro linijų personalas dažnai bijo keleivių.

Balsas, užvedęs šias abejones, priklausė lakūnų mokyklos instruktoriui, senam oro vilkui, kuris atrodė taip, lyg būtų skraidęs dar su faneriniais biplanais. Ir jis kalbėjo: *Neignoruokite savo įtarimų. Net jeigu pamiršite viską, ką sužinojote apie elgesį su galimais ar tikrais teroristais, atsiminkite štai ką: neignoruokite savo įtarimų. Retkarčiais pasitaiko įgula, kuri per apklausą sako, jog nieko neįtarė,*

kol vaikinas išsitraukė granatą ir liepė skraidinti į Kubą, kitaip visi tuoj išlakstys reaktyvinio variklio greičiu. Bet daugumoje atvejų būna du ar trys žmonės - dažniausiai skrydžio palydovės, kuriomis jūs, moterys, tapsite po mėnesio, - teigiantys, jog kažką pajuto. Kažkokį krebždėjimą. Nuojautą, jog vaikinas iš 91C ar jauna moteris 5A kėdėje atrodo ne visai įprastai. Jie įtarė, bet nieko nedarė. Ar buvo dėl to atleisti iš darbo? Viešpatie, ne! Juk negalima žmogaus apvilkti tramdomaisiais vien todėl, kad jis kažkaip keistai krapšto savo spuogus. Didžiausia problema, kad žmonės pajuto kažką... ir pamiršo.

Senas lėktuvų asas pakėlė striuką pirštą. Džeinė Darning ir jos grupės draugės ištempė ausis. *Jeigu pajusite tą krepštelėjimą, nieko nedarykite... tačiau nepamirškite. Nes visuomet yra maža tikimybė, jog galėsite kažką sustabdyti, kol tai dar neprasidėjo... pavyzdžiui, išvengsite dvylikos dienų vėlavimo kokiame nors dievo pamirštame arabų uoste.*

Tik kontaktinės linzės, bet...

Tas *dėkui*.

Murmėjo per miegus? O gal susimaišęs leptelėjo kita kalba?

Ji stebės tą keleivį, nusprendė Džeinė.

Ir nepamirš savo įtarimo.

10

Gerai, pagalvojo šaulys. *Dabar viską ir sužinosime, ar ne?*

Jam pavyko pereiti iš savo pasaulio į šitą kūną pro duris paplūdimyje. Dabar reikėjo išsiaiškinti, ar jis gali parnešti daiktus atgal. Ne, ne save patį; jis buvo tikras, jog bet kada galėtų grįžti į savo apnuodytą, silpstantį kūną. Bet kaip su kitais daiktais? Fiziniais daiktais? Štai, priešais jį guli maistas: tai, ką uniformuota moteris pavadino kažkokio tuno sumuštiniu. Šaulys neįsivaizdavo, kas tas tunas, bet sukeptinį pažino, vos tik pamatęs. Nors šis kažkodėl nebu-

vo iškeptas.

Jo kūnui reikėjo maisto, jo kūnui reikėjo gerti, bet užvis labiau jam reikėjo vaistų. Be jų jis mirs nuo tos jūros pabaisos nuodų. Šitame pasaulyje gali atsirasti tokių vaistų. Pasaulyje, kur vežimai gali lėkti oru aukščiau už bet kokį erelį, įmanoma bet kas. Tačiau nepadės nė stipriausi vaistai, jeigu jam nepavyks pergabenti jų pro duris.

Gali gyventi šitame kūne, šnipštelėjo galvoje vyras juodais drabužiais. *Palik tą kvėpuojančios mėsos gabalą vėžiagyviams. Dar tik prietema.*

Tačiau jis to nedarys. Pirma, tai būtų labiausiai žmogžudystę primenanti vagystė, nes jis neilgai liks tik paprastu keleiviu, žvelgiančiu pro to žmogaus akis it keliauninkas pro karietos langą.

Antra priežastis, jis yra Rolandas. Jeigu reikės mirti, jis mirs kaip Rolandas. Mirs šliaužfdamas į Bokštą, jeigu to reikės.

Po to vėl prabilo sudiržęs praktiškumas, kuris sugyveno su jo romantiška prigimtimi it tigras su stirna. Kokių galų svarstyti apie mirtį, jeigu dar viskas neišmėginta?

Jis pakėlė sukeptinį. Perpjautas į dvi dalis. Paėmė po vieną abiem rankomis. Atmerkė kalinio akis ir apsidairė. Niekas jo nestebi (nors palydovių kambarėlyje apie jį labai rimtai mąstė Džeinė Darning).

Rolandas pasisuko į duris ir perėjo, laikydamas sukeptinių puseles.

11

Pirmiausia jį pasitiko atūžianti banga, vėliau, kai jis pamėgino atsisėsti, suklego nuo gretimų akmenų kylantys paukščiai (*bailūs vagišiai jau sėlina*, pagalvojo jis, *netrukus gnaibys minkštus kąsnelius nežiūrėdami, ar aš dar kvėpuoju - maitėdos puošniomis plunksnomis*); po to Rolandas pamatė, kaip viena sumuštinio puselė šlepteli į smėlį, nes laikė ją, lyg turėtų sveiką ranką.

Jis nerangiai pakėlė ją nykščiu ir bevardžiu, nubraukė

smėlį, kiek pajėgė, ir godžiai atsikando. Po sekundės jau rijo, nepaisydamas tarp dantų grikšinčių smilčių. Dar po kelių akimirkų jis ėmėsi antrosios pusės. Sumuštinis pranyko trimis kąsniais.

Šaulys nežinojo, kaip atrodo tunas, bet žuvis buvo gardi. Ir to užteko.

12

Lėktuve niekas nematė, kaip dingo sumuštiniai. Niekas nepastebėjo, kaip Edžio Dyno pirštai susminga į baltą duoną.

Niekas nežiūrėjo, kai sumuštinis tapo perregimas ir dingo, palikęs kelis trupinius.

Po dvidešimties sekundžių Džeinė Darning sumaigė cigaretę ir kyštelėjo galvą iš kabinos. Išsitraukė knygelę iš prijuostės, nors norėjo tik dar kartą žvilgtelėti į 3A.

Jis atrodė giliai įmigęs... o sumuštinio neliko nė kvapo.

Viešpatie, pagalvojo Džeinė. *Jis ne suvalgė, o prarijo jį visą! Ir kaip galėjo vėl užmigti? Juokaujate?*

Tai, kas nedavė ramybės stebint 3A, misterį Tai-Rudos-Tai-Mėlynos, ir toliau kėlė nerimą. Kažkas negerai.

Kažkas.

Trečia dalis

Kontaktas ir nusileidimas

1

Edį pažadino antrojo piloto pranešimas, kad po keturiasdešimt penkių minučių lėktuvas leisis tarptautiniame Kenedžio oro uoste, kur matomumas geras, vėjas pučia iš vakarų dešimt mylių per valandą, oro temperatūra - dvidešimt vienas laipsnis Celsijaus. Pilotas pridūrė, jog naudodamasis proga nori padėkoti visiems už tai, kad pasirinko "Delta" kompaniją.

Jis apsidairęs pamatė, kad žmonės tikrina savo deklaracijas ir pilietybės dokumentus (grįžtant iš Nasau turėjo užtekti vairuotojo pažymėjimo bei kreditinės kortelės su amerikietiško banko pavadinimu, bet dauguma dar nešiojosi pasus), ir viduje įsitempė. Jis niekaip negalėjo patikėti, kad sugebėjo užmigti, ir dar taip giliai.

Edis atsistojo ir nuėjo į tualetą. Kokaino maišeliai pažastyse gulėjo patogiai ir tvirtai, puikiai prigludę prie jo raumenų kaip ir viešbučio kambaryje, kur juos priklijavo grebluojantis amerikietis, vardu Viljamas Vilsonas. Po to, kai operacija su lipnia juosta buvo baigta, vyras, kurio vardą išgarsino Po (Vilsonas tik dėbtelėjo į Edį, kai šis mestelėjo pastabą apie girdėtus vardus), ištiesė jam marškinius. Eilinius marškinius su smulkiu ornamentu, truputį pablukusius, tokius, kokius nešioja eilinis vaikinas, grįžtantis po trumpų atostogų prieš egzaminus... tik šie buvo siūti specialiai ir paslėpė nežymius iškilimus.

- Prieš išlipdamas viską dar kartą patikrink, - įspėjo Vilsonas, - bet turėtų būti gerai.

Edis nebuvo tikras, ar tikrai taip bus, bet apsilankyti pas nykštukus prieš užsidegant užrašui "UŽSISEKITE

SAUGOS DIRŽUS" jis turėjo ir kitą priežastį. Nepaisydamas pagundos - o vakar naktį pagunda virto akivaizdžiu poreikiu, - jis sugebėjo išsaugoti dalelę miltukų, kuriuos tas išgeltėlis pavadino Kinijos Baltuoju heroinu.

Muitinė iš Nasau ne tokia, kaip grįžtant iš Haičio, Kvinkono ar Bogotos, bet ir čia žmonės stebi. Patyrę žmonės. Negalima padaryti net mažiausios klaidos. Jeigu eis į muitinę bent truputį nervindamasis, gali suklupti dėl smulkmenos ir išsiskirti iš minios.

Edis sutraukė miltelių porciją, nuleido popieriuką unitaze ir nusiplovė rankas.

Žinoma, jeigu kur nors praminsi, nepastebėsi, ar ne? pagalvojo jis. Ne. Nepastebės. Ir jam bus nusispjauti.

Grįždamas į vietą vaikinas pastebėjo palydovę, atnešusią jam gėrimo, kurio jis nebaigė. Moteris jam nusišypsojo. Jis atsakė šypsena, atsisėdo, prisisegė diržą, pasiėmęs žurnalą ėmė vartyti ir apžiūrinėti nuotraukas. Nė viena nepadarė jam įspūdžio. Bet plieno virbas vis smarkiau spaudė pilvą, o užsižiebus "UŽSISEKITE SAUGOS DIRŽUS" jis apsivijo dar vienu žiedu ir kietai užsiveržė.

Heroinas veikė - Edis ėmė šniurkščioti nosimi, - bet neveikė taip, kad jis jaustų.

Prieš nusileidimą įvyko dar vienas atminties užtemimas... trumpas, bet aiškus.

727-asis ėmė leistis virš Long Ailendo akvatorijos.

2

Džeinė Darning verslo klasės salone padėjo Piteriui ir Anai išnešioti gėrimus po valgių, kai koledžo studentą primenantis vaikinas nuėjo į pirmos klasės tualeto kabiną.

Jam grįžtant į savo vietą ji praskyrė biznio ir pirmąją klases skiriančią užuolaidą, paspartino žingsnį ir įsistebeilijo į jį su šypsena. Vaikinui nieko kito neliko, kaip tik pakelti akis ir nusišypsoti.

Jo akys vėl buvo rudos.

Gerai, gerai jau. Jis nuėjo į tualetą, išsiėmė linzes

prieš miegą, dabar nuėjo vėl jų įsidėti. Dėl Dievo meilės, Džeine! Tu tikra višta!

Bet kvaila ji nebuvo. Negalėjo apčiuopti nieko konkretaus, bet ji ne višta.

Jis per daug išbalęs.

Na ir kas? Tūkstančiai žmonių vaikšto balti kaip popierius, įskaitant tavo pačios mamą, kuriai išoperavo tulžį.

Jo mėlynos akys labai pastebimos, nors ir ne tokios malonios kaip rudosios linzės, tačiau neabejotinai išsiskiriančios. Tai kokiems galams tos išlaidos?

Nes jam patinka rudos. To užtenka?

Ne.

Prieš pat užsidegant įspėjimui užsisegti diržus ji padarė tai, ko niekad nebuvo dariusi; padarė tai įsiklausydama į patyrusio savo instruktoriaus žodžius. Ji pripylė termosą karštos kavos ir uždėjo raudoną plastikinį gaubtelį, neužkišusi kamščio. Užsuko gaubtelį taip, kad tas vos užsikabino už pirmojo griovelio.

Siuzė Daglas paskutinį kartą ėjo per eiles, ragino užgesinti cigaretes, sukišti viską, ką buvo išsiėmę, aiškino, kad "Deltos" tarnautojas sutiks juos oro uoste, prašė patikrinti, ar užpildė deklaracijas ir susirado pilietybę įrodančius dokumentus, reikalavo atiduoti visus puodelius, stiklinaites ir ausines.

Keista, kad mums nereikia patikrinti, ar jų kelnės sausos, išsiblaškiusi pagalvojo Džeinė. Ji pajuto, kaip pilvą suspaudžia jos pačios plieno strypas.

- Perimk mano pusę, - paprašė ji, kai Siuzė pakabino mikrofoną.

Siuzė dirstelėjo į termosą, po to į Džeinės veidą.

- Džeine? Tu sergi? Išbalusi kaip...

- Aš nesergu. Perimk mano pusę. Paaiškinsiu, kai grįši. - Džeinė metė žvilgsnį į papildomas kėdes šalia durų kairėje pusėje. - Nenoriu paleisti ginklo.

- Džeine...

- *Perimk mano pusę.*

- Gerai jau, - sutiko Siuzė. - Gerai, Džeine. Kaip nori.

Džeinė Darning atsisėdo su termosu į kėdę eilės pakraštyje. Laikė jį nė nemėgindama užsukti tvirčiau. Norėjo laisvai jį valdyti, kitaip sakant, abiem rankom.

Siuzė pagalvojo, kad man čirik.

Gerai, kad taip ir būtų.

Jeigu kapitonas Makdonaldas leisis grubiai, visos mano rankos nueis pūslėmis.

Tiek to, rizikuosiu.

Lėktuvas smigo žemyn. Vyras 3A kėdėje, vyras dviejų spalvų akimis ir blyškiu veidu, staiga pasilenkė ir išsitraukė iš po kėdės kelioninį krepšį.

Štai, pagalvojo Džeinė. *Iš ten išsiims granatą arba kokį nors automatinį ginklą.*

Vos tik ji išvys pavojų, virpančiais pirštais kaipmat nusuks raudoną termoso gaubtelį, ir saleléje tarp kėdžių ims raitytis nustėręs Alacho draugas su nuplikintu veidu.

3A atitraukė krepšio užtrauktuką.

Džeinė pasiruošė.

3

Šaulys suprato, kad šitas vyras, nors ir kalinys, matyt puikiau perpratęs išgyvenimo meną nei kuris kitas žmogus šitame oro vežime. Daugiausiai čia buvo storulių, o ir normalaus sudėjimo vyrai atrodė atviri, nepasiruošę, išpaikintų vaikų veidais; vyrai, kurie gali susikauti, bet prieš tai ilgai inkš. Gali paleisti jiems žarnas, o paskutinė išraiška jų veide bus ne įsiūtis ar skausmas, o kvaila nuostaba.

Kalinys buvo kietesnis... nors to nepakanka. Ne.

Uniformuota moteris. Ji kažką pastebėjo. Nežinau, ką, bet ji įtaria kažką negero. Seka jį kitaip nei kitus.

Kalinys atsisėdo. Pažvelgė į netvirtą knygą, kurią mintyse įvardijo kažkokiu “Žiurno-alum”, nors kas tas Žiurnas ir koks jo alus, Rolandui nebuvo aišku. Šaulys nenorėjo žiūrėti į tą knygą, jam rūpėjo ta moteris su raudona uniforma. Noras išeiti į priekį ir perimti kontrolę buvo neapsakomas. Bet jis užgniaužė jį... bent jau kol kas.

Kalinys kažkur nuėjo ir gavo vaistų. Ne vaistų, kuriuos vartojo pats, ir ne tokių, kurie galėtų išgydyti sergantį šaulio kūną, - tokių, už kuriuos žmonės moka didelius pinigus, nes tai draudžia įstatymas. Jis atiduos tuos vaistus savo broliui, o tas, savo ruožtu, perduos juos kažkokiam Balazarui. Sandėris bus baigtas tada, kai Balazaras už tai duos jiems vaistų, kuriuos jie vartoja. Ir tai tik tuo atveju, jeigu kalinys teisingai atliks šauliui negirdėtą ritualą (o šis keistas pasaulis turėjo turėti daug neįprastų apeigų), vadinamą Muitinės praėjimu.

Bet ta moteris jį mato.

Ar ji gali sukliudyti jam praeiti Muitinę? Ko gero, taip. Kas tuomet. Įkalinimas. Jeigu kalinys paklius į kalėjimą, nebus kaip gauti vaistų, kurių verkiant reikėjo jo mirštančiam kūnui.

Jis privalo praeiti Muitinę, nusprendė Rolandas. *Jis privalo. Ir nueiti su broliu pas tą Balazarą. Planas buvo ne toks, broliui tai nepatiks, bet taip turės būti.*

Nes žmogus, kuris prekiauja vaistais, žinos žmogų, gydantį ligonius arba pats išmanys mediciną. Nurodys žmogų, kuris patikrins, kas blogai, o tada... galbūt...

Jis turi *praeiti Muitinę*, pagalvojo šaulys.

Atsakymas buvo toks paprastas ir aiškus, kad vos jo nepražiopsojo. Praeiti Muitinę taip sunku dėl tų *vaistų*, kuriuos vaikinas ketina nelegaliai įvežti. Ten, matyt, laukia koks nors žynys, su kuriuo pasitariama, jeigu žmogus atrodo įtartinas. Priešingu atveju, suprato Rolandas, muitinės ceremonija būtų visai paprasta, kaip peržengti draugišką sieną jo paties pasaulyje. Parodai ženklą, kad pripažįsti tos karalystės valdovą, - paprasčiausią gestą, - ir tau leidžiama praeiti.

Jam pavyko perkelti daiktus iš kalinio pasaulio. Tai įrodė sukeptinis. Jis pasiims tuos vaistų pakelius kaip paėmė sukeptinį. Kalinys pereis Muitinę. O vėliau Rolandas sugrąžins juos atgal.

Ar tau pavyks?

Taip, šitas klausimas šaulį jaudino labiau nei neaprė-

piamas vanduo po jais... Jie skrido virš didžiulio vandenyno ir dabar ėmė artėti prie kranto. Vanduo tolydžio artėjo. Oro vežimas leidosi (Edis tik probrėkšmais dirstelėjo pro iliuminatorių, o šaulys stebėjo įdėmiai lyg vaikas pirmąjį sniegą). Jis gali išnešti daiktus iš šito pasaulio. O sugrąžinti juos atgal? Tai dar reikia išsiaiškinti.

Šaulys kyštelėjo ranką į kalinio kišenę ir suspaudė kalinio pirštuose monetą.

Tada Rolandas apsisukęs grįžo pro duris.

4

Paukščiai purptelėjo jam atsisėdus. Jie nebedrįso taip arti priskristi. Viską skaudėjo, gėlė, krėtė šaltis... tačiau net ir tas mažas sukeptinis stebėtinai jį pastiprino.

Jis žvilgtelėjo į pinigėlį, atsineštą iš ano pasaulio. Panašus į sidabrinį, tik rausvas atspalvis pakraščiuose leido spėti, kad moneta nukalta iš prastesnio metalo. Vienoje pusėje buvo vyro profilis, liudijąs kilnumą, drąsą, užsispyrimą. Tačiau šiek tiek garbanoti prie smilkinių ir ilgi užpakalyje plaukai bylojo apie pasipūtimą. Jis apvertė monetą ir sukrankė iš netikėtumo.

Kitoje pusėje puikavosi erelis, simbolis, puošęs jo paties vėliavą dar tais laikais, kai gyvavo karalystės ir jas simbolizavo vėliavos.

Nėra laiko. Grįžk. Greičiau.

Bet jis stabtelėjo dar sekundę pamąstyti. Savo galva mąstyti buvo sunkiau - kalinio galva buvo ne tai, kad švaresnė, tačiau bent jau laikinai patogesnė priemonė.

Perkelti monetą į abi puses - tik dalis bandymo, ar ne?

Jis išsikrapštė vieną šovinį iš šovininės ir sugniaužė virš monetos.

O tada žengė pro duris.

5

Kalinio moneta liko sugniaužta rankoje. Net nebuvo būtina *pasislinkti į priekį*, kad tuo įsitikintų. Rolandas ir taip

jautė.

Tačiau vis tiek paėjo į priekį, nes turėjo *pamatyti*.

Todėl jis pasisuko, lyg ketintų pasitaisyti mažą popierinį daiktelį ant savo krėslo nugaros (dievaži, čia visur pilna popieriaus!), ir pažvelgė pro duris. Ten pamatė sukniubusį savo kūną, tik dabar matėsi iš skruosto nutekėjusi kraujo srovelytė: matyt, persidrėskė į akmenį krisdamas.

Patronas, kurį nešėsi suspaudęs su moneta, liko smėlyje prie slenksčio.

Bet atsakymą jis vis dėlto gavo. Kalinys galės praeiti Muitinę. Sargybiniai galės nučiupinėti jį nuo galvos iki kojų, nuo užpakalio iki nosies ir atvirkščiai.

Ir nieko neras.

Šaulys atsitraukė nusiraminęs, nė neįtardamas, kad visų problemų dar neišsprendė.

6

727-asis grakščiai leidosi virš Long Ailendo druskožemių, palikdamas sudegusių degalų uodegą. Suūžė nusileidimo varikliai.

7

3A, vyras dviejų spalvų akimis, išsitiesė, ir Džeinei pasirodė, jog jo rankose bukasnukis "Uzi", tačiau ten buvo tiktai jo muitinės deklaracija ir mažas užtraukiamas maišelis, kokiuose vyrai nešiojasi savo pasus.

Lėktuvas nutūpė kaip į vatą.

Giliai atsidususi moteris tvirčiau užsuko termoso gaubtelį.

- Aš paskutinė kvailė, - tyliai burbtelėjo ji Siuzei, pavėluotai segdamasis diržą. Džeinė spėjo papasakoti jai savo įtarimus. - Gali drąsiai mane taip vadinti.

- Ne, - paprieštaravo ta, - tu pasielgei teisingai.

- Sureagavau pernelyg liguistai. Skolinga pietus.

- Velniop. Nežiūrėk į jį. Žiūrėk į mane. Nusišypsok,

Džeine.

Džeinė šyptelėjo. Linktelėjo. Ir pasvarstė, kas bus toliau.

- Tu sekei jo rankas, - tarė Siuzė ir nusijuokė. Džeinė sukikeno taip pat. - O aš stebėjau jo marškinius, kai lenkėsi pasiimti savo krepšio. Juose pakankamai vietos susikišti pusę "Vulvarto" vitrinos. Tik nemanau, kad tai, ką jis vežasi, galima įsigyti supermarkete.

Džeinė užvertusi galvą vėl nusikvatojo kaip kokia lėlytė. "Ką darysime?" Siuzė buvo penkeriais metais vyresnė, ir Džeinė, kuri dar prieš minutę manė laikanti viską savo rankose, dabar tik džiaugėsi, kad ji šalia.

- Nieko nedarysime. Važiuodamos perduosime kapitonui. Kapitonas pasikalbės su muitine. Tavo draugelis stos į eilę su visais kitais, tik po to bus palydėtas į mažą kambarėlį. Ir tas kambarėlis bus pirmas iš eilės jam skirtų.

- Jėzau. - Džeinė šypsojosi, bet kūną varstė šiurpuliai.

Kai atbulinės eigos varikliai ėmė tilti, ji paspaudė sagtį, po to ištiesė termosą Siuzei, atsistojo ir pabarbeno į kabinos duris.

Ne teroristas, o narkotikų gabentojas. Ačiū Dievui už mažus džiaugsmus. Tačiau ji nesidžiaugė. Vyrukas išties buvo mielas.

Nedaug, truputį.

8

Jis dar nemato, supykęs ir susinervinęs pagalvojo šaulys. *O dangau!*

Edis pasilenkė popierių, reikalingų ritualui, o kai pakėlė akis į uniformuotą moterį, toji spigino į jį išplėstomis akimis, pabalusiais it tas popierius ant kėdės atkaltės skruostais. Sidabrinis cilindras su raudonu dangteliu, kurį jis iš pradžių palaikė indu, matyt, buvo ginklas, nes ji laikė jį pakėlusi tarp krūtų. Rolandas pamanė, jog po akimirkos moteris arba paleis jį, arba numetusi gaubtelį iššaus iš jo.

Bet po kelių sekundžių moteris atsipalaidavo, prisisegė diržą, nors ir šaulys, ir kalinys girdėjo lėktuvą paliečiant žemę. Ji pasisuko į kitą moterį ir kažką pasakė. Toji nusijuokė, linktelėjo, bet jeigu tas juokas buvo nuoširdus, pagalvojo šaulys, aš esu rupūžė.

Šaulys negalėjo atsistebėti, kodėl žmogus, kurio sąmonė laikinai tapo jo paties *Ka*, toks kvailas. Žinoma, iš dalies kaltas tas šlamštas, kurį kiša į savo kūną... ta šio pasaulio nelabojo žolė. Iš dalies, bet ne vien ji kalta. Edis ne toks skystas ir nepastabus, kaip kiti, bet laikui bėgant tokiu taps.

Jie tokie, kokie yra, nes gyvena šviesoje, staiga suprato šaulys. *Civilizacijos, kurią yra išmokyti garbinti labiau už viską, šviesoje. Jie gyvena pasaulyje, kuris nepasislinko.*

Jeigu šiame pasaulyje visi žmonės tampa tokiais, Rolandas nebuvo tikras, kad pasirinktų ne tamsą. "Taip buvo, kol pasaulis nepajudėjo", - sakydavo žmonės iš šaulio pasaulio, ir tie žodžiai buvo tariami su liūdesiu... bet be jokio apmąstymo.

Ji pamanė, kad aš/jis nori išsitraukti ginklą, kai lenkėsi paimti popierių. Pamačiusi popierius ji nusiramino ir padarė tai, ką daro visi prieš nusileidžiant šitam vežimui. Dabar ji su drauge kalbasi, juokiasi, bet jų veidai - ypač tos, kuri laiko metalinį cilindrą, - nenatūralūs. Jos šnekasi, bet tik apsimeta, kad juokinga...ar taip yra todėl, kad jos kalbasi apie mane/jį.

Oro vežimas dabar judėjo plačiu betoniniu keliu, vienu iš daugelio. Dėmesį Rolandas buvo sutelkęs į uniformuotas moteris, bet akies krašteliu stebėjo ir kitus oro vežimus, važiuojančius savo keliais. Kai kurie iš jų vos dardėjo, kiti judėjo neįtikėtinu greičiu, visai ne kaip vežimai, o šoviniai, paleisti iš mortyrų ar šautuvų. Šauliui norėjosi *išeiti į priekį* ir nulydėti tuos vežimus į dangų. Jie pagaminti žmonių, tačiau ne mažiau nuostabūs už pasakojimus apie Didįjį Fevereksą, kuris, esą, kadaise gyveno mitinėje Garleno karalystėje; gal ir nuostabesni, nes tikrai padaryti žmonių rankomis.

Moteris, atnešusi jam sukeptinį, atsisegė diržą (nepraėjus nė minutei nuo to momento, kai užsisegė) ir priėjo prie mažų durelių. Tenai sėdi vežikas, toptelėjo šauliui, bet kai durys atsivėrė ir ji žengė vidun, jis pastebėjo tris vežikus, valdančius šitą oro vežimą. Užteko vieno žvilgsnio į tūkstančius lempučių, svirtelių ir mygtukų, kad suprastų kodėl.

Kalinys žiūrėjo visur, bet nieko nematė - Kortas pirma iš tokio išsityčiotų, po to įlipdytų į artimiausią sieną. Kalinys buvo užsiėmęs krepšio paieška po sėdyne ir traukė lengvą švarką nuo viršuje įrengtos dėžės... taip pat mąstė apie artėjantį ritualą.

Kalinys nieko nematė; užtat pro šaulio akis niekas neprasprūdo.

Moteris palaikė jį vagimi arba bepročiu. Jis - o gal net aš pats, kas čia žino, - padarė kažką, kas sukėlė jai tokius įtarimus. Ji apsigalvojo, bet vėliau antroji moteris patvirtino jos spėliones... tik dabar aš jau žinau, kas yra ne taip. Jos žino, kad kalinys mėgins suteršti ritualą.

Ir staiga Rolandas suprato savo problemos esmę. Pirma, jam nepavyks taip lengvai išgabenti maišelius į savo pasaulį, kaip išsinešė monetą; ji nebuvo priklijuota prie kalinio kūno. Bet ta juosta su klijais dar ne didžiausia bėda. Kalinys nepastebėjo vienos iš daugelio monetų dingimo, o kai supras, jog tai, dėl ko jis rizikavo savo gyvybe, dingo, tikrai galvos neteks... ir kas tuomet?

Labai tikėtina, kad kalinys ims elgtis taip neracionaliai, jog bus uždarytas į belangę, kaip ir už ritualo apdergimą. Ne juokas, kai šitiek dingsta; iš pažastų paprasčiausiai ištirpę maišeliai jam bus įrodymas, kad išprotėjo.

Oro vežimas, kuris ant žemės riedėjo it jaučių traukiamas, suko kairėn. Šaulys suprato, jog nėra kada pasiduoti ilgiems svarstymams. Jam reikia ne vien *išeiti į priekį*; jis privalo užmegzti kontaktą su Edžiu Dynu.

Dabar.

9

Edis susikišo savo deklaracijos kortelę ir pasą į kišenę ant krūtinės. Plieninė viela vis labiau vijosi apie pilvą, giliau smigo į kūną, versdama kibirkščiuoti ir šnypšti nervus. Ir staiga jo galvoje pasigirdo balsas.

Ne mintis - balsas.

Klausyk manęs, bičiuli. Įdėmiai klausyk. Ir jeigu nori neįkliūti, pasistenk, kad tavo veidas daugiau nekeltų įtarimų toms uniformuotoms moterims. Jos ir taip per daug įtaria.

Edis pamanė, kad nenusiėmė lėktuvo ausinių ir dabar klausosi kažkokios keistos transliacijos iš lakūnų kabinos. Bet visos ausinės buvo surinktos prieš penkias minutes.

Po to jam toptelėjo, kad kažkas atsistojo šalia ir jam nurodinėja. Jis vos nepasuko galvos, bet susilaikė. Patinka ar ne, bet tai, jog balsas skambėjo *jo paties* galvoje, buvo gryniausia tiesa.

Galbūt priima kokias nors bangas - AM, FM arba VHF - savo dantų plombomis. Girdėjo apie tai...

Išsitiesk, kirmine! Ir taip keli nepasitikėjimą, dar mat sėdės kaip kuoktelėjęs!

Edis skubiai išsitiesė. Balsas buvo ne Henrio, bet labai panašus į jo balsą vaikystėje, kai jie augo Prodžekte. Henris buvo aštuoneriais metais vyresnis, iš tarp jų gimusios sesers liko jau tik gražus prisiminimas. Seliną partrenkė mašina, kai Edžiui buvo dveji, o broliui - dešimt. Tokiu įsakmiu tonu brolis kalbėdavo pamatęs jį darant ką nors, kas anksčiau laiko galėtų įkišti į pušinę dėžę... kaip Seliną.

Kas, po galais, čia vyksta?

Tu girdi balsą ne iš išorės, paaiškino balsas galvoje. Ne, ne Henrio... vyresnis, sausesnis... stipresnis. Bet visai *kaip* Henrio... ir jam nebuvo įmanoma atsispirti. *Tai pirma. Tu nesikraustai iš proto. AŠ ESU kitas asmuo.*

Čia telepatija?

Edis nejautė, jog jo veide nešmėkštelėjo jokia išraiška. Pagalvojo, kad kitomis aplinkybėmis galėtų pretenduo-

ti į "Oskarą" už geriausią vaidybą. Žvilgtelėjęs pro langą pamatė, kad lėktuvas artėja prie "Delta" terminalo tarptautiniame Kenedžio oro uoste.

Nežinau, ką reiškia tas žodis. Bet žinau, jog tos uniformuotos moterys įtaria, kad tu veži...

Pauzė. Apėmė jausmas, kurio neįmanoma nusakyti: lyg kažkas neregimais pirštais sklaidytų jo smegenis it kortelių katalogą.

... heroiną ar kokainą. Nežinau kurį... ne, turėtų būti kokainas, nes veži tai, ką pardavęs galėsi nusipirkti, ko tau reikia.

- Kokios uniformuotos moterys? - sumurmėjo Edis pusbalsiu. Jis nepajuto, kad kalba. - Ką čia šneki, po...

Vėl jausmas, lyg būtų sklaidomas kaip knyga... ir toks aiškus, jog skambėjo galva.

Užčiaupk srėbtuvę, sumautas pirdžiau!

Gerai, gerai! Viešpatie!

Vėl jaučiasi vartomas it knyga.

Uniformuotos stiuardesės, atsakė nepažįstamojo balsas. *Supranti mane? Neturiu laiko aiškinti tau kiekvieną mintį, kaliny!*

- Kaip tu mane... - leptelėjo Edis ir užsičiaupė. *Kaip tu mane pavadinai?*

Nesvarbu. Klausyk. Laiko liko labai, labai mažai. Jie žino. Uniformuota stiuardesė žino, kad turi šitą kokainą.

Kaip ji sužinojo? Tai juokinga!

Nežinau, kaip tai tapo joms žinoma, bet nesvarbu. Viena iš jų papasakojo vežikams. Vežikai papasakos kunigams, kurie atlieka tą Muitinės praėjimo ceremoniją...

Tartis, kuria šnekėjo tas balsas, buvo senoviška, terminai pasenę, net mieli ausiai... bet informacija, kuri buvo perduota, skambėjo garsiai ir aiškiai. Nors veidas liko abejingas, Edžio dantys skausmingai kaukštelėjo, iš burnos išsiveržė prislopintas švilpesys.

Balsas sako, kad žaidimas baigtas. Jis dar neiškėlė kojos iš lėktuvo, o žaidimas baigtas.

Bet to negali būti. Tai neįmanoma. Čia tik įsisiautė-

jusi paranoja, ne daugiau. Jis nekreips į ją dėmesio. O tada ji praeis...

Tu nedrįsi ignoruoti, nes keliausi į kalėjimą, o aš mirsiu! - suriaumojo tas balsas.

Dėl Dievo, kas tu? - bailiai paklausė Edis, ir galvoje išgirdo kažką nuoširdžiai atsidūstant.

10

Jis tiki, pagalvojo šaulys. *Šlovė visiems dievams ar kas ten yra, jis* tiki!

11

Lėktuvas sustojo. Užrašas "UŽSISEKITE SAUGOS DIRŽUS" užgeso. Prie šoninių durų privažiavo trapas. Jie atvyko.

12

Yra vieta, kur tu gali pasidėti maišelius, kol vykdysi Muitinės praėjimą, pasakė balsas. Saugi vieta. O kai viskas bus baigta, galėsi vėl pasiimti ir perduoti tam Balazarui.

Žmonės pakilo, ėmė traukti daiktus iš viršutinių dėžių, bandė kažkur pasidėti švarkus, kurių, įgulos teigimu, lauke neprireiks.

Paimk savo krepšį. Ir švarką. Tada vėl užeik į tupyklą.

Tu...

Aaa. Tualetą. Priekyje.

Jeigu jie mano, kad kažką turiu, pagalvos, jog mėginu atsikratyti.

Bet Edis suprato, jog tai nesvarbu. Juk įgula nepuls laužti durų, kad neišgąsdintų kitų keleivių. Jie puikiai žino, kad negalima nuleisti į lėktuvo unitazą dviejų svarų koko ir nepalikti pėdsakų. Tai nesvarbu, o jeigu balsas kalba tiesą... ir ten yra kažkokia saugi vieta... *Ar tai įmanoma?*

Pamiršk, po velnių! JUDINKIS!

Edis sukruto. Nes pagaliau suprato situaciją. Jis nematė visko, kaip ilgai treniruotas ir sukaupęs daugiametę patirtį Rolandas, bet palydovių veidus matė - *tikrus* veidus už šypsenų ir maloniai padavinėjamų krepšių iš galinės lentynos. Jis pastebėjo, kaip moterys dirsčioja į jį.

Pakėlė savo krepšį. Nusikabino švarką. Durys į trapą jau buvo atidarytos, ir tarpu tarp kėdžių lėtai slinko žmonės. Durys į kabiną taip pat buvo atidarytos, jose šypsojosi kapitonas... ir taip pat stebėjo pirmosios klasės keleivius, žiūrėjo į Edį... ne, sekė jį, protarpiais nukreipdamas žvilgsnį į šalį, kažkam palinksėdamas.

Eis buvo ramus. Ne "atvėsintas", tiesiog ramus. Nereikėjo nė balso galvoje, kad nusiramintų. Kartais tai neblogai, jeigu pasistengi visai neatbukti.

Edis žengė žingsnį, pasiekė posūkį durų link... ir staiga užsidengė burną ranka.

- Nekaip jaučiuosi, - burbtelėjo jis. - Atsiprašau. - Jis privėrė lakūnų kabinos duris, kliudančias pakliūti į pirmosios klasės tualetą ir siekė metalinių durų rankenos.

- Bijau, kad jums teks palikti lėktuvą, - griežtokai sulaikė pilotas. - Da...

- Aš apsivemsiu, nenorėčiau padaryti to ant jūsų batų, - atšovė Edis. - Ant savo taip pat.

Po sekundės tualeto durys buvo užrakintos. Kapitonas kažką pasakė. Edis jo nenugirdo ir nesistengė. Svarbiausia, jog tai tik kalbos, ne riksmas. Niekas neims plyšoti, likus dar pusantro šimto keleivių, laukiančių eilės išlipti iš lėktuvo. Jis viduje, laikinai saugus... bet kas iš to?

Jeigu esi čia, pagalvojo jis, *geriau daryk ką nors kuo greičiau*!

Vieną siaubingą akimirką nieko neįvyko. Tas momentas Edžiui Dynui išsitempė iki amžinybės lyg ledinukas, kurį jam kartais vaikystėje nupirkdavo Henris. Jeigu jis buvo blogas, brolis jį prikuldavo, jeigu geras - pavaišindavo saldainiu. Taip Henris vykdė auklėtojo pareigas per vasaros atostogas.

Dieve mano, aš viską įsivaizdavau, o Dieve, kaip galėjau būti toks kvailas...

Pasiruošk, įspėjo niūrus balsas. *Negaliu padaryti to vienas. Aš galiu ŽENGTI Į PRIEKĮ, bet negaliu priversti tavęs PEREITI. Tau teks padaryti tai kartu su manimi. Apsisuk.*

Staiga Edis ėmė matyti dviem poromis akių, jausti dviem nervų sistemomis (antrosios sistemos nervai buvo ne visi, prarastoji dalis klykė iš skausmo) dešimties juslių pagalba, mąstyti dviem smegenimis, kraują varinėjo dvi širdys.

Jis apsisuko. Kambarėlio sienoje buvo anga, primenanti duris. Už jų vaikinas įžiūrėjo pilką, akmenuotą pajūrį, senų kojinių spalvos bangas.

Jis išgirdo bangų mūšą.

Jis užuodė druską, graužiančią jo nosį it ašaros.

Eik.

Kažkas barbeno į tualeto duris, paprašė jį tučtuojau išeiti ir išlipti iš lėktuvo.

Eik, po galais!

Edis sudejavęs žengė per slenkstį, užkliuvo ir... įgriuvo į kitą pasaulį.

13

Jis lėtai atsistojo, pajutęs, kad kriaukle prasidrėskė dešinį delną. Bukai dėbtelėjęs į kraują, besiritantį per jo gyvenimo liniją, pastebėjo sunkiai nuo žolės kylantį vyrą.

Edis atšlijo. Ir sapną primenantį dezorientacijos jausmą staiga pakeitė grynas siaubas: šitas žmogus negyvas ir to nežino! Veidas ištįsęs, oda aptraukusi kaulus it sudūlėjusi medžiaga karkasą, kurio kampai dar kiek, žiūrėk, ir pratrins ją. Ant skruostų degė raudonos dėmės, kita raudona dėmė matėsi po smakru, o ketvirta, apvali, švietė tarp akių it savotiškas indų kastos simbolis.

Tačiau akys - mėlynos, ramios, protingos - buvo gyvios ir tryško gyvastimi. Jis vilkėjo juodus namų audimo

medžiagos drabužius; marškiniai užraitotomis rankovėmis papilkėję nuo amžiaus. Kelnės kažkuo priminė džinsus. Ant klubų kryžiavosi du diržai, nors šovinių kilpos buvo beveik tuščios. Dėkluose Edis pastebėjo 45-ojo kalibro revolverius primenančius ginklus, tik neapsakomai senos markės. Glotnus buožių medis, atrodė, švyti iš vidaus.

Edis, net neįtardamas, kad gali prasižioti, išgirdo save tariant:

- Tu vaiduoklis?

- Dar ne, - sukrankė šaulys. - Nelabojo žolę... Kokainą, ar kaip tu vadini... Išsitrauk iš marškinių...

- Tavo rankos... - Jis spėjo pamatyti. Rankos vyro, primenančio ekstravagantišką kaubojų iš pigių vesternų, buvo nesveikai paraudusios. Edis puikiai žinojo, ką reiškia tos raudonos linijos. Kraujo užkrėtimą. Jos reiškė, kad velnias ne tik kvėpuoja į nugarą; jis jau šliaužia vamzdžiais tavo pompos link.

- Pamiršk sumautas mano rankas! - iškošė blyškiaveidis. - *Nusivilk marškinius ir nuimk, ką turi!*

Jis išgirdo bangas; girdėjo vėjo, nežinančio ribų, stūgavimą, matė pamišusį mirštantį vyrą ir daugiau nieko. Tačiau už savęs girdėjo ir prislopintus išlipančių keleivių balsus bei atkaklų beldimą į duris.

- Misteri Dynai! - *Tas balsas*, susivokė jis, *iš ano pasaulio*. Neabejojo tuo, tiesiog bandė įkišti tą mintį į savo sąmonę lyg nagą į raudonmedžio stalo plyšį. - Jūs turėtumėte...

- Gali palikti, pasiimsi vėliau, - sududeno šaulys. - Viešpatie, negi nesupranti, kad turiu kalbėti *čia*? Skauda! *Ir laiko neliko, mulki*!

Kurį kitą, šitaip jį pavadinusį, Edis būtų užmušęs... nors jis abejojo, ar būtų taip lengva nudėti šitą vyrą, kuriam mirtis, ko gero, būtų geriausia išeitis.

O ir tos mėlynos akys nemelavo; karščiuojančiame jų žvilgsnyje ištirpo visi klausimai.

Edis ėmė sagstytis marškinius. Iš pradžių jam norėjosi juos paprasčiausiai suplėšyti, kaip darydavo Klarkas Kentas,

kai Luisa Lein klykė pririšta prie geležinkelio bėgių, bet realiame gyvenime taip negalima; anksčiau ar vėliau teks pasiaiškinti, kodėl trūksta kelių sagų. Todėl jis skubiai atsisagstė, nesiliaujant beldimui į duris.

Ištraukė marškinius iš džinsų, nusirengė, apnuogindamas lipnią juostą ant krūtinės. Jis priminė žmogų, baigiantį susigydyti lūžusius šonkaulius.

Edis grįžtelėjo į praviras duris... jų apačia buvo palikusi pilkame pajūrio žvyre koncentrinius ratus, kai kažkas - ko gero, šitas mirštantis vyras, - jas atidarė. Pro duris jis matė pirmosios klasės tualetą, kriauklę, veidrodį... ir persigandusį savo paties veidą su tamsiais plaukais, užkritusiais ant rudų akių. Fone matėsi šaulys, pakrantė ir nardantys paukščiai.

Jis pakrapštė juostą, nežinodamas, nuo kurio galo pradėti, ir nustėro nelyginant elnias ar triušis, viduryje kelio apšviestas artėjančio automobilio žibintų.

Viljamas Vilsonas, kurio pavardę išgarsino Po, vyniojo apie jį lipnią juostą apie dvidešimt minučių. O tualeto durys bus atplėštos po penkių, vėliausiai po šešių.

- Negaliu nusilupti šito mėšlo, - pasakė jis priešais sverdėjančiam vyrui. - Nesuprantu, kas tu ir kur aš esu, bet man per mažai laiko.

14

Diras, antrasis pilotas, pasiūlė kapitonui Makdonaldui liautis daužius į duris, kai tas, susinervinęs, jog 3A keleivis neatidaro, paleido į darbą kumščius.

- Kur jis dings? - paklausė Diras. - Ką jis padarys? Sulįs į unitazą? Per didelis.

- O jeigu jis vežasi... - pradėjo Makdonaldas.

Diras, kuris pats buvo ragavęs kokaino daugiau kaip keletą kartų, atsakė:

- Jeigu jis veža, veža daug. Ir negalės jo atsikratyti.

- Užsuk vandenį, - burbtelėjo Makdonaldas.

- Jau užsukau, - atsakė šturmanas (kuris taip pat buvo

ne sykį bandęs koko). - Tik nemanau, kad tai ką nors keičia. Gali ištirpinti jį vandenyje, bet niekaip nepradanginsi. - Jie buvo susigrūdę prie tualeto durų su šviečiančiu užrašu "Užimta" ir kalbėjo pakuždomis. - Vaikinai iš kovos su narkotikų kontrabanda skyriaus susems viską, išdžiovins, ir broliukui šakės.

- Jis gali gintis, kad prieš jį lankėsi kažkas, - atšovė Makdonaldas. Kalbėjo užsikirtinėdamas. Norėjo imtis ko nors, nepaisant keleivių, kurie dar nepaliko lėktuvo ir smalsiai apžiūrinėjo prie tualeto susibūrusią įgulą. Savo ruožtu, komandos nariai nujautė, jog tokie veiksmai gali priminti keleiviams apie oro teroristus. Kapitonas žinojo, kad antrasis pilotas ir šturmanas teisūs, žinojo, kad milteliai supakuoti į plastiko maišelius su to šmikio pirštų atspaudais, tačiau kažkas jam vis nedavė ramybės. Kažkas čia ne taip. Galvoje aidėjo desperatiškas raginimas: *Greičiau! Paskubėk*! Lyg vyrukas iš 3A loštų su paslėptais tūzais.

- Jis nemėgina nuleisti į unitazą, - ištarė Siuzė Daglas. - Net neatsuko čiaupų, nes girdėtume šnypščiant orą. Girdžiu kažką, tik...

- Pasitraukite, - įsakė Makdonaldas. Jis žvilgtelėjo ir į Džeinės Darning pusę. - Jūs taip pat. Mes tuo pasirūpinsime.

Džeinė pasisuko eiti nukaitusiais skruostais.

O Siuzė tyliai atsakė:

- Džeinė jį susekė, o aš pastebėjau guzus po jo marškiniais. Manau, mes pasiliksime, kapitone Makdonaldai. Jeigu norėsite, galėsite pareikšti kaltinimą dėl nepaklusnumo. Tik norėčiau priminti, jog labai rizikuojate, jeigu tuo susidomės Kovos su narkotikų mafija skyrius.

Jų žvilgsniai susidūrė it plienas su titnagu.

Siuzė pridūrė:

- Skrendu su jumis septyniasdešimtą ar aštuoniasdešimtą kartą, Makai. Stengiuosi būti jūsų draugu.

Makdonaldas valandėlę į ją pažiūrėjo, po to linktelėjo:

- Gerai, likite. Tik norėčiau, kad abi pasitrauktumėte

į kabiną.

Jis pasistiebė ant pirštų, įsitikino, kad eilės galas iš turistinės klasės pereina į verslo klasę. Dar dvi ar trys minutės.

Kapitonas pasisuko į tarnautoją, prižiūrintį trapą. Vaikinas, atrodo, pajuto kažkokius nesklandumus, nes išsitraukė savo raciją ir neryžtingai laikė delne.

- Pasakykite jam, kad atsiųstų muitinės darbuotojus, - šnipštelėjo jis šturmanui. - Tris ar keturis. Ginkluotus. Tuojau pat.

Šturmanas prasmuko pro keleivių eilę, atsiprašinėdamas su linksma šypsena, o tada tyliai pasišnekėjo su vartų darbuotoju. Tas pakėlė raciją ir kažką sumurmėjo.

Makdonaldas, kuris savo kūno niekada gyvenime neteršė niekuo, gal retsykiais tik aspirinu, pasisuko į Dirą. Suspaustos jo lūpos panėšėjo į baltą randą.

- Kai išlips paskutinis keleivis, mes išlaušime šitas duris, - pasakė jis. - Man nusišvilpt, ar muitininkai bus pasirodę. Supratote?

- Supratau, - atsakė antrasis pilotas ir pasisuko į trumpėjančią eilę.

15

- Paimk peilį, - liepė šaulys. - Jis mano terboje.

Ir mostelėjo į suskeldėjusios odos krepšį ant smėlio. Jis labiau priminė didelę kuprinę nei terbą; tokią, su kokiomis hipiai traukia Apalačių taku pasidžiaugti gamta (arba viena kita doze), tik atrodė tikra, ne įvaizdį stiprinanti garderobo detalė; maišas, kuris ištvėrė daugelio metų pragariškas keliones.

Šaulys mostelėjo, neparodė. Negalėjo parodyti. Edis suprato, kodėl vyras apsukęs murzinu skuduru dešinę plaštaką: jis netekęs kelių pirštų.

- Paimk, nupjauk juostą, - pridūrė jis. - Tik stenkis pats neįsipjauti. O tai vieni niekai. Tau teks būti atsargiam ir paskubėti. Laiko liko nedaug.

- Pats žinau, - atsakė Edis ir priklaupė į smėlį. Tai negalėjo būti tikra. Čia ir visas paaiškinimas. Kaip Henris Dynas, didis išminčius ir garsus narkoša, pasakytų: “Flip--flop, hipy-hop, gyvenimas - fikcija, pasaulis - melas, šaltus nervus tausok ir tegu rūksta velniop”.

Visa tai netikra, tiesiog neįtikėtinai tikroviškas sapnas, todėl geriausia nekelti galvos ir plaukti pasroviui.

O sapnas išties buvo tikroviškas. Jis paieškojo užtrauktuko arba lipnios juostos, bet pamatė, kad to vyro krepšys užvarstytas žaliaminės odos raišteliais. Kai kur jie buvo nutrūkę, bet sumegzti taip, kad mazgai pralįstų pro kilputes.

Edis patraukė viršutinį mazgą, praskleidė krepšį ir surado peilį po į medžiagos skiautę susuktais šoviniais. Kvapą užėmė jau paėmus už rankenos... tikras gryno sidabro peilis, ant kurio išgraviruoti sudėtingi piešiniai...

Staiga pajuto smūgį per ausį, kuris nuaidėjo visoje galvoje ir akimirkai aptemdė akis. Jis nuvirto ant maišo, po to pakėlė galvą į vyrą, avintį apipjaustytus batus. Čia ne sapnas. Tos svilinančios akys merdėjančiame veide negalėjo būti išgalvotos.

- Vėliau pasigėrėsi, kaliny, - tarė šaulys. - Dabar imkis darbo.

Edis jautė, kaip ima tinti spengianti ausis.

- Kodėl tu mane taip vadini?

- Pjauk juostą, - rūsčiai įsakė šaulys. - Jeigu jie įsilauš į tupyklą, kol tu čia, spėju, kad pasiliksi pajūryje ilgam. Netrukus dar ir lavono kompanijoje.

Edis ištraukė peilį iš makštų. Ne tik kad senas - labai senas, senoviškas. Ašmenys, nuplonėjantys beveik iki plauko, slėpė savy šimtmečius.

- Aha, atrodo aštrus, - sumurmėjo jis drebančiu balsu.

16

Ant trapo lipo paskutiniai keleiviai. Vienas iš jų, septynias dešimtis vasarų pragyvenusi moteris suglumusiu

veidu, būdingu tik pirmą kartą skrendantiems arba angliškai sunkiai kalbantiems keleiviams, sustojo parodyti Džeinei Darning savo bilietus.

- Kaip man rasti savo lėktuvą į Monrealį? - paklausė senutė. - O kas bus su mano lagaminais? Jie pateks į muitinę čia ar tenai?

- Prie išėjimo jus pasitiks vartų darbuotojas ir suteiks visą jus dominančią informaciją, ponia, - atsakė Džeinė.

- Nesuprantu, kodėl jūs negalėtumėte jos suteikti, - atsakė moteris. - Ta rankovė pilna žmonių.

- Prašau išeiti, ponia, - įsikišo kapitonas Makdonaldas. - Mes turime problemų.

- Ką gi, atleiskite, kad aš dar gyvenu, - šiurkščiai atkirto senutė. - Atrodo, būsiu nukritusi nuo katafalko!

Ir pradrožė pro juos iškėlusi nosį it šuva, užuodžiantis gaisrą tolumoje, pasispaudusi po ranka rankinuką, o kita laikanti aplanką su bilietais (aplankas buvo toks išsipūtęs, jog atrodė, kad senutė apkeliavo visą pasaulį, sustodama apsidairyti kiekviename oro uoste).

- Manding, ši dama daugiau niekad nesės į "Deltos" lėktuvą, - burbtelėjo Siuzė.

- Man nusispjaut, tegu skrenda su Supermenu, - atkirto Makdonaldas. - Daugiau nėra?

Džeinė perėjo eiles, patikrino verslo klasę, po to kyštelėjo galvą į pagrindinę kabiną. Tuščia.

Grįžusi ji pranešė, kad lėktuvas tuščias.

Makdonaldas pasisuko į trapą ir pastebėjo du pro žmones kelią besiskinančius ir nustumtųjų atsiprašyti nesivarginančius uniformuotus muitinės pareigūnus. Paskutinė jiems užkliuvo toji pagyvenusi dama. Ji paleido iš rankų aplanką, ir popieriai pasklido po visą rankovę.

- Gerai, - tarė kapitonas, - stokite čia.

- Sere, mes esame Federalinės muitinės pareigūnai...

- Puiku, aš jus kviečiau ir džiaugiuosi, kad pasirodėte taip greitai. O dabar sustokite čia, nes tai mano lėktuvas ir tualete yra viena mano žąsis. Kai jis išlips iš lėktuvo - atiteks jums, tada galėsite su juo daryti, ką tik norite. - Jis

linktelėjo Dirui. - Duosiu tam kalės vaikui paskutinę progą, o tada išlaušime duris.

- Man kas, - tarstelėjo Diras.

Makdonaldas pabeldė į tualeto duris ir sušuko:

- Išeikite, bičiuli! Daugiau neprašysiu!

Atsakymo jis nesulaukė.

- Gerai, - tarė kapitonas. - Pradedam.

17

Edis išgirdo senutės vapėjimą: "Ką gi, atleiskite, kad aš dar gyvenu. Atrodo, būsiu nukritusi nuo katafalko!"

Jis įveikė pusę juostų. Senutei prabilus ranka kryptelėjo, ir per pilvą nutekėjo kraujo srovelė.

- Velnias, - leptelėjo jis.

- Nieko nepadarysi, - sukrankė šaulys užkimusiu balsu. - Baik darbą. O gal matant kraują tau darosi bloga?

- Tik matant savo, - atsakė Edis. Juosta buvo apvyta nuo paties pilvo. Kuo aukščiau, tuo sunkiau matėsi, kur pjauti. Prapjovęs dar tris colius Edis vėl vos neįsipjovė ir išgirdo Makdonaldą sakant su muitinės pareigūnams: "Gerai, stokite čia"

- Leisi persiskrosti ar pats pamėginsi? - paklausė Edis.
- Nematau, ką darau. Kliudo sumautas smakras.

Šaulys paėmė peilį kaire ranka. Ji drebėjo. Matydamas grėsmingai aštrų peilį tokioje drebančioje rankoje, Edis ėmė nervintis.

- Gal aš pabandysiu pats...

- Palauk.

Šaulys įrėmė akis į kairę savo ranką. Negali sakyti, jog Edis manė telepatiją esant visišku mėšlu, bet nelabai ja tikėjo. Tačiau dabar pajuto kažką tikra ir karšta, it kaitrą iš įraudusios krosnies. Po kelių sekundžių jis suvokė, kas tai: tas keistas vyras telkia savo valią.

Negi jis išties miršta?Tai kodėl aš taip stipriai jaučiu jo galią?

Virpanti ranka pamažu rimo. Netrukus pirštai drebė-

jo visai nežymiai, o dar po dešimties sekundžių buvo ramūs it iš akmens.

- Dabar, - tarė šaulys. Jis žengė žingsnį į priekį, pakėlė peilį, ir Edį ėmė krėsti šiurpas.

- Tu kairiarankis? - pasiteiravo jis.

- Ne, - atsakė nepažįstamasis.

- O Jėzau, - sudejavo Edis ir nutarė geriau užsimerkti. Sutratėjo prasiskirianti juosta.

- Štai, - atsitraukdamas tarė šaulys, - dabar nusiplėšk, kiek pasieki. Aš nutrauksiu nuo nugaros.

Į tualeto duris beldėsi nežiūrėdami gerų manierų, kumščiu. *Keleiviai išlipo*, suprato Edis. *Pamiršo visus "prašau". Velnias.*

- Išeikite, bičiuli! Daugiau neprašysiu!

- Trauk! - sukriokė šaulys.

Edis sugriebė abiem rankomis kuo storesni pluoštą ir truktelėjo. Skaudėjo pasiutiškai. *Nustok žliumbti*, ramino jis save. *Galėjo būti dar blogiau. Jeigu turėtum apžėlusią krūtinę kaip Henris.*

Pasilenkęs išvydo raudoną suerzintos odos diržą ant liemens. O virš saulės rezginio žiojėjo žaizdelė, kraujas plona vagele tekėjo į bambą. Pažastyse nelyginant blogai užkabinti balnamaišiai karojo kokaino paketai.

- Gerai, - sududeno prislopintas balsas už durų. - Pradė...

Frazės galo Edis neišgirdo per skausmą, kai šaulys be ceremonijų nuplėšė likusią dalį juostos.

Jis prikando lūpą, kad nesuriktų.

- Apsivilk marškinius, - įsakė vyras. Ir taip blyškus jo veidas visai papilkėjo. Jis laikė lipnios juostos girliandą (susiraizgiusį gumulą su baltus kokonus primenančiais maišeliais) kairėje rankoje, po to nušveitė ją į šalį. Edis pastebėjo, kaip pro vyturus ant dešinės plaštakos kliūsteli šviežias kraujas. - Mikliai!

Kažkas dunkstelėjo. Ir tai jau ne beldimas. Edis pakėlė akis ir pastebėjo, kad sudreba tualeto durys, mirkteli lempa. Jie laužiasi vidun.

Dynas pakėlė marškinius pirštais, kurie staiga atrodė nevikrūs, per dideli. Kairė rankovė buvo išversta. Jis pamėgino sukišti ją atgal pro skylę, ranka įstrigo, tada jis truktelėjo ranką atgal.

Dunkst, tualeto durys vėl virptelėjo.

- Dievaži, koks tu slunkius, - sudejavo šaulys ir įbruko savo ranką į Edžio marškinius. Edis pastvėrė rankogalį, ištrauktą leisgyvio vyro. Šaulys palaikė jam marškinius lyg tarnas savo ponui. Edis apsirengė, siekė apatinės sagos.

- Palauk, - sukrankė šaulys ir nuplėšė skiautę nuo savo sudraskytų marškinių. - Nusišluostyk pilvą!

Edis nusivalė kaip įmanydamas geriau. Peiliu prapjauta žaizdelė dar kraujavo. Taip, ašmenys buvo aštrūs.

Numetęs kruviną skudurą ant smėlio jis užsisagstė marškinius.

Dunkst. Dabar durys ne tik sudrebėjo, bet ir išsirietė staktoje. Pro durų paplūdimyje slenkstį Edis pamatė, kaip nukrito skysto muilo flakonas, stovėjęs ant kriauklės krašto. Jis nusileido ant jo krepšio.

Jau ketino sukimšti marškinius (užsagstytus, ir, beje, gerai užsagstytus) į kelnes, bet tada šovė geresnė mintis. Edis atsisegė diržą.

- Tam nėra laiko! - norėjo surikti šaulys, bet neįstengė. - Durys daugiau neišlaikys!

- Žinau, ką darau, - atšovė Edis ir žengė pro abu pasaulius skiriančias duris, traukdamas žemyn džinsus.

Po siaubingos nevilties akimirkos jam įkandin žengė ir šaulys, vieną sekundę netverdamas fiziniu skausmu, kitą - virsdamas ramiu *Ka* Edžio galvoje.

18

- Dar kartą, - rūškanai sukomandavo Makdonaldas, ir Diras linktelėjo. Ištuštėjus trapo rankovei muitinės pareigūnai išsitraukė ginklus.

- *Dabar!*

Abu vyrai atsitraukė ir sykiu trenkėsi į duris. Tos atsi-

lapojo, gabalas jų pakybojęs ant spynos nukrito žemėn.

Ir prieš jų akis išdygo misteris 3A, sėdintis ant unitazo nuleistomis kelnėmis, nublukusių marškinių skvernai vos dengė jo pasididžiavimą. *Ką gi, atrodo, nutvėrėme jį nusikaltimo vietoje*, liūdnai pagalvojo kapitonas. *Deja, tas nusikaltimas nedraudžiamas įstatymo, kiek žinau.* Staiga jis pajuto maudžiant petį, kuriuo tris ar keturis kartus trenkėsi į duris.

Bet balsu jis suriko:

- Ką, po perkūnais, jūs čia veikiate, misteri?

- Na, aš bandžiau išstumti didelį, - atsakė 3A, - bet jeigu jus, vaikinai, prispyrė reikalas, galiu nusišluostyti ir laikinai...

- Vadinasi, tu mūsų negirdėjai, šaunuoli?

- Negalėjau pasiekti durų. - 3A pademonstravo, ir nors tualeto durys buvo atlapotos, kapitonas suprato, kur tas vyrukas lenkia. - Žinoma, galėjau atsistoti, bet mano padėtis buvo tokia, kad suprantate... Nevaldoma, jeigu žinote, apie ką aš. - Vaikinas apdovanojo juos linksma ir kiek kvailoka šypsena, kuri kapitonui Makdonaldui pasirodė ne tikresnė už devynių dolerių kupiūrą. Klausydamas to tipo galėjai pagalvoti, kad niekas nepasistengė išmokyti jį paprasčiausiai pasilenkti.

- Kelkis, - paliepė kapitonas.

- Mielai, jeigu tik paprašysite ponias pasitraukti, - žaviai nusišypsojo 3A. - Žinau, kad esu senamadiškas, bet nieko negaliu padaryti. Aš drovus. Reikalas tas, kad aš daug ko sarmatijuosi. - Jis praskėtė nykštį ir smilių per pusę colio ir mirktelėjo Džeinei Darning, kuri nuraudusi tuojau dingo iš tarpdurio. Nuo jos neatsiliko ir Siuzė.

Neatrodai kuklus, pagalvojo kapitonas. *Greičiau primeni katiną, kuris ką tik nulaižė grietinėlę.*

Kai palydovės pasišalino, 3A atsistojo ir užsitraukė trumpikes bei kelnes. Kai siekė ranka vandens nuleidimo mygtuko, Makdonaldas mikliai numušė jo ranką ir sugriebęs už pečių išstūmė į koridoriuką. Diras sugriebė už užpakalinių jo kelnių kišenių.

- Kam tie asmeniškumai, - metė Edis. Kalbėjo ramiai ir taip, kaip reikia (bent jam pačiam taip atrodė), nors viduje viskas kunkuliavo. Jautė tą kitą, aiškiai. Vyras su pistoletais glūdėjo jo sąmonėje, atidžiai jį stebėjo, buvo pasiruošęs įsikišti, jeigu Edis ką nors sugadintų. Viešpatie, čia ne kas kita kaip sapnas, ar ne?

- Stovėk ramiai, - įsakė kapitono padėjėjas.

Kapitonas Makdonaldas dirstelėjo į unitazą.

- Nėra šūdo, - burbtelėjo jis, o kai šturmanas nevalingai sukikeno, piktai jį nudelbė.

- Na, patys suprantate, kaip būna, - paaiškino Edis. - Kartais pasiseka: netikras pavojus. Paleidau kelias riebias bombikes. Kalbu apie bezdalus. Jeigu prieš tris minutes būtumėte užžiebę degtuką, galėtumėt ramiai iščirškinti kalakutą Padėkos dienai. Matyt, kažką suvalgiau prieš sėsdamas į lėktuvą...

- Vesk jį iš čia, - pasakė Makdonaldas, ir Diras, prilaikydamas už kelnių, palydėjo Edį į trapo rankovę, kur muitinės pareigūnai įsikibo jam į parankes.

- Ei! - šūktelėjo Edis. - Mano krepšys! Grąžinkite krepšį!

- O, mes būtinai surinksime visus tavo daiktus, - patikino vienas pareigūnas, dvoktelėjęs į veidą rėmenį malšinančių vaistų tvaiku. - Mums labai rūpi visas tavo turtas. O dabar eikime, bičiuli.

Edis toliau tvirtino, kad jie nusiramintų, jis eisiąs pats, bet vėliau prisiminė, jog padais palietė rankovės grindis tik du ar tris kartus, o prie terminalo vartų jo laukė dar trys muitinės apsauginiai ir pustuzinis oro uosto policininkų. Muitininkai lūkuriavo Edžio, farai laikė užtvėrę būrelį žioplių, smalsiai apžiūrinėjančių pravedamą suimtąjį.

Ketvirta dalis

Bokštas

1

Edis Dynas sėdėjo ant kėdės. Kėdė stovėjo mažame baltame kambarėlyje. Daugiau kėdžių ten nebuvo. Kambarėlyje buvo ankšta nuo žmonių. Prirūkyta. Edis sėdėjo vienomis trumpikėmis. Edis norėjo cigaretės. Kiti šeši - ne, septyni, - vyrai buvo apsirengę. Stovėjo ratu aplink jį. Trys - ne, keturi, - traukė cigaretes.

Edžiui norėjosi drebėti ir muistytis. Edis negalėjo nusėdėti vietoje.

Tačiau jis sėdėjo ramiai, atsipalaidavęs, žvelgė į aplinkui sustojusius vyrus susidomėjęs, lyg ne jis, o šitie žmonės mirtų iš noro sutraukti savo dozę, lyg ne jį kamuotų nepakeliama klaustrofobija.

Ir viskas dėl to kito jo sąmonėje. Iš pradžių anas jį šiurpino. Dabar Edis dėkojo Dievui, kad jis yra.

Tas kitas nors ir serga, gal net miršta, turi tokį tvirtą stuburą, kad gali paskolinti drąsos įbaugintam dvidešimt vienerių metų narkomanėliui.

- Ant tavo krūtinės labai įdomi raudona žymė, - pastebėjo vienas muitininkas. Iš jo burnos kampo nukarusi cigaretė. Pakelis styrojo marškinių kišenėje. Edis mielai dabar galėtų susikišti kokias penkias cigaretes, prisidegti ir su malonumu užtraukti, kad prašviesėtų galva. - Primena juostą. Atrodo, kad prieš tai buvai kažką prisiklijavęs, Edi, bet staiga nutarei, jog geriau nusiplėšti.

- Pasigavau kažkokią alergiją Bahamuose, - atsakė Edis. - Jau sakiau. Tiksliau, kartoju jums jau kažkelintą kartą. Aš labai stengiuosi neprarasti savo humoro jausmo, bet man darosi vis sunkiau.

- Susikišk tą savo humorą, - šiurkščiai nutraukė kitas tardytojas, ir Edis pažino tą toną. Jis pats kalbėdavo taip, kai prastypsojęs pusę nakties nesulaukdavo kokio tipo. Nes šitie vyrukai patys vartoja narkotikus. Vienintelis skirtumas, kad jų narkotikai - tokie vaikinai, kaip jis su Henriu.

- O kaip paaiškinsi skylę pilve? Iš kur ji atsirado, Edi? Iš "Publishers Clearing House"*? - Trečias agentas baksnojo į žaizdelę, paliktą peilio. Ji nebekraujavo, užsidėjo tamsiai raudonas krešulys, kuris prie menkiausio krustelėjimo grasino pratrūkti.

Edis parodė į raudoną juostą, likusią nuo tvarsčio.

- Man niežti, - atsakė jis. Ir nemelavo. - Lėktuve užmigau... paklauskite stiuardesės, jeigu manimi netikite...

- Kodėl turėtume tavimi netikėti, Edi?

- Nežinau, - atsakė tas. - Ar dažnai sučiumpate stambius narkotikų gabentojus, kurie užparpia lėktuve? - Jis palaukė, leido jiems pamąstyti, o tada ištiesė rankas. Kai kurie nagai buvo nulūžinėję, kiti nukramtyti. Kai tampi "atvėsintu kalakutu", suprato jis, nagai tampa geriausia užkandėle. - Aš labai stengiausi nesikasyti, bet miegodamas, ko gero, įsidrėskiau.

- Arba švirkšdamasis. Galbūt čia adatos žymė? - Edis matė, kad jie patys tuo netiki. Jeigu pamėgintum susileisti taip arti Saulės rezginio, nervų sistemos pulto, antrą kartą mėginti nebetektų.

- Palikite mane ramybėje, - atkirto Edis. - Jūs spoksote iš taip arti lyg norėtumėte pabučiuoti. Patys žinote, kad aš nesusišvirkštęs.

Trečiasis agentas piktai į jį pasižiūrėjo:

- Ir iš kur toks nekaltas avinėlis tiek daug žino apie narkotikus, Edi?

- Ką, manot, nemačiau "Majamio policijos", neskaičiau "The Readers Digest"? Pasakykite atvirai - kiek kartų man dar teks viską kartoti iš naujo?

Ketvirtasis muitininkas pakėlė mažą plastikinį maišelį. Jame buvo keli siūleliai.

---

*Publishers Clearing House - prekybos tinklas.

- Matai šituos? Mes dar gausime laboratorijos patvirtinimą, bet ir dabar žinome, nuo ko jie. Tai lipnios juostos dalelės.

- Aš nesimaudžiau po dušu prieš išvykdamas iš viešbučio, - ketvirtą kartą aiškino Edis. - Drybsojau prie baseino, kaitinausi. Bandžiau atsikratyti bėrimo. Alerginio bėrimo. Užsnūdau. Man velniškai pasisekė, kad spėjau į lėktuvą. Teko bėgti kaip įkąstam. Pūtė vėjas. Nežinau, kas prilipo prie mano odos, ir kas ne.

Kitas perbraukė pirštu virš Edžio alkūnės linkio.

- O čia ne adatų žymės?

Edis patraukė ranką.

- Uodų įkandimai. Sakiau jau. Beveik užgiję. Viešpatie, nejaugi patys nematote!

Jie matė. Tokie dalykai nepranyksta pernakt. Edis liovėsi badytis prieš mėnesį. Henris negalėjo to atsisakyti, ir tai buvo viena iš priežasčių, kodėl Edžiui teko skristi. Kai jam verkiant reikėjo susileisti, jis durdavosi labai aukštai į kairę šlaunį, ten, kur prisiglaudžia kairys kiaušinėlis... taip padarė ir tą naktį, kai išgeltėlis atnešė padorių miltukų. Bet šiaip jis daugiausia traukdavo į nosį. Henrio tas metodas nebepatenkindavo. Ir dėl to Edis jautė sunkiai įvardijamus jausmus... pasididžiavimo ir gėdos mišinį. Jeigu muitininkai patikrintų tenai, pakeltų jo kiaušinėlius, Edžio lauktų rimtesnės bėdos. Kraujo testas galėtų dar labiau apsunkinti situaciją, bet to žingsnio jie negali žengti be kokių nors įrodymų... O kaip tik to jie ir neturėjo. Jie viską žinojo, bet nieko negalėjo įrodyti. Toks skirtumas tarp tikrovės ir norų, kaip sakydavo velionė jų mamytė.

- Uodų įkandimai.

- Taip.

- O raudona žymė - alerginė reakcija.

- Taip. Prasidėjo dar prieš kelionę į Bahamus, tik nebuvo tokia stipri.

- Prasidėjo dar prieš kelionę, - pakartojo vienas vyras kitam.

- A-ha, - pritarė tas. - Tu tuo tiki?

- Žinoma.

- O Santa Klausu tiki?

- Žinoma. Vaikystėje net nusifotografavau su juo. - Muitininkas atsigręžė į Edį. - Gal turi šitos raudonos dėmės nuotrauką pasidaręs prieš kelionę, Edi?

Edis neatsakė.

- Jeigu esi švarus, kodėl tau neatlikus kraujo patikrinimo? - Tai pasiūlė pirmasis, su cigarete lūpų kamputyje. Ji buvo sudegusi beveik iki filtro.

Edį staiga suėmė pyktis - įsiūtis. Jis įsiklausė į save. *Gerai*, iškart pritarė balsas, ir tai buvo ne paprastas pritarimas - raginimas žengti nesigręžiojant. Jis pasijuto kaip tais laikais, kai vyresnysis brolis jį apkabindavo, pašiaušdavo plaukus, kumšteldavo į petį ir ištardavo: *Gerai padarei; vaike... tik nepradėk pūstis, bet padarei gerai.*

- Jūs žinote, kad aš švarus. - Edis staiga atsistojo; muitininkai iš netikėtumo atsitraukė. Jis pažvelgė į rūkalių, stovintį arčiausiai. - Ir štai ką aš tau pasakysiu, berniuk, jeigu nepatrauksi to karsto vinies nuo mano veido, aš jį pats ištrauksiu.

Vyrukas atšlijo.

- Jūs jau spėjote ištuštinti lėktuvo unitazą. Dangau, jau turėjote būti perkratę jį tris kartus. Išpurtėte mano daiktus. Aš pasilenkiau ir leidau vienam iš jūsų sukišti ilgiausią pasaulyje pirštą sau į subinę. Jeigu prostatos patikrinimas - analizė, čia buvo sumautas safaris. Aš bijojau pažiūrėti žemyn. Maniau pamatysiu to šmikio nagą, kyšantį iš savo pimpalo!

Jis permetė visus akimis.

- Jūs išnaršėt mano subinę, perkuitėt daiktus, pučiate dūmus man į veidą, o aš sėdžiu čia su trumpikėmis. Norite patikrinti kraują? Gerai. Atveskite ką nors, kas tai gali padaryti.

Muitininkai sumurmėjo, susižvalgė. Nustebę. Sunerimę.

- Bet jeigu norite tai padaryti be teismo orderio, - tęsė Edis, - tegu jis pasiima daugiau švirkštų ir kolbelių, nes vie-

nas aš nemyšiu. Aš reikalauju, kad ateitų federalinis prokuroras, taip pat, kad jūs visi lig vieno atliktumėte tą patį testą, o tada surašytumėte savo pavardes ant kiekvienos kolbelės ir viską perduotumėte prokurorui. Jei tikrinsite mane dėl kokaino, heroino, opijaus, kristalų, - bet ko, - noriu, kad tokia pati analizė būtų atlikta ir su jūsų pavyzdžiais. O rezultatai perduoti mano advokatui.

- Tik pamanykit - MANO ADVOKATUI! - neišlaikė vienas. - Ar ne taip visuomet sako tokie smirdžiai, kaip tu, Edi? Susitiksite su MANO ADVOKATU! Dėjau aš ant TAVO ADVOKATO! Nuo šito mėšlo man jau bloga!

- Tiesą sakant, kol kas jo dar neturiu, - nuoširdžiai prisipažino Edis. - Nesitikėjau, kad reikės. Bet jūs privertėte mane apsigalvoti. Jūs nieko neišpešėte, nes aš nieko neturiu, bet plokštelė toliau sukasi, tiesa? Tai norite, kad pašokčiau? Puiku. Pašoksiu. Bet šoksiu ne vienas. Jums, vaikinai, teks patrypčioti kartu.

Stojo ilga, įtempta tyla.

- Norėčiau, kad nusimautumėte savo kelnaites, misteri Dynai, - paprašė vienas. Jis buvo vyresnis už kitus. Ir atrodė pats svarbiausias. Edžiui toptelėjo, kad tas senis pagaliau galėjo suvokti, kur ieškoti šviežių pėdsakų. Kol kas tarpvietės jie netikrino. Rankas, pečius, kojas apžiūrėjo... ten dar ne. Jie buvo ir taip įsitikinę, kad jis įklius.

- Aš visą laiką tik nusirenginėju ir lankstausi, - atšovė Edis. - Kvieskite savo žmogų atlikti krūvą kraujo testų, ir aš keliauju. Ko pageidausite?

Vėl tyla. O kai muitininkai ėmė žvalgytis, jis suprato laimėjęs.

Mes laimėjome, pasitaisė jis. *Kuo tu vardu, bičiuli?*

Rolandas. O tu Edis. Edis Dynas.

Gerai girdi.

Klausausi ir stebiu.

- Atiduokite jam drabužius, - iškošė pro dantis vyresnysis. Pasisukęs į Edį tarė: - Nežinau, ką tu vežeisi ir kaip atsikratei, bet įsidėmėk, kad mes tai išsiaiškinsime.

Jis nužvelgė Edį.

- Štai, sėdi. Sėdi išsišiepęs. Mane verčia vemti ne tai, ką tu sakai, o tu pats.

- Aš verčiu tave vemti?

- Būtent.

- O-lia-lia, - išdainavo Edis. - Man tai patinka. Aš sėdžiu mažame kambarėlyje vienomis trumpikėmis, aplinkui stovi septyni vyrai su ginklais pašonėje, ir aš verčiu juos vemti? Žmogau, tau ne visai gerai.

Edis žengė žingsnį į priekį. Muitinės apsauginis valandėlę pastovėjo vietoje, po to kažkas Edžio akyse - keistos spalvos akyse, nei tai rudose, nei mėlynose, - privertė jį prisiploti prie sienos.

- AŠ NIEKO NEVEŽU! - suriaumojo Edis. - UŽTEKS! BAIKITE! PALIKITE MANE RAMYBĖJE!

Vėl ta tyla. Muitinės viršininkas apsisuko ir suriko kažkam:

- Tu ką, negirdėjai? Atnešk jo drabužius!

Ir viskas baigėsi.

2

- Manai, turim uodegą? - pasiteiravo taksistas. Kalbėjo linksmai.

Edis atsisuko į priekį.

- Kodėl taip sakote?

- Vis žiūri pro galinį langą.

- Net nepagalvojau, kad mane gali sekti, - atsakė Edis. Ir tai buvo gryna tiesa. Jis pastebėjo uodegas jau atsisukęs pirmą kartą. Uodegas, ne uodegą. Nebuvo būtina žvalgytis, kad jas jaustum. Gal vien tiktai psichiškai atsilikusiųjų sanatorijos pacientai būtų paleidę iš akių Edžio taksi tą vėlyvą gegužės popietę; mašinų greitkelyje buvo nedaug. - Tiesiog studijuoju transporto judėjimą.

- A, - numykė vairuotojas. Kitur toks atsakymas būtų sukėlęs naują klausimų laviną, bet Niujorko taksistai retai klausinėja. Veikiau ima pūstis. Paprastai visos pompastiškos frazės pradedamos žodžiais "Šitas miestas!" Bet taksistas

tarė: - Jeigu kartais pamanei, jog mus seka, gali būti tikras, kad ne. Aš pastebėčiau. Šitas miestas! Jėzau! Savo laiku teko sekti daugybę žmonių. Nepatikėsite, kaip dažnai žmonės šoka į mano taksi ir sako: “Sekite tą automobilį.” Žinau, kad skamba kaip iš kino filmų. Teisingai. Bet, kaip sakoma, menas imituoja gyvenimą, o gyvenimas - meną. Taip tikrai nutinka! O nusikratyti uodegos visai paprasta, jeigu žinai kelis triukus...

Edis klausėsi vairuotojo šnekos tik tiek, kad tinkamose vietose linkteltų galva. O taksisto repas buvo ganėtinai smagus. Viena iš jo taksi uodegų buvo tamsiai mėlynas sedanas. Edis spėjo, kad jis priklauso muitinei. Antra - dengtas furgonas su “DŽINELIO PICA” užrašais ant šonų. Žemiau švietė besišypsančio, čepsinčio berniuko veidas su žodžiais: “MMMM! GEEERA *pica*!” Tik kažkoks gruboką humoro jausmą ir purškiamų dažų flakonėlį turintis miesto menininkas perbraukė *Pica* ir virš jos užrašė PIZĖ.

Džinelis. Edis žinojo tik vieną Džinelį; jam priklausė restoranas “Keturi tėvai”. Picos buvo šalutinis verslas, širma nuo mokesčių rinkėjų. Džinelis ir Balazaras. Jie tiko kaip garstyčios prie dešrainio.

Pagal išankstinį planą Edžio turėjo laukti limuzinas su vairuotoju, pasirengusiu nugabenti į jį Balazaro ofisą, kažkokį saloną miesto centre. Bet, suprantama, į tą planą neįėjo dvi tardymo valandos mažame baltame kambarėlyje, kol kita krūva muitinės pareigūnų siurbia ir džiovina 901 skrydžio išmatų konteinerio turinį, ieško stambaus grobio, kurio negalima nei nuplauti, nei ištirpdyti.

Kai Edis išėjo iš terminalo, joks limuzinas jo nelaukė. Vairuotojas turėjo savo nurodymus: jeigu mulas nepasirodo per penkiolika minučių išėjus visiems keleiviams, važiuok nesigręžiodamas. Žinoma, vairuotojas nebuvo toks kvailas, kad pasinaudotų automobilio telefonu - radijo bangas lengva užpelenguoti. Balazaras pašauks žmones, sužinos, kad Edis pateko į bėdą, ir pasirengs galimiems nemalonumams. Kas, kad Enrikas pastebėjo tvirtą vaikino stuburą, bet tai nekeičia fakto, jog jis narkomanas. O narkomanu niekada negalima

pasikliauti.

Tai reiškia, jog picas vežiojantis furgonėlis gali stabtelėti šalia taksi, kažkas išsitrauks automatą, ir taksi virs kruvina mėsmale. Edžiui padai sviltų labiau, jeigu muitinėje jį būtų pralaikę keturias valandas, o išbuvęs ten šešias, ne juokais susirūpintų. Bet sugaišo tik dvi... Balazaras turėtų patikėti, kad jis tiek laiko ištvėrė neprasižiojęs. Be to, norės išgirsti apie savo prekę.

Bet iš tiesų Edis gręžiojosi dėl durų.

Nes negalėjo jomis atsigėrėti.

Kai muitinės pareigūnai pusiau nešte, pusiau vilkte nutempė jį laiptais į Kenedžio oro uosto administracijos dalį, jis grįžtelėjo per petį, o ten... neįtikimos, bet nepaneigiamos, negincijamai tikros už trijų pėdų plaukė durys. Jis regėjo žvirgždą skalaujančias bangas, temstantį vakaro dangų.

Tos durys buvo tarytum suktas paveikslas, kuriame paslėptas dar koks nors vaizdas; iš pradžių paslėptosios dalies niekaip negali surasti, o kai jau pastebi, nebegali nematyti, kad ir kaip labai stengiesi.

Jos porą kartų buvo dingusios, kai šaulys sugrįžo pro jas vienas. Tada pasidarė baisu: Edis jautėsi kaip vaikas, kurio naktinė lempelė perdegė. Pirmą kartą tai nutiko per muitininkų tardymą:

Aš privalau eiti, išgirdo jis aiškiai per pareigūnų kamantinėjimą. *Užtruksiu kelias akimirkas. Nebijok.*

Kodėl? paklausė Edis. *Kodėl tau reikia išeiti?*

- Kas atsitiko? - pasiteiravo vienas iš muitininkų. - Atrodai kažko nusigandęs.

Dynas išties pajuto išgąstį, tik joks mulkis šito nesupras.

Jis atsigręžė per petį, muitininkai taip pat sužiuro. Bet nepastebėjo nieko, išskyrus tuščią sieną, apkaltą garsą sugeriančiomis skylėtomis plokštėmis; o Edis matė duris, kaip visad per tris pėdas, dabar jau įtaisytas kambarėlio sienoje. Ir dar kai ką. Jis matė kažkokius padarus, šliaužiančius iš vandens, baidykles, tarsi pasprukusias iš siaubo filmo, ku-

riame specialiuosius efektus pasistengta padaryti kiek įtikinamesnius. Gyviai priminė kažkokį krevetės, langusto ir voro hibridą. Ir leido keistus garsus.

- Tau vaidenasi? - nusišaipė pareigūnas. - Matai siena ropojančius vabalus, Edi?

Tai buvo taip arti tiesos, kad Edis vos nenusijuokė. Tačiau suprato, kodėl Rolandui teko grįžti atgal. Jo protas kol kas saugus, bet tie vėžiagyviai rėplioja prie jo kūno, ir laiku nieko nesiėmus gali nebelikti kur grįžti.

Staiga iš atminties iškilo Deivido Li Roto dainelė: *"Oiiiii... aš neturiu kūno..."* ir tada Edis neišlaikė. Nesugebėjo susilaikyti neprunkštelėjęs.

- Kas čia taip juokinga? - paklausė agentas, norėjęs išsiaiškinti, ar suimtasis nemato vabalų.

- Visa situacija, - atsakė Edis. - Ne linksma, o greičiau komiška. Jeigu tai būtų kinas, sakyčiau, kad jis Felinio, o ne Vudžio Aleno stiliaus. Jeigu suprantate, ką turiu galvoje.

Susitvarkysi? - paklausė Rolandas.

Taip, žinoma. ESR, žmogau.

Nesupratau.

Eik savo reikalais.

A. Gerai. Ilgai neužtruksiu.

Ir staiga to kito neliko. Jis paprasčiausiai dingo. Kaip dūmelis, nupūstas menkiausio vėjo dvilktelėjimo. Edis grįžtelėjo dar kartą, bet pamatė tik pliką baltą sieną: nei durų, nei vandenyno, nei pabaisų. Jis pajuto, kaip išgąstis vėl ima spausti pilvą. Neliko vilčių, kad plieno lankstas tik haliucinacija; narkotikai nustojo veikti, ir to įrodymo Edžiui pakako. Bet Rolandas... kažkaip jam padėjo. Su juo savijauta buvo geresnė.

- Nori, kad pakabinčiau tenai paveikslą? - paklausė vienas muitininkas.

- Ne, - atsiduso Edis. - Noriu, kas išleistumėte iš čia.

- Kai tik papasakosi, ką padarei heroinui, - įsikišo kitas, - o gal ten buvo kokas? - Ir vėl trukt už vadžių, viskas iš pradžių.

Po dešimties labai ilgų minučių Rolandas staiga vėl

grįžo į Dyno sąmonę. Vieną sekundę jo dar nebuvo, kitą - jau čia. Edis pajuto, kad šaulys neapsakomai išsekęs.

Susitvarkei? - paklausė jis.

Taip. Atleisk, kad užtrukau taip ilgai. Teko šliaužti.

Edis vėl atsigręžė. Durys stovėjo it niekur nebūtų dingusios, tik pro jas matėsi kiek kitoks pasaulis; jis pasislinko su Rolandu. Lyg būtų susijęs su juo savotiška bambagysle. Ta mintis Edį privertė pašiurpti. Šaulio kūnas gulėjo sukniubęs priešais duris, bet dabar Edis matė ilgą kranto ruožą, mūšos liniją, kur kažką vapėdami rėplinėjo monstrai. Kaskart atšniokštus bangai visi iškeldavo savo žnyples lyg senų dokumentinių filmų veikėjai, po Hitlerio kalbos saliutuojantys "*sieg heil*!", lyg nuo to priklausytų jų gyvenimas. Ne kitaip ir buvo, kai geriau pamąstai. Smėlyje liko šaulio šliaužimo pėdsakai.

Edžiui bežiūrint viena iš pabaisų žaibiškai grybštelėjo užsižiopsojusį paukštį, ir tas krito į smėlį dviem krauju pasruvusiais, virpančiais gabalais. Nelaimėlį vėžiagyviai apspito mikliau, nes jis nurimo. Į orą pakilo balta plunksnelė. Ją sugavo kažkurio žnyplė.

Viešpatėliau, pagalvojo Edis. *Tik pasižiūrėk į tuos graibštūnus!*

- Kodėl tu visą laiką gręžiojiesi? - paklausė muitininkų vyresnysis.

- Man protarpiais reikia priešnuodžių! - atšovė Edis.

- Nuo ko?

- Nuo tavo veido.

3

Taksistas išleido Edį prie viešbučio, padėkojo už dolerį arbatpinigių ir nuvažiavo. Edis pastovėjo minutėlę, laikydamas vienoje rankoje krepšį, kitoje švarko, permesto per petį, kilpą. Čia su savo broliu jis nuomojosi dviejų miegamųjų butą. Stovėjo ir žiūrėjo į monolitą, pastatytą mūrinės silkių skardinės stiliumi. Daugybė langų kėlė mintis apie kalėjimą, ir tas reginys liūdino Edį, kiek Rolandą

žavėjo.

Dar niekad, per visą gyvenimą nesu matęs tokio aukšto namo, prisipažino Rolandas. *O čia jų tiek daug*!

Taip, sutiko Edis. *Mes gyvename kaip skruzdės skruzdėlyne. Gal tau ir patinka, Rolandai, bet turiu pasakyti, kad viskas sensta. Ir sensta greitai.*

Pro šalį pravažiavo mėlynas automobilis; į gatvelę įsuko ir ėmė artėti picas vežiojantis furgonėlis. Edis įsitempė, jausdamas, kad Rolandas taip pat įsitempia. Gal jie visgi nutarė jo atsikratyti?

Durys? - pasiūlė Rolandas. *Gal eikime pro jas? Ar nori*? Edis jautė, kad Rolandas pasiruošęs viskam, bet balsas buvo ramus.

Dar ne, atsakė jis. *Galbūt jie tik nori pasikalbėti. Bet būk pasirengęs.*

Jis jautė tai, ko visai nebūtina ištarti; jautė, kad Rolandas veiklesnis giliausiame savo įmygyje negu jis budriausią savo akimirką.

Priartėjo furgonas su besišypsančiu vaiku ant šono. Nusileido keleivio lango stiklas, ir Edis, stovintis prieš namo vestibiulį, laukė, kas pasirodys pirma: veidas ar automato vamzdis.

4

Antrą kartą Rolandas Edį paliko praėjus kokioms penkioms minutėms po muitininkų apklausos.

Šaulys užvalgė, bet to neužteko; jam reikėjo atsigerti, o labiausiai trūko vaistų. Edis negalėjo parūpinti vaistų, kurių iš tiesų reikėjo Rolandui (bet šaulys teisus, Balazaras gali... jeigu tik norės), tačiau net paprasčiausias aspirinas gali numušti karštį, kurį jis pajuto Rolandui priėjus nupjauti lipnią juostą. Dynas stabtelėjo prie spaudos kiosko pagrindinėje salėje.

Ar ten, iš kur esi, yra aspirino?

Nesu apie jį girdėjęs. Čia burtai ar vaistai?

Ir tas, ir tas.

Edis nusipirko ekstra stipraus anacino buteliuką. Tada užkandinėje paėmė porą pėdos ilgio dešrainių su dideliu pepsikolos indeliu. Ir tik pildamas ant dešrainių (Henris vadino tokius godzilomis) garstyčias bei kečupą, jis staiga prisiminė, kad maistas ne jam. O Rolandui gali nepatikti garstyčios su kečupu. Ir apskritai jis gali būti vegetaras. Dar daugiau - nuo šito mėšlo jis gali pakratyti kojas.

Ką gi, jau per vėlu, pagalvojo Edis. Kai Rolandas kalbėdavo, - kai jis *veikdavo*, - Edis žinojo, kad tai vyksta iš tikro. Bet kai jis tylėdavo, įkyriai lindo įsitikinimas, jog tai tik sapnas, neįtikėtinai tikroviškas sapnas, prasidėjęs "Deltoje" pakeliui į Kenedį.

Rolandas sakė jam, kad gali pernešti maistą į savo pasaulį. Atseit, kartą jau padarė tai, kai jis miegojo. Edžiui buvo sunku tuo patikėti, bet Rolandas jį užtikrino.

Ką gi, mums vis tiek reikia būti labai atsargiems, pasakė Edis. *Mane stebi du muitinės vaikinai. Mus stebi, tiksliau.*

Žinau, kad reikia pasisaugoti, atšovė Rolandas. *Ir ne du, o penki*. Edis staiga pajuto tai, ko nepatyrė niekad. Jam nereikėjo pakreipti akių, jos buvo kreipiamos. Ir tai darė *Rolandas*.

Vaikinas su glaustinuke, kalbantis telefonu.

Moteris ant suolo, besikuičianti savo rankinėje.

Jaunas juodaodis, tikras gražuolis, jeigu ne kiškio lūpa, kurios neįstengė pataisyti net chirurgo skalpelis, apžiūrinėjantis marškinėlius prie kiosko, kur Edis ką tik pirko vaistus.

Iš pažiūros jie niekuo neišsiskyrė iš minios, bet kiek kitoks jų elgesys leido įžiūrėti paslėptą galvosūkio paveikslėlį. Edis pajuto, kad ima kaisti žandai, nes *kitas* turėjo parodyti jam tai, ką reikėjo pastebėti pačiam. O jo akims užkliuvo tik du. Tie trys apsimetinėjo šiek tiek geriau, bet vis tiek. Telefonu kalbančio vyro žvilgsnis nebuvo tuščias, įsmeigtas į neegzistuojantį žmogų, su kuriuo jis šnekėjosi; jis iš tiesų žiūrėjo. Ir į vietą, kur stovėjo Edis, jo žvilgsnis vis sugrįždavo. Moteris nerado, ko ieškojusi, bet neatsisakė

savo ketinimo ir toliau kuitėsi rankinėje. O pirkėjas jau buvo spėjęs kiekvienus marškinėlius apžiūrėti bent po tuziną kartų.

Staiga Edis vėl pasijuto penkerių, kaip tada, kai bijojo pereiti gatvę, neįsitvėręs į ranką Henriui.

Nesirūpink, nuramino Rolandas. *Ir dėl maisto nesijaudink. Esu valgęs vabalus, kuriems dar užteko gyvasties patiems nuropoti mano gerkle.*

Taip, atsakė Edis. *Bet čia juk Niujorkas.*

Jis nusinešė dešrainius ir gėrimą į tolimąjį baro galą ir atsisuko nugara į pagrindinę salę. Tada dirstelėjo į kairį kampą. Išgaubtas veidrodis atspindėjo seklius, bet visi buvo per toli, kad įžiūrėtų maistą ir pepsikolos stiklinę. Tai gerai, nes Edis neįsivaizdavo, kaip viskas vyks.

Padėk ąsotį ant maisto. Paimk viską į rankas.

Aspirinas.

Gerai. Vadink tai, kaip nori, ka... Edi. Tik greičiau.

Jis išsitraukė anacino buteliuką iš maišelio, jau ketino uždėti ant vieno dešrainio, bet susiprato, kad Rolandui bus sunku jį sugrabalioti, juo labiau atsukti.

Jis pats atsuko buteliuką, iškratė tris piliules ant servetėlės, po to pridėjo dar tris.

Trys dabar, trys vėliau, tarė jis mintyse. *Jeigu bus "vėliau".*

Gerai. Dėkui.

Kas toliau?

Paimk viską.

Edis vėl patikrino išgaubtą veidrodį. Du iš agentų ramiai artėjo prie užkandinės. Galbūt jiems nepatiko Edžio nugara, galbūt užuodė kažką negero ir norėjo pasižiūrėti iš arčiau. Jeigu kas turi įvykti, tegu vyksta greičiau.

Jis suėmė pirštais viską, jausdamas šiltas dešreles minkštose bandelėse, ledinę pepsikolą. Tą akimirką jis panėšėjo į tėtušį, ketinantį nešti pavalgyti savo vaikams... ir staiga viskas ėmė tirpti.

Edis išvertė akis, kad jos mažne krito iš akiduobių. Jis matė dešreles pro popierių, gėrimą pro puodelį, pamažu

nykstantį viduje. Dar po sekundės išvydo raudoną "Formica" stalviršį pro ilgas bandeles ir baltą sieną pro pepsikolą. Jo delnai artėjo vienas prie kito, kol pamažu visai susiglaudė. Maistas... servetėlės... pepsikola... šešios anacino piliulės... viskas, ką laikė rankose, dingo.

Iššoko Jėzus ir užgrojo smuikeliu, nerišliai pagalvojo Edis. Jis metė žvilgsnį į veidrodį.

Durų neliko... kaip ir Rolando jo sąmonėje.

Skanaus, bičiuli, pagalvojo Edis... tik ar ta keista esybė, vadinanti save Rolandu, jo draugas? Juk tai anaiptol neįrodyta? Jis išgelbėjo Edžio kailį, tas tiesa, bet tai dar nereiškia, kad jis - geras berniukas skautas.

Tačiau Rolandas jam vis tiek patiko. Kėlė baimę... ir podraug patiko.

Jis įtarė, jog laikui bėgant pamils jį kaip Henrį.

Į sveikatą, nepažįstamasis, pagalvojo jis. *Valgyk, stokis ant kojų... ir sugrįžk.*

Netoliese kažkuris pusryčiautojas buvo palikęs kelias garstyčiomis išteptas popierines servetėles. Edis sumaigė jas, nušveitė gumuliuką į šiukšliadėžę ir apsimetė kramtąs paskutinį kąsnį. Praeidamas pro juoduką netgi sugebėjo atsiriaugėti.

- Nesuradote tinkamų marškinėlių? - paklausė Edis.

- Atsiprašau? - Vyrukas pasuko galvą nuo Amerikos oro linijų išskridimo grafiko, kurį apsimetė studijuojąs.

- Manau, kad jums tiktų su užrašu: "PRAŠAU, PAŠERKITE MANE, AŠ - JAV VYRIAUSYBĖS DARBUOTOJAS", - tarė Edis ir nuėjo.

Pasukęs laiptų link jis pamatė, kaip rankinę naršiusi moteris paskubomis užsisegė ją ir pašoko nuo suolo.

Jergutėliau, darosi panašu į Meisio Padėkos dienos paradą.

Dienelė buvo pasiutiškai įdomi, ir tikrai dar nesibaigė.

5

Pamatęs, kad jūros padarai vėl ropoja į krantą (potvy-

nis čia niekuo dėtas, juos sušaukia tamsa), Rolandas paliko Edį Dyną, kad patrauktų save, kur tos bjaurybės nepasieks.

Skausmo jis tikėjosi ir pasiruošė jį sutikti. Skausmas toks senas jo palydovas, kad juodu beveik susibičiuliavo. Tačiau išsigando pamatęs, kaip spėriai plinta karštinė ir senka jėgos. Jeigu jis dar nemerdėjo, dabar jau tikrai atsisveikina su šiuo pasauliu. Ar tikrai kalinio pasaulyje yra priemonių, galinčių padėti to išvengti? Galbūt. Bet jeigu jis negaus vaistų per šešias ar aštuonias valandas, šaukštai po pietų. Nepadės nei medicina, nei magija.

Eiti neužteko jėgų. Jam teks šliaužti.

Jau ketino pradėti, kai akys užkliuvo už lipnia juosta apsukto nelabojo miltelių gumulo. Paliks čia - vėžiagyviai garantuotai sudraskys. Vėjas išpustys miltelius į visas keturias puses. *Kur jiems ir vieta*, niūriai pagalvojo šaulys, bet to negalima leisti. Atėjus laikui Edį Dyną užgrius bėdos, jeigu jis negalės atiduoti tų miltukų. Vargu ar įmanoma atsikratyti tokių žmonių, kaip tas Balazaras. Jis norės pamatyti, už ką moka pinigus, o kai pamatys, į Edį bus nutaikyta tiek vamzdžių, kiek turi nedidelė armija.

Šaulys užsinėrė girliandą ant kaklo ir pradėjo slinkti paplūdimiu.

Įveikė dvidešimt jardų - beveik tiek, kad jaustųsi saugus, - kai staiga paklaikęs suvokė, jog traukiasi nuo durų. Kaip, po šimts, jis ketina grįžti?

Rolandas atsigręžė ir pamatė duris ne ten, kur paliko, o už trijų pėdų nuo savęs. Valandėlę šaulys tik spoksojo, nors jeigu ne liga ir inkvizitoriai, be perstojo bubijantys savo klausimus Edžiui (*kada, kaip, kodėl, kas*, klausimus nepaprastai panašius į tų ropojančių pabaisų veblenimą), jis būtų išsyk tai supratęs.

Dabar tampysies jas su savimi, pagalvojo šaulys, *kaip ir Edis. Dabar jos bus su mumis visur nelyginant prakeiksmas, kurio negalima atsikratyti.*

Tai atrodė taip tikra, kad net nekilo klausimų... kaip ir dėl kito dalyko.

Jeigu durys tarp kada nors užsitrenks, jos užsitrenks

amžiams.

O kai tai įvyks, nelinksmai toptelėjo Rolandui, *Edis turės būti šitoje pusėje. Su manimi.*

Dievaži, koks tu dorybės pavyzdys, šauly! - nusijuokė vyras juodais drabužiais. Jis, atrodo, visam laikui įsikūrė Rolando sąmonėje. *Nužudei berniuką, kad galėtum sugauti mane ir, spėju, sutverti duris tarp pasaulių. Dabar tu ketini sutelkti savo trejetą, vieną po kito, ir pasmerkti juos visus kažkam, ko pats neturėsi patirti: gyvenimui svetimame pasaulyje, kur jie gali mirti taip pat lengvai, kaip zoologijos sodo gyvūnai, paleisti į laisvę.*

Bokštas, susigriebė Rolandas. *Kai tik pakliūsiu į Bokštą ir padarysiu tai, ką turiu, įvykdysiu man skirtąjį atkūrimo ar atpirkimo aktą, gal jie tada...*

Tik spigus vyro juoda sutana balsas, vyro, kuris negyvas egzistavo kaip nešvari šaulio sąžinė, neleido jam tęsti tos minties.

Bet ir mintis apie išdavystę negalėjo išmušti jo iš pasirinko kelio.

Jis įveikė dar dešimt jardų, atsigręžė ir įsitikino, kad net didžiausias iš vėžiagyvių negali nuropoti daugiau kaip dvidešimt penkias pėdas nuo vandens. Jis atsiplėšė per tris kartus didesnį atstumą.

Ką gi, gerai.

Nieko gero, atšovė vyras juodais drabužiais, *pats supranti.*

Užsičiaupk, nutildė jį šaulys, ir pranašo balsas, jo nuostabai, nutilo.

Rolandas įgrūdo demono miltelių maišus į plyšį tarp dviejų akmenų, pridengė juos kuokštais šiurkščios žolės. Tada atsikvėpė tvinksinčia, it vandens pilna galva ir persirito į tą kitą pasaulį, palikęs už slenksčio mirtiną užkratą.

6

Kai Rolandas antrą kartą grįžo į save, pateko į nepaprastai giliai įmigusį kūną, kone komatozinėje būsenoje...

būsenoje, kur visos funkcijos taip sulėtėjusios, jog protarpiais atrodydavo, kad pati sąmonė slysta į tamsą.

Tačiau šaulys privertė kūną atsibusti, ištempė, išvilko iš tamsaus urvo, į kurį tas buvo nušliaužęs. Primygo širdį plakti sparčiau, prispaudė nervus priimti skausmą, kuris vėrė odą ir žadino kūną į kankinančią realybę.

Buvo naktis. Žvaigždės užgeso. Šildė tik tie Edžio nupirkti sukeptiniai. Alkio jis nejuto, bet vis tiek valgys. Tačiau prieš tai...

Rolandas pažvelgė į rutuliukus ant delno. *Astinas*, sakė Edis. Ne, ne visai taip, bet Rolandas negalėjo prisiminti tikslaus kalinio žodžio. Bet kokiu atveju čia turėtų būti vaistai. Vaistai iš kito pasaulio.

Jeigu kas iš tavo pasaulio gali man padėti, kaliny, liūdnai pagalvojo Rolandas, *tai veikiau tavo panacėja nei sukeptiniai.*

Tačiau jis ryžosi pamėginti. Šitos piliulės jo neišgydys, tik numuš karštį.

Trys dabar, trys vėliau. Jeigu bus "vėliau."

Šaulys įsimetė tris piliules į burną, tada nutraukė popierinio indelio dangtelį - kuris buvo keistos medžiagos: nei popierius, nei stiklas, nors turėjo abiejų savybių, - ir nuplovė jas gėrimu.

Pirmas gurkšnis jį taip nustebino, kad valandėlę liko tysoti parimęs į akmenį išplėstomis akimis. Praeivis tikrai būtų palaikęs jį negyvėliu. Po to Rolandas ėmė godžiai maukti pepsikolą, laikydamas abiem rankomis, pamiršęs skaudančius pirštus.

Saldu! Viešpatie, koks saldumas! Koks saldumas! Koks...

Vienas plokščias ledukas įstrigo gerklėje. Rolandas užsikosėjo, padaužė sau į krūtinę ir atrijo. Galvoje atsirado naujas skausmas. Sidabrinis maudimas per greitai prisigėrus ko nors šalta.

Šaulys ramiai gulėjo, jausdamas krūtinėje pukšinčią it variklis pilna eiga širdį, šviežias jėgas, besiveržiančias į kūną taip sparčiai, jog tas, atrodė, sprogs. Negalvodamas, ką

daro, jis nuplėšė dar vieną skiautę nuo marškinių (netrukus iš jų liks tik apdriskusi apykaklė) ir pasitiesė ant kojos. Kai viską išgers, supils ledo kubelius ant skudurėlio ir pasidarys kompresą sužeistai savo rankai. Bet mintys klejojo kitur.

Saldu! - nepaliovė stebėtis jis, stengdamasis suvokti prasmę, įsitikinti, kad yra kažkokia prasmė, kaip Edis stengėsi įtikinti save, jog tas kitas yra tikra esybė, o ne įsivažiavusios vaizduotės vaisius. *Saldu! Saldu! Saldu!*

Tame gėrime cukraus daugiau negu Martenas - kuris, nepaisant asketiškos išvaizdos, buvo apsirijėlis, - dėdavosi į rytinę kavą.

Cukrus... balti... milteliai...

Šaulio žvilgsnis nukrypo į paketus, vos įžiūrimus po žolės kuokštais, ir pasvarstė, ar juose nėra tų pačių saldžių miltelių. Jis žinojo, kad Edis puikiai supranta jį savo pasaulyje, kur jie yra dvi atskiros fizinės būtybės; jis spėjo, kad perėjęs (o tai *įmanoma*, instinktyviai jautė jis... nors jeigu užsitrenks durys tenai, jis ir liks Edžio pasaulyje amžinai, kaip Edis čia) į Edžio pasaulį savo kūnu suprastų jo kalbą tobulai. Būdamas Edžio sąmonėje šaulys suprato, jog dviejų pasaulių kalbos yra panašios. Panašios, bet ne vienodos. Čia *sumuštinis* vadinamas *sukeptiniu*. Ten *medžioti* reiškia *ieškoti ko nors užkąsti*. Tai gal vaistai, kuriuos Edis vadina *kokainu*, šaulio pasaulyje yra *cukrus*?

Bet geriau pasvarstęs nutarė, jog toks sutapimas mažai tikėtinas. Edis pirko šį gėrimą atvirai, žinodamas, jog yra stebimas žmonių, tarnaujančių Muitinės kunigams. Be to, jautė Rolandas, vaikinas sumokėjo palyginus mažai. Netgi mažiau už tuos sukeptinius su mėsa. Ne, cukrus ne kokainas, tik kokių galų reikalingas kokainas ar kokie kiti draudžiami vaistai, jeigu Edžio pasaulyje yra tokios galingos medžiagos, kaip cukrus, be to, jo daug ir pigaus.

Jis pažvelgė į maistą ir pajuto bundantį alkį... o tada nustebęs suvokė, kad jaučiasi geriau.

Gėrimas? Čia nuo jo? Dėl cukraus jame?

Gali būti... tik tai ne svarbiausia priežastis. Cukrus atgaivina jėgas, jeigu pavargai. Tai šaulys žinojo nuo

vaikystės. Bet jis neslopina skausmo ir nenumuša karščio įsisukus į kūną infekcijai. O tai įvyko... ir tebevyksta kaip tik dabar.

Mėšlungiškas drebulys liovėsi. Ant kaktos džiūvo prakaitas. Nyko gerklės peršulys. Ir tai ne vaizduotės ir ne svajonės padarinys (tiesą sakant, šaulys neleido sau tokio malonumo jau daugybę metų). Sužalotoji ranka tebeskaudėjo, bet ir tas skausmas kiek atbuko.

Rolandas nuleido galvą, užsimerkė ir padėkojo Dievui.

Dievui ir Edžiui Dynui.

Nepadaryk klaidos, atiduodamas savo širdį į jo rankas, Rolandai, pasigirdo balsas iš sąmonės gelmių. Ne tas nervingas, spigus vyro juodais drabužiais balsas; Korto, kuris šauliui buvo kaip tėvas. *Žinai, jog tau jis padėjo tik dėl asmeninės naudos; jam pačiam tai paranku ir reikalinga. Kaip žinai ir tai, jog tie vyrai, inkvizitoriai, yra iš dalies teisūs dėl jo. Edis ištižėlis, ir sulaikytas jis buvo ne be priežasties. Taip, jame yra plieno, neneigiu to. Bet yra ir silpnų vietų. Jis kaip Haksas, virėjas. Haksas nuodijo nenoriai... bet nenoras nesumažino mirštančiųjų riksmų, kai pleišėjo jų viduriai. Yra ir dar viena priežastis pasisaugoti...*

Rolandui nereikėjo to aiškinti. Jis matė ją Džeiko akyse, kai tas pagaliau suprato savo paskirtį.

Nepadaryk klaidos prie jo prisirišdamas.

Geras patarimas. Kenki sau, jeigu jauti užuojautą tiems, kuriems turi pakenkti.

Atmink savo pareigą, Rolandai.

- Aš niekad jos nepamiršau, - sukuždėjo jis negailestingai spiginant žvaigždėms, bangoms laižant krantą, ant kurio vėžiagyviai vapaliojo idiotiškus savo klausimus. - Aš prakeiktas atlikti savo pareigą. O jeigu jau prakeiktas, kam trauktis?

Jis neskubėdamas ėmė valgyti sukeptinius, kuriuos Edis vadino "dešrainiais".

Rolandas buvo nieko prieš sukirsti dešrą, bet šitie

pailgi daiktai labiau priminė išmatas. Tik ar turi jis teisę skųstis po to nuostabaus gėrimo? Neturi. Kita vertus, per toli nueita, kad kreiptum dėmesį į tokias smulkmenas.

Jis suvalgė viską ir grįžo pas Edį, kuris dabar pasiutišku greičiu lėkė kažkokia stebuklinga karieta tarp kitų tokių pat... tuzinų, šimtų, ir nė vienos, traukiamos arklio.

7

Edis stovėjo pasirengęs viskam, kai picų furgonėlis privažiavo ir sustojo. Rolandas pasiruošęs stovėjo jo sąmonėje.

Dar viena Dianos sapno versija, toptelėjo Rolandui. *Kas toje dėžėje? Aukso dubuo ar nuodinga gyvatė? Vos tik ji pasuka raktą ir uždeda rankas ant dangčio, pasigirsta motinos balsas: "Pabusk, Diana! Metas melžti!"*

Gerai, mąstė Edis. *Kas iškris? Dama ar tigras*?

Pro furgonėlio keleivio langą išlindo baltas, spuoguotas veidas stambiais dirbtiniais dantimis. Tas veidas Edžiui buvo matytas.

- Sveikas, Kolai, - be didelio džiaugsmo šūktelėjo Edis. Už Kolo Vincento, prie vairo sėdėjo Džekas Andolinis, kurį Henris pravardžiavo Senu Baidykle.

Tik Henris nebūtų išdrįsęs pasakyti jam to į akis, pagalvojo Edis. Žinoma, ne. Tai būtų lengviausias būdas pasirašyti sau mirties nuosprendį. Džekas buvo stambus vyras atsikišusia urvinio žmogaus kakta ir atitinkamu žandikauliu. Kažkoks Enriko Balazaro giminaitis... sūnėnas, pusbrolis ar dar velniažin kas. Gigantiškos jo letenos laikėsi už vairo it beždžionė ant šakos. Iš ausų kyšojo plaukų kuokštai. Edis dabar matė tik vieną, nes Džekas Andolinis nesiteikė į jį pasisukti.

Senas Baidyklė. Bet netgi Henris (kuris, teko Edžiui pripažinti, buvo ne pats išmintingiausias vaikinas pasaulyje) turėjo pakankamai įžvalgumo, kad nevadintų jo Senu Mulkiu. Kolinas Vincentas tebuvo patikimas pasiuntinukas. O Džekas po neardentaliečio kakta turėjo pakankamai

smegenų, kad taptų pirmuoju Balazaro leitenantu. Edžiui nelabai patiko tas faktas, kad Balazaras pasiuntė tokį reikšmingą žmogų. Labai nepatiko.

- Sveikas, Edi, - atsakė Kolas. - Girdėjau, turėjai bėdų.

- Nieko ypatinga, - atsakė Edis. Ir pajuto, kad kasosi vieną, po to kitą ranką - tipiškas narkomano gestas, kurį taip stengėsi nuslėpti muitinėje. Prisivertė liautis. Bet Kolas šypsojosi, ir Edžiui pakilo noras kumščiu išversti tą šypsenėlę į kitą pusę. Jis galėjo tai padaryti... jeigu ne Džekas. Andolinis spoksojo tiesiai priešais save ir, atrodo, narpliojo banalias žmogaus, matančio pasaulį primityviomis spalvomis bei emocijomis, mintis. Tačiau Edžio įsitikinimu Džekas matė daugiau per vieną dieną, nei Kolas Vincentas per savo gyvenimą.

- Tai gerai, - tarė Kolas. - Gerai.

Tyla. Kolas išsišiepęs spoksojo į Edį, laukė, kol tas vėl pradės kasytis, mindžikuoti nuo vienos kojos ant kitos, kaip sysiu užsimanęs vaikas; laukė, kada Edis pasidomės, kas nutiko, paklaus, ar netyčia neturi pasiėmęs miltelių jam.

Edis atrėmė jo žvilgsnį, nesikasė, iš viso nejudėjo.

Per aikštelę vėjo gūsis vijo saldainio popieriuką. Jo šnaresys ir laisvąja eiga ūžiančio variklio gausmas buvo vieninteliai garsai.

Kolo šypsena ėmė vysti.

- Šok į vidų, Edi, - nepasukdamas galvos tarė Džekas. - Pasivažinėsime.

- Kur? - paklausė Edis ir taip žinodamas atsakymą.

- Pas Balazarą. - Andolinis dėbsojo į priekį, tik pajudino rankas. Žybtelėjo oniksas masyviame aukso žiede ant didžiojo dešinės rankos piršto it milžiniško vabzdžio akis. - Jis nori išgirsti apie savo prekę.

- Prekę turiu. Ji saugioje vietoje.

- Puiku. Tada nėra ko nerimauti, - atsakė Džekas nežiūrėdamas.

- Pirma norėčiau užlipti pas save, - tarė Edis. - Noriu persirengti, pasikalbėti su Henriu...

- Ir "apsiforminti", nepamiršk, - iššiepė geltonus dantis Kolas. - Tik kad tu neturi kuo apsiforminti, biče.

Are-a-biče? - prisiminė šaulys Edžio sąmonėje, ir jie abudu krūptelėjo.

Kolas pastebėjo tai ir dar labiau išsišiepė. *O, pagaliau*, kalbėjo ta šypsena. *Senas, geras narkošos drebulys. Jau buvau susirūpinęs, Edi.* Likusieji dantys buvo ne geresnės būklės.

- Kodėl gi?

- Misteris Balazaras nutarė, kad geriau iš jūsų buto viską išvalyti, - nepasisukdamas atsakė Džekas. Jis toliau stebėjo pasaulį, nors iš pažiūros tai atrodė neįmanomas uždavinys tokios fizionomijos būtybei. - Jeigu kas užklystų.

- Pavyzdžiui, žmonės iš federalinės tarnybos, - pridūrė Kolas. Jo veidas vėl tryško gera nuotaika. Edis pajuto, kad ir Rolandui kilo noras užvažiuoti kumščiu per tuos išgedusius dantis, kurie šypseną darė tiesiog nepakenčiamą. Jausmų bendrumas truputį pakėlė ūpą. - Jis pasiuntė komandą nuplauti sienas ir išsiurbti kilimus. Tai nekainuos tau nė cento, Edi!

Dabar tu paklausi, ar aš turiu ko nors, kalbėjo Kolo šypsnys. *Taip, paklausi, Edi, mano berniuk. Gal tu ir nemėgsti saldainių pardavėjo, bet nuo saldainių seilė juk tįsta, a? O dabar, kai įsitikinai, jog Balazaras ištuštino asmenines tavo atsargas...*

Staiga Edžio galvą perskrodė bjauri ir bauginanti mintis. Jeigu atsargos dingo...

- Kur Henris? - staiga paklausė jis, ir Kolas loštelėjo nustebęs.

Džekas Andolinis pagaliau teikėsi atsisukti. Lėtai, tarsi darytų tai išimtinais atvejais ir didžiulėmis pastangomis. Kone galėjai girdėti, kaip girgžda seni netepti kaklo sąnariai.

- Saugioje vietoje, - burbtelėjo jis ir taip pat palengva grąžino galvą į pradinę padėtį.

Edis stovėjo prie picų furgonėlio, kovodamas su panika, blaškančia rišlias mintis. Staiga noras įkalti dozę, ligi

šiol pakankamai sėkmingai kontroliuotas, tapo nevaldomas. Jam reikia "apsiforminti". Kad galėtų galvoti, suimtų save į rankas...

Baik! - nugriaudėjo galvoje Rolando balsas taip garsiai, kad Edis prisimerkė (o Kolas, palaikęs Edžio grimasą antra narkošos drebulio pakopa, vėl išsišiepė). *Liaukis! Aš suimsiu tave geriau nei gali įsivaizduoti!*

Tu nesupranti! Jis mano brolis! Jis sumautas mano brolis! Balazaras paėmė mano brolį!

Kalbi, lyg nežinočiau to. Bijai dėl jo?

Taip! O dangau, taip!

Tada daryk tai, ko jie tikisi. Verk. Prašyk ir maldauk. Prašyk tos savo dozės. Aš įsitikinęs, kad jie to laukia ir kad turi su savimi. Daryk viską, daryk, dėl ko jie tikri, ir tuomet tavo būgštavimai pasitvirtins.

Aš nesuprantu, ką turi...

Sakau tau, kad jeigu atkiši jiems savo papilvę, pasirašysi savo broliui nuosprendį. Ar to tu nori?

Gerai. Susiimsiu. Gal skamba neįtikinamai, bet pasistengsiu būti šaltakraujiškas.

Štai kaip tai vadini? Gerai. Taip. Būk šaltakraujiškas.

- Ne taip buvo tartasi, - tarė Edis tiesiai į plaukuotą Džeko Andolinio ausį. - Ne todėl rūpinausi Balazaro preke ir laikiau prikandęs liežuvį, kai kitas tuo metu jau vardintų po penkias pavardes už kiekvienus numestus cypės metus.

- Balazaras mano, kad tavo broliui su juo saugiau, - nepasukdamas akių tarė Džekas. - Jis paimtas į patikimą globą.

- Tai šaunu, - atkirto Edis. - Padėkokite jam nuo manęs, perduokite, kad grįžau, prekė saugi ir galiu pats pasirūpinti Henriu, kaip jis visuomet rūpinosi manimi. Perduokite jam, kad ištrauksiu iš šaldytuvo alaus, o kai Henris grįš namo, nes išgersime, tada sėsime į savo mašiną ir atvažiuosime į miestą derėtis, kaip tartasi.

- Balazaras nori tave matyti, Edi, - atsakė Džekas. Jo balsas buvo nepermaldaujamas, be kompromisų. - Lipk į furgoną.

- Susikišk jį ten, kur saulė nešviečia, šikniau, - atšovė Edis ir pasisuko eiti namo.

8

Eiti buvo netoli, bet neįveikus nė pusės atstumo ant jo peties nusileido Andolinio ranka ir suspaudė it replėmis. Karštas kvėpavimas svilino Edžiui sprandą. Viskas įvyko per tokį laiko tarpą, kurio, atrodė, Džekui prireiktų įtikinti ranką suimti durų rankenėlę.

Edis atsigręžė.

Būk šaltakraujiškas, šnipštelėjo Rolandas.

Esu šaltakraujiškas, atsakė Edis.

- Manyk, kad esi miręs, - tarė Andolinis. - Niekas man nenurodinės, ką kištis į šikną, juo labiau ne tokie apsiseilioję narkošos, kaip tu.

- *Užmušk, šūde*! - suriko jam Edis. Tik rėkė pamatuotai. Šaltakraujiškai, jeigu galima sakyti. Jie stovėjo auksinėje pavakario šviesoje nuomojamų butų rajone, žmonės išgirdo riksmą, išgirdo žodį "žudyk", ir jeigu jų radijai įjungti, jie juos pasigarsins, jeigu neįjungti - įsijungs, nes taip geriau, saugiau.

- *Rikas Balazaras sulaužė savo žodį! Aš įvykdžiau savo pažadą, o jis savo neįvykdė! Todėl sakau tau, kad susikištum į dvokiančią savo subinę, sakau jam ir sakysiu, kam tik noriu!*

Andolinis ramiai žiūrėjo į jį. Jo akys tapo tokios rudos, kad spalva tarsi ištekėjo į baltymus, nudažydama juos geltonai.

- *Liepsiu susikišti į subinę net prezidentui Reiganui, jeigu jis sulaužys savo žodį, ir nusiperst ant tos sumautos jo neliečiamybės, ar kaip ji ten!*

Žodžiai nuaidėjo tarp plytų ir betono. Kitoje gatvės pusėje, iš aikštelės juos stebėjo vienas vaikas neįtikėtinai juoda oda prie baltų krepšinio šortų, pasikišęs po pažastimi kamuolį.

- Baigei? - pasiteiravo Andolinis, kai aidas nutilo.

- Taip, - visiškai normaliu tonu atsakė Edis.

- Gerai, - tarė Džekas. Jis išskėtė savo antropoidiškus pirštus ir nusišypsojo... Tuomet atsitiko du keisti dalykai: šypsena buvo tokia žavi, kad išmušdavo žmones iš pusiausvyros; antra, ji atskleidė, koks Džekas vis dėlto protingas. Pavojingai protingas. - Gal galime pradėti iš naujo?

Edis persibraukė rankomis plaukus, sukryžiavo rankas, kad vienu metu galėtų pasikasyti abi, ir tarė:

- Taip, nes atsidūrėm aklavietėje.

- Gerai, - pritarė Andolinis. - Niekas nieko nesakė, niekas ant nieko neširsta. - Ir nepasukęs galvos, nekeisdamas tono pridūrė: - Lipk į mašiną, mulki.

Kolas Vincentas, atsargiai išsirangęs pro Andolinio paliktas duris, grįžo vidun taip mikliai, kad kaukštelėjo kaktą. Pasislinko savo vieton, trindamas makaulę.

- Turi suprasti, kad sandėris pasikeitė, kai tave prispaudė muitinės pareigūnai, - logiškai dėstė Džekas. - Balazaras - didelis žmogus. Jis turi interesų, kuriuos reikia ginti. Žmonių, kuriuos reikia saugoti. Taip jau atsitiko, kad vienas iš jų yra tavo brolis Henris. Manai, kad aušinu burną? Jeigu taip, prisimink, kokia dabar Henrio būklė.

- Su juo viskas gerai, - atsakė Edis, nors žinojo, kad ne taip, ir negalėjo to nuslėpti. Džekas Andolinis tą irgi pajuto. Henris pastaruoju metu atrodė nuolat užsikabinęs. Jo marškiniuose švietė cigarete pradegintos skylės. Jis siaubingai susipjaustė ranką elektriniu skardinių atidarytuvu, kai bandė pašerti Putsį, jų katiną. Edžiui buvo sunku suvokti, kaip galima susipjaustyti tuo įrankiu, bet Henriui pavyko. Kartais virtuvės stalas būdavo apdulkėjęs Henrio milteliais, o vonios kriauklėje mėtydavosi kažkokie angliukai.

Henri, sakydavo jis, *Henri, susiimk, tai turi baigtis, tu pats prašaisi bėdą.*

Nežliumbk, broliuk, atsakydavo Henris, *neprakaituok, aš viską kontroliuoju*, tačiau kartais žvelgdamas į papilkėjusį brolio veidą ir užgesusias akis Edis suprasdavo, jog Henris daugiau nieko nebegali kontroliuoti.

Iš tikrųjų jis norėjo broliui pasakyti visai ką kita, ne

tai, kad juos gali prikirpti. Jis troško pasakyti: *Henri, man regis, tu ieškai vietos numirti. Man taip atrodo, ir noriu, kad liautumeisi, po perkūnais. Nes jeigu tu mirsi, dėl ko man gyventi*?

- Su Henriu ne visai gerai, - atsakė Džekas Andolinis. - Jam reikia priežiūros. Jam reikia... kaip ten dainuojama? Tilto per neramius vandenis. Štai, ko jam reikia. Tilto per neramius vandenis. *Il Roshe** ir yra tas tiltas.

Il Roshe yra *tiltas į pragarą*, pagalvojo Edis. O garsiai paklausė:

- Tai Henris ten? Pas Balazarą?

- Taip.

- Aš atiduodu Balazarui jo prekę, jis grąžina man Henrį?

- Ir jūsų prekę, - pataisė Andolinis, - nepamiršk.

- Kitaip tariant, viskas grįžta į savo vietą.

- Taip.

- Dabar pasakyk man, kad taip ir bus iš tikrųjų. Nagi, Džekai. Noriu įsitikinti tavo ramiu veidu. O jeigu negali atvirai pažvelgti, pasižiūrėsim, ar labai ištįs tavo nosis.

- Nesuprantu tavęs, Edi.

- Aišku, kad supranti. Balazaras mano, kad turiu jo prekę? Jeigu jis taip galvoja - yra kvailas per visą pilvą, o aš puikiai žinau, kad jis ne avigalvis.

- Nežinau, ką jis mano, - rimtai atsakė Andolinis. - Tai ne mano reikalas. Jis žino, kad iš salų išvykai su jo preke, žino, kad tave prigriebė muitininkai ir paleido, žino, kad esi čia, o ne keliauji į kalėjimą, žino, kad jo prekė turi kažkur būti.

- Ir taip pat žino, kad muitinė prilipo man kaip vantos lapas prie strėngalio, nes tu pats pasiuntei jam koduotą pranešimą furgono racija. Kažkas panašaus į "Dvigubą sūrio, pridėti ančiuvių", ar ne, Džekai?

Džekas Andolinis nieko neatsakė.

- Tik nieko nauja tu jam nepranešei. Čia kaip sujungti

---

*Il Roshe - *(ital.)* uola.

taškus piešinėlyje, kuris ir taip matyti.

Andolinis stovėjo rausvėjančioje saulėlydžio šviesoje rimtu veidu ir nieko neatsakė.

- Balazaras mano, kad mane užverbavo. Mano, kad esu pakankamai bukas, jog užkibčiau. Nekaltinu jo. Tai yra, kodėl ne? Minkštagalvis gali ryžtis bet kam. Gal nori patikrinti, ar nesinešioju mikrofono?

- Žinau, kad nesinešioji, - atsakė Andolinis. - Turiu kai ką furgone. Prietaisėlis, gaudantis trumpąsias bangas. Todėl esu tikras, jog nesitempi su savimi federalų.

- O?

- Taip. Tai lipsime į mašiną ir važiuosime į miestą, ar ką?

- Ar turiu pasirinkimą?

Ne, atsakė Rolandas jo galvoje.

- Ne, - atsakė Andolinis.

Edis grįžo prie furgono. Vaikas su krepšinio kamuoliu tebestovėjo aikštelėje, jo šešėlis išaugo iki milžino dydžio.

- Dink iš čia, vaike, - šūktelėjo Edis. - Tavęs čia nebuvo, tu nieko nematei. Dink.

Vaikas nubėgo.

Kolas laukė išsišiepęs.

- Pasislink, seni, - tarė Edis.

- Tau teks sėstis į vidurį, Edi.

- Slinkis, - dar kartą paragino Edis. Kolas dėbtelėjo į jį, pasižiūrėjo į Andolinį, kuris uždarė vairuotojo dureles ir spoksojo į priekį kaip Buda per išeigines, leisdamas jiems patiems išsiaiškinti. Kolas vėl grįžtelėjo į Edį ir nutarė pasislinkti.

Jie pajudėjo į Niujorko centrą, ir nors šaulys to nežinojo (jam beliko tik stebėtis dar aukštesniais ir grakštesniais bokštais, tiltais, apraizgiusiais plačią upę it plieno voratinklis, ir ratuotais vežimais, kurie burzgė it žmogaus pagaminti vabalai), furgonas keliavo Bokšto link.

9

Kaip ir Andolinis, Enrikas Balazaras netikėjo, kad Edis Dynas dirba FTB; kaip ir Andolinis, jis buvo tuo įsitikinęs.

Baras stovėjo tuščias. Užrašas ant durų skelbė: UŽDARYTAS TIK ŠĮVAKAR. Balazaras sėdėjo savo kabinete, laukė, kol Andolinis ir Kolas Vincentas grįš su tuo Dynu. Jam kompaniją sudarė du asmens sargybiniai: Klaudijas Andolinis, Džeko brolis, ir Čimis Dretas. Jie sėdėjo ant sofos Balazaro kairėje ir susižavėję stebėjo, kaip auga statinys ant jo stalo. Durys buvo praviros. Už jų trumpas koridorius vedė už baro ir nedidukės virtuvėlės, garsėjančios paprastais makaronų patiekalais. Kairėje buvo buhalterio kambarėlis ir sandėlis. Tame kambarėlyje kiti trys Balazaro "džentelmenai" - taip jie buvo vadinami, - žaidė su Henriu Dynu "Klausimus-atsakymus".

- Gerai, - kalbėjo Džordžas Biondis, - dabar lengvas, Henri. Henri? Tu čia, Henri? Žemė Henriui: Žemės žmonėms tavęs reikia. Nagi, Henri! Kartoju, tu...

- Aš čia, čia, - atsakė Henris. Kalbėjo vangiai, neaiškiai, kaip vyras, kuris per miegus tvirtina žmonai, jog pabudo, kad toji bent penkias minutes paliktų jį ramybėje.

- Gerai. "Menų ir pramogų skyrius". Klausimas... Henri? Nedrįsk man knapsėti, kai kalbu, asile!

- Aš neknapsiu! - piktai suriko Henris.

- Gerai. Klausimas toks: "Kokiame nepaprastai populiariame Viljano Piterio Blečio romane, kurio veiksmas vyksta Vašingtono priemiestyje Džordžtaune, jauną merginą užvaldo demonas?"

- "Džonis Kešas," - atsakė Henris.

- Jėzau Kristau! - suriko Triksas Postinas. - Tu atsakai taip į visus klausimus! Į visus - Džonis Kešas, po galais!

- Džonis Kešas yra viskas, - niūriai atšovė Henris, ir nuostaba visiems atėmė žadą... Staiga nugriaudėjo juokas, tik ne buhalterio kambarėlyje; kvatojosi kiti du "džen-

telmenai", sėdintys sandėlyje.

- Norite, kad uždaryčiau duris, misteri Balazarai? - pusbalsiu pasiteiravo Čimis.

- Ne, nereikia, - atsakė Balazaras. Antros kartos sicilietis, kurio kalboje akcento nebuvo likę nė ženklo. Be to, jis kalbėjo visai ne kaip žmogus, kurio vienintelė mokykla - gatvė. Kaip dauguma jo verslo kolegų, Balazaras baigė aukštąją mokyklą. Ir net daugiau: dvejus metus mokėsi verslo Niujorko universitete. Jo balsas, kaip ir verslo metodai, buvo tylus, kultūringas, amerikietiškas, toks pat apgaulingas, kaip ir Džeko Andolinio išvaizda. Žmonės, išgirdę aiškų, be akcento jo balsą, pirmą kartą nustėrdavo, lyg prieš save pamatę labai gabų pilvakalbį. Balazaras priminė ūkininką, viešbutėlio savininką ar smulkų mafijozą, kuriam sekasi sugebėjimo atsidurti reikiamoje vietoje reikiamu laiku, o ne smegenų dėka. Ankstesnės kartos pokštininkai tokius vadino "dėdulėmis Pitais". Storulis kaimietiškai rūbais. Tą vakarą jis vilkėjo baltus medvilninius marškinius prasegta apykakle (po pažastimis plėtėsi prakaito dėmės) ir paprastas pilkas kelnes. Ant storų basų pėdų buvo užsimaukšlinęs rudus įsispiriamus batus, taip nuavėtus, jog greičiau priminė šlepetes. Blauzdos buvo apraizgytos išsišovusių mėlynų ir violetinių venų.

Čimis su Klaudijum stebėjo jį susižavėję.

Seniau jie vadino jį *Il Roche* - Uola. Kai kurie senbuviai ir dabar taip vadino. Viršutiniame savo stalo stalčiuje, kur kiti verslininkai turėdavo pasidėję bloknotus, parkerius, sąvaržėles ir panašius daiktus, Enrikas Balazaras laikė tris kortų kalades. Tačiau jomis nežaidė.

Iš jų statė.

Sudėdavo dvi kortas stogeliu. Šalia pastatydavo dar vieną palapinę. Ant jų uždėdavo "stogą". Ir taip sudėliodavo kortų namelį. Iš šono jis atrodydavo kaip trikampių kaugė. Čimis matė griūvant šimtus tokių namų. Klaudijui irgi teko matyti, nors ne taip dažnai, nes jis buvo trisdešimt metų jaunesnis už Čimį. O tas tikėjosi netrukus išeiti pensijon, persikelti su savo žmona į fermą Nju Džersyje, o ten

atsiduoti daržininkystei... ir pergyventi kalę, kurią vedė; jeigu ne jo uošvė, jis seniai būtų praradęs viltį kada nors suvalgyti *fetučini** *La Monstra* papėdėje; *La Monstra* buvo amžina, o pergyventi tą kalę dar yra vilties; tėtis turėjo priežodį, kuris išverstas skambėjo maždaug taip: "Dievas čiurinasi tau ant sprando kiekvieną dieną, bet paskandina tik kartą", ir nors Čimis nebuvo tvirtai įsitikinęs, tikėjo, jog tai atskleidžia Dievo gerumą, todėl dar turėjo vilčių. Bet tik vieną kartą matė Balazarą praradus savitvardą prie kortų namo griuvėsių. Dažniausiai jie sugriūdavo atsitiktinai - kas nors garsiai uždarydavo duris kitame kambaryje, girtas atsitrenkdavo į sieną; Čimiui teko matyti, kaip kūrinys, misterio Balazaro (kurį jis dar vadino *Da Boss,* kaip veikėją iš Česterio Guldo komedijos) kurptas kelias valandas, subirdavo todėl, jog bare per garsiai užgrodavo bosas. Kitais kartais tos oro konstrukcijos sugriūdavo be pastebimos priežasties. Sykį - šią istoriją Čimis pasakojo mažiausiai penkis tūkstančius kartų ir visiems pažįstamiems mirtinai įkyrėjo, - *Da Boss* pažvelgė į jį iš griuvėsių ir tarė: "Matei, Čimi? Štai atsakymas kiekvienai motinai, kuri keikė Dievą, kad vaikas žuvo kelyje, kiekvienam tėvui, kuris keikė darbdavį, išvijusį jį iš gamyklos, kiekvienam vaikui, gimusiam skausmui ir kančioms. Mūsų gyvenimai - kaip šitie namai. Kartais griūva dėl kokios nors priežasties, kartais - šiaip sau.

Karločimis Dretas nutarė, jog tai išmintingiausias žmogaus gyvenimo nusakymas, kurį jam teko girdėti.

Ir vieną kartą Balazaras leido atsiskleisti savo temperamentui, kai prieš dvylika ar keturiolika metų sugriuvo vienas iš jo kortų namelių. Kažkoks tipas atėjo pasikalbėti su reikalais. Tipas be manierų, išsilavinimo. Iš kvapo - toks, kuris maudosi kartą į metus, jeigu reikia. Vienu žodžiu, airis. Ir, žinoma, norėjo pasikalbėti apie alkoholį. Airių narkotikai nedomina, tik svaigalai. Ir tas šmikis pagalvojo, kad kortų namelis šiaip sau - žaidimas. "Sugalvok norą!" - šūktelėjo jis, kai *Da Boss* ramiai ir džentelmeniškai paaiškino, kodėl tarp jų sandėris neįmanomas. Ir tas šmikis, garba-

---

* It. fettucini - ilgi, siauri, plokšti makaronai.

nius raudonais plaukais, balta it džiovininko oda ir pavarde, kuri prasideda “O” su kableliu, pūstelėjo į Balazaro stalą kaip į žvakutes ant gimtadienio torto. Kortos išlakstė Balazarui virš galvos. Tada jis atsidarė kairį stalčių, kur verslininkai galėjo laikyti asmeninius užrašus ar kažką panašaus, išsitraukė 45 kalibro pistoletą ir ramiausiu veidu įsodino kulką jam į galvą. Kai Čimis ir dar vienas vaikinas, vardu Trumanas Alekzanderis, miręs nuo infarkto prieš ketverius metus, palaidojo tą šmikį po kažkokia vištide už Sedonvilio Konektikute, Balazaras tarė Čimiui: “Statyti namus leista žmonėms. Juos griauti gali tik Dievas. Sutinki?”

- Taip, misteri Balazarai, - atsakė Čimis. Ir nuoširdžiai tam pritarė.

Balazaras patenkintas linktelėjo.

- Padarėte, kaip sakiau? Pakišote jį taip, kad ant galvos šiktų vištos ar antys?

- Taip.

- Labai gerai, - ramiai tarė Balazaras ir iš dešinio savo stalo stalčiaus išsitraukė naują kortų kaladę.

Il Roche vienu aukštu neapsiribodavo. Ant pirmojo keldavo antrąjį, tik ne tokį platų; tada trečią, ketvirtą. Po ketvirtojo aukšto jam tekdavo atsistoti. Tada nereikėdavo žemai lenktis pasižiūrėti ir iš šono matydavosi ne trikampių eilės, o trapi, nepaprastai miela rombų galerija. Ilgai į ją bežiūrint imdavo suktis galva. Kartą Čimis lankėsi Veidrodžių labirinte, ir tenai jautėsi taip pat. Daugiau ten nebegrįžo.

Čimis tvirtino (ir atrodo, juo niekas netikėjo, nes visiems buvo nusispjauti), jog kartą yra matęs Balazarą pastačius ne kortų namą, o *bokštą*; pasiekė devynis aukštus, o tada griuvo. To, kad visi praleisdavo tai pro ausis, Čimis nežinojo: visi apsimesdavo nustebę ir susižavėję, nes jis buvo artimas *Da Boss*. Bet tikrai būtų visus sužavėjęs, jeigu gebėtų rasti žodžių jį apibūdinti: kokia trapi buvo nėrinių konstrukcija, kaip užėmė kone tris ketvirčius atstumo nuo stalo iki lubų, kūrinys iš valetų, damų, karalių, dešimakių ir

tūzų, raudonų ir juodų popierinių rombų, stovinti kaip iššūkis besisukančiam nesuprantamų jėgų ir įstatymų visatoje pasauliui; bokštas, kuris nustebusioms Čimio akims atrodė visų neteisingų gyvenimo paradoksų paneigimas.

Jeigu būtų galėjęs, būtų pasakęs: *Žiūrėjau į tai, ką jis statė, ir man paaiškėjo, kodėl egzistuoja žvaigždės.*

10

Balazaras žinojo, kaip viskas buvo.

Federalai suuodė Edį. Galbūt mintis siųsti Edį išvis buvo kvaila, galbūt nuojauta jį apvylė, bet Edis kažkodėl atrodė tinkamas, idealus tam reikalui. Balazaro dėdė, pirmas žmogus, kuriam Balazaras dirbo šitame versle, tvirtino, jog kiekviena taisyklė turi išimčių, išskyrus vieną: niekuomet nepasikliauk narkomanu. Balazaras nesiginčijo - ar penkiolikmečiui berniukui kalbėti? - bet pats sau mąstė, kad vienintelė taisyklė be išimties yra ta, jog yra taisyklių, kurioms tai netinka.

Jeigu Tijo Veronė gyventų dabar, toptelėjo Balazarui, *jis nusijuoktų į akis ir pasakytų: klausyk, Rikai, tu visuomet buvai per daug protingas; žinai taisykles, laikai prikandęs liežuvį, kai to reikia, bet tavo žvilgsnis visada akiplėšiškas. Tu per daug didžiuojiesi savo smegenimis, todėl kada nors įkrisi į savo pasipūtimo iškastą duobę, aš tuo neabejoju.*

Jis sudėjo dvi kortas stogeliu ir paguldė ant jų trečią.

Jie suėmė Edį ir kiek palaikę paleido.

Balazaras išgabeno Edžio brolį ir atsargas, kurių jie turėjo. To turėjo užtekti, kad vaikis ateitų... o Edžio jam reikėjo.

Reikėjo todėl, kad praėjo tik dvi valandos, o dvi valandos *negerai*.

Pareigūnai tardė jį Kenedžio oro uoste, ne 43-iojoje gatvėje, tai irgi įtartina. Tai reiškia, kad Edžiui pavyko atsikratyti didžiosios dalies ar net viso kokaino.

Ar tikrai?

Enrikas pamąstė.

Edis išėjo iš Kenedžio praėjus dviems valandoms nuo sulaikymo lėktuve. Per mažai laiko, kad įsitikintų, jog jis švarus, ir per daug, kad suprastų per neapsižiūrėjimą padarę klaidą.

Jis mąstė. Ir negalėjo suprasti.

Edžio brolis - zombis, bet Edis gudrus, tvirtas. Nebūtų pasidavęs per dvi valandas... nebent ant kitos svarstyklių lėkštės padėtas jo brolelis. Kažkas dėl brolio.

Bet visgi, kaip apsiėjo be 43-osios gatvės? Ir be muitinės furgonėlio, primenančio pašto automobilį, tik su grotelėm ant užpakalinių langų? Todėl, kad Edis kažką iš tiesų padarė su preke? Atsikratė? Paslėpė?

Lėktuve prekės nepaslėpsi.

Ir nenusikratysi.

Žinoma, taip pat neįmanoma pabėgti iš kalėjimų, apiplėšti kai kuriuos bankus, sutrumpinti terminus. Bet žmonės padaro tai. Haris Houdinis išsivaduodavo iš tramdomųjų marškinių, užrakintų skrynių, sumautų banko seifų. Tik Edis Dynas ne Houdinis.

O gal?

Balazaras galėjo pribaigti Henrį jų bute, nukepti Edį magistralėje arba, dar geriau, tame pačiame bute, kad farai pagalvotų: pora narkomanų pasiekė tokią stadiją, jog pamiršę kraujo ryšius nugalabijo vienas kitą. Bet tuomet liktų daug neatsakytų klausimų.

Jis išsiaiškins juos čia, pasirengs ateičiai ar tiesiog patenkins savo smalsumą, priklausomai nuo to, ką kalbės Edis. O tuomet abu nužudys.

Dar keli atsakymai, ir dviem narkomanais mažiau. Truputis naudos, nieko neprarandant.

Kitame kambaryje žaidimas tęsėsi. “Gerai, Henri, - tarė Džordžas Biondis. - Pasisaugok, šitas klausimas suktas. Iš geografijos. Klausimas: Koks kontinentas yra kengūrų gimtinė?”

Tyla.

- Džonis Kešas, - atsakė Henris, ir vėl pasigirdo

griausmingas juokas.

Sudrebėjo sienos.

Čimis įsitempė laukdamas, kada Balazaro kortų namelis (kuris taps bokštu tik Dievui ar akloms jėgoms, kurios jo vardu valdo pasaulį, panorėjus) sugrius.

Kortos virptelėjo. Nukris viena - subyrės viskas.

Bet taip neatsitiko.

Balazaras pakėlė akis ir nusišypsojo Čimiui.

- *Paisan*, - pasakė jis. - *Il Dio est bono; il Dio est malo; temps est poco-poco; tu est une grande peeparollo**.

Čimis nusišypsojo:

- *Si, senor. Io grande peeparollo; Io va fanculo por tu***.

- *None va fanculo, catzarro*, - atsakė Balazaras. - *Eddie Dean va fanculo****.

Ir maloniai nusišypsojęs pradėjo antrąjį savo kortų bokšto aukštą.

11

Kai furgonas sustojo prie Balazaro įstaigos, Kolas Vincentas kaip tik žiūrėjo į Edį. Ir pamatė kažką neįtikima. Norėjo prasižioti, bet nepajėgė. Liežuvis prilipo prie gomurio, jam pavyko tik pratisai sumykti.

Vincentas matė, kaip rudos Edžio akys virsta žydromis.

12

Tą kartą Rolandas nesąmoningai pasiryžo *išeiti į priekį*. Šoko nemąstęs, automatiškai, kaip nusirita nuo kėdės

---

* *Sicilietiškai:* Kraštieti. Dievas yra geras; Dievas yra blogas; laiko yra labai mažai; tu esi didelis *pirdžius*.

** *Sicilietiškai:* Taip, senjore. Aš esu didelis *pirdžius*; aš einu iš proto dėl tavęs.

*** *Sicilietiškai:* Neik iš proto, po velnių. Edis Dynas eina iš proto.

prie savo ginklų įsiveržus kam nors į kambarį.

Bokštas! - nuplikė mintis. *Čia Bokštas, o Dieve, Bokštas danguje, Bokštas! Matau Bokštą, nubrėžtą raudonos liepsnos linijomis! Ketbertai! Alenai! Desmondai! Bokštas! Bo...*

Bet staiga pajuto pasipriešinimą iš Edžio pusės; nukreiptą ne prieš jį: tiesiog kalinys kažką norėjo jam skubiai pasakyti.

Šaulys suklusęs atsitraukė, ir su nerimu girdėjo, kaip neįsivaizduojamai tolimoje erdvėje ir laike ant paplūdimio trūkčioja ir dreba sąmonės netekęs jo kūnas, lyg žmogus, sapnuojąs nepaprastai gražų arba baisų sapną.

Čia ženklas! - šaukė Edis mintyse... tai kitai galvai.

Čia tik ženklas, neoninis ženklas, nežinau, apie kokį bokštą tu galvoji, bet čia yra tik baras, Balazaro smuklė, "Pasviręs bokštas". Jis pavadino barą apsvirusio Pizos bokšto garbei! Tai to suknisto griūvančio Pizos bokšto atvaizdas! Liaukis! Nori, kad žūtume nė nepabandę juos prikirpti?

Piza? - abejodamas pasitikslino šaulys ir pasižiūrėjo dar kartą.

Ženklas. Taip, tikrai, dabar matyti: ne, tai ne Bokštas, o iškaba. Pakrypęs į vieną šoną, gražus ir tiek. Šaulys įsižiūrėjo, kad bokštas sukonstruotas iš vamzdelių, į kuriuos kažkaip prileido pelkių dujų. Vietomis dujų buvo mažiau, kitur vamzdeliai pulsavo ugnimi.

Po to jis pastebėjo žemiau bokšto išraitytas raides. Visos didžiosios. "*BOKŠTAS*", perskaitė jis. Ir tikrai - "*PASVIRĘS*".

Dabar matai, kad čia tik iškaba? Ne daugiau!

Matau, atsakė šaulys spėliodamas, ar kalinys išties tiki tuo, ką sako, ar tik nenori apsunkinti situacijos. Ar Edis supranta, kas tas Bokštas, nupieštas raudonomis švytinčiomis linijomis, ar jam tai tiesiog eilinis daiktas.

Tada raminkis! Girdi mane? Raminkis!

Būti šaltakraujišku? - paklausė Rolandas ir Edis pajuto šyptelint šaulį sąmonėje.

Būk šaltakraujišku, teisingai. Leisk man tvarkytis.

Gerai. Jis leis Edžiui tvarkytis.

Kol kas.

14

Kolas Vincentas pagaliau atplėšė liežuvį nuo gomurio. "Džekai", - ištarė jis it iš po kilimo.

Andolinis išjungė variklį ir suirzęs pažvelgė į bendrą.

- Jo akys.

- Kas jo akims?

- Tikrai, kas? - paantrino Edis.

Kolas pažvelgė į jo veidą.

Saulė nusileido, liko vien išblėsę dienos pelenai, bet šviesos užteko įžiūrėti, jog Edžio rainelės vėl rudos.

Lyg apskritai nebūtų pakeitusios spalvos.

Tu tikrai matei, tvirtino sąmonės dalis. Argi? Kolui buvo dvidešimt ketveri, ir paskutiniuosius dvidešimt vienerius niekas nelaikė jo patikimu. Naudingu, kartais. Paklusniu - dažniausiai... jeigu tik pavadis ne per ilgas. Patikimu? Ne. Kolas ir pats tuo abejojo.

- Nieko, - burbtelėjo jis.

- Tada einam, - tarė Andolinis.

Jie išlipo iš picerijos furgonėlio. Lydimas Andolinio iš kairės, Vincento - iš dešinės, Edis su šauliu įžengė į "Pasvirusį bokštą."

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Rolandas iš Gileado - paskutinis šaulys
ir garbingas riteris pasaulyje,
kuris yra šiek tiek panašus į mūsiškį.
Jam žūtbūt reikia surasti
Tamsųjį Bokštą -
mistinės Galios buveinę,
kertinį jo visatos akmenį.
Rolandas išsirengia į kelionę,
kurioje sutinka keisčiausių žmonių iš
savo ir *mūsų* pasaulių...